

Η ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΥΦΑΣΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΔΟ & ΜΕΙΨΙ
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ/ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ ΣΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΛΕΝΗ-ΣΑΡΑ ΧΑΤΖΗΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού
Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής

Πτυχιακή Εργασία

Η ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΥΦΑΣΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΔΟ-ΜΕΙΪ.
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ/ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ ΣΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ.

Ελένη – Σάρα Χατζηελευθερίου
Επιβλέπουσες καθηγήτριες: Αγγελή Ηώ Υπαπαντή, Ποταμιάνου Άρτεμις
Αιγάλεω, Σεπτέμβριος 2023

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού
Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής

Εξεταστική επιτροπή:

Δρ. Αγγελή Ηώ Υπαπαντή

Δρ. Ποταμιάνου Άρτεμις

Δρ. Τσούμας Ιωάννης

Δρ. Μάρθα Λουκία

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού
Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής

Δήλωση Συγγραφέα Πτυχιακής Εργασίας

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ελένη – Σάρα Χατζηελευθερίου του Νικολάου, με αριθμό μητρώου 51917017 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι η συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

Χατζηελευθερίου Ελένη - Σάρα

Στην κατεύθυνση αυτή, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω ειλικρινά τις καθηγήτριές μου, γιατί ο ρόλος τους στη διαδικασία αυτή υπήρξε αναντικατάστατος και συνέβαλαν από διαφορετικές πλευρές στη συγκρότηση αυτού του θέματος. Αντίστοιχα, προνόμιο υπήρξε για μένα η συναναστροφή και οι συζητήσεις με τους συμφοιτητές στο πλαίσιο των σπουδών μου. Ασφαλώς, ευχαριστώ και την οικογένεια που ενθάρρυνε και υποστήριξε αυτές τις σπουδές.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή σελ. 10

Περίληψη σελ.12

Κεφάλαιο 1

1. Ιστορική αναδρομή σελ. 15

1.1. Το ύφασμα στην Ιαπωνία σελ. 17

1.1.1. Υλικά σελ. 20

1.1.2. Επεξεργασία σελ. 21

1.2. Χρώματα σελ. 25

1.2.1. Βαφές σελ. 26

1.3. Μοτίβα σελ. 34

1.4. Σύμβολα και έννοιες σελ. 39

1.4.1. Γεωμετρικά μοτίβα σελ. 39

1.4.2. Μοτίβα λουλουδιών σελ. 54

1.4.3. Μοτίβα ζώων σελ. 69

Κεφάλαιο 2

2. Madama Butterfly σελ. 83

2.1. Giacomo Puccini σελ. 84

2.2. Η όπερα – ιστορία σελ. 86

2.2.1. 1^η πράξη σελ. 87

2.2.2.	2 ^η πράξη	σελ. 88
2.2.3.	3 ^η πράξη	σελ. 89
2.3.	Νοήματα	σελ. 91
2.4.	Τα αντικείμενα	σελ. 91
2.5.	Φυτά	σελ. 92
2.6.	Ζώα	σελ. 92

Κεφάλαιο 3

3.	Η Εθνική Λυρική Σκηνή	σελ.95
3.1.	Το ΚΠΙΣΝ	σελ. 96
3.2.	Η ΕΛΣ	σελ. 100
3.3.	Το πωλητήριο	σελ. 101
3.4.	Τα αντικείμενα της ΕΛΣ	σελ. 102

Κεφάλαιο 4

4.	Μετασχηματισμός	σελ. 107
4.1.	Κριτήρια σχεδιασμού – συνθετική φάση	σελ. 109
4.2.	Κεντρική ιδέα – από την έννοια στο αντικείμενο	σελ. 110
4.3.	Θεματικά σχέδια	σελ. 112
4.4.	Εφαρμογή σε προϊόντα	σελ. 136

Συμπεράσματα	σελ. 458
--------------	----------

Βιβλιογραφία	σελ. 460
--------------	----------

Εισαγωγή

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης και συσχέτισης ερωτημάτων και σκέψεων που αναπτύχθηκαν στην διάρκεια των προπτυχιακών μου σπουδών στο τμήμα της Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλων που σχετίζονται με την εργασία μου στο τμήμα κοστούμιών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Η επεξεργασία του υφάσματος, οι βαφές, τα χρώματα και τα μοτίβα στην Ιαπωνική τέχνη κατά τις περιόδους Edo (1603-1868) και Meiji (1868-1912) αποτελούν μια διαχρονική έμπνευση για σχεδιαστές μόδας και καλλιτέχνες σε όλο τον κόσμο. Στην παρούσα εργασία γίνονται αντικείμενο μελέτης για την δημιουργία σύγχρονων μοτίβων και την εφαρμογή σε μεταξωτά μαντήλια.

Ταυτόχρονα, ανατρέχοντας στην όπερα του Giacomo Puccini «Madama Butterfly» διαπιστώνεται ότι ο πυρήνας των θεμάτων που δραματοποιούνται, παραμένει ακόμη και σήμερα, εξίσου ισχυρός. Πρόκειται για μια όπερα που παρουσιάζει πολλά στοιχεία από την παραδοσιακή και συντηρητική περίοδο Edo, αλλά και την εκσυγχρονιστική και φιλοδυτική περίοδο Meiji. Φέρνοντας σήμερα τα ζητήματα αυτά στις όπερες του κόσμου και κάνοντάς τα ξανά επίκαιρα.

Οι κλωστοϋφαντουργικές παραδόσεις και οι καινοτομίες της Ιαπωνίας κατά τις περιόδους αυτές, καθώς και ο τρόπος που επέδρασαν αλλά και επηρεάστηκαν από τη δυτική κουλτούρα, αποτελούν σημείο αναφοράς και έρευνας της παρούσας πτυχιακής. Σε συνδυασμό των ανωτέρω περιόδων και της όπερας «Madama Butterfly», όπου παρατηρούμε τη σύγκρουση αλλά και την αρμονία μεταξύ των δύο

διαφορετικών πολιτισμών, στόχος είναι η δημιουργική εφαρμογή σύγχρονων μεταξωτών μαντηλιών.

Επιλέχθηκε ο σχεδιάσμός μεταξωτών μαντηλιών καθώς αποτελούν ένα συναρπαστικό και ευέλικτο αξεσουάρ που μπορεί να αποτυπώσει την ιστορία, τον πολιτισμό και την τέχνη διαφορετικών περιοχών και περιόδων. Επίσης, είναι ένα μέσο της προσωπικής έκφρασης και δημιουργικότητας, καθώς μπορούν να σχεδιαστούν και να φορεθούν με διάφορους τρόπους και στυλ.

Τα μαντήλια είναι η κατάλληλη επιλογή, καθώς απεικονίζουν τόσο το «ωραίο» όσο και την ποικιλία των υφασμάτων με αφορμή τη συγκεκριμένη όπερα.

Περίληψη

Αντικείμενο της παρούσας πτυχιακής είναι η εφαρμοσμένη έρευνα και η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου προγράμματος σχεδιασμού στο πλαίσιο προβολής και προώθησης μαντηλιών στο πωλητήριο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής που βρίσκεται στο Πολιτιστικό Κέντρο του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Ως αντικείμενο μελέτης επιλέχθηκε η Ιαπωνική τέχνη της κλωστοϋφαντουργίας κατά τις περιόδους Edo και Meiji, κατά τη διάρκεια των οποίων παρουσιάστηκε ιδιαίτερη ανάπτυξη χαρίζοντας μια πλούσια πολιτιστική κληρονομιά με τη δημιουργία εξαιρετικών σε ποικιλία μοτίβων και υφών υφασμάτων. Η δομή της όπερας *Madama Butterfly*, του Ιταλού συνθέτη Giacomo Puccini, η οποία θεωρείται από τα κορυφαία οπερατικά έργα και διαδραματίζεται στο Ναγκασάκι της Ιαπωνίας, αποτέλεσε έναυσμα για την αποκωδικοποίηση των μοτίβων των μαντηλιών που δημιουργήθηκαν για την παρούσα εργασία. Επιλέχθηκαν και αποτυπώθηκαν θέματα από το λιμπρέτο (όπως για παράδειγμα ο ήλιος, τα άνθη, η θάλασσα) τα οποία συνδυάστηκαν με πράξεις και συναισθήματα της όπερας δημιουργώντας τις συνθέσεις των μαντηλιών.

Η παρούσα εργασία παρέχει το ιστορικό υπόβαθρο για την επεξεργασία των μορφών και την κατανόηση της Ιαπωνικής τέχνης, την ερμηνεία της όπερας και την δημιουργία εφαρμογών διακριτών και αναγνωρίσιμων από το ευρύ κοινό.

Η ιστορία του μαντηλιού αποτελεί έναν εικαστικό καμβά που αφορά διαφορετικούς πολιτισμούς και χρονικές περιόδους. Χρησιμοποιήθηκε κυρίως σαν κομμάτι ύφασμα που φοριόταν πάνω ή γύρω από το λαιμό, τους ώμους ή το κεφάλι, για λόγους θρησκευτικών πεπονηθήσεων, προστασίας από τα καιρικά φαινόμενα, καθαριότητας

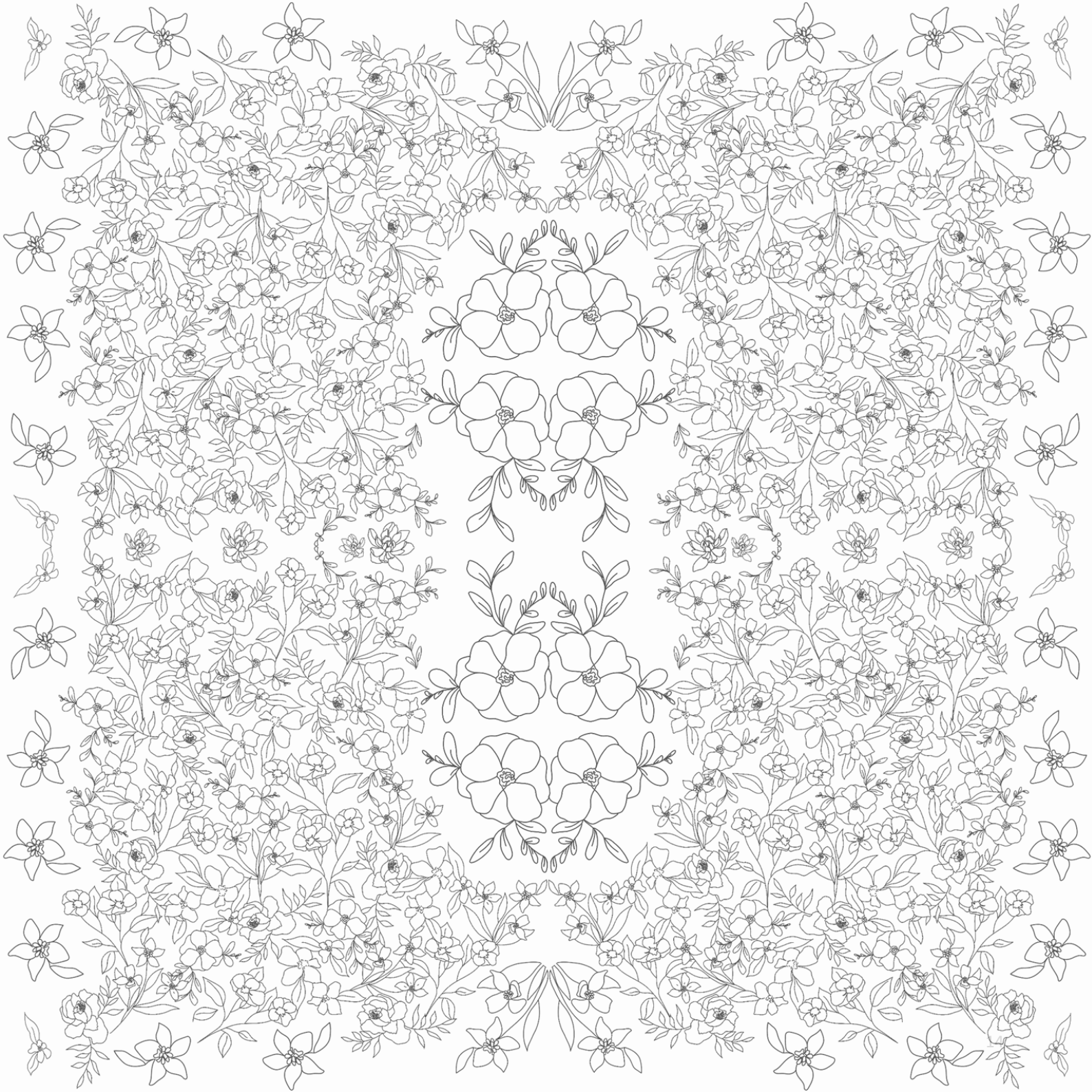

αλλά και μόδας. Σύμφωνα με ιστορικές πηγές, η παλαιότερη καταγραφή μαντηλιού χρονολογείται από το 1350 π.Χ. στην Αρχαία Αίγυπτο, όπου η βασίλισσα Νεφερτίτη φορούσε στο κεφάλι μια σφιχτά υφασμένη μαντήλα ως διαχωριστικό μεταξύ των μαλλιών και των κοσμημάτων.

Το μαντήλι χρησιμοποιήθηκε από πολεμιστές σε διάφορους πολιτισμούς, όπως της Κίνας, της Ρώμης και της Κροατίας, για να χαρακτηρήσει την καταγωγή ή και το βαθμό τους. Τον 17ο και τον 18ο αιώνα, το μαντήλι αποτέλεσε αντικείμενο μόδας στη Γαλλία ύστερα από τα Αιγυπτιακά δώρα που προσέφερε ο Ναπολέωντας Βοναπάρτης στη γυναίκα του. Η βασίλισσα Βικτώρια της Βρετανίας έκανε επίσης δημοφιλή το μαντήλι Paisley, το οποίο κατασκευαζόταν στη Σκωτία με περίτεχνα σχέδια και ζωηρά χρώματα. Τον 19ο και τον 20ο αιώνα το μαντήλι αποτέλεσε αντικείμενο των καλλιτεχνών, έγινε το μέσο έκφρασης σχεδιαστών όπως ο Paul Poiret, η Elsa Schiaparelli, η Sonia Delaunay και ο Emilio Pucci. Μερικά από τα πιο διάσημα μαντήλια στην ιστορία είναι αυτά που δημιουργήθηκαν από τον οίκο Hermès από το 1837, τα οποία διαθέτουν εξαιρετικά σχέδια και μοτίβα εμπνευσμένα από διάφορα θέματα και πολιτισμούς¹.

Σήμερα, το μαντήλι εξακολουθεί να είναι ένα δημοφιλές αξεσουάρ που μπορεί να φορεθεί με διαφορετικούς τρόπους και στυλ. Επίσης, μπορεί να αντικατοπτρίζει την ταυτότητα, την προσωπικότητα και τη διάθεση κάποιου, δεν είναι απλά ένα κομμάτι ύφασμα, αλλά καταλαμβάνει σημαντικό μέρος της ιστορίας του ενδύματος.

1. <https://www.readersdigest.co.uk/lifestyle/fashion-beauty/the-history-of-scarves>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1. Ιστορική αναδρομή

Το ύφασμα είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τον άνθρωπο και την ιστορική εξέλιξή του, από την γέννησή του μέχρι τον θάνατό του περιβάλλεται από ύφασμα. Χρησιμοποιείται σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής και θρησκευτικής ζωής του και χαρακτηρίζει την οικονομική και τεχνολογική του πορεία.

Από πολύ νωρίς, και άγνωστο το πότε, στην Αίγυπτο βρέθηκαν λινά υφάσματα χρονολογούμενα προ του 4000 π.Χ., ενώ στο Περού βαμβακερά και μάλλινα. Στις Ινδίες το βαμβάκι εμφανίζεται περί το 2000 π.Χ., ενώ το μετάξι στην Κίνα περί το 2500 π.Χ.. Ο αργαλειός ήταν γνωστός από τις απαρχές της ιστορίας. Ο άνθρωπος έμαθε να δημιουργεί ύφασμα, να πλέκει κλωστές και να υφαίνει ρούχα για να καλύψει το σώμα του, να ντύσει το σπίτι του ώσπου να φτάσει στο δημιουργικό, ευφάνταστο επίπεδο της τέχνης. Κάθε πολιτισμός καθώς εξελισσόταν, προσαρμοζε και τα υφάσματά του, ξεκινώντας από τα φυσικά υλικά και χρώματα που διέθετε ο τόπος του και στην συνέχεια μέσω του εμπορίου εισάγοντας νέες τεχνικές, συνθετικές ίνες και βαφές μέχρι που η υφαντική να αποτελέσει αναπόσπαστο κομμάτι των εφαρμοσμένων τεχνών. Η τεχνολογία έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του υφάσματος προσφέροντας σήμερα μια τεράστια ποικιλία σε ποιότητες υφών και χρωμάτων.

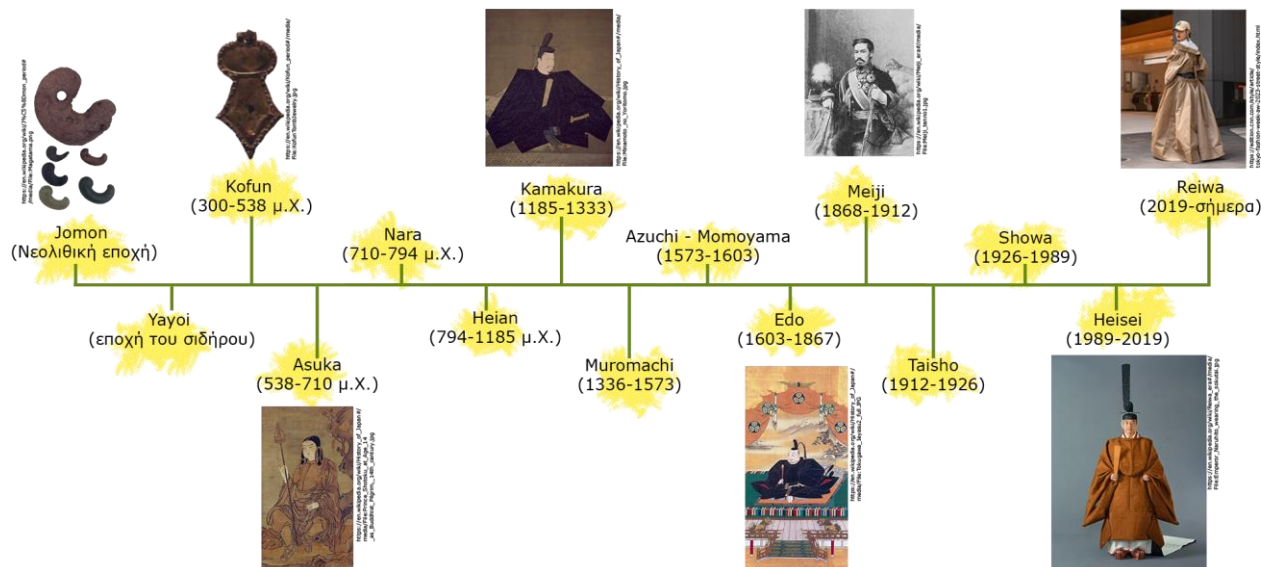
Το ύφασμα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ιαπωνικής τέχνης σε όλες τις περιόδους αλλά κατά τις περιόδους Edo και Meiji η εξέλιξη στην επεξεργασία του ήταν ραγδαία. Η περίοδος Edo (17ος - 19ος αιώνας) αποτέλεσε το θεμέλιο για την ανάπτυξη των τεχνών και του πολιτισμού και κατ' επέκταση της υφαντικής τέχνης. Οι

αυστηροί νόμοι της περιόδου Edo και η πολιτική της εθνικής απομόνωσης ενθάρρυναν νέες μόδες, ενώ οι απαγορεύσεις της εποχής, έφεραν μία εφευρετικότητα στον απλό λαό, ώστε να απολαμβάνει κι εκείνος τα ενδυματολογικά προνόμια της ανώτερης τάξης.

Με την έλευση της περιόδου Meiji (τέλη του 19ου αιώνα), η Ιαπωνία αποκτά επαφές με τον δυτικό κόσμο μετά από μακρά περίοδο απομόνωσης, αποκτώντας επιρροές και στην υφαντική τέχνη με την εισαγωγή νέων τεχνικών και υλικών, εκσυγχρονίζοντας και εκ βιομηχανοποιώντας την παραγωγή της.

Η υιοθέτηση και η εισαγωγή της δυτικής κουλτούρας από τη νέα κυβέρνηση αντικατοπτρίζονται αισθητά στη μόδα των πολιτών και η μετάβαση στην ένδυση δυτικού τύπου έγινε σταδιακά και με σημαντικό βαθμό αντίστασης.

Περίοδοι της Ιαπωνικής ιστορίας

Εικόνα 1: διάγραμμα περιόδων της Ιαπωνικής Ιστορίας

1.1. Το ύφασμα στην Ιαπωνία

Καθώς η Ιαπωνία αποτελεί νησιωτικό κράτος και σε εποχές που η ναυσιπλοΐα δεν ήταν ανεπτυγμένη, είναι λογικό η χώρα να παρουσιάζει στοιχεία εσωστρέφειας και συγκεντρωτισμού. Παρόλα αυτά όμως η τέχνη της υφαντικής στην Ιαπωνία χάνεται στα βάθη των αιώνων. Τα ευρήματα από διάφορες ανασκαφές στην επικράτεια της χώρας δείχνουν ότι η κλωστούφαντουργία ήταν πολύ ανεπτυγμένη.

Τα στοιχεία που παρέχονται είναι λίγα καθώς τα παλαιότερα ιαπωνικά κομμάτια υφασμάτων που σώζονται προέρχονται από την περίοδο Yayoi (περίπου το 800 π.Χ.)¹ που βρέθηκαν σε ανασκαφές μαζί με εργαλεία ύφανσης, ενώ άλλα ευρήματα από υφαντά χρονολογούνται την εποχή Nara (710 – 794 μ.Χ.). Τα εργαλεία που έχουν βρεθεί είναι πάρα πολλά και είναι αυτά που παρέχουν τα περισσότερα στοιχεία για τον τρόπο ζωής, τις κοινωνικές, πολιτικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις των ανθρώπων ανά την επικράτεια της χώρας.

Αρκετές επιρροές δέχτηκε η χώρα αργότερα από την Κίνα και την Κορεατική χερσόνησο ωστόσο η Ιαπωνία διατήρησε την ταυτότητά της και αφομοίωσε τις εισερχόμενες τεχνικές με δικό της τρόπο. Δημιουργήθηκαν υφάσματα με μοναδικό διάκοσμο και υψηλή αισθητική αξία και έκαναν την Ιαπωνική υφαντουργία να ξεχωρίσει και να πρωτοτυπήσει στον χώρο αυτό. Χρησιμοποιούνταν κυρίως για την δημιουργία ρούχων, θεατρικών κοστούμιών, λαβάρων και άλλων αντικειμένων οικιακής χρήσης. Το ύφασμα αποτελούσε επίσης βασικό στοιχείο της θρησκείας, με της δημιουργία πολλών χρηστικών και διακοσμητικών αντικειμένων και υπάρχει παντού στους ναούς τους, χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι τα παλαιότερα

υφάσματα στην Ιαπωνία βρίσκονται στη συλλογή του ναού Shoshojin στη Νάρα, την αρχαία πρωτεύουσα της Ιαπωνίας².

Κατά την περίοδο Edo η ιαπωνική κοινωνία βρισκόταν υπό τον έλεγχο τον Shogunate (Σαμουράι) και χαρακτηρίζεται από μια αυστηρή ταξική δομή, ακολουθούν οι έμποροι, οι τεχνίτες, οι αγρότες και οι ψαράδες. Η εποχή αυτή χαρακτηρίζεται από σταθερότητα και ειρήνη, επιτρέποντας την ανάπτυξη των τεχνών οπότε και της υφαντικής.

Οι Σαμουράι και οι πλούσιοι έμποροι ασκούσαν μεγάλη επιρροή στην κοινωνία και επιδείκνυαν την θέση τους μέσα από την ένδυσή τους, δημιουργώντας στις κατώτερες κοινωνικές τάξεις την «ανάγκη» για απόκτηση περισσότερων ειδών πολυτελείας.

Εικόνα 2: Φόρεμα δεκαετία 1880, Μουσείο Jingu Chokokan.

Πηγή: <https://lilyabsinthe.com/looking-at-the-meiji-era/>

1. Omura M., Kizawa N., «*The Textile Terminology in Ancient Japan*». Gangoji Institute for Research of Cultural Property, University of Nebraska – Lincoln, 2017.
2. Anon, «*The History of Japanese Textiles*»: <https://www.megaessays.com/viewpaper/1773.html>, ημερομηνία ανάκτησης 10.06.23.

Η ανάπτυξη των διακοσμητικών τεχνικών και των σχεδίων είναι χαρακτηριστικό της εξέλιξης των κιμονό που αποτέλεσαν το μέσο έκφρασης της κοινωνικής θέσης εκείνη την εποχή.

Με την πάροδο των χρόνων και ύστερα από αιώνες αποκλεισμού, κατά την περίοδο Meiji η χώρα άνοιξε τα σύνορά της προς την δύση αλληλοεπιδρώντας τόσο στις τεχνολογικές εφαρμογές όσο και στην ανάπτυξη της αισθητικής με συνέπεια την τελειοποίηση της Ιαπωνικής υφαντουργίας.

Υπό τον αυτοκράτορα Meiji, η Ιαπωνική κυβέρνηση εισήγαγε τη χρήση ενδυμάτων δυτικού τύπου στις δημόσιες περιστάσεις, κοινωνικές και επίσημες. Οι στρατιωτικές στολές ήταν οι πρώτες που μετατράπηκαν σύμφωνα με το δυτικό στυλ, χρησιμοποιώντας επίσης μάλλινο ύφασμα. Το μαλλί ήταν σχεδόν άγνωστο στην Ιαπωνία πριν από το άνοιγμα στο εξωτερικό εμπόριο³. Η εισαγωγή και η μίμηση δυτικών υφασμάτων μεταμόρφωσε την ιαπωνική κλωστοϋφαντουργία και τον τρόπο με τον οποίο ντυνόταν ένα έθνος. Χαρακτηριστικά ρούχα και αξεσουάρ που έρχονται από την δύση στην Ιαπωνία εκείνη την περίοδο είναι το παλτό, το κασκόλ και το καπέλο.

Ταυτόχρονα το άνοιγμα της Ιαπωνίας στην Δύση οδήγησε στην γοητεία των δυτικών λαών από την Ιαπωνική τέχνη και δημιούργησε το κίνημα γνωστό ως Japonisme⁴. Κατά την διάρκεια αυτής της περιόδου τα ιαπωνικά υφάσματα γινόντουσαν ανάρπαστα στη δύση τα οποία κατασκευάζονται αποκλειστικά για την δυτική αγορά και πωλούνται σαν έργα τέχνης και εσωτερικής διακόσμησης.

3. LaValle, D., *Textile Society of America Symposium Proceedings*, Society of America 9th Biennial Symposium, 2004.

4. Ornamental textiles from Meiji Japan. Πηγή: <https://www.ashmolean.org/event/threads-of-silk-and-gold-ornamental-textiles-from-meiji-japan>, ημερομηνία ανάκτησης 07.07.23.

1.1.1. Υλικά

Σήμερα το μετάξι αποτελεί το γνωστότερο Ιαπωνικό υλικό υφάσματος, παρόλα αυτά στην προβιομηχανική εποχή και πριν τις εξωτερικές επιρροές, μόνο οι ανώτερες τάξεις επιτρεπόταν να φοράνε μεταξωτά ρούχα. Οι απλοί άνθρωποι της εργατικής και αγροτικής τάξης φορούσαν ρούχα από κάνναβη και αργότερα από βαμβάκι. Με αυτά τα υφάσματα κατασκεύαζαν όχι μόνο ρούχα άλλα και χρηστικά αντικείμενα για το σπίτι.

Η κάνναβη χρησιμοποιούνταν για την κατασκευή χοντρών υφασμάτων που κάλυπταν τις ανάγκες του φτωχού αγροτικού πληθυσμού το χειμώνα. Σήμερα τα υφάσματα αυτά αποτελούν συλλεκτικά κομμάτια της Ιαπωνικής λαϊκής τέχνης.

Η ίνα της κάνναβης είναι ανθεκτική και εύκολα επεξεργάσιμη και έχει κοινά χαρακτηριστικά με την λινή ίνα. Αποτελούσε το κύριο υλικό δημιουργίας ινών μέχρι την εισαγωγή του βαμβακιού από την Κίνα και την Ινδία. Μετά τον 16^ο αιώνα οι Ιάπωνες υιοθέτησαν την καλλιέργεια βαμβακιού και άρχισαν να παράγουν το δικό τους⁵. Το βαμβάκι έδωσε την δυνατότητα κατασκευής πιο μαλακών και εκλεπτυσμένων υφασμάτων σε σχέση με την χονδροειδή κάνναβη. Τέλος τα βαμβακερά υφάσματα ανταποκρίνονταν καλύτερα στις βαφές με αποτέλεσμα να υπάρξει πολλαπλασιασμός μοτίβων, χρωμάτων και σχεδίων.

5. Ιστορία των Ιαπωνικών κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Πηγή: https://www.kimonoboy.com/short_history.html, ημερομηνία ανάκτησης 10.06.23.

1.1.2. Επεξεργασία

Η επεξεργασία υφάσματος στην Ιαπωνία έχει μια μακρά ιστορία και παράδοση που αντικατοπτρίζεται στην υψηλή ποιότητα των προϊόντων τους.

Κατά την περίοδο Edo, όπου η διάκριση μεταξύ των κοινωνικών στρωμάτων είναι πολύ μεγάλη, τα οικονομικά προβλήματα των χαμηλότερων τάξεων γέννησαν νέες ιδέες για την δημιουργία ρούχων – με έναν σημερινό οικολογικό τρόπο – μέσω της μετατροπής μεταχειρισμένων υφασμάτων σε ρούχα με την τεχνική boro.

Πρόκειται για την διαδικασία δημιουργίας νέων ρούχων από τα υπολείμματα παλιών υφασμάτων, κουρελιών και μπορεί να αποτελούταν από ύφασμα κάνναβης και βαμβακιού μαζί.

Εικόνες 3 και 4. πηγή: <https://www.cooperhewitt.org/2016/10/25/boro-and-other-japanese-recycled-wonders/>

Οι διαφορετικές ίνες και τεχνικές βαφής των κομματιών συνέθεταν ένα ενδυματολογικό παζλ μοναδικό που βασιζόταν στην τυχαία τοποθέτηση των κομματιών καθαρά για λειτουργικούς λόγους αλλά σήμερα αποτελούν κομμάτια μοναδικής αισθητικής.

Η δημιουργία των ενδυμάτων *boro*, εξέλιξε τους Ιάπωνες και στην τέχνη της ραπτικής, καθώς η συρραφή των κομματιών για την σύνδεση των υφασμάτων απαιτούσε πιο ανθεκτικές ραφές.

Ο τρόπος ραψίματος ονομάζεται *sashiko* και αποτελεί πλέον μια παραδοσιακή μορφή ραψίματος. Με την χρήση απλής βελόνας, δημιουργούσαν πάνω στο ύφασμα επαναλαμβανόμενα μοτίβα, τα οποία πρόσφεραν μεγαλύτερη αντοχή και μοναδικότητα στο σχέδιο του κάθε ρούχου. Το *sashiko* εξελίχθηκε σε μια αγαπημένη τεχνική σε όλη τη χώρα αλλά πάντα χαρακτήριζε τις κατώτερες τάξεις.

Εικόνα 5. Πηγή: <https://www.inspirationsstudios.com/the-history-of-sashiko/>

Μια άλλη τεχνική κατασκευής υφασμάτων είναι η zanshi η οποία γίνεται με απομεινάρια κλωστών για να φτιαχτούν τα ρούχα. Προέκυψε από την ανάγκη να χρησιμοποιούν κάθε απομεινάρι κλωστής και το αποτέλεσμα ήταν η μίξη διαφορετικής ποιότητας, μεγέθους και χρώματος κλωστών παρέχοντας και πάλι ένα μοναδικό αποτέλεσμα. Χαρακτηριστικό αυτών των υφασμάτων είναι οι εμφανείς κόμποι που γίνονταν για να δεθούν οι διαφορετικές κλωστές.

Εικόνα 6, πηγή: https://minamitextiles.files.wordpress.com/2013/09/img_21461.jpg

Άλλη γνωστή τεχνική υφαντικής της Ιαπωνίας είναι η nishijin-ori και έχει πάρει το όνομά της από την περιοχή που χρησιμοποιούταν περισσότερο. Πρόκειται για τεχνική πλέξης κιμονό σε αργαλειό κυρίως για το αρχαίο θέατρο και χρονολογείται από τον 6^ο αιώνα. Η τεχνική αυτή χρησιμοποιήθηκε πολύ για την κατασκευή ζωνών Obi που χρησιμοποιούταν για το δέσιμο του κιμονό. Και ήταν πάντα από βαμβάκι ή μετάξι. Η πλέξη γινόταν με προ-βαμμένες ίνες δίνοντας έτσι το περιθώριο για πλούσια σχέδια και χρώματα. Χαρακτηριστικό της πλέξης nishijin-ori είναι η τρισδιάστατη υφή της και τα σχέδιά της.

Αυτές είναι μόνο μερικές από τις πολλές τεχνικές υφαντικής που έχουν αναπτυχθεί στην Ιαπωνία. Κάθε τεχνική έχει τη δική της μοναδική ιστορία και χρήση, και η υφαντική τέχνη αποτελεί σημαντικό μέρος της ιαπωνικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Εικόνα 7, πηγή: <https://kyoto.travel/tw/see-and-do/nishijin-ori.html>

1.2. Χρώματα

Κάθε πολιτισμός έχει τη δική του αντίληψη και αίσθηση για τα χρώματα, έτσι και η Ιαπωνία έχει αναπτύξει την δική της βασική συλλογή παραδοσιακών χρωμάτων που περιλαμβάνει 250 χρώματα⁶ γνωστή ως *dentaishoku*, έχει καθιερωθεί από τον πρίγκιπα Shotoku (574-622) την περίοδο Asuka και βασίζεται στα πέντε στοιχεία της φύσης, ξύλο, φωτιά, γη, μέταλλο και νερό.

Τα χρώματα διέθεταν και άλλες ιεραρχίες ανάλογα με την κοινωνική τάξη που μπορούσε να τα φορέσει ή όχι. Έτσι υπήρχε διαχωρισμός χρωμάτων σε απαγορευμένα (*kinjiki*) και επιτρεπτά (*yurushiiro*). Τα απαγορευμένα χρώματα προορίζονταν μόνο για την ανώτερη κοινωνική τάξη ενώ τα επιτρεπτά μπορούσε να τα φοράει ο απλός λαός.

Τα περισσότερα χρώματα προέρχονταν από την επεξεργασία φυτών και βοτάνων, καθώς οι Ιάπωνες δεν χρησιμοποίησαν χημικές ουσίες για την παραγωγή χρωμάτων μέχρι της περίοδο Meiji, οπότε και οι τεχνητές και συνθετικές βαφές εισάχθηκαν στην χώρα. Τα περισσότερα ονόματα χρωμάτων προέρχονταν από τα ονόματα φυτών, λουλουδιών και ζώων που τα έφεραν ή τους έμοιαζαν και πολλά από αυτά προέρχονται από την Κινέζικη κουλτούρα.

6. Τα Ιαπωνικά χρώματα: <https://nipponcolors.com/#nadeshiko> ημερομηνία ανάκτησης 16.06.23.

1.2.1. Βαφές

Για τη βαφή των υφασμάτων κατά την περίοδο Edo χρησιμοποιούσαν διάφορα είδη φυσικών χρωστικών που προέρχονταν κυρίως από φυτά και ήταν αρκετά οικονομικές λύσεις.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα φυσικών βαφών είναι το ακανέιρο (akane-iro) πρόκειται για κόκκινο χρώμα που παρασκευάζεται από τις ρίζες του φυτού Rubiaceae, το μουρασάκι (murasaki-iro) είναι βιολετί χρώμα από τις ρίζες του Lithospermum Purpurocaeruleum της οικογένειας Boraginaceae, και το ουκόν (ukon-iro) πρόκειται για το χρώμα της ώχρας που προέρχεται από τον κουρκουμά⁷.

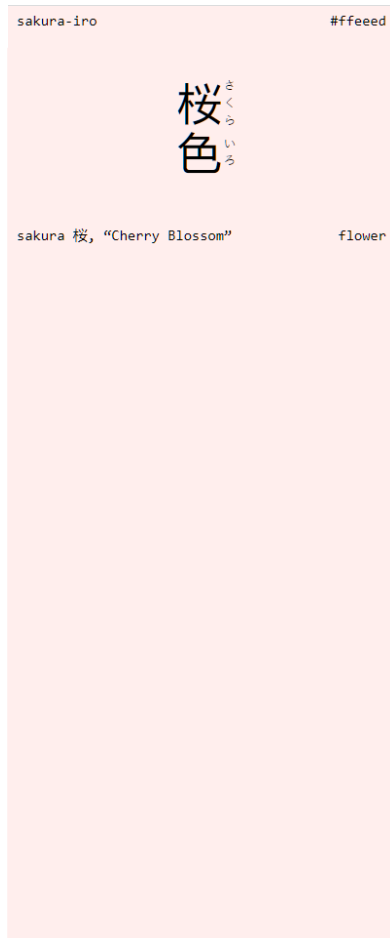
Εικόνα8,πηγή:https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rubiaceae_Ixora_coccinea.jpg

Εικόνα9,πηγή:https://en.wikipedia.org/wiki/Lithospermum_purpurocaeruleum

Εικόνα10,πηγή:<https://en.wikipedia.org/wiki/Turmeri>

7. Anon, Textile Arts, Live Japan: <https://livejapan.com/en/article-a0000312/>, ημερομηνία ανάκτησης 01.03.23.

Για χιλιάδες χρόνια, τα βασικά διαθέσιμα χρώματα ήταν τα κοκκινωπά χρώματα, όπως για παράδειγμα το sakura-iro (άνθη κερασιάς), το beni-iro (βερμύλιο) και το tsutsuji-iro (έντονο ροζ).

Εικόνες 11,12,13 πηγή: <https://colors.japanesewithanime.com/japanese-colors/>

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω κάποια από αυτά τα χρώματα ανήκαν στην κατηγορία των απαγορευμένων, ένα τέτοιο παράδειγμα είναι το *ōtan-iro* (πορτοκαλί) που χρησιμοποιήθηκε ως χρώμα για τα κιμονό της τάξης του *Kuge* και η χρήση από οποιοδήποτε άλλη χαμηλότερη τάξη απαγορευόταν.

Εικόνα 14, πηγή: <https://en.wikipedia.org/wiki/Kuge>

Ένα από τα σημαντικότερα χρώματα που χρησιμοποιήθηκαν για την βαφή ρούχων στην ιαπωνική παράδοση είναι το κόκκινο. Πρόκειται για ένα χρώμα με έντονο συμβολισμό και πολιτιστική σημασία. Η βαφή προερχόταν από το φυτό κάρθιο ή καρθάκο⁸ και ήταν εξαιρετικά ακριβή, όμως πρόσφερε ένα εντυπωσιακό κόκκινο χρώμα και χρησιμοποιήθηκε πολύ την περίοδο Edo. Σε όλη τη χώρα το κόκκινο χρώμα συμβόλιζε τη νεότητα και την αίγλη, όμως η βαφή ξεθώριαζε γρήγορα, οπότε έγινε σύμβολο της τρελής και παθιασμένης αγάπης που σβήνει γρήγορα. Λόγω του υψηλού κόστους της κόκκινης βαφής μόνο η υψηλή κοινωνία επιτρεπόταν να φοράει κόκκινο χρώμα, ωστόσο το χρώμα υιοθετήθηκε και από τις εταιρίες που παρόλο που απαγορευόταν να το φοράνε εξωτερικά, το εντάξανε στις φόδρες και τα εσώρουχά τους. Οι εταιρίες διαμόρφωσαν με τις επιλογές τους την τάση της μόδας της εποχής και οι επιλογές τους αντιγράφονταν και από νεαρές γυναίκες της εμπορικής τάξης.

Εικόνα 15, πηγή: <https://www.vam.ac.uk/blog/projects/the-kimono-and-the-colour-red>

8. Το κιμονό και το κόκκινο χρώμα: <https://www.vam.ac.uk/blog/projects/the-kimono-and-the-colour-red> ημερομηνία ανάκτησης 20.07.23.

Χαρακτηριστική επίσης ήταν η βαφή σε μωβ απόχρωση, η οποία δημιουργούνταν από το φυτό γλυσίνια ή γλυτσίνια. Το χρώμα αυτό ήταν επίσης απαγορευμένο στις κατώτερες τάξεις, όμως ο λαός προσπαθούσε να το εντάξει στην καθημερινότητά του είτε μέσα από αξεσουάρ όπως κορδέλες ή εσώρουχα και φόδρες όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω για την κόκκινη βαφή. Κατά την περίοδο Meiji και με την εισαγωγή νέων τεχνικών από το εξωτερικό δημιουργήθηκαν νέες συνθετικές βαφές του κόκκι-
-νου και του μωβ, οπότε μειώθηκε το κόστος και πλέον όλες οι τάξεις μπορούσαν να τα φοράνε.

Ένα άλλο χρώμα αρκετά οικονομικό και διαδεδομένο στις χαμηλότερες τάξεις ήταν το indigo ή λουλακί που προέρχεται από το θάμνο *Indigofera* που είναι εύκολα καλλιεργήσιμο, μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη βαφή υφασμάτων πολλές φορές και προσέφερε επιπλέον προστασία στα ρούχα από το σκόρο. Πρόκειται για ένα πλούσιο, σκούρο μωβ-μπλε χρώμα στο ορατό φάσμα

Εικόνα 16, πηγή: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/61850>

Κατά την περίοδο Meiji, κυριάρχησαν τα σκούρα χρώματα όπως το μπλε λουλακί και τα ενδύματα ήταν κυρίως μονόχρωμα, με ελάχιστα υφαντά ή πρόσθετη διακόσμηση. Όταν επιτράπη στους ξένους να εισέλθουν στην Ιαπωνία, ήταν τόσο έκπληκτοι με το γεγονός ότι το μπλε λουλακί ήταν παντού στις ιαπωνικές πόλεις που το ονόμασαν «Ιαπωνικό μπλε».

Εικόνα 17, πηγή: <https://www.shutterstock.com/search/indigofera>

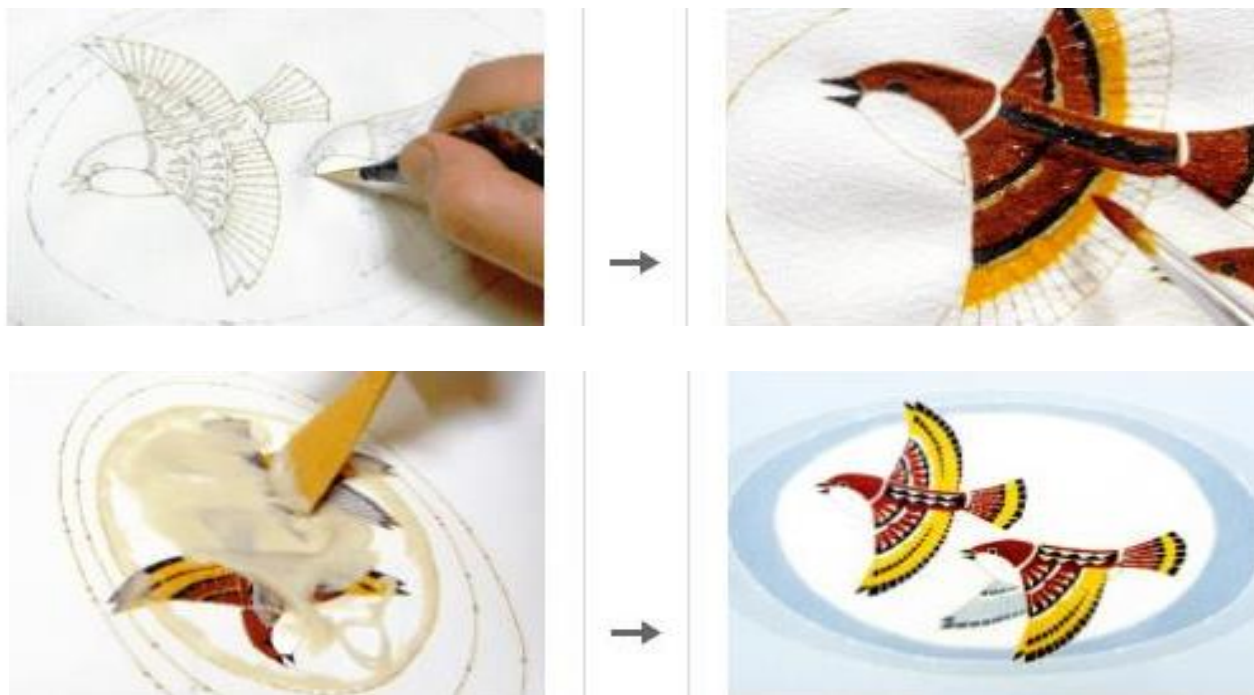
Εικόνα 18, πηγή: <https://www.candlemaking.gr/blog/>

Για την βαφή των ρούχων χρησιμοποιήθηκαν διάφορες τεχνικές, μια από τις γνωστότερες και παλαιότερες στην Ιαπωνική ιστορία είναι η τεχνική Shibori. Πρόκειται για την διαδικασία όπου το ύφασμα μπορεί να διπλωθεί, να ραφτεί, να στριφτεί, να δεθεί ή να συμπιεστεί πριν την βαφή του, προκειμένου να δώσει μοναδικά μοτίβα και σχέδια.

Εικόνες 19,20: ηγή:<https://shibori.org/conversations-with-cloth-shibori-connecting-the-world/>

Άλλος χαρακτηριστικός τρόπος όχι τόσο βαφής αλλά ζωγραφικής στα ρούχα ήταν η τεχνική Yūzen, κατά την οποία οι καλλιτέχνες χρησιμοποιούσαν πινέλα για να ζωγραφίσουν μοτίβα και σχέδια πάνω στο ύφασμα. Σχεδιάζαν πάνω σε λευκά υφάσματα φιγούρες, στη συνέχεια κάλυπταν το σχέδιο με μία κόλλα παρασκευασμένη από αλεύρι και κολλώδες ρύζι, μετά χρωμάτιζαν την φιγούρα πάνω από την κόλλα και στην τελική φάση, κάλυπταν το ζωγραφισμένο σχέδιο με την ίδια κόλλα. Το ύφασμα έπρεπε να μείνει στον ατμό, να πλυθεί για να είναι έτοιμο. Αυτή η τεχνική διατηρούσε το χρώμα για μεγάλο χρονικό διάστημα αρκετά ζωντανό⁹.

Εικόνα 21, πηγή: https://galleryjapan.com/locale/en_US/technique/textiles/20101/

9. Yūzen dyeing, Gallry Japan: https://galleryjapan.com/locale/en_US/technique/textiles/20101/, ημερομηνία ανάκτησης 10.06.23.

1.3. Μοτίβα

Η ιστορία των ιαπωνικών μοτίβων εντοπίζεται πρώτη φορά την περίοδο Jōmon (14.000 – 300 π.Χ.), όταν οι άνθρωποι χάρασσαν σε πήλινα σκεύη εικόνες με τα νύχια τους. Εκείνη την εποχή, τα πήλινα σκεύη, όπως βάζα και πιάτα, ήταν διακοσμημένα με καμπύλα μοτίβα όπως κύματα και με γεωμετρικά μοτίβα όπως τρίγωνα. Κατά την περίοδο Kofun (300 – 538 μ.Χ.), καταφθάνουν στην Ιαπωνία μοτίβα από την αρχαία Αίγυπτο, την Ελλάδα και την Κίνα, όπως για παράδειγμα το μοτίβο του λωτού¹⁰. Επίσης κατά την περίοδο Heian (794 – 1185), εμφανίστηκαν παραδοσιακά ιαπωνικά μοτίβα, με το όνομα Wagara, τα οποία ενσωματώνουν φυσικά στοιχεία και γεωμετρικά μοτίβα σε κλασικά ιαπωνικά χρώματα (λευκό, κόκκινο, μαύρο και μπλε).

Από την αρχαιότητα, τα επαναλαμβανόμενα στοιχεία – μοτίβα στα ιαπωνικά ενδύματα αντικατοπτρίζουν τις λεπτές αισθήσεις των Ιαπώνων απέναντι στις μεταβαλλόμενες εποχές και τις κοινωνικές συμβάσεις στη χώρα κατά τη διάρκεια της ιστορίας της. Εκτός από την χρήση τους ως διακοσμητικά στοιχεία, υποδεικνύουν την κοινωνική τάξη, τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας και τις αρετές του ανθρώπου που τα φοράει.

Εικόνα 22, πηγή: https://www.tnm.jp/modules/r_exhibition/

11. Anon, Japanese Kimono, <https://new.artsmia.org/programs/teachers-and-students/teaching-the-arts/artwork-in-focus/japanese-kimono>, ημερομηνία ανάκτησης 04.04.23.

10. Anon, History and Characteristics of Japanese Patterns, https://www.govonline.go.jp/eng/publicity/book/hlj/html/202212/202212_01_en.html, ημερομηνία ανάκτησης 25.04.23.

Για παράδειγμα, μια παντρεμένη φορούσε μια ρόμπα με κοντομάνικα και μικρά σχέδια, ενώ μια ανύπαντρη γυναίκα, που ήθελε να ανακοινώσει την εργένη της θέση, φορούσε μια ρόμπα με ζωνρά χρώματα, με έντονα σχέδια, μακρυμάνικη ρόμπα που προσέλκυε θαυμαστές¹¹.

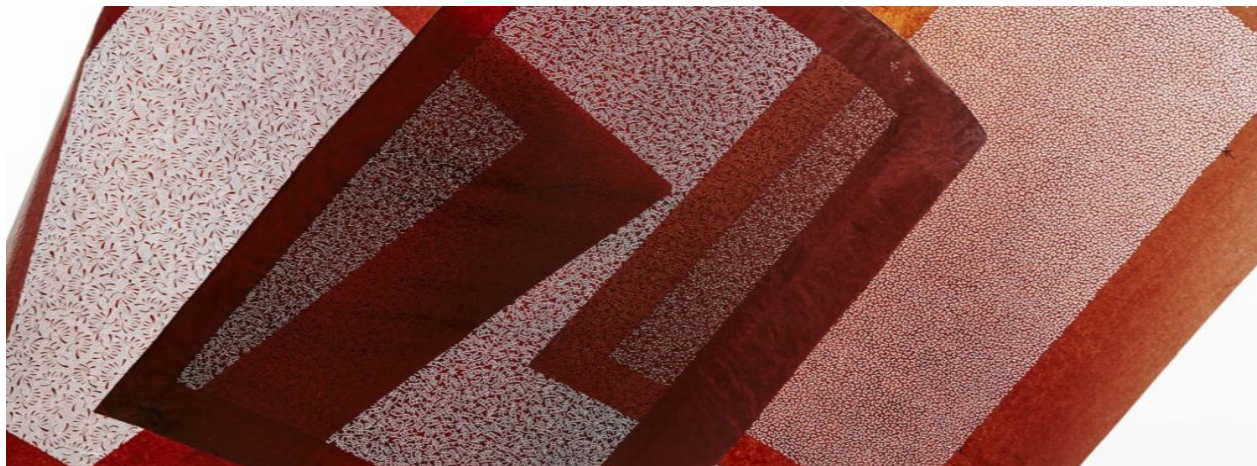
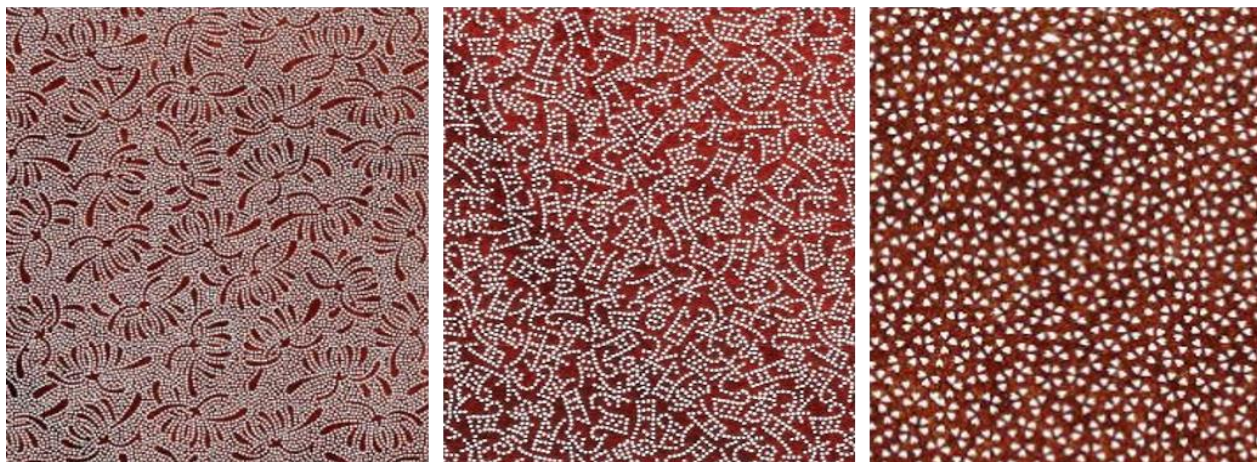
Τα γεωμετρικά σχέδια ήταν πάντα βασικό μοτίβο στα υφάσματα της Ιαπωνίας, από τις ρόμπες των βουδιστών ιερέων κατά την περίοδο Asuka (538-710), μέχρι τα κοστούμια των ηθοποιών kabuki. Τα πρώιμα γεωμετρικά μοτίβα έτειναν να είναι σχετικά απλά και έγιναν ολοένα και πιο περίπλοκα από τον 18^ο αιώνα και μετά. Ωστόσο, πολλά μοτίβα του παρελθόντος εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται σήμερα, κοσμώντας σύγχρονα ιαπωνικά υφάσματα.

Τα σχέδια από τη φύση στα ιαπωνικά υφάσματα έχουν τις ρίζες τους στον Σιντοϊσμό και τον Βουδισμό. Κατά την περίοδο Edo, επικράτησαν τα μεγάλα μοτίβα και η ασυμμετρία, ήταν ένα προνόμιο που είχαν μόνο οι Σαμουράι και οι γυναικών τους, ωστόσο άμεσα και η τάξη των εμπόρων φορούσε παρόμοια μοτίβα. Οι ρίγες είναι εξέχουσες σε μια τεράστια ποικιλία υφασμάτων και ευνοήθηκαν από την ευγενή τάξη ήδη από την περίοδο Nara (710-794). Είτε κάθετες, είτε οριζόντιες, είτε καρδ, είτε τυχαίες, είτε κυματιστές ήταν το σύμβολο της εκλεπτυσμένης αισθητικής¹².

Επίσης, χαρακτηριστικό μοτίβο της περιόδου Edo, είναι το Edo Komon, το οποίο πήρε το όνομά του από την εποχή και αποτελείται από την επανάληψη ενός μοτίβου σε όλο το ύφασμα, το οποίο από μακριά, μοιάζει πουά ή μονόχρωμο, από κοντά όμως παρατηρούνται πολλές εικόνες ή σχέδια ιδιαίτερα μικρά και λεπτομερή.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα τα υφάσματα της εικόνας 21 όπου άνθη χρυσάνθεμου, κινέζικοι χαρακτήρες και άνθη κερασιάς επαναλαμβάνονται στα μεταξωτά μαντίλια¹³.

Εικόνα 23, Edo Period, Edo Komon patterns, <https://artsandculture.google.com/story/tQVB7i1Pm-0BJQ>

12. Anon, Japan's Golden Age Striped Fabrics Were Incredibly Popular, <https://edostripe.com/edo-stripe>, ημερομηνία ανάκτησης 06.04.23.

13. Anon, *The Mark Of Beauty: Edo Komon – The Patterns Of Edo*, <https://artsandculture.google.com/story/tQVB7i1Pm-0BJQ>, ημερομηνία ανάκτησης 06.04.23.

Στην περίοδο Meiji, οι δημιουργοί υφασμάτων, προσπάθησαν να εκσυγχρονίσουν τους παραδοσιακούς τρόπους οπτικής αναπαράστασης, φιλοδοξώντας να δημιουργήσουν «πίνακες ζωγραφικής» πάνω στα μεταξωτά υφάσματα. Σημαντική ήταν η συμβολή ζωγράφων για την δημιουργία εκθαμβωτικών εικόνων.

Με την πάροδο του χρόνου και λόγω της αντικατάστασης των παραδοσιακών ιαπωνικών ρούχων με δυτικά ενδύματα, σταμάτησε η δημιουργία νέων μοτίβων και μόνο στο πλαίσιο του πατριωτισμού και της εκ νέου αναζήτησης της ταυτότητάς τους, επανήλθαν τα κιμονό και τα πρώτα μοτίβα που ξανά έκαναν την εμφάνισή τους ήταν τα χρυσάνθεμα ως αυτοκρατορικό λουλούδι και τα άνθη κερασιάς ως παραδοσιακό σύμβολο των Σαμουράι.

Εικόνα 24, Meiji Period, Cherry Blossom (left) & Chrysanthemums Patterns (right), Kyoto National Museum & Getty Museum Collection.

Το χρυσάνθεμο, που εισήχθη στην Ιαπωνία τον 8ο αιώνα, έγινε ένα αγαπημένο σχέδιο για τα ιαπωνικά υφάσματα και τον 14ο αιώνα υιοθετήθηκε από τον αυτοκράτορα για αποκλειστική χρήση ως αυτοκρατορικό έμβλημα και εξακολουθεί να εμφανίζεται σήμερα από την ιαπωνική αυτοκρατορική οικογένεια¹⁴.

1.4. Σύμβολα και έννοιες

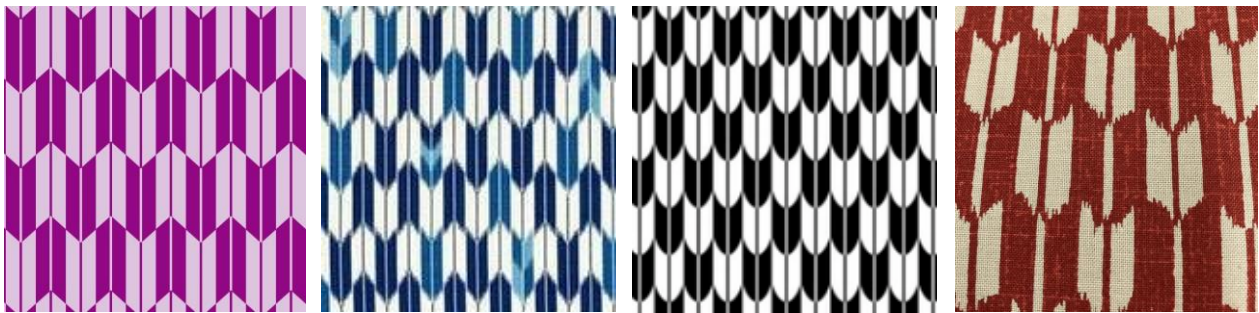
Ακολουθεί λεπτομερή αναφορά στα διάφορα είδη μοτίβων για κιμονό, τα μοτίβα διακρίνονται ανάλογα με το θέμα τους και περιλαμβάνουν στοιχεία εμπνευσμένα από την γεωμετρία, την φύση, τα ζώα και διάφορα σύμβολα της ιαπωνικής κουλτούρας και ιστορίας.

1.4.1. Γεωμετρικά μοτίβα

Τα γεωμετρικά ιαπωνικά μοτίβα είναι γραφικά μοτίβα που προέρχονται από την παραδοσιακή ιαπωνική τέχνη και πολιτισμό. Συνήθως αντικατοπτρίζουν την αισθητική και τη φιλοσοφία της Ιαπωνίας και αποτελούσαν διακριτικά των τάξεων αλλά και των οικογενειών, πηγή έμπνευσης για αυτά ήταν η φύση και τα στοιχεία της. Πέρα από την υφαντική συναντώνται και σε άλλες μορφές τέχνης όπως η κεραμική και η καλλιτεχνική γραφή. Το καθένα από αυτά είχε ιδιαίτερη σημασία και την ιστορία του στον ιαπωνικό πολιτισμό.

YAGASURI/YABANE

Αυτό το μοτίβο προκύπτει από τα φτερά γερακιού, αετού ή άλλων πτηνών που χρησιμοποιούνται στο πίσω μέρος σε βέλη. Με τον συμβολισμό του στόχου και της αποφασιστικότητας, τα βέλη χρησιμοποιούνται ως ευοίωνα μοτίβο και κατά τη διάρκεια της Πρωτοχρονιάς, πωλούνται διακοσμητικά βέλη ως γούρια για να πολεμήσουν το κακό και να προστατέψουν το σπίτι. Επίσης τα βέλη όταν εκτοξευθούν δεν επιστρέφουν πίσω, οπότε κατά την περίοδο Edo οι νύφες φορούσαν κιμονό με το μοτίβο yabane για καλή τύχη, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα χρειαστεί να επιστρέψουν στο πατρικό τους. Σήμερα το μοτίβο αυτό είναι δημοφιλές κατά την διάρκεια αποφοίτησης μαθητών.

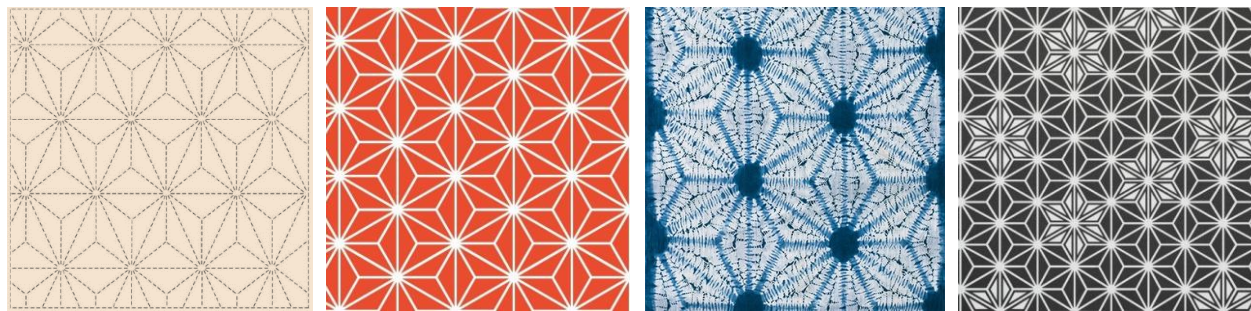

Εικόνα 73,74,75,76, πηγή: <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>, <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

ASANOHA

Το μοτίβο Asanoha αποτελείται από εξάγωνα και τρίγωνα που μοιάζουν με φύλλο κάνναβης, από το οποίο προήλθε το όνομα του. Λέγεται ότι τα τρίγωνα έχουν τη δύναμη να κρατούν την κακή τύχη μακριά. Το φυτό κάνναβης είναι ανθεκτικό και αναπτύσσεται ευθεία και γρήγορη, για το λόγο αυτό χρησιμοποιούταν συχνά σε βρεφικά ρούχα και παιδικά κιμονό ως σύμβολο σθένους, αντίστασης και υγιείς ανάπτυξης των παιδιών. Τα νεογέννητα κορίτσια τα έντυναν με ρούχα με σχέδια asanoha με κόκκινο χρώμα και τα αγόρια με κίτρινο, πράσινο και μπλε.

Αν και χρησιμοποιείται σε όλη την Ασία, μόνο στην Ιαπωνία λέγεται ότι μοιάζει με το φυτό κάνναβης, η απλότητα του σχεδίου επέτρεψε διάφορες ερμηνείες, συμβάλλοντας στη δημοτικότητά του. Το μοτίβο πρωτοεμφανίστηκε σε αρχαία αγάλματα του Βούδα από την εποχή Heian (794 – 1185), αλλά έγινε δημοφιλές για κιμονό κατά την περίοδο Edo.

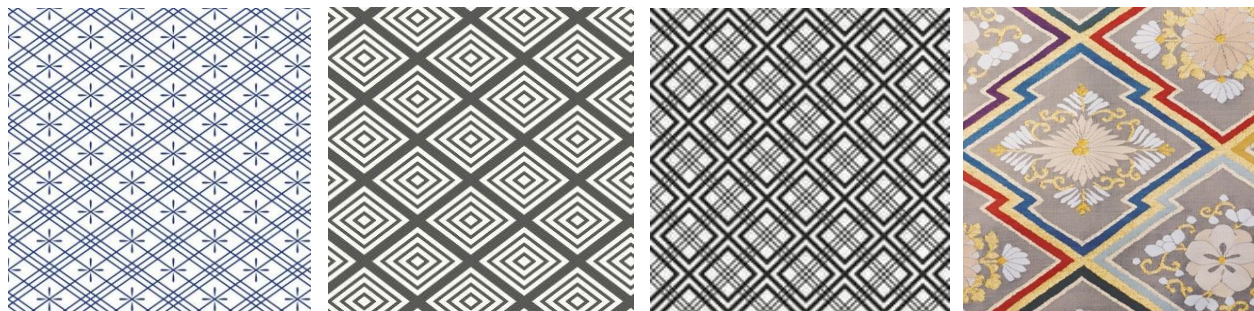

Εικόνα 25,26,27,28 πηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

HISHI

Το μοτίβο Hishi δημιουργείται από γεωμετρικά σχήματα όπως ρόμβους ή διαμάντια που τοποθετούνται το ένα πάνω στο άλλο, συνήθως σε πλέγμα. Το σχέδιο Hishi είναι διακριτικό και αναγνωρίσιμο στην ιαπωνική τέχνη. Έχει πολλές παραλλαγές, περιλαμβανομένου του Hanabishi που δημιουργείται με στυλιζαρισμένα άνθη καστανιάς με πέταλα που σχηματίζουν έναν ρόμβο και του Waribishi με τέσσερα διαμάντια συνδυασμένα για να σχηματίσουν ένα. Οι ρόμβοι του μοτίβο Hishi έχουν συμμετρική διάταξη και μπορεί να είναι ευθυγραμμισμένοι κατακόρυφα ή οριζόντια, ανάλογα με το συγκεκριμένο σχεδιασμό.

Το μοτίβο Hishi σχετίζεται με την ευτυχία, την ευημερία και την προστασία από το κακό, συμβολίζει επίσης την ενότητα. Το μοτίβο Hishi είναι δημοφιλές στην ιαπωνική παραδοσιακή τέχνη και εξακολουθεί να έχει πολλές εφαρμογές.

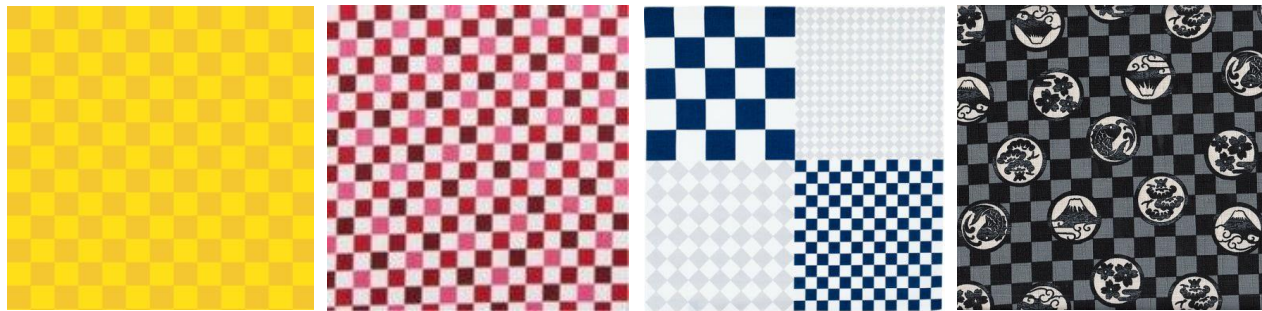
Εικόνες 29,30,31,32, πηγή: <https://readyssetkimono.files.wordpress.com/2015/12/002.jpg>

ICHIMATSU

Αυτό το μοτίβο είναι το κλασικό καρό που απαρτίζεται από διαφορετικά χρωματιστά τετράγωνα διατεταγμένα εναλλάξ.

Ονομάστηκε έτσι από τον Ιάπωνα ηθοποιό Sanogawa Ichimatsu (1722-1762), που φορούσε κιμονό με αυτό το μοτίβο κατά τη διάρκεια των παραστάσεων του θεάτρου Kabuki.

Το μοτίβο Ichimatsu έχει αρκετές σημασίες, κυρίως συμβολίζει την ενότητα και την αρμονία μεταξύ αντιφατικών στοιχείων επίσης λόγω της πολύχρονης ιστορίας του, το μοτίβο Ichimatsu αντιπροσωπεύει την παράδοση και την πολιτιστική κληρονομιά της Ιαπωνίας.

Εικόνα 33,34,35,36, πηγή: <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/> και <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

KAGOME

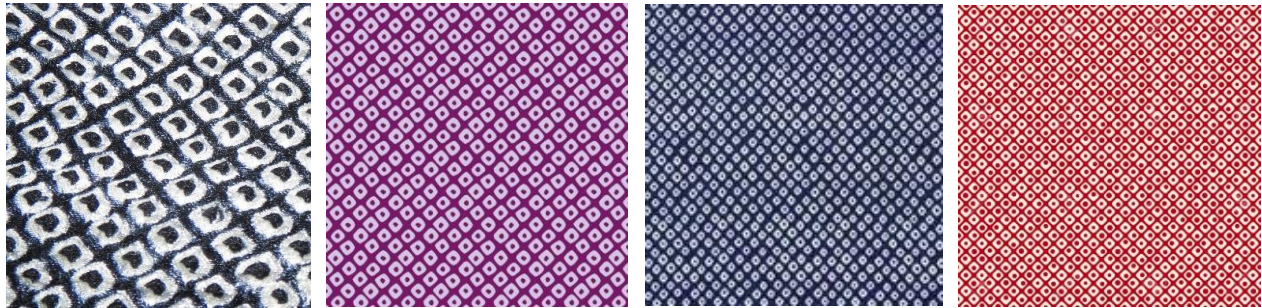
Το σχέδιο Kagome αναπαριστά την ιαπωνική παραδοσιακή πλέξη καλαθιών από μπαμπού. Δημιουργείται από ένα πλέγμα διαγώνιων γραμμών που σχηματίζουν ρόμβους. Αυτό το μοτίβο επίσης θεωρούταν ότι προστατεύει από τους δαίμονες και την κακή τύχη.

Εικόνα 37,38,39,40, πηγή: <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/> και <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

ΚΑΝΟΚΟ

Αυτό το μοτίβο πήρε το όνομα Kanoko επειδή μοιάζει με τις κηλίδες που βρίσκονται πάνω στο ελάφι. Είναι αποτέλεσμα της τεχνικής βαφής shibori όπου το ύφασμα δένεται με συγκεκριμένο τρόπο πριν μπει στην βαφή και η τεχνική γίνεται εξ ολοκλήρου στο χέρι. Είναι πολύ απαιτητική, επομένως ένα κιμονό με μοτίβο kanoko σε όλη την επιφάνεια του θεωρείται είδος πολυτελείας. Μια τέτοια τεχνική απαιτούσε πολλή δουλειά και μόνο πλούσιοι άνθρωποι μπορούσαν να αντέξουν οικονομικά ένα κιμονό εξ ολοκλήρου καλυμμένο με το σχέδιο Kanoko. Αυτό το μοτίβο δεν έχει ιδιαίτερο νόημα.

Εικόνα 41,42,43,44, πηγή: <https://readysetkimono.files.wordpress.com/2015/12/002.jpg> και <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/>

ΚΙΚΚΟΥ

Το εξάγωνο μοτίβο kikkou μοιάζει με το κέλυφος της χελώνας, είναι ένα ευοίωνο μοτίβο το οποίο συμβολίζει την τύχη και την μακροζωία και θεωρούταν πολύ εκλεπτυσμένο. Συναντάται με πολλές παραλλαγές, βάζοντας διαφορετικά σχέδια μέσα στο εξάγωνο, το πιο γνωστό είναι το Kikko hanabishi, όπου στο κέντρο του σχηματίζονται φύλλα καστανιάς Το Kikko-gara θεωρείται πολύ τυχερό μοτίβο και χρησιμοποιείται για δώρα γενεθλίων και για μακροζωία.

Πρόκειται για κινέζικο μοτίβο, όμως την περίοδο Heian (794 – 1185), υιοθετήθηκε από την Ιαπωνία και αποτέλεσε στοιχείο των κιμονό των δικαστών, των πολεμιστών και της πανοπλίας των σαμουράι δημιουργώντας προστασία από την συρραφή πολλών εξάγωνων μεταξύ τους.

Εικόνα 45,46,47,48, πηγή: <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/> και <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

ΚΟJITSUNAGI

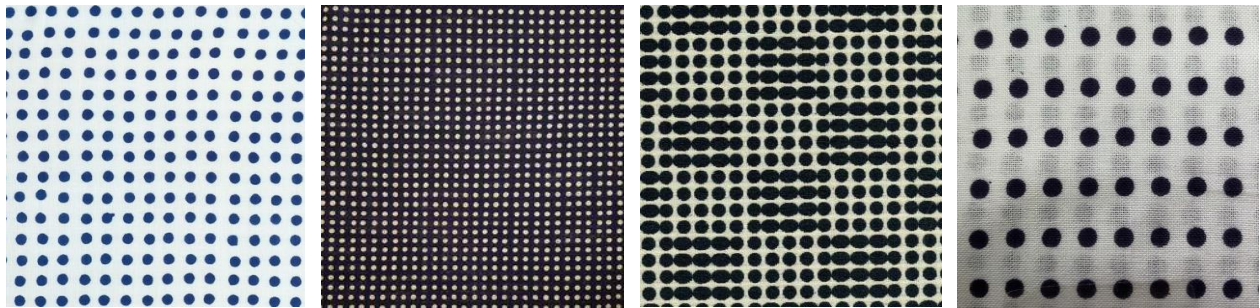
Αυτό το μοτίβο δημιουργείται από την επαναλαμβανόμενη χρήση του χαρακτήρα 工 (kō). Ο τρόπος με τον οποίο οι αλληλένδετοι χαρακτήρες φαίνονται να εκτείνονται στο άπειρο συνδέεται με την καλή τύχη και το σχέδιο χρησιμοποιούταν συχνά στα κιμονό.

Εικόνα 49,50,51,52, πηγή: <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/> και <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

MAMESHIBORI

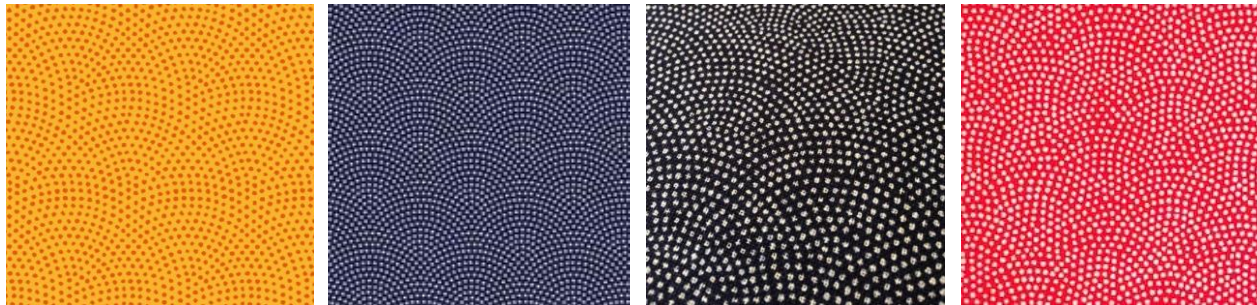
Το μοτίβο Mameshibori είναι ένα πουά μοτίβο. Στα Ιαπωνικά, η λέξη Mame σημαίνει πουά, φασόλια καθώς και σπιβάρ. Οπότε με την αναπαράσταση κουκίδων το ύφασμα γίνεται σύμβολο καλής υγείας και μακροζωίας. Αυτό ήταν το πιο δημοφιλές μοτίβο κατά την περίοδο Edo στις πετσέτες. Ονομάζεται βαφή μπιζελιού και το Mame είναι ένα «παιχνίδι» λέξεων, που σημαίνει όσα τα μπιζέλια και φασόλια, τόση και η υγεία και η ευτυχία, επομένως αντιπροσωπεύει την υγεία και την ευτυχία. Όπως υποδηλώνει το μισό όνομα shibori, αυτό το σχέδιο ήταν χειροποίητο χρησιμοποιώντας την τεχνική βαφής που αναφέρθηκε παραπάνω, οπότε οι κουκκίδες είχαν πιο ακανόνιστο σχήμα. Τα περισσότερα μοτίβα mameshibori σήμερα δημιουργούνται χρησιμοποιώντας τεχνικές βαφής με στένσιλ ή εκτύπωσης, επομένως οι κουκκίδες είναι ίδιες και συμμετρικές.

Εικόνα 53,54,55,56, πηγή: <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/> και <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

SAME KOMON

Αυτό το σχέδιο ονομάζεται έτσι επειδή τα επικαλυπτόμενα τόξα από μικρές κουκκίδες μοιάζουν με δέρμα καρχαρία. Χρησιμοποιήθηκε αρχικά σε υφάσματα της οικογένειας σαμουράι Kishū Tokugawa, στην οποία ανήκε ο Shōgun Tokugawa Yoshimune (1684–1751) και σταδιακά έγινε πολύ δημοφιλής. Το μοτίβο Same Komon δεν έχει ιδιαίτερη σημασία και συχνά βρίσκεται στο φόντο περίτεχνων σχεδίων.

Εικόνα 57,58,59,60, πηγή:<https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns><https://sakurafineart.com/products/same-komon-beauty-in-traditional-kimono-1>

SEIGAIHA/SEIKAIHA

Το μοτίβο Seikaiha είναι ένα παραδοσιακό ιαπωνικό μοτίβο που αναπαριστά τα κύματα της θάλασσας. Το όνομα "Seigaiha" προέρχεται από τις λέξεις se που σημαίνει μπλε, και που σημαίνει θάλασσα και ha που σημαίνει κύμα. Προκύπτει από την δημιουργία ομάδας τόξων από ομόκεντρους κύκλους που τοποθετούνται κάθε ομάδα πάνω από την άλλη ώστε να είναι ορατό μόνο το πάνω τμήμα κάθε ομάδας. Συνήθως το χρώμα του φόντου είναι διαφορετικό από το χρώμα των κυμάτων, δημιουργώντας ένα εφέ αντίθεσης. Το μοτίβο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ρούχα, κεραμικά, χαλιά, εσωτερική διακόσμηση και πολλές άλλες μορφές τέχνης και σχεδίασης. Χρησιμοποιήθηκε στην Κίνα για να απεικονίσει τη θάλασσα σε αρχαίους χάρτες. Οι παραδοσιακές ιαπωνικές τέχνες συχνά χρησιμοποιούν το μοτίβο Seigaiha για την αναπαράσταση της αισθητικής της θάλασσας και της αρμονίας με τη φύση. Δημιουργήθηκε από τον φόβο αλλά και τον σεβασμό προς θάλασσα και συμβολίζει την δύναμη της φύσης

Εικόνα 57,58,59,60, πηγή: <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/> και <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

SHIPPO

Αυτό το μοτίβο αποτελείται από επικαλυπτόμενους κύκλους που σχηματίζουν πέταλα ή αστέρια, ανάλογα με τον τρόπο που το βλέπει κανείς. Συμβολίζει τους επτά θησαυρούς του Βουδισμού (χρυσός, ασήμι, λάπης λάζουλι, αχάτης, κοχύλι, κεχριμπάρι και κοράλλι). Το μοτίβο Shippo ήταν πολύ δημοφιλές στην περίοδο Edo, ειδικά στα γυναικεία κιμονό. Λέγεται ότι είναι σύμβολο αρμονίας, ειρήνης και καλών σχέσεων και χρησιμοποιούταν στους γάμους.

Εικόνα 61,62,63,64, πηγή: <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/> και <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

TATEWAKU/TACHIWAKI

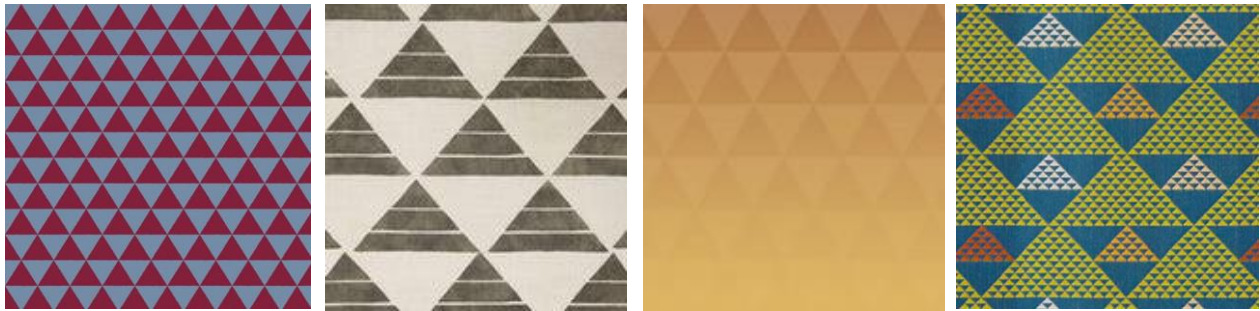
Αυτό το μοτίβο αποτελείται από κάθετες κυματιστές γραμμές που αντιπροσωπεύουν τον ατμό που ανεβαίνει προς τον ουρανό. Η δημιουργία του δεν ήταν εύκολη, οπότε συναντάται σπάνια και χρησιμοποιήθηκε ως μοτίβο στα κιμονό για άτομα υψηλής θέσης στην περίοδο Heian (794–1185). Το μοτίβο Tatewaku συμβολίζει την ανύψωση του πνεύματος και την ικανότητα να ξεπερνά κανείς δύσκολες καταστάσεις. Πολλές φορές συνδυαζόταν με άλλα μοτίβα, όπως με το seigaiha. Οι αλλαγές στον τρόπο καμπύλης των γραμμών δημιουργούν παραλλαγές όπως Kumo tatewaku (σύννεφο) και Sasa tatewaku (μπαμπού).

Εικόνα 65,66,67,68, ηγή: <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

UROKO

Το μοτίβο Uroko αποτελείται από μια διαδοχή τριγώνων διαφορετικών χρωμάτων. Ο συνδυασμός των τριγώνων παρομοιάζεται με τα λέπια φιδιού ή ψαριού και οι Σαμουράι φορούσαν το σχέδιο αυτό ως φυλαχτό, θεωρείται από τα παλαιότερα ιαπωνικά μοτίβα που προστάτευε από το κακό. Καθώς μοιάζει με το δέρμα φιδιού, λέγεται ότι όπως τα φίδια αλλάζουν το δέρμα τους έτσι και αυτό το μοτίβο είναι σύμβολο της αναζωογόνησης. Η λέξη Uroko σημαίνει ζυγαριά στα Ιαπωνικά.

Εικόνα 69,70,71,72, πηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

1.4.2. Μοτίβα λουλουδιών

Τα στοιχεία των δένδρων και των λουλουδιών, είχαν εξέχουσα θέση στην ιαπωνική κλωστοϋφαντουργία. Αποτελούσαν το επίκεντρο της τέχνης, από τη λογοτεχνία και τους πίνακες ζωγραφικής, μέχρι τη μουσική και τη μόδα. Τα στοιχεία τους ενέπνευσαν τους τεχνίτες που τα στυλιζάρισαν για την δημιουργία μοτίβων. Καθένα από αυτά, συμβολίζει και κάτι στην ιαπωνική κουλτούρα.

Στην ιαπωνία κάθε λουλούδι έχει τη δική του σημασία ανάλογα με την εμφάνιση και τα χαρακτηριστικά του. Έτσι, κάθε λουλούδι συνδέεται με ένα συγκεκριμένο ιαπωνικό σύμβολο, μια αρετή, ένα συναίσθημα. Οι Ιάπωνες έχουν επίσης μια λέξη για να το ονομάσουν, hanakotoba που σημαίνει «γλώσσα των λουλουδιών».

ΒΟΤΑΝ

Το λουλούδι της παιώνιας θεωρείται ως η βασίλισσα των λουλουδιών στην Ιαπωνία. Η παιώνια συμβολίζει το γυναικείο ιδανικό και αντιπροσωπεύει την ευημερία, την καλή τύχη, την αγάπη και την τιμή. Λέγεται επίσης ότι η παιώνια έχει προστατευτική δύναμη, καθώς απελευθερώνουν ένα λεπτό άρωμα που διώχνει τα παράσιτα.

Εικόνα 77,78,79,80, πηγή: <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>, <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

UME

Το μοτίβο αυτό αποτελείται από άνθη δαμασκηνιάς που ανθίζει στην αρχή του χρόνου, αναγγέλλοντας την άνοιξη. Το άνθος της δαμασκηνιάς έχει πέντε στρογγυλεμένα πέταλα ροζ ή λευκού χρώματος. Είναι επίσης γνωστό ως «λουλούδι της ειρήνης», θεωρείται ότι έχει προστατευτικές δυνάμεις ενάντια στους δαίμονες. Αυτό το πολύ θηλυκό λουλούδι συμβολίζει το σθένος, την υγεία, την ανανέωση και την ομορφιά, τη χάρη και την κομψότητα.

Εικόνα 129,130,131,132, πηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

GINKGO

Το μοτίβο αυτό αποτελείται από το φυτό ginkgo, ένα πολύ ηλικιωμένο δέντρο που εκτιμάται ιδιαίτερα στην Ιαπωνία, ειδικά το φθινόπωρο όταν τα φύλλα του παίρνουν ένα όμορφο χρυσαφί χρώμα.

Αυτό το δέντρο συμβολίζει τη στιβαρότητα, την ανάπτυξη και τη μακροζωία. Με τα ιδιαίτερα διαμορφωμένα φύλλα του, το ginkgo είναι επίσης το έμβλημα της ιαπωνικής πρωτεύουσας.

Εικόνα 81,82,83,84, πηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

HANABISHI

Το μοτίβο Hanabishi αποτελείται από τα λουλούδια της καστανιάς, ένα υδρόβιο φυτό των ιαπωνικών βάλτων. Αποτελείται από τέσσερα πέταλα σε σχήμα ρόμβου τοποθετημένα γύρω από ένα κυκλικό κέντρο. Παρουσιάζεται έντονα στις φορεσιές των σαμουράι.

Εικόνα 85,86,87,88, πηγή: <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>, <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

KARAKUSA

Αυτό το μοτίβο εισήχθη στην Ιαπωνία από την Κίνα κατά την περίοδο Νάρα (710-794). Πρόκειται για τα κλήματα που αναπτύσσονται ατελείωτα και εξαπλώνονται σε πολλές διαφορετικές κατευθύνσεις. Αν και αρχικά ήταν απλώς διακοσμητικό, οι Ιάπωνες το έκαναν σύμβολο ευημερίας και μακροζωίας και το θεώρησαν ως γούρι. Στα διάφορα μοτίβα μπορεί να συνδεθεί με άλλα φυτά ή να διακοσμηθεί με διαφορετικά λουλούδια. Το μοτίβο Karakusa εκτός από τα ρούχα μπορεί να βρεθεί και στα ιαπωνικά furoshiki, τετράγωνα υφασμάτινα που χρησιμοποιούνται για το τύλιγμα και τη μεταφορά αντικειμένων.

Εικόνα 89,90,91,92 πηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

ΚΙΚΥ

Το μοτίβο αυτό αποτελείται από το λουλούδι χρυσάνθεμο. Στην Ιαπωνία, το χρυσάνθεμο, είναι έμβλημα της αυτοκρατορικής οικογένειας. Αυτό το λουλούδι βρίσκεται στην αυτοκρατορική σφραγίδα, στα διαβατήρια και σε κέρματα. Το χρυσάνθεμο είναι σύμβολο μακροζωίας και αναζωογόνησης. Αν και συνδέεται με το φθινόπωρο, παρουσιάζεται σε κιμονό όλο τον χρόνο.

Εικόνα 93,94,95,96, ηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

ΚΙΚΥΟ

Αυτό το μοτίβο αποτελείται από τα λουλούδια του φυτού καμπάνα. Το λουλούδι έχει πέντε πέταλα με μυτερή άκρη. Είναι αρκετά εύκολο να στιλιζαριστεί και χρησιμοποιείται πού σαν επαναλαμβανόμενο μοτίβο μαζί με άλλα γεωμετρικά σχέδια. Αυτό το διακοσμητικό λουλούδι είναι το σύμβολο της ειλικρίνειας, της υπακοής και της αμετάβλητης αγάπης.

Εικόνα 97,98,99,100, πηγή: <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/> και <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

KIRI

Το μοτίβο αυτό προέρχεται από το δέντρο ραυlowνια που προέρχεται από την Κίνα. Το λουλούδι ραυlowνια είναι μετά το χρυσάνθεμο, το δεύτερο πιο σημαντικό λουλούδι στην Ιαπωνία. Στην Ιαπωνία, είναι παράδοση να φυτεύεται ένα δέντρο ραυlowνια κατά τη γέννηση ενός κοριτσιού και όταν είναι στην ηλικία του γάμου, το ξύλο από αυτό το δέντρο χρησιμοποιείται για την παραγωγή των αντικειμένων που θα αποτελέσουν την προίκα της. Η πιο συνηθισμένη αναπαράσταση αποτελείται από τρία φύλλα που υπερκαλύπτονται από μικρές συστάδες λουλουδιών.

Εικόνα 101,102,103,104, πηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

MATSU

Στην Ιαπωνία, το πεύκο κατέχει επίσης πολύ σημαντική θέση. Αυτό το δέντρο παραμένει πράσινο όλο το χρόνο, συμβολίζει τη μακροζωία, τη σταθερότητα και τη σοφία. Την Πρωτοχρονιά, οι πόρτες εισόδου στολίζονται με πεύκα για να προσελκύσουν την ευημερία. Το πεύκο χρησιμοποιείται επίσης για την οριοθέτηση των ναών και για να διώχνει τα κακά πνεύματα.

Εικόνα 105,106,107,108, ηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

NADESHIKO/KANESHON

Το μοτίβο αυτό αποτελείται από τα λουλούδια της γαρυφαλλιάς. Το γαρύφαλλο συμβολίζει τη μητρική αγάπη, τη διάκριση και τη γοητεία. Ο ιαπωνικός όρος "gamato nadeshiko" χρησιμοποιείται για να εξυμνήσει την απλή και αγνή ομορφιά μιας Γιαπωνέζας.

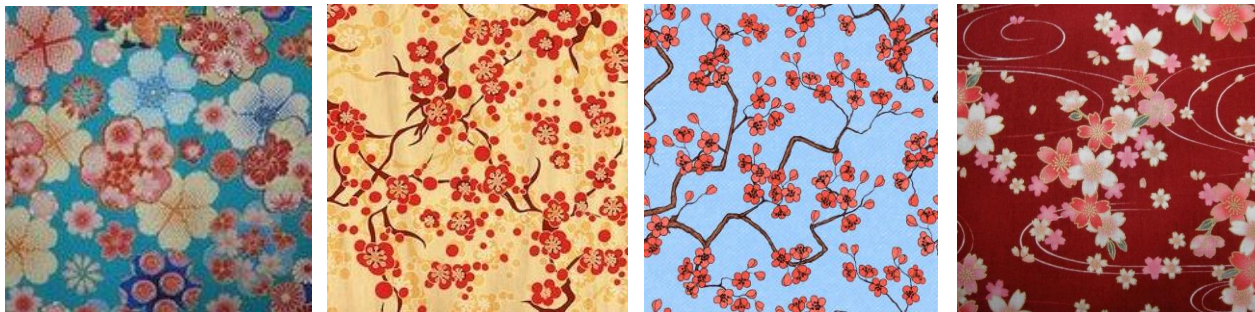

Εικόνες 109,110,111,112, πηγή: <https://readysetkimono.files.wordpress.com/2015/12/002.jpg>

SAKURA

Το άνθος της κερασιάς στα ιαπωνικά λέγεται sakura και αποτελεί ένα ακόμη εμβληματικό λουλούδι της Ιαπωνίας . Το άνθος της κερασιάς σηματοδοτεί την αρχή της άνοιξης και κατέχει σημαντική θέση στην ιαπωνική κουλτούρα, υπάρχει μια παράδοση, που ονομάζεται hanami, όπου συνίσταται η παρακολούθηση και η εκτίμηση της ομορφιάς των ανθών της κερασιάς την εποχή της ανθοφορίας. Το λουλούδι sakura συμβολίζει την απαλότητα, την ευγένεια και την αποδοχή της παροδικότητας της ομορφιάς.

Εικόνα 113,114,115,116, πηγή:<https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

SHOCHIKUBAI

Το σχέδιο Shōchikubai είναι το αποτέλεσμα ενός συνδυασμού τριών διαφορετικών φυτών, του πεύκου, του μπαμπού και τα άνθη δαμασκηιάς. Αυτά τα τρία φυτά συγκεντρώνουν τις ιδιότητες που χρειάζονται για να επιβιώσουν το χειμώνα, συμβολίζοντας την επιμονή και την ανανέωση. Το πεύκο αντιπροσωπεύει την αντοχή και τη μακροζωία, το μπαμπού συμβολίζει τη δύναμη και την ευελιξία και το άνθος της δαμασκηιάς προκαλεί ελπίδα, χαρά και ομορφιά. Ο συνδυασμός των τριών αυτών φυτών ήταν πολύ διαδεδομένος στα κιμονό.

Εικόνα 117,118,119,120, ηγή<https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

SHOUBU/HANASHOUBU

Το μοτίβο αυτό αποτελείται από σύνθεση του φυτού ίριδα. Η Ιαπωνική ίριδα είναι αναγνωρίσιμη από τα μακριά και επιμήκη φύλλα της με τρία πεσμένα πέταλα. Το σχέδιο είναι πολύ διαδεδομένο σε κιμονό χωρίς να έχει κάποια ιδιαίτερη σημασία.

Εικόνα 121,122,123,124, πηγή:<https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>,<https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

TSUBAKI

Το μοτίβο αυτό αποτελείται από τα άνθη της καμέλιας. Το άνθος της καμέλιας είναι πολύ διαδεδομένο στην Ιαπωνία και είναι εύκολα αναγνωρίσιμο χάρη στους κίτρινους στήμονες του (το κέντρο του λουλουδιού). Υπάρχουν πολλές ποικιλίες και η σημασία του εξαρτάται από το χρώμα του. Η κόκκινη καμέλια συμβολίζει την αγάπη, η λευκή καμέλια συμβολίζει την επιθυμία ενώ η κίτρινη καμέλια συμβολίζει την προσδοκία.

Εικόνα 125,126,127,128, πηγή: <https://www.aisf.or.jp/~jaanus/> και <https://www.nippon.com/en/japan-data/h00478/>

1.4.3. Μοτίβα ζώων

Στην Ιαπωνία υπάρχουν πολλά ζώα που κατέχουν σημαντική θέση στους μύθους και τους θρύλους της χώρας, γι' αυτό τον λόγο δεν θα μπορούσαν να μείνουν εκτός της υφαντικής τέχνης. Η πανίδα της ιαπωνικής τέχνης αποτελείται από πλάσματα που είτε ανήκουν στην μυθολογία είτε στον πραγματικό κόσμο, μερικά από αυτά έχουν έναν ιερό και συμβολικό χαρακτήρα που εξηγεί την παρουσία τους στα παραδοσιακά ιαπωνικά μοτίβα.

CHO

Το μοτίβο αυτό αποτελείται από πεταλούδες, οι οποίες λόγω των χρωμάτων φαίνεται υπέροχες στα υφάσματα. Λόγω της μεταμόρφωσής της από κάμπια σε πεταλούδα, αυτό το έντομο συμβολίζει την εξέλιξη. Η παράδοση λέει ότι τα πνεύματα όσων έχουν πεθάνει ξεκινούν το ταξίδι τους στον επόμενο κόσμο με τη μορφή μιας πεταλούδας. Όταν απεικονίζεται ένα ζευγάρι πεταλούδων συμβολίζει την ευτυχία μέσα στο γάμο.

Εικόνα 137,138,139,140, ηηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

ΗΟΥΟΥ

Αυτό το θρυλικό πουλί, ο Φοίνικας, έφτασε στην Ιαπωνία από την Κίνα. Θεωρείται καλός οiwνό που εμφανίζεται μόνο όταν όλοι είναι χαρούμενοι και ειρηνικοί. Τα τεράστια φτερά του έχουν κάνει το μοτίβο phoenix πολύ δημοφιλές στα ιαπωνικά κιμονό.

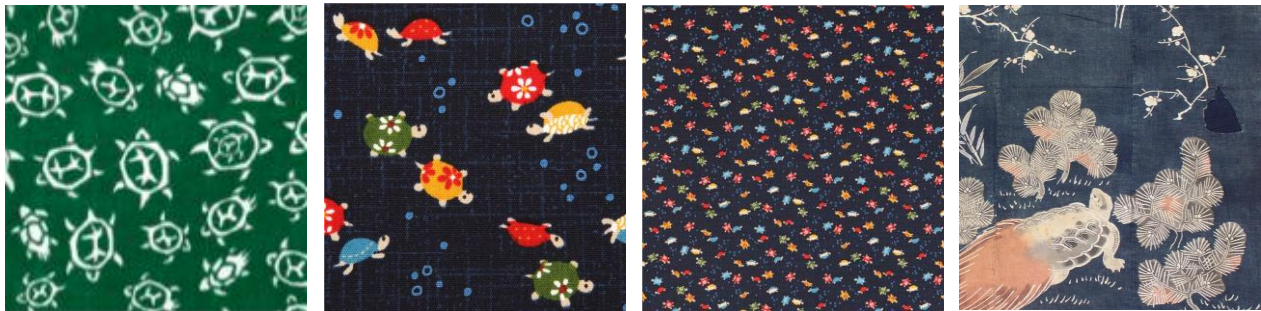

Εικόνες 141,142,143,144, πηγή: <https://readysetkimono.files.wordpress.com/2015/12/002.jpg>

KAME

Το μοτίβο Kame σημαίνει χελώνα στην ιαπωνική γλώσσα και το μοτίβο αυτό χρησιμοποιούταν περισσότερο σε νεογέννητα. Συμβολίζει τη μακροζωία λόγω της μεγάλης διάρκειας ζωής της χελώνας. Αυτό το ζώο με αργούς ρυθμούς συνδέεται επίσης με τη σοφία, την τύχη και την προστασία.

Εικόνα 145,146,147,148, πηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

ΚΟΙ

Ο κυπρίνος Κοι είναι ένα ψάρι που μεταναστεύει πάνω σε ρυάκια και ποτάμια για να φτάσει στον στόχο του, συμβολίζοντας το θάρρος, την επιμονή, την ανδρεία και τον θρίαμβο . Αυτό το διακοσμητικό ψάρι έχει όμορφα χρωματιστά λέπια και σχηματίζει ένα πολύ ωραίο σχέδιο σε ιαπωνικά υφάσματα. Η λέξη κοι στα ιαπωνικά σημαίνει «κυπρίνος» αλλά και «αγάπη» ή «ερωτεύομαι».

Εικόνα 149,150,151,152, πηγή:<https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

ΚΥJAKU

Αυτό το μοτίβο αποτελείται από παγώνια. Το παγώνι συνδέεται με την αγάπη, την εκπαίδευση, την καλή θέληση και την προσοχή. Με τα μακριά φτερά και τη μαγευτική εμφάνισή του, το σχέδιο παγωνιού φαίνεται πολύ όμορφο στα κιμονό.

Εικόνα 153,154,155,156, ηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

OSHIDORI

Το μοτίβο αυτό σχηματίζεται από πάπιες. Η πάπια έχει ένα πολύ ελκυστικό φτέρωμα και συχνά απεικονίζεται σε ζευγάρια, όπως τα πουλιά. Αυτό το ευοίωνο μοτίβο συμβολίζει τη συνεχή εξέλιξη της αγάπης μεταξύ ενός ζευγαριού.

Εικόνα 157,158,159,160, πηγή:<https://int.kateigaho.com/articles/tradition/patterns-12/> , <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

TATSU/RYU

Το κυριότερο μυθικό ζώο που έχει δανειστεί η Ιαπωνία από την Κίνα είναι ο δράκος. Στην Ιαπωνία, ο δράκος είναι ένα καλοπροαίρετο πλάσμα που σχετίζεται με το νερό, τον ουρανό και τα σύννεφα. Οι δράκοι είναι σύμβολο δύναμης και καλής τύχης επίσης ο δράκος και τα λέπια του συμβολίζουν την προστασία. Στην Ιαπωνία ο δράκος απεικονίζεται με τρία νύχια.

Εικόνα 161,162,163,164, πηγή: <https://int.kateigaho.com/articles/tradition/patterns-12/> , <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

TOMBO

Αυτό το μοτίβο σχηματίζεται από λιβελλούλες. Παλαιότερα, η Ιαπωνία ήταν γνωστή ως Akitsushima, που σημαίνει «το νησί της λιβελλούλας». Αποτελεί σύμβολο του καλοκαιριού και είχε ιδιαίτερη θέση στις στολές των σαμουράι που τη χρησιμοποιούσαν ως σύμβολο δύναμης, θάρρους και νίκης .

Οι λιβελλούλες έχουν την ιδιαιτερότητα να πετούν μόνο μπροστά, σαν να μην υποχωρούν ποτέ μπροστά στον εχθρό.

Εικόνα 165,166,167,168, ηγή: <https://int.kateigaho.com/articles/tradition/patterns-12/> , <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

TSURU

Ο ιαπωνικός γερανός απεικονίζεται συχνά σε υφάσματα. Αυτό το μεγάλο πουλί έχει μακρύ λαιμό και μακριά πόδια. Τα φτερά του είναι κυρίως λευκά και η κορυφή του κεφαλιού του έχει κόκκινο χρώμα. Αυτό το χαριτωμένο πουλί συμβολίζει τη μακροζωία και την καλή τύχη. Εάν το σχέδιο έχει ένα ζευγάρι γερανών, τότε συμβολίζει έναν ισχυρό και ευτυχισμένο γάμο. Οι γερανοί εκτιμώνται πολύ στην Ιαπωνία.

Εικόνα 169,170,171,172, ηγή: <https://int.kateigaho.com/articles/tradition/patterns-12/> , <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

CHIDORI

Το μοτίβο Chidori αποτελείται από ένα είδος μικρού πουλιού. Στα Ιαπωνικά Chidori σημαίνει «χίλια πουλιά» καθώς αυτό το μικρό πουλί πετάει μόνο σε ομάδες. Το σχέδιο Chidori συνδέεται συχνά με τα κύματα, επειδή αυτό το αποδημητικό πουλί είναι γνωστό ότι αντιμετωπίζει τα φυσικά στοιχεία με θάρρος και αποφασιστικότητα. Συμβολίζει την ικανότητα να ξεπερνάει κανείς τις δυσκολίες της ζωής.

Εικόνα 133,134,135,136, πηγή: <https://mapleandmoon.com/blogs/news/japanese-patterns>, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

USAGI

Το σχέδιο Usagi σχηματίζεται από μικρά λευκά κουνέλια. Το κουνέλι είναι ένα ζώο επίσης πολύ σημαντικό στην ιαπωνική λαογραφία και τους θρύλους. Επιπλέον, υπάρχουν διάφορα ιερά που είναι αφιερωμένα στο κουνέλι. Συμβολίζει την αφοσίωση και την εξυπνάδα.

Εικόνα 173,174,175,176, πηγή:<https://int.kateigaho.com/articles/tradition/patterns-12/> , <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

2

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

2. Madama Butterfly

Η *Madama Butterfly*, είναι έργο του Ιταλού συνθέτη Τζιάκομο Πουτσίνι, γράφτηκε το 1904 και έχει σαν θέμα έναν γάμο στην Ιαπωνία ανάμεσα σε μια κοπέλα γκέισα και έναν αξιωματικό του ναυτικού των ΗΠΑ, με καταστροφικές συνέπειες για την νεαρή κοπέλα.

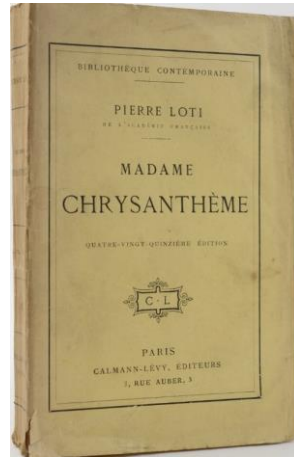
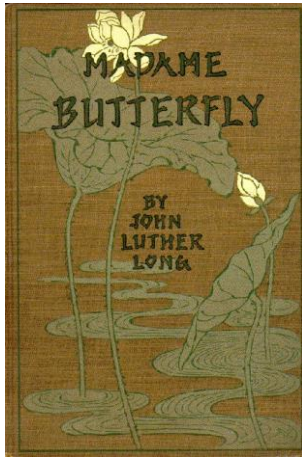
Σύμφωνα με μια θεωρία αρκετές πτυχές της όπερα βασίζονται στο μυθιστόρημα «*Madame Chrysantheme*»¹⁵, πρόκειται για την αυτοβιογραφία του Pierre Loti (1850 – 1923) και βασίζεται στο ημερολόγιό του μέσα από το οποίο καθιέρωσε τον λογοτεχνικό εξωτισμό, βοηθώντας στην διαμόρφωση της δυτικής στάσης απέναντι στην Ιαπωνία. Το μυθιστόρημα γράφτηκε στα γαλλικά και δημοσιεύτηκε το 1887.

Σύμφωνα με μια δεύτερη θεωρία η όπερα είναι κράμα του παραπάνω μυθιστορήματος και του έργου του John Luther Long (1861 – 1927). Πρόκειται για το διήγημα «*Madama Butterfly*»¹⁶ που δημοσιεύτηκε το 1898 στις Ηνωμένες Πολιτείες και βασίζεται στις αναμνήσεις της αδερφής του συγγραφέα που είχε πάει στην Ιαπωνία με τον σύζυγό της.

Η όπερα από τον Puccini παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στις 17 Φεβρουαρίου 1904, όμως μετά την κατακραυγή του κόσμου και την κοροϊδία ο Πουτσίνι αναγκάζεται να αποσύρει έργο και το αναθεωρήσει, κάνοντας δεύτερη φορά πρεμιέρα στις 28 Μαΐου 1904.

15. Madame Chrysanthème: [https://en.wikipedia.org/wiki/Madame_Chrysanth%C3%A8me_\(novel\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Madame_Chrysanth%C3%A8me_(novel)), ημερομηνία ανάκτησης 20.08.23.

2.1. Giacomo Puccini

Ο Τζιάκομο Πουτσίνι είναι γνωστός Ιταλός συνθέτης, γεννήθηκε στην Λούκα το 1858 και πέθανε στο Βέλγιο το 1924. Καταγόταν από μουσική οικογένεια με μακρά ιστορία στην εκκλησιαστική μουσική. Γρήγορα όμως έδειξε το ενδιαφέρον του για την όπερα και με την ολοκλήρωση των σπουδών του στο Μιλάνο παρουσίασε την πρώτη του όπερα Le Villi (1884). Ακολούθησαν οι όπερες Edgar(1889) και Manon Lescaut (1893) που χαρακτηρίζουν την πρώιμη καριέρα του συνθέτη και στην αρχή δεν είχαν πολύ μεγάλη αποδοχή.

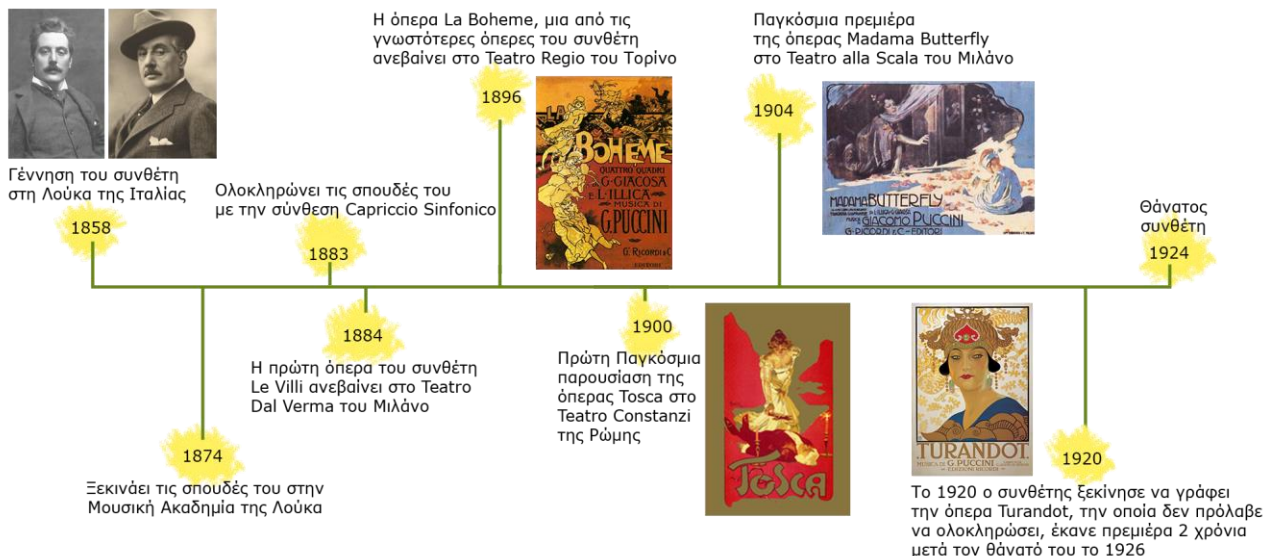
Εικόνες 177,178, εξώφυλλα βιβλίων

16. Madame Butterfly: [https://en.wikipedia.org/wiki/Madame_Butterfly_\(short_story\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Madame_Butterfly_(short_story)) ημερομηνία ανάκτησης 02.08.23.

Ακολούθησαν οι τρεις ίσως γνωστότερες όπερες του συνθέτη που τον καθιέρωσαν ως έναν από τους σημαντικότερους συνθέτες μετά τον Τζουζέπε Βέρντι. Πρόκειται για τα έργα *La Boheme* (1896) με θέμα την μποέμικη ζωή, *Tosca* (1900) μια ρεαλιστική (βερισμός) όπερα του συνθέτη και *Madama Butterfly* (1904) αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας.

Ακολούθησαν και άλλα έργα όπως *La fanciulla del West* (1910), *La rondine* (1916) και *Il trittico* (1918), παρόλο όμως που παίχτηκαν σε μεγάλες όπερες ανά τον κόσμο δεν έτυχαν ευρείας αποδοχής και αναγνωρισιμότητας.

Giacomo Puccini (1858-1924)

Εικόνα 179: διάγραμμα ζωής Giacomo Puccini

2.2. Η όπερα – ιστορία

Η όπερα λαμβάνει χώρα στο Ναγκασάκι της Ιαπωνίας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Ο χώρος που διαδραματίζεται το έργο είναι ένα Ιαπωνικό σπίτι με κήπο, πάνω σε λόφο με θέα προς το λιμάνι της πόλης.

Εικόνα 180, Χάρτης Ιαπωνίας – Ναγκασάκι

2.2.1. 1^η πράξη

Στην πρώτη πράξη ο B. F. Pinkerton αξιωματικός του ναυτικού των Η.Π.Α. ετοιμάζεται να παντρευτεί μια 15χρονη γιαπωνέζα, την Cio-Cio-San που οι φίλοι της την φωνάζουν Butterfly (πεταλούδα).

Με το άνοιγμα της αυλαίας παρουσιάζεται το σπίτι όπου αγόρασε ο Pinkerton για να ζήσει με την νέα του σύζυγο. Ο προξενητής Goro τον ξεναγεί στο σπίτι και του γνωρίζει την υπηρέτρια της Butterfly, Suzuki. Όμως γρήγορα αποκαλύπτει ο Pinkerton στον Αμερικάνο πρόξενο Sharpless ότι δεν παίρνει στα σοβαρά τον γάμο αυτό καθώς το ιαπωνικό δίκαιο του επιτρέπει να φύγει όποτε θέλει χωρίς συνέπειες.

Στη σκηνή εισέρχεται η Butterfly ντυμένη νύφη μαζί με φίλους και συγγενείς της, δηλώνοντας πόσο ερωτευμένη είναι καθώς και έτοιμη να απαρνηθεί την θρησκεία της γι' αυτό το γάμο, με ρίσκο να την απαρνηθεί η οικογένειά της.

Με την ολοκλήρωση της τέλεσης του γάμου από έναν αυτοκρατορικό επίτροπο, εισέρχεται στο χώρο ένας θεός της Butterfly, ο Bonzo και την καταριέται για την άρνηση της θρησκείας και της οικογένειά της και καλεί τους συγγενείς να φύγουν μαζί του. Η πρώτη πράξη κλείνει με ερωτική σκηνή ανάμεσα στον Pinkerton και την Butterfly.

2.2.2. 2^η πράξη

Στην δεύτερη πράξη η Butterfly περιμένει τον Pinkerton να γυρίσει όπως της έχει υποσχεθεί την εποχή που οι κοκκινολαίμηδες φτιάχνουν τις φωλιές τους, έχουν περάσει όμως τρία χρόνια και αυτός δεν έχει επιστρέψει. Η Suzuki παρηγορεί την αφεντικίνα της αν και ξέρει ότι ο σύζυγός της δεν θα γυρίσει.

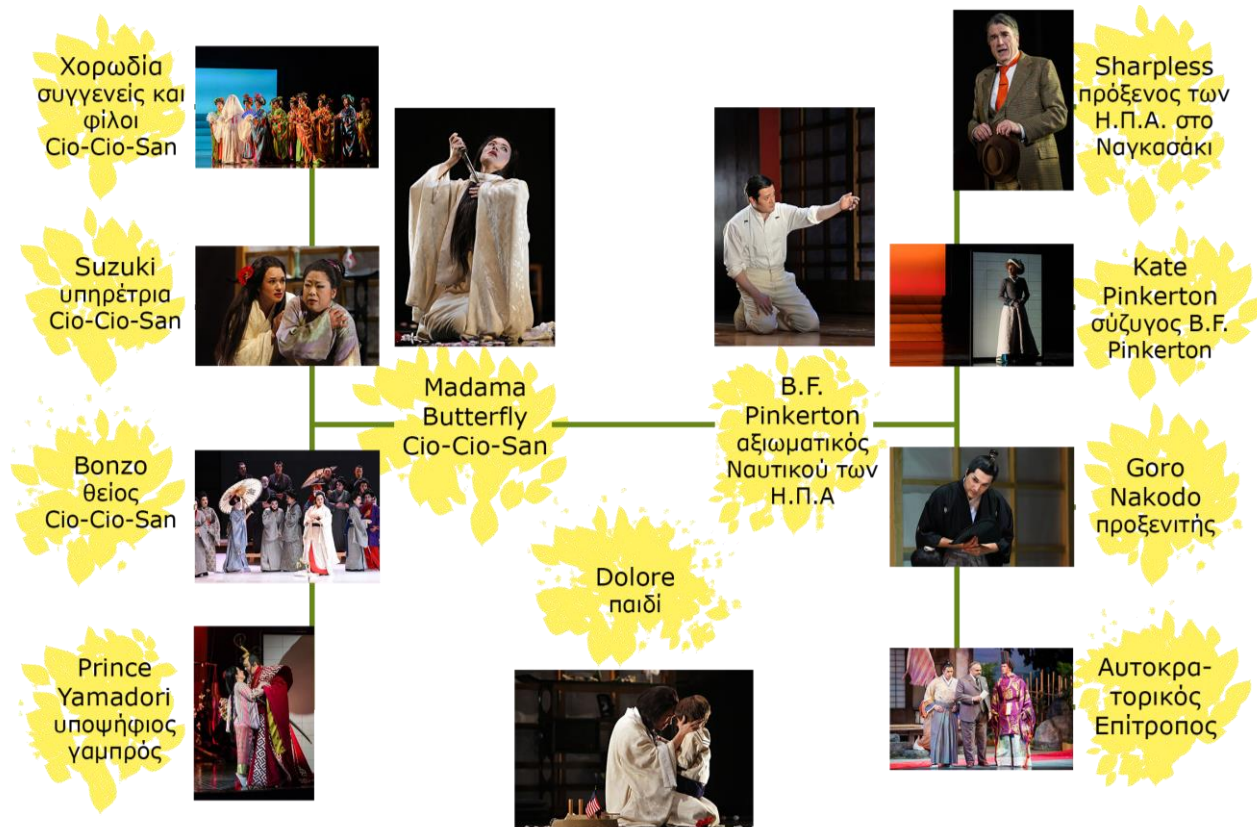
Ο Pinkerton όσο έλειπε στην Αμερική παντρεύτηκε την Kate και επιστρέφει στο Ναγκασάκι για να πάρει το παιδί που απέκτησε με την Butterfly, προκειμένου να το μεγαλώσει καλύτερα στην Αμερική, ενημερώνοντας τον πρόξενο για τις προθέσεις του με γράμμα. Ο πρόξενος Sharpless προσπαθεί να ενημερώσει την Butterfly για την εξέλιξη, όμως αυτή πιστεύει ότι ο σύζυγός της θα γυρίσει για να μείνει μαζί της. Ταυτόχρονα δέχεται από τον προξενητή προξενιό για γάμο με τον πρίγκιπά Yamantori, τον οποίο απορρίπτει καθώς δηλώνει παντρεμένη. Ο Sharpless συνεχίζει να προσπαθεί να την πείσει ότι ο Pinkerton την παράτησε όμως εκείνη είναι αμετάπειστη και παρουσιάζει το τριών χρόνων παιδί της, λέγοντας ότι αν δεν επιστρέψει ο σύζυγός της εκείνη θα πεθάνει.

2.2.3. 3^η πράξη

Μετά την άφιξη του πλοίου «Αβραάμ Λίνκολν» στο λιμάνι του Ναγκασάκι η Butterfly πιστεύει ότι ο σύζυγός της επέστρεψε και μαζί με την Suzuki γεμίζουν το σπίτι με λουλούδια από τον κήπο για την υποδοχή του Pinkerton. Αφού βάφεται και στολίζεται και η ίδια περιμένει όλη νύχτα, μαζί με το παιδί και την υπηρέτριά της, άγρυπνη να την επισκεφθεί ο σύζυγός της. Η Suzuki πείθει την κυρία της να κοιμηθεί λίγο και να την ξυπνήσει μόλις εμφανιστεί ο σύζυγός της. Μετά από λίγο εμφανίζεται ο Pinkerton με τον πρόξενο και ενημερώνουν την υπηρέτρια ότι ήρθαν να πάρουν το παιδί, γεμάτος τύψεις φεύγει από το σπίτι πριν ξυπνήσει η σύζυγός του. Ξυπνώντας η Butterfly αντιλαμβάνεται την ύπαρξη κόσμου στο σπίτι καθώς και την παρουσία της Kate, της νέας συζύγου του Pinkerton που κάθεται στον κήπο. Μαθαίνει ότι πρέπει να δώσει το παιδί της στον σύζυγό της για να του εξασφαλίσει μια καλύτερη ζωή στην Αμερική και δέχεται μόνο αν έρθει εκείνος να το παραλάβει. Με το που φεύγουν από το σπίτι ο Sharpless και η Kate, η Butterfly αποχαιρετά το παιδί της και αυτοκτονεί με χαρακίρι, τον παραδοσιακό ιαπωνικό τρόπο, χρησιμοποιώντας το ίδιο μαχαίρι, με το οποίο είχε αυτοκτονήσει ο πατέρας της. Από μακριά ακούγεται η φωνή του συζύγου της που πλησιάζει και την φωνάζει χωρίς να την προλαβαίνει ζωντανή.

Madama Butterfly (1904)

Εικόνα 181: Χαρακτήρες όπερας

2.3. Νοήματα

Κατά την διάρκεια του έργου ακούγονται διάφορες χαρακτηριστικές προτάσεις με ξεχωριστό νόημα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για την δημιουργία διαφόρων αντικειμένων. Αυτές είναι: Το γέλιο είναι καρπός, είναι ανθός, ανοίγει το όστρακο του μαργαριταριού, γιρλάντα από δροσερά λουλούδια και αστέρι με χρυσές ακτίνες.

2.4. Τα αντικείμενα

Κατά την διάρκεια του έργου αναφέρονται διάφορα αντικείμενα κυρίως χρηστικά που έχουν να κάνουν με τον εξοπλισμό ενός σπιτιού. Αυτά είναι: Μαντήλι, ζώνη, πόρπη, καθρέφτης, βεντάλια, πίπα, ποτήρι, λουκέτο και μαχαίρι.

2.5. Φυτά

Τα φυτά έχουν εξέχουσα θέση στην Ιαπωνική κουλτούρα οπότε δεν θα μπορούσαν να απουσιάζουν από το έργο. Σε διάφορα σημεία των πράξεων αναφέρονται τα φυτά που υπάρχουν στους Ιαπωνικούς κήπους όπως: Τριαντάφυλλο, κερασιά, ροδακινιά, βιολέτα, γιασεμί, κρίνο, νάρκισσος, παπαρούνα και βέρμπενα.

2.6. Ζώα

Πεταλούδα, κοκκινολαιμης, φίδι, βάτραχος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

3

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

3. Η Εθνική Λυρική Σκηνή

Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται αναφορά στον χώρο όπου θα φιλοξενηθούν τα προς πώληση προϊόντα της παρούσας πτυχιακής εργασίας. Πρόκειται για το Κέντρο Πολιτισμού του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος που βρίσκεται στην Καλλιθέα, στον χώρο του οποίου φιλοξενείται η Εθνική Λυρική Σκηνή με την αίθουσα Σταύρος Νιάρχος (1.400 θέσεων) και την Εναλλακτική Σκηνή (450 θέσεων). Είναι απαραίτητο να γίνει κατανοητή η φιλοσοφία που ακολουθεί ο οργανισμός για την ορθή σχεδίαση και παρουσίαση ενός αρμονικού αποτελέσματος.

Έργο της ΕΛΣ από το 1939 είναι να παρουσιάσει στους θεατές όπερες, μπαλέτα, ρεσιτάλ κ.α. προσφέροντας παραγωγές υψηλής ποιότητας. Πρόκειται για το μοναδικό εθνικό λυρικό θέατρο στην Ελλάδα και παρουσιάζει έργα καλλιτεχνών από τον 16^ο αιώνα μέχρι και σύγχρονων Ελλήνων. Το έργο της ΕΛΣ ολοκληρώνει η Ανώτερη Επαγγελματική Σχολή Χορού καθώς και πληθώρα εκπαιδευτικών προγραμμάτων για όλες τις ηλικιακές ομάδες.

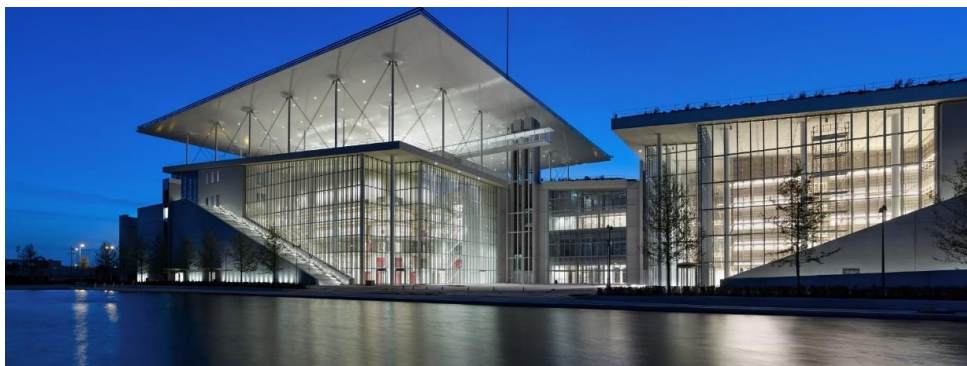

Εικόνα 182: Χάρτης περιοχής

3.1. Το ΚΠΙΣΝ

Το 2009 παρουσιάστηκε από τον αρχιτέκτονα Renzo Piano¹⁷ στο ελληνικό κοινό, τα σχέδια του Κέντρου Πολιτισμού του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, συμπεριλαμβανομένου και του Πάρκου Σταύρος Νιάρχος στην περιοχή της Καλλιθέας σε έναν χώρο 170.000 τμ. Η παρουσίαση έγινε στον χώρο που επρόκειτο να κατασκευαστεί το ΚΠΙΣΝ, στο Φαληρικό Δέλτα εκεί όπου βρισκόταν παλιά ο Ιππόδρομος, μόλις 4 χλμ. από το κέντρο της Αθήνας.

Η κατασκευή του ΚΠΙΣΝ συνέβαλε στην αναδιαμόρφωση της περιοχής της Καλλιθέας και του παραλιακού μετώπου, επαναφέροντας τη σχέση της περιοχής με το νερό και δίνοντας ζωή σε έναν χώρο που παρέμενε αναξιοποίητος για πολλά χρόνια. Η δημιουργία ενός τεχνητού λόφου με νότιο προσανατολισμό πρόσφερε ξανά θέα προς την θάλασσα και φιλοξένησε στην βάση του όλες τις δραστηριότητες.

Εικόνα 183: Πηγή <https://www.snfcc.org/kpism/arkitektoniki>

17. Παρουσιάστηκαν τα σχέδια του Ρέντσο Πιάνο για Λυρική και Βιβλιοθήκη στο Φαληρικό Δέλτα: <https://www.in.gr/2011/06/29/culture/paroyisia-stikan-ta-sxedia-toy-rentso-piano-gia-lyriki-kai-bibliothiki-sto-faliriko-delta/>, ημερομηνία ανάκτησης 20/07/23.

Το 2017 παραδόθηκε στο Ελληνικό δημόσιο και τους πολίτες το έργο. Πρόκειται για ένα νέο τοπόσημο του παραλιακού μετώπου και σημείο αναφοράς για όλη την Αθήνα που επαναπροσδιορίζει τον δημόσιο χώρο και τον περιπλέκει με την τέχνη και τον πολιτισμό.

Η ελεύθερη πρόσβαση σε όλα τα άτομα, σε όλους τους χώρους του κέντρου, όπως η Βιβλιοθήκη, η Λυρική, το Πάρκο δημιουργεί μια πρωτόγνωρη αλληλεπίδραση για τα ελληνικά δεδομένα και φέρνει τους ανθρώπους κοντά στην τέχνη και τον πολιτισμό.

Το ΚΠΙΣΝ έχει σχεδιαστεί από το αρχιτεκτονικό γραφείο Renzo Piano Building Workshop και έχει αποσπάσει σημαντικές διεθνείς αρχιτεκτονικές διακρίσεις, μεταξύ των οποίων το Βραβείο Διεθνούς Αριστείας 2018 (Award for International Excellence) του Βασιλικού Ινστιτούτου Βρετανών Αρχιτεκτόνων (Royal Institute of British Architects – RIBA και πιστοποίηση LEED 2016¹⁸.

Εικόνα 184: Πηγή <https://www.snfcc.org/ekdiloseis/syntomi-xenagisi-sto-kpissn-20/12593>

18. Ο αρχιτέκτονας: <https://www.snfcc.org/kpissn/arxitektoniki/o-arxitektonas>, ημερομηνία ανάκτησης 20.07.23.

Ο αρχιτέκτονας Renzo Piano γεννήθηκε στη Γένοβα το 1937 και σπούδασε αρχιτεκτονική στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου. Το 1971 δημιούργησε το γραφείο Piano & Rogers στο Λονδίνο μαζί με τον Richard Rogers, με τον οποίο και κέρδισε τον διαγωνισμό για το Centre Pompidou. Στη συνέχεια συνεργάστηκε με τον μηχανικό Peter Rice, στο Atelier Piano & Rice. Το 1981, ιδρύθηκε το Renzo Piano Building Workshop (RPBW), με γραφεία στο Παρίσι, τη Γένοβα και τη Νέα Υόρκη και με 150 άτομα προσωπικό. Ο αρχιτέκτονας έχει λάβει πολλά βραβεία και διακρίσεις μεταξύ των οποίων Το Αρχιτεκτονικό Βραβείο Pritzker το 1998 και το Χρυσό Μετάλλιο του Αμερικανικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτόνων (AIA) το 2008.

Άλλα σπουδαία έργα του αρχιτέκτονα είναι ο London Bridge Tower (Πύργος της Γέφυρας του Λονδίνου) που κατασκευάστηκε το 2012, ευρύτερα γνωστός ως the Shard. Πρόκειται για ένα κτίριο 72 ορόφων με συνδυασμό χρήσεων όπως γραφεία, ξενοδοχείο, κατοικίες και εμπορικά καταστήματα. Η πυραμιδοειδής μορφή του πύργου εξασφαλίζει την μείωση του όγκου του στον ανοιχτό ορίζοντα του Λονδίνου και οι οκτώ γυάλινες προσόψεις που καθορίζουν το σχήμα και την οπτική ποιότητα του πύργου και αντανακλούν το φως του ήλιου με απρόβλεπτους τρόπους. Το γυαλί δίνει στον πύργο μια ελαφρότητα και μια ευαισθησία στον μεταβαλλόμενο ουρανό γύρω του. Το μεγαλύτερο μέρος της ευρύτερης περιοχής αναβαθμίστηκε μετά την δημιουργία του Shard και τώρα είναι γνωστή ως Συνοικία της Γέφυρας του Λονδίνου.

Εικόνα 185, πηγή: <https://www.the-shard.com/viewing-gallery/>

Ένα ακόμη πολύ γνωστό έργο του αρχιτέκτονα είναι η Ακαδημία Επιστημών της Καλιφόρνιας, στο Σαν Φρανσίσκο το 2008. Πρόκειται για ένα πολιτιστικό και επιστημονικό ίδρυμα που φιλοξενεί το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, ενυδρείο, πλανητάριο και τα κεντρικά γραφεία της Ακαδημίας Επιστημών που λειτουργεί από το 1853 και είναι από τα πιο αναγνωρισμένα ιδρύματα στις ΗΠΑ.

Το νέο κτίριο έκτασης 37.000 τμ είναι σαν ένα κομμάτι γης να έχει αποκοπεί και σηκωθεί 10 μέτρα πάνω από το έδαφος. Η στέγη καλύπτεται με 1.700.000 φυτά φυτεμένα σε ειδικά σχεδιασμένα βιοδιασπώμενα δοχεία από ίνες καρύδας.

Η επιλογή των υλικών, η ανακύκλωση, η τοποθέτηση των χώρων σε σχέση με τον φυσικό φωτισμό, τον φυσικό αερισμό, τη χρήση νερού, την ανάκτηση όμβριων υδάτων και την παραγωγή ενέργειας συντέλεσαν ώστε το κτίριο να πιστοποιηθεί με LEED platinum.

Εικόνα 186,187, Πηγή: <https://www.calacademy.org/>

19. Η ιστορία της ΕΛΣ: <https://www.nationalopera.gr/els/istoriko>, ημερομηνία ανάκτησης 21.07.23.

3.2. Η Εθνική Λυρική Σκηνή

Η Εθνική Λυρική Σκηνή (ΕΛΣ) ιδρύθηκε το 1939 ύστερα από ενέργειες του διευθυντή του Βασιλικού Θεάτρου, αργότερα Εθνικού, Κωστή Μπαστιά, ο οποίος διετέλεσε και διευθυντής Γραμμάτων και Τεχνών της κυβέρνησης Μεταξά. Τα προηγούμενα χρόνια στα Επτάνησα είχε γίνει σπουδαίο έργο με την άνθηση του Ελληνικού Μελοδράματος (1888-1943)¹⁹. Η ΕΛΣ αρχικά λειτούργησε ως τμήμα του Βασιλικού Θεάτρου και συστεγαζόταν στο νεοκλασικό κτήριο του Τσίλλερ στην οδό Αγίου Κωνσταντίνου.

Η πρώτη όπερα που επιλέχθηκε να παρουσιαστεί ήταν η «Madama Butterfly» του Τζάκομο Πουτσίνι. Σε αυτό το θίασο έκανε τα πρώτα της καλλιτεχνικά βήματα η Μαρία Κάλλας, ερμηνεύοντας πρωταγωνιστικούς ρόλους σε διάφορες όπερες. Το 1944, η ΕΛΣ αυτονομήθηκε και ξεκίνησε την ανεξάρτητη πορεία της ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με διευθυντή τον συνθέτη Μανώλη Καλομοίρη και έδρα το Θέατρο Ολύμπια στην οδό Ακαδημίας. Η πρώτη όπερα που παρουσιάστηκε εκεί ήταν η «Ρέα» του Κερκουραίου συνθέτη Σπυρίδων – Φιλίσκο Σαμάρα. Το 1958 εγκαινιάστηκε το νέο Θέατρο Ολύμπια, στην ίδια θέση και παρουσιάστηκε η «Αΐντα» του Τζουζέππε Βέρντι.

Ακολούθησε περίοδος άνθησης όπου το ρεπερτόριο διευρύνθηκε σημαντικά, σύμφωνα με την μέχρι σήμερα αντίληψη του οργανισμού περί πολιτιστικής διαχείρισης και εκπαιδευτικής αποστολής.

Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974 παρουσιάστηκε μια νέα γενιά Ελλήνων καλλιτεχνών, η οποία του χάρισε νέα δυναμική. Το 1994 η ΕΛΣ μετατράπηκε σε Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου που επέτρεψε την περαιτέρω

ανάπτυξή της. Ακολούθησαν συμπαραγωγές με σκηνές του εξωτερικού με διεθνής προβολή του οργανισμού.

Οι πρώτες παραστάσεις στους νέους χώρους της ΕΛΣ, την Αίθουσα Σταύρος Νιάρχος και την Εναλλακτική Σκηνή, πραγματοποιήθηκαν την άνοιξη του 2017.

3.3. Το πωλητήριο

Στις σύγχρονες εγκαταστάσεις του ΚΠΙΣΝ φιλοξενείται το πωλητήριο το οποίο λειτουργεί από το 2017. Το SNFCC Store διαθέτει μια διαρκώς εμπλουτιζόμενη γκάμα χρηστικών αντικειμένων και δώρων, εμπνευσμένων από το Κέντρο Πολιτισμού, την Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος και την Εθνική Λυρική Σκηνή.

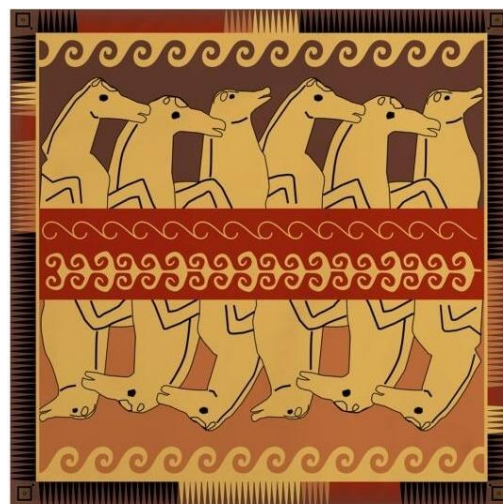
Εικόνα 188: Πηγή https://www.snfcc.org/sites/default/files/styles/sc_834x564/public/snfcc.jpg?itok=-91TddTQ

3.4. Τα αντικείμενα της Ε.Λ.Σ

Μια περιορισμένη συλλογή με αντικείμενα που είναι εμπνευσμένα από διάφορες παραστάσεις που έχουν πραγματοποιηθεί στην ΕΛΣ παρουσιάζεται μαζί με άλλα αντικείμενα στο πωλητήριο του ΚΠΙΣΝ. Πρόκειται κυρίως για όπερες αλλά και σημαίνοντα πρόσωπα όπως η Μαρία Κάλλας που έχουν εμπνεύσει σειρές χρηστικών και διακοσμητικών αντικειμένων. Ακολουθεί δείγμα αυτών των αντικειμένων, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν έμπνευση για την δημιουργία των μαντιλιών της παρούσας εργασίας.

Μεταξωτά μαντήλια, 70×70 εκ.

Τσάντα ώμου, 36×40 εκ., Μαρία Κάλλας

Σημειωματάριο 48 σελ., 16,5 x 24 εκ., Μαρία Κάλλας

Κούπες με θέματα από όπερες.

Κονκάρδες ΕΛΣ από διάφορες όπερες, διάμετρος 4,4 cm.

Γόμες από την όπερα «Τα Μαγικά Μαξιλάρια», 4,8 x 0,9 x 3,2 εκ.

Κεριά με επιλεγμένα αρώματα με θεματολογία από όπερες 270g.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

4. Μετασχηματισμός

Η σύνδεση της εποχής Edo με την όπερα «Μαντάμα Μπάτερφλάι» είναι ιστορική και πολιτιστική. Η "Madama Butterfly" είναι μια ιταλική όπερα που συνέθεσε ο Τζάκομο Πουτσίνι και παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το 1904. Η όπερα αφηγείται την ιστορία ενός τραγικού ειδυλλίου ανάμεσα σε μια νεαρή Γιαπωνέζα γκέισα που ονομάζεται Cio-Cio-San (Πεταλούδα) και έναν Αμερικανό αξιωματικό του ναυτικού, τον υπολοχαγό Pinkerton.

Η εποχή Edo, από την άλλη πλευρά, αναφέρεται σε μια περίοδο της ιαπωνικής ιστορίας που διήρκεσε από το 1603 έως το 1868. Αυτή η εποχή χαρακτηρίστηκε από αυστηρή κοινωνική ιεραρχία, απομονωτικές πολιτικές και την άνθηση των παραδοσιακών ιαπωνικών τεχνών. Η όπερα "Madama Butterfly" διαδραματίζεται στις αρχές του 20ου αιώνα, αλλά ενσωματώνει στοιχεία της ιαπωνικής κουλτούρας και παράδοσης από την εποχή Edo, όπως η απεικόνιση των γκείσων, η χρήση της ιαπωνικής γλώσσας και μουσικής και τα θέματα τιμής και καθήκοντος.

Ενώ η "Madama Butterfly" δεν βασίζεται άμεσα σε ένα συγκεκριμένο γεγονός από την εποχή Edo, αντλεί έμπνευση από τον ιαπωνικό πολιτισμό και παρέχει μια ματιά στο ιστορικό πλαίσιο και τις παραδόσεις εκείνης της εποχής.

Η σύνδεση μεταξύ της εποχής Meiji και της όπερας «Madama Butterfly» είναι σημαντική. Η εποχή Meiji αναφέρεται σε μια περίοδο της ιαπωνικής ιστορίας που ξεκίνησε το 1868 και διήρκεσε μέχρι το 1912. Σηματοδότησε μια εποχή γρήγορου εκσυγχρονισμού και δυτικοποίησης στην Ιαπωνία, μετά από αιώνες απομόνωσης κατά την εποχή του Edo.

Η «Madama Butterfly» έκανε πρεμιέρα το 1904, κατά τα τελευταία χρόνια της εποχής Meiji. Η ιστορία της όπερας αντανakλά την πολιτισμική σύγκρουση και τον αντίκτυπο της δυτικής επιρροής στην παραδοσιακή ιαπωνική κοινωνία κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Ο κεντρικός χαρακτήρας, Cio-Cio-San (Πεταλούδα), αντιπροσωπεύει τη σύγκρουση μεταξύ των παραδοσιακών ιαπωνικών αξιών και την εισαγωγή των δυτικών ιδεωδών.

Η όπερα απεικονίζει τη σχέση μεταξύ της Cio-Cio-San, μιας νεαρής Γιαπωνέζας γκέισας, και του υπολοχαγού Pinkerton, ενός Αμερικανού αξιωματικού του ναυτικού που βρίσκεται στην Ιαπωνία. Το ειδύλλιο τους αντανakλά τις συναντήσεις και τις παρεξηγήσεις που συνέβησαν μεταξύ Ιαπώνων και Δυτικών κατά την εποχή του Meiji.

Στο «Madama Butterfly», ο Πουτσίνι εξερευνά θέματα όπως οι πολιτισμικές διαφορές, η αποικιοκρατία και η σύγκρουση μεταξύ παράδοσης και νεωτερικότητας. Η όπερα χρησιμεύει ως σχολιασμός της μεταβαλλόμενης δυναμικής της ιαπωνικής κοινωνίας κατά την εποχή του Meiji, καθιστώντας την ιστορικά και θεματικά συνδεδεμένη με εκείνη την περίοδο της ιαπωνικής ιστορίας.

Τα παραπάνω στοιχεία και συμπεράσματα θα μετασχηματιστούν για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας.

4.1. Κριτήρια σχεδιασμού – συνθετική φάση

Τα κριτήρια σχεδιασμού διακρίνονται σε πρωτεύοντα, όπως ο αφηγηματικός χαρακτήρας της διαδρομής από την εποχή Edo και Meiji στο σήμερα μέσα από τα δεκάδες θεματικά μοτίβα που μελετήθηκαν.

Η ενίσχυση και ανάδειξη της ταυτότητας της ΕΛΣ μέσα από την όπερα του Puccini και η ταυτόχρονη ενίσχυση της πολιτιστικής διαχείρισης και εκπαιδευτικής αποστολής της.

Τα ζητήματα που εκτίθεντο στην όπερα αναφορικά με την θέση της γυναίκας στην κοινωνία παραμένουν ακόμη και σήμερα στο επίκεντρο πολλών συζητήσεων, ο σχεδιασμός με γνώμονα την γυναίκα και τις αξίες της θα αποτελέσει το σημαντικότερο κριτήριο σχεδιασμού. Και τέλος οι πωλήσεις πρωτότυπων μεταξωτών μαντηλιών ώστε να επικοινωνηθούν όλα τα παραπάνω ζητήματα.

Δευτερεύοντα κριτήρια σχεδιασμού όπως η δημιουργία ενός ισχυρού brand, η οικονομική ενίσχυση της ΕΛΣ και τέλος η αισθητική και ποιοτική αναβάθμιση των προϊόντων παραμένουν σαν κριτήρια της παρούσας εργασίας.

4.2. Κεντρική ιδέα – από την έννοια στο αντικείμενο

Οι παραπάνω στοχασμοί και διαπιστώσεις θα αποτελέσουν την εφελκυστική δύναμη για τη δημιουργία σύγχρονων μαντηλιών. Η πορεία της έρευνας από την εποχή Edo στην εποχή Meiji, η μελέτη των ιαπωνικών μοτίβων με τα στοιχεία της φύσης, τα ζώα και τις γεωμετρίες, το πέρασμα στην όπερα του Puccini με τις πλούσιες έννοιες και τα πολλαπλά αντικείμενα και τέλος η κατάληξη στην σύγχρονη σκηνή της ΕΛΣ στην Ελλάδα θα αποτελέσουν αναπόσπαστο κομμάτι της δημιουργικής διαδικασίας και θα προσφέρουν ένα μοναδικό αποτέλεσμα. Σε όλα τα παραπάνω θα πρέπει να προστεθούν οι αγωνίες των γυναικών μέσα στη σύγχρονη πραγματικότητα και να αποτελέσουν την κύρια πηγή έμπνευσης για την δημιουργία μοναδικών μαντηλιών ιδανικών για όλες τις ώρες της ημέρας και για όλες τις μέρες του χρόνου.

Το μαντήλι αποτελεί ένα μοναδικό αξεσουάρ που δημιουργήθηκε για να καλύπτει, «κρύβει», και να προστατεύει διάφορα σημεία του κεφαλιού ή του λαιμού, με αυτή την έννοια διατηρεί πάντα ένα μυστήριο. Επιπλέον ένα μεταξωτό μαντήλι μπορεί να τσαλακωθεί χωρίς να χάσει την φόρμα του προσθέτοντας μια επιμελώς ατημέλητη πινελιά στην γυναικεία γοητεία. Αποτελεί τον καμβά πάνω στον οποίο θα ξεδιπλωθούν δεκάδες μοτίβα, χρώματα και σχέδια προσθέτοντας ζωντάνια και εφευρετικότητα στο στιλ της σύγχρονης γυναίκας.

4.3. Θεματικά σχέδια

Ακολουθεί ανάλυση των μονάδων οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν για τον σχηματισμό μοτίβων.

Κάθε μονάδα παρουσιάζεται σε διάφορες παραλλαγές δίπλα στο σχέδιο έμπνευσης από το οποίο προέκυψε.

Οι μονάδες διακρίνονται σε τρεις ενότητες, σε ακολουθία των τριών πράξεων της όπερας «Madama Butterfly» από την οποία παίρνονται δάνεια έννοιες και αντικείμενα που χρησιμοποιούνται.

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ

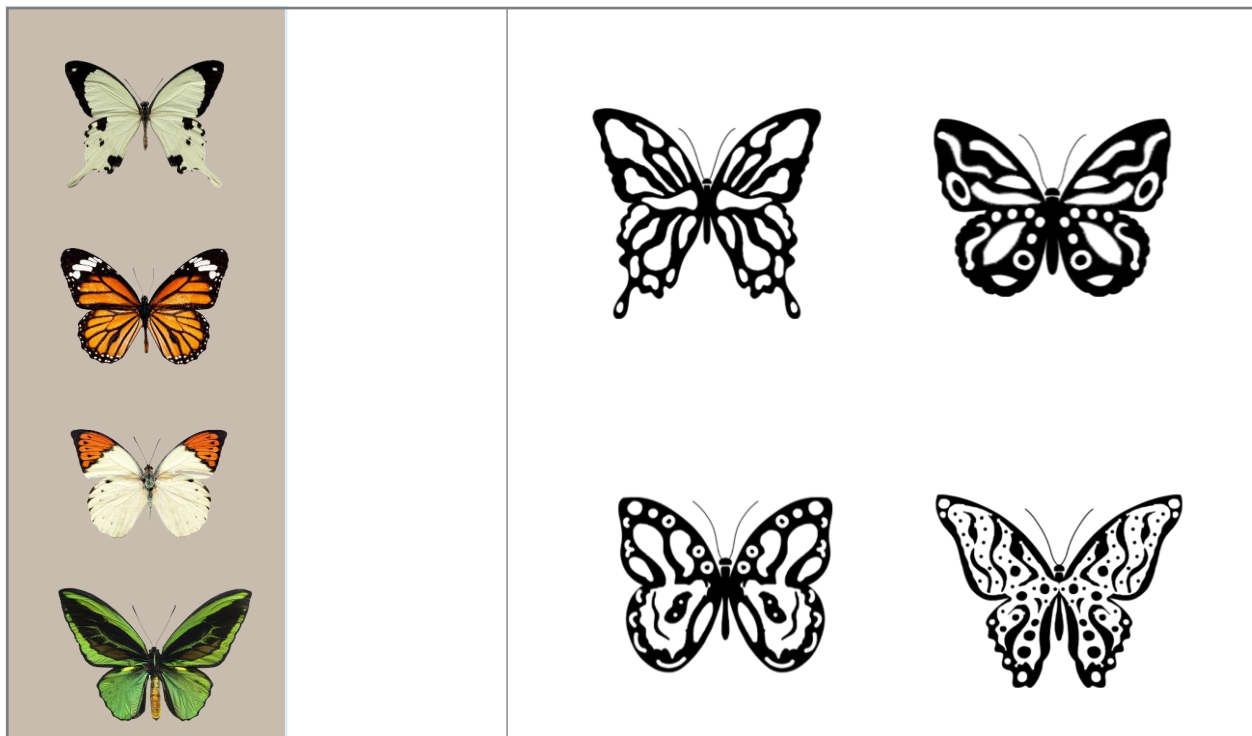
1^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 4 America Forever

Aria 16 Vogliatemi Bene

Έμπνευση

Μονάδες

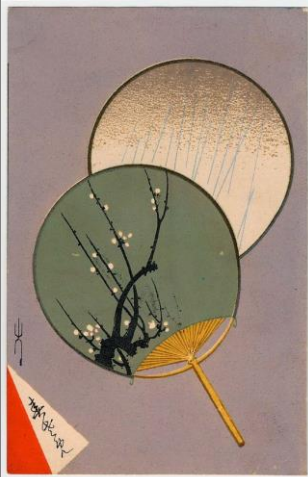
ΒΕΝΤΑΛΙΑ

1^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 8 L'Imperial Commissario

Aria 9 Vieni, amor mio!

Έμπνευση

Μονάδες

ΑΓΚΥΡΑ

1^η ΠΡΑΞΗ:

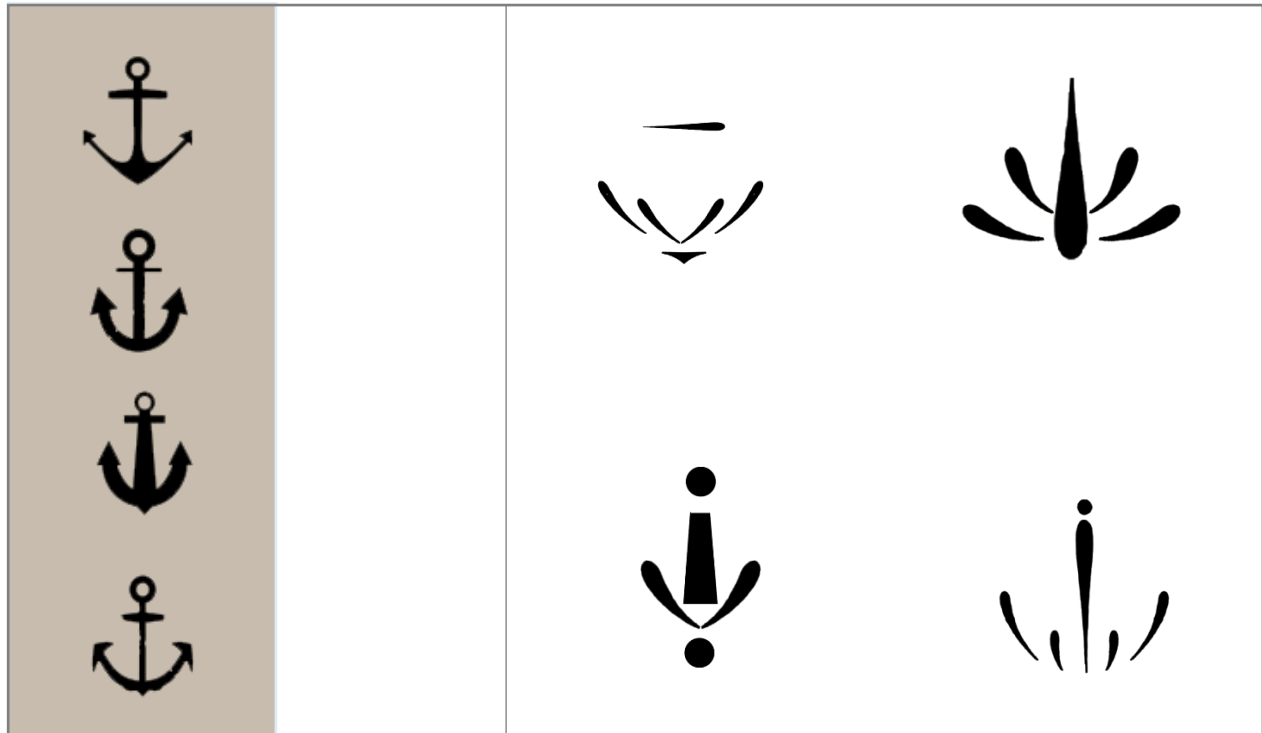
2^η ΠΡΑΞΗ

Aria 3 Dovunque al mondo

Aria 11 Una nave da guerra

Έμπνευση

Μονάδες

ΑΣΤΕΡΙ

1^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 4 America Forever

Aria 16 Vogliatemi Bene

2^η ΠΡΑΞΗ

Aria 11 Una nave da guerra

Aria 12 Scuoti quella fronda di ciliegio

Έμπνευση

Μονάδες

ΚΑΡΑΒΙ

1^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 3 Dovunque al mondo

2^η ΠΡΑΞΗ

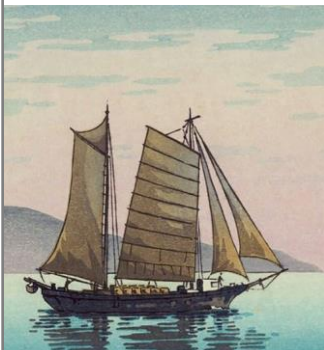
Aria 2 Un bel dì vedremo

Aria 5 Udiste?

Aria 11 Una nave da guerra

Έμπνευση

Μονάδες

ΘΑΛΑΣΣΑ

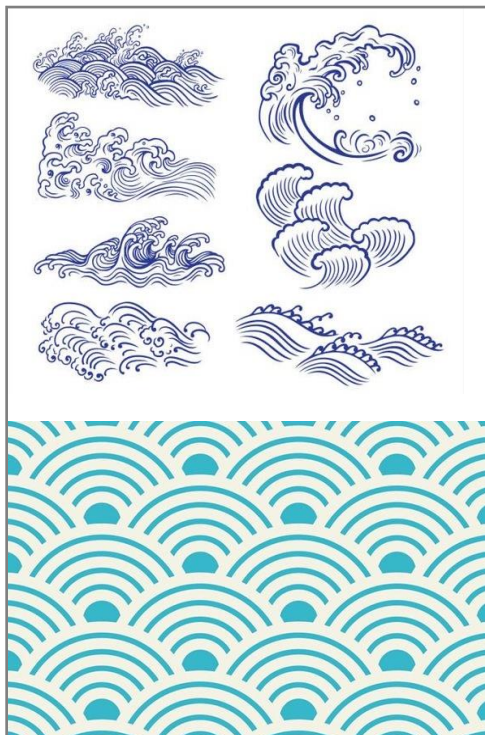
1^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 2 Sorride vostro onore

Aria 6 Ecco. So giunte al sommo del pendio

Aria 16 Vogliatemi bene

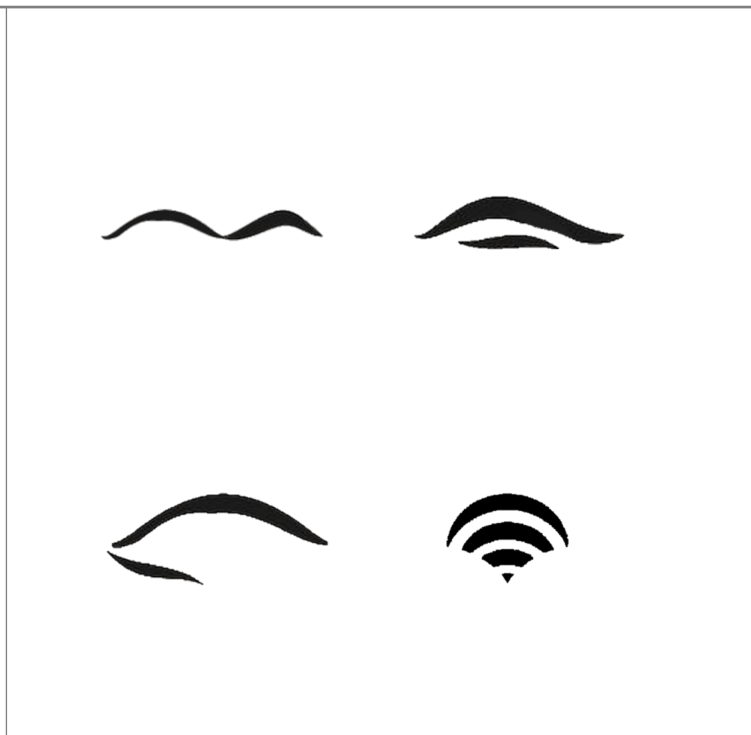
Έμπνευση

3^η ΠΡΑΞΗ

Aria 11 Con onor muore chi non può
serbar vita con onore

Μονάδες

ΡΟΔΟ-ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

2^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 1 E Izagi ed Izanami

Aria 12 Scuoti quella fronda di ciliegio

3^η ΠΡΑΞΗ

Aria 11 Con onor muore chi non può
serbar vita con onore

Έμπνευση

Μονάδες

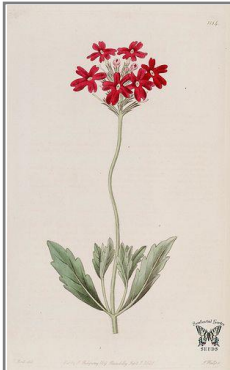

ΒΕΡΜΠΕΝΑ

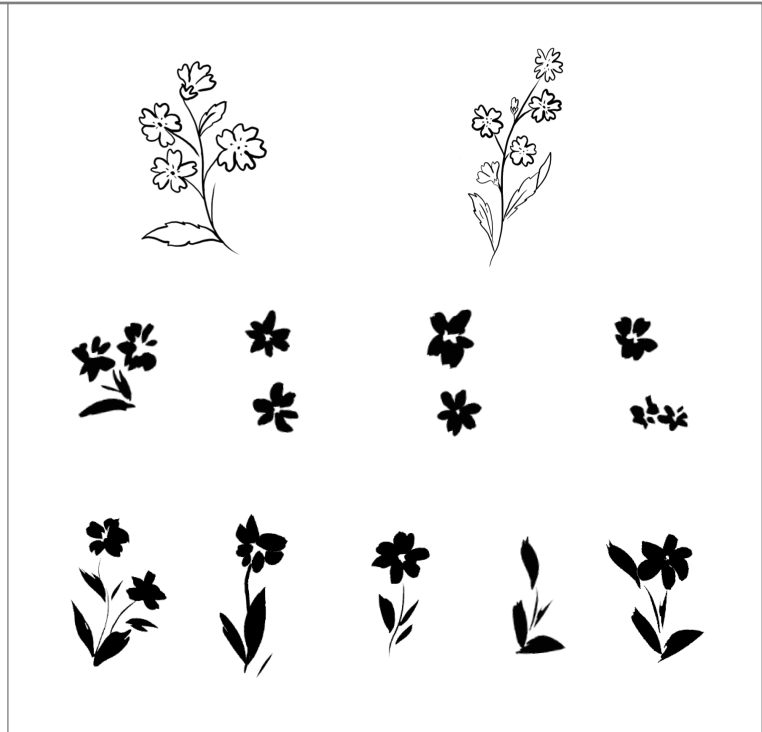
2^η ΠΡΑΞΗ

Aria 2 Un bel dì vedremo

Έμπνευση

Μονάδες

ΝΑΡΚΙΣΣΟΣ

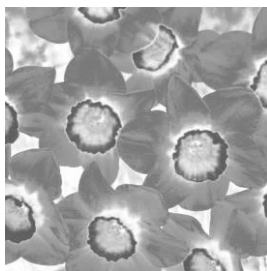
2^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 12 Scuoti quella fronda di ciliegio

Έμπνευση

Μονάδες

ΑΝΘΟΣ ΡΟΔΑΚΙΝΙΑΣ

2^η ΠΡΑΞΗ

Aria 12 Scuoti quella fronda di ciliegio

Έμπνευση

Μονάδες

ΒΙΟΛΕΤΑ

2^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 12 Scuoti quella fronda di ciliegio

Έμπνευση

Μονάδες

ΓΙΑΣΕΜΙ

2^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 12 Scuoti quella fronda di ciliegio

Έμπνευση

Μονάδες

ΚΡΙΝΟΣ

1^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 15 Viene la sera

2^η ΠΡΑΞΗ

Aria 2 Scuoti quella fronda di ciliegio

Έμπνευση

Μονάδες

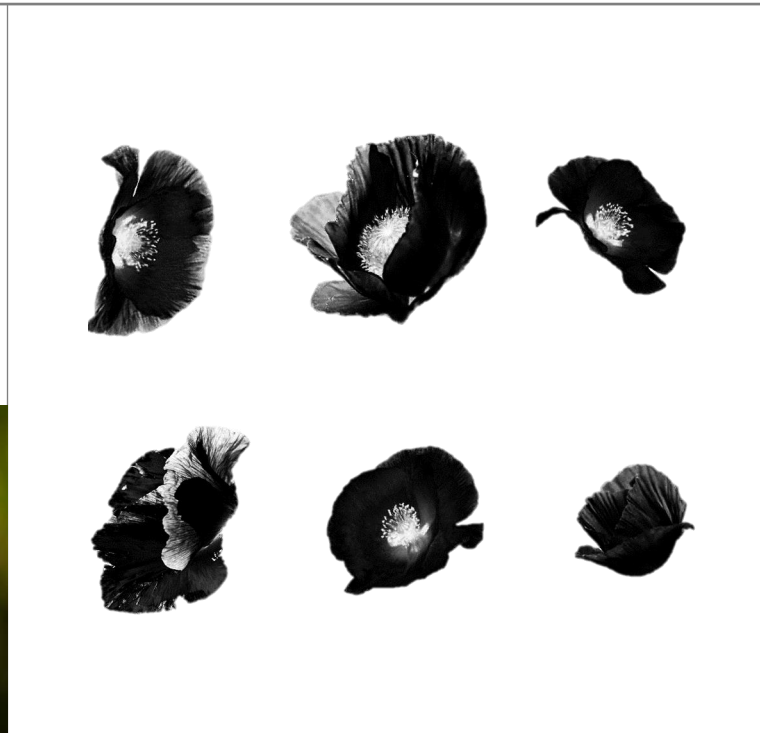
ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ

2^η ΠΡΑΞΗ

Aria 13 Or vienmi ad adornan

Έμπνευση

Μονάδες

ΦΕΓΓΑΡΙ

1^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 15 Viene la sera

Έμπνευση

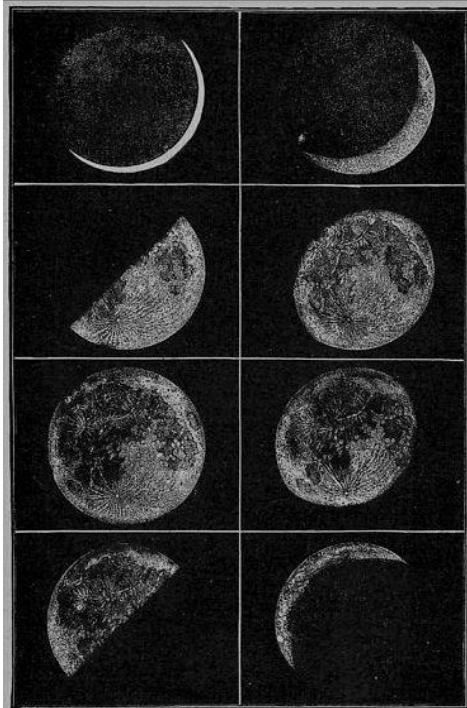
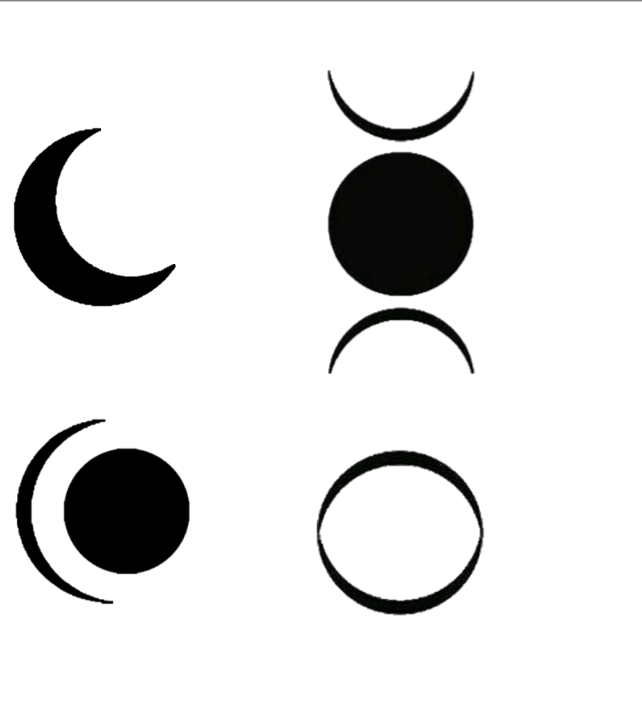

Fig. III.

Μονάδες

ΙΑΠΩΝΙΑ

1^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 6 Ecco. Son giunte al sommo del pendio

Έμπνευση

Μονάδες

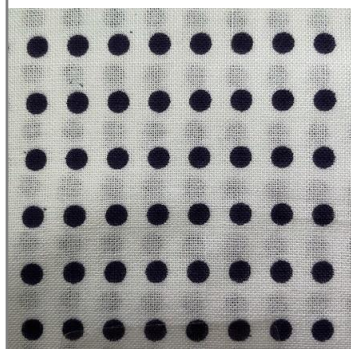
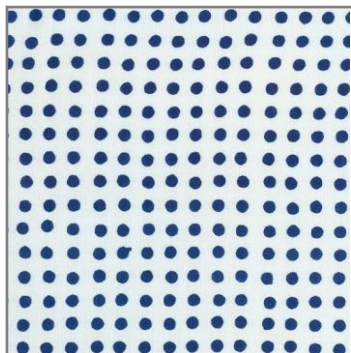

ΚΟΥΚΙΔΑ

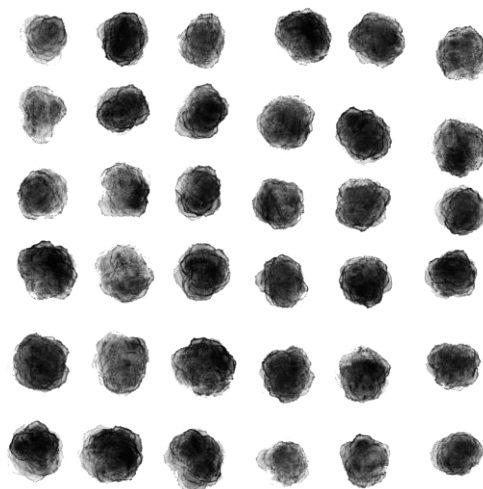
2^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 2 Un bel dì vedremo

Έμπνευση

Μονάδες

ΗΛΙΟΣ

3^η ΠΡΑΞΗ:

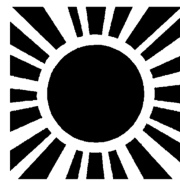
Aria 3 Già il sole

Aria 4 Chi sia?

Aria 5 Lo so che alle sue pene

Έμπνευση

Μονάδες

ΦΙΔΙ

2^η ΠΡΑΞΗ:

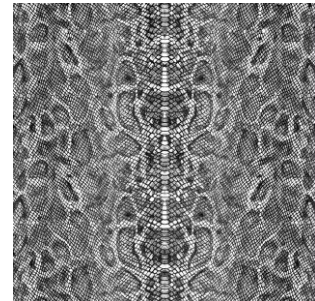
Aria 10 Vespa! Rospa maledetto!

3^η ΠΡΑΞΗ

Aria 9 Tu, Suzuki, che sei tanto buona

Έμπνευση

Μονάδες

ΣΗΜΑΙΑ

2^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 11 Una nave da Guerra

3^η ΠΡΑΞΗ

Aria 4 Chi sia?

Έμπνευση

Μονάδες

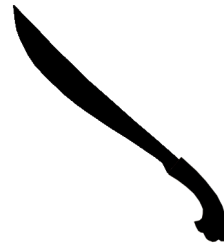
ΣΠΑΘΙ

3^η ΠΡΑΞΗ:

Aria 11 Con onor muore chi non può serbar vita con onore

Έμπνευση

Μονάδες

4.4. Εφαρμογή σε προϊόντα

Στη συνέχεια παρουσιάζεται μια σειρά από συνθέσεις που προκύπτουν από τον συνδυασμό των μονάδων που παρουσιάστηκαν πιο πάνω. Και εδώ η κατηγοριοποίηση των συνθέσεων γίνεται σύμφωνα με τις τρεις πράξεις της όπερας. Συνολικά τρεις σειρές μεταξωτών μαντηλιών που αποτελούνται από 10 συνθέσεις η κάθε μια ολοκληρώνουν την πρόταση της παρούσας πτυχιακής εργασίας. Ο σκοπός της επιλογής αυτών των συνθέσεων είναι η ενίσχυση του πωλητηρίου του ΚΠΙΣΝ, η ισχυροποίηση των εξειδικευμένων γυναικείων αξεσουάρ καθώς και η δημιουργία διαλόγου για την θέση της γυναίκας στην κοινωνία.

Όλα τα μαντήλια είναι φτιαγμένα από ποιοτικό μετάξι και τα μοτίβα έχουν τυπωθεί με την μέθοδο της ψηφιακής εκτύπωσης. Οι διαστάσεις ποικίλουν από 60*60 cm, 90*90 cm και 120*120 cm ώστε να καλύψουν όλες τις ανάγκες των γυναικών.

ΣΥΝΘΕΣΗ

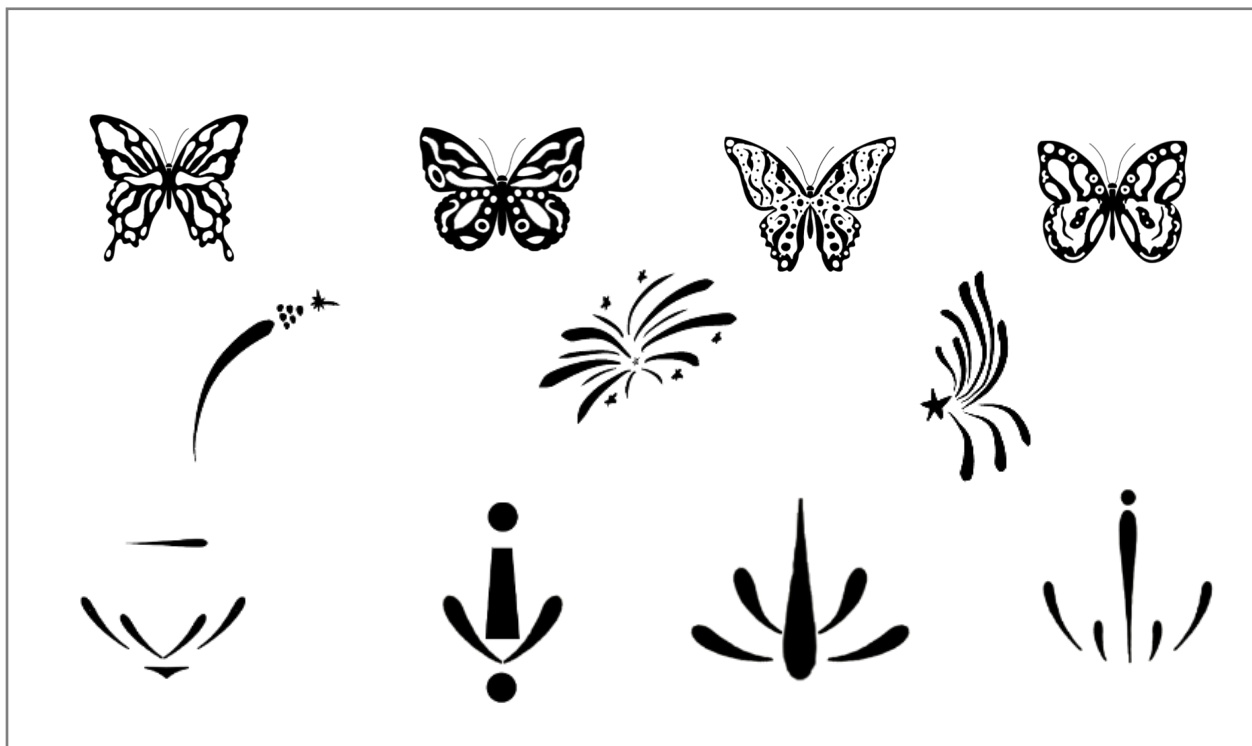
ΣΕΙΡΑ 1

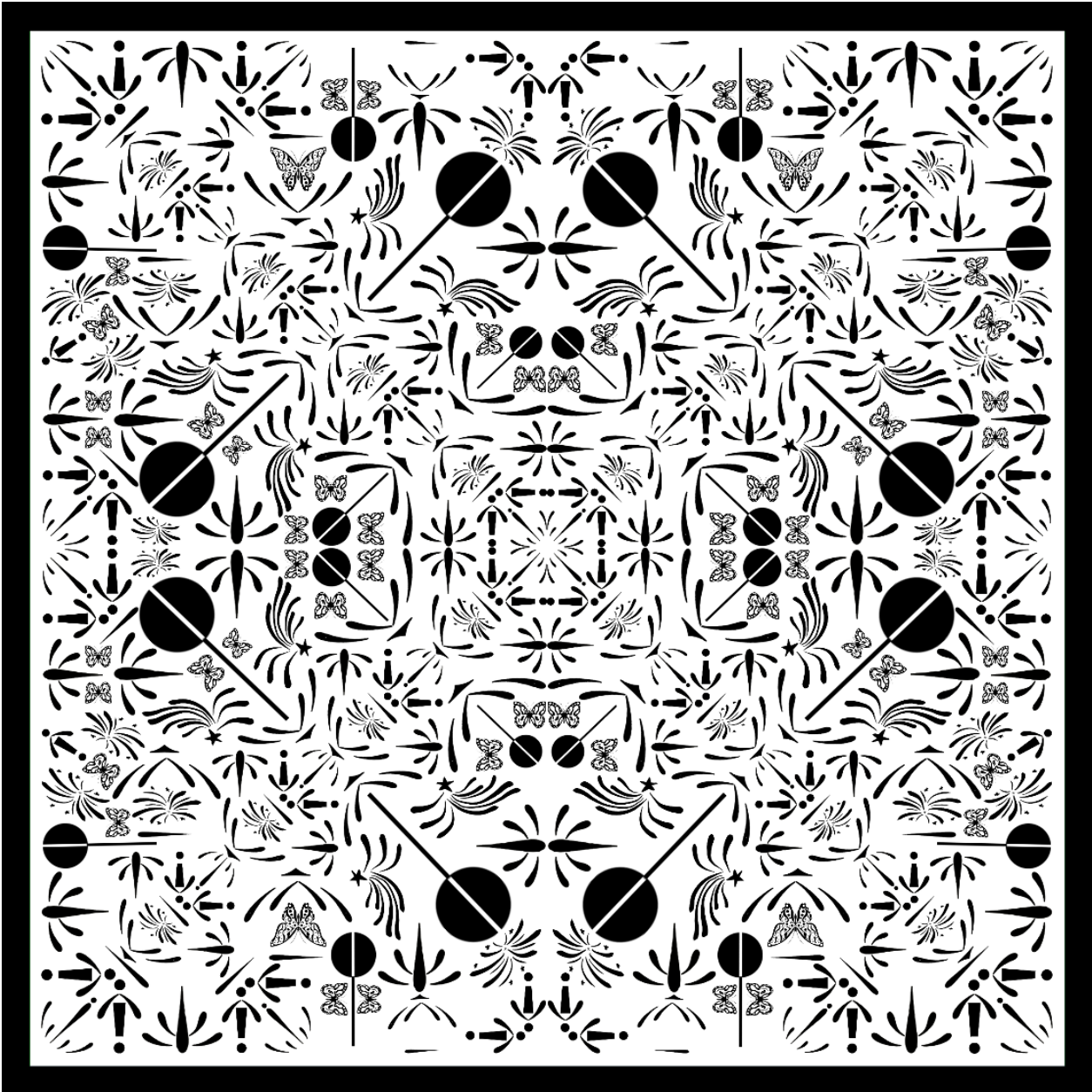
Incontro

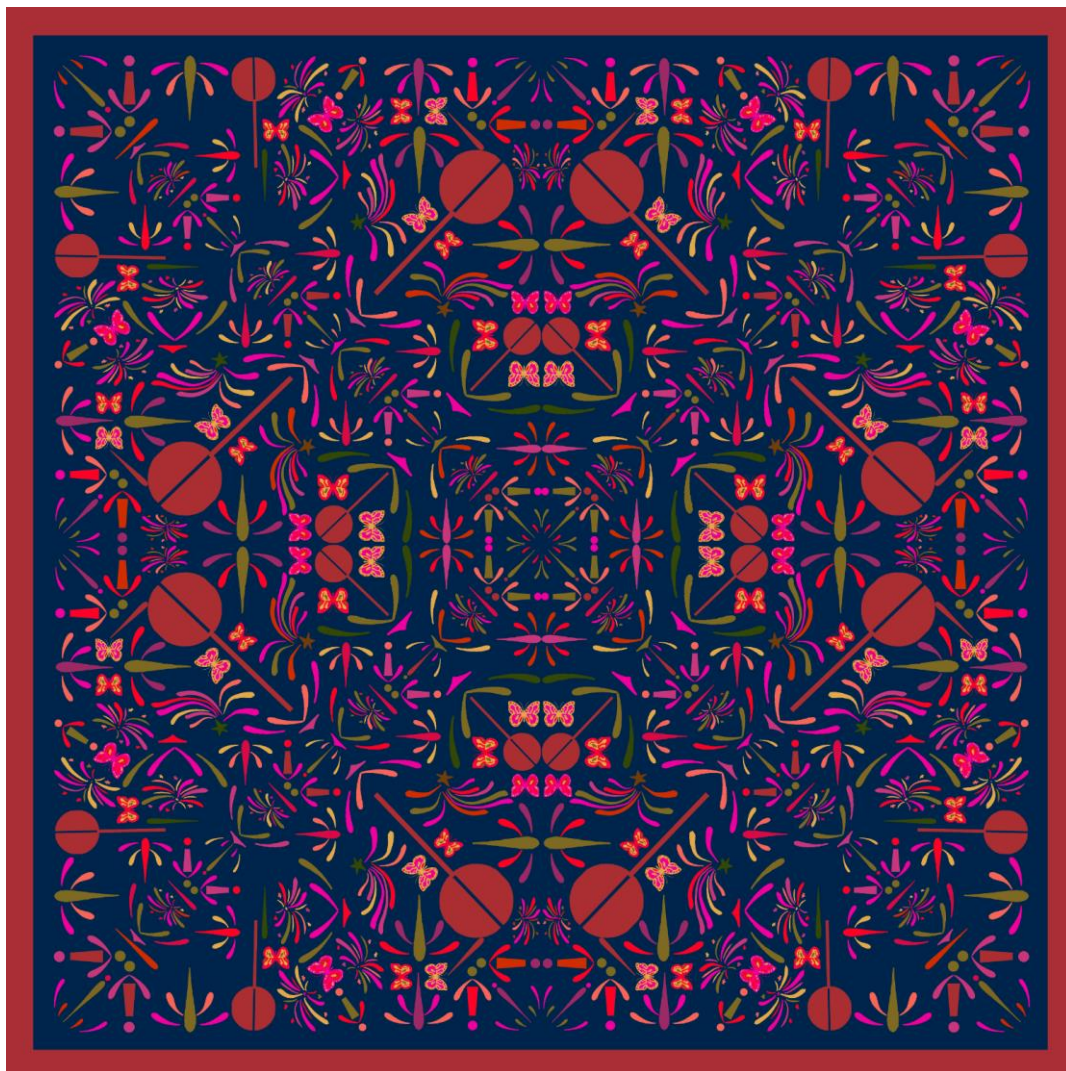
1

Το αντάμωμα των πεταλούδων, η πρώτη γνωριμία και η αρχή για μια καινούρια οικογένεια.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

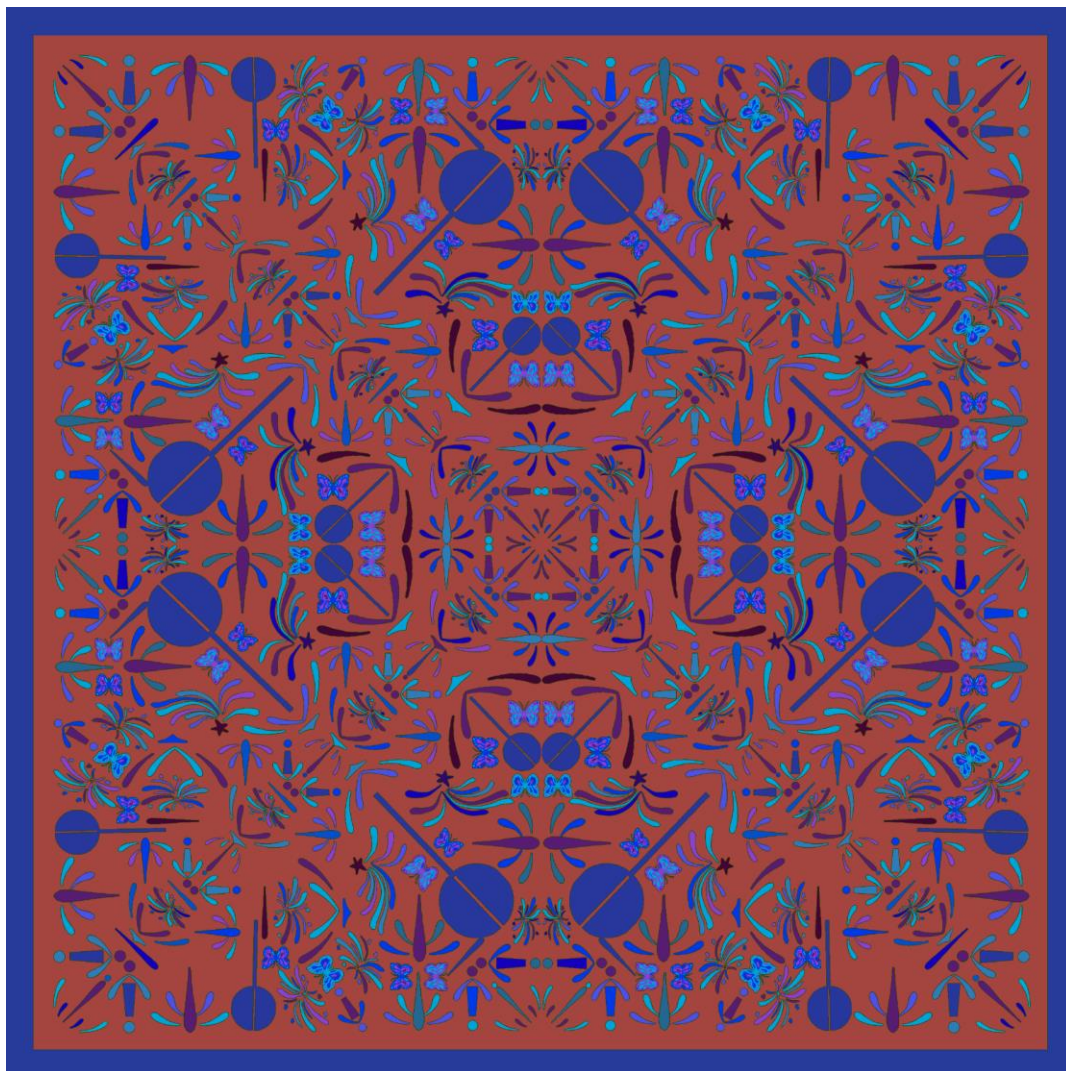

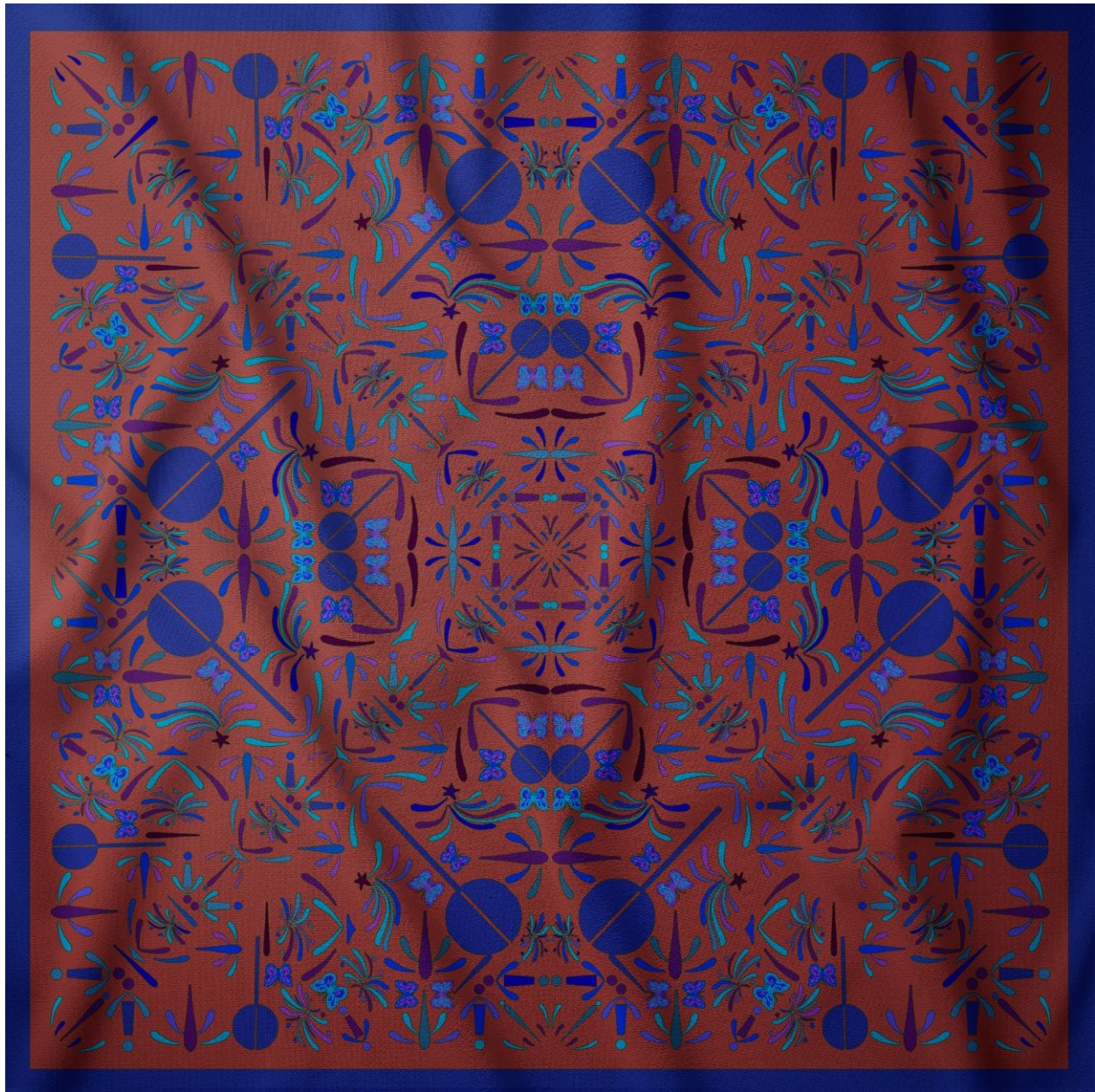

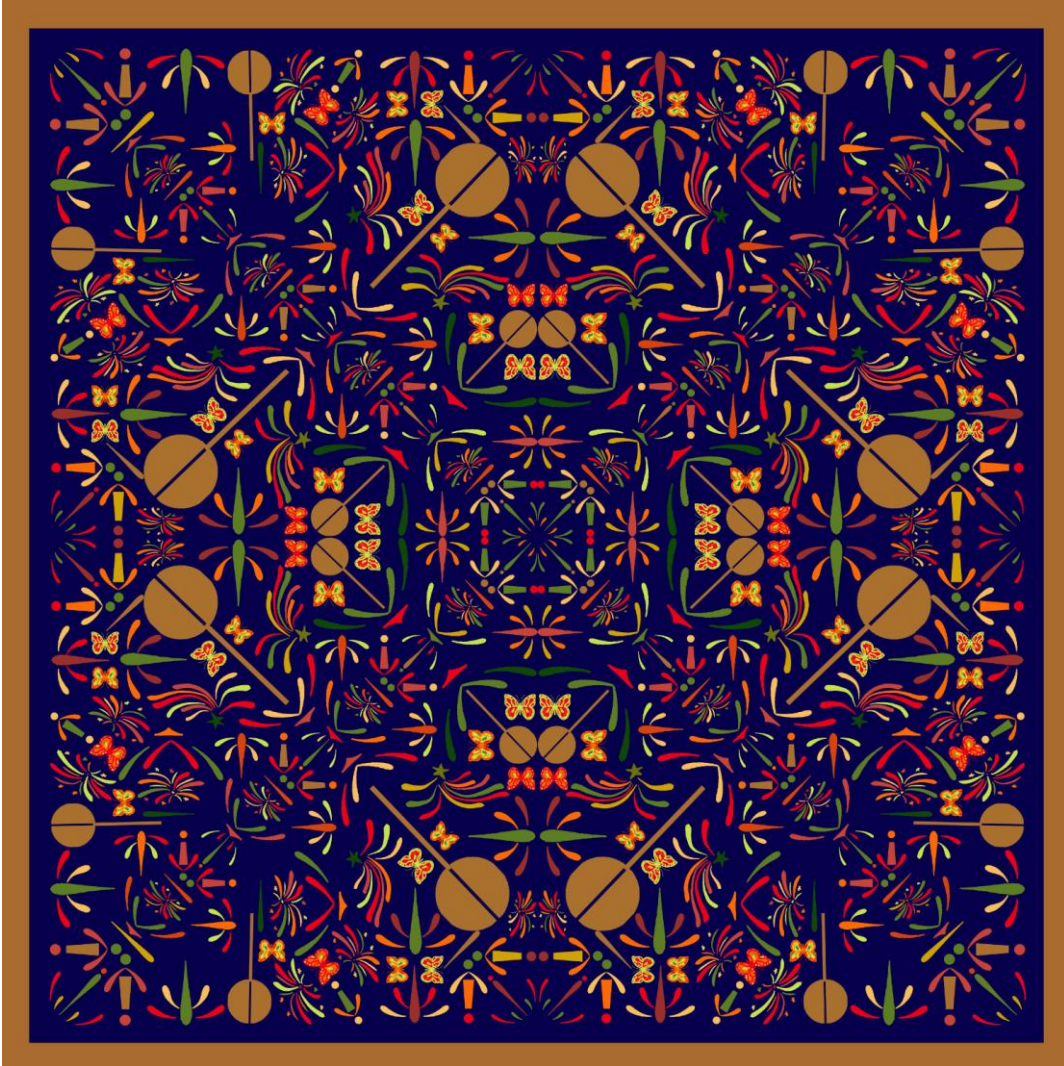

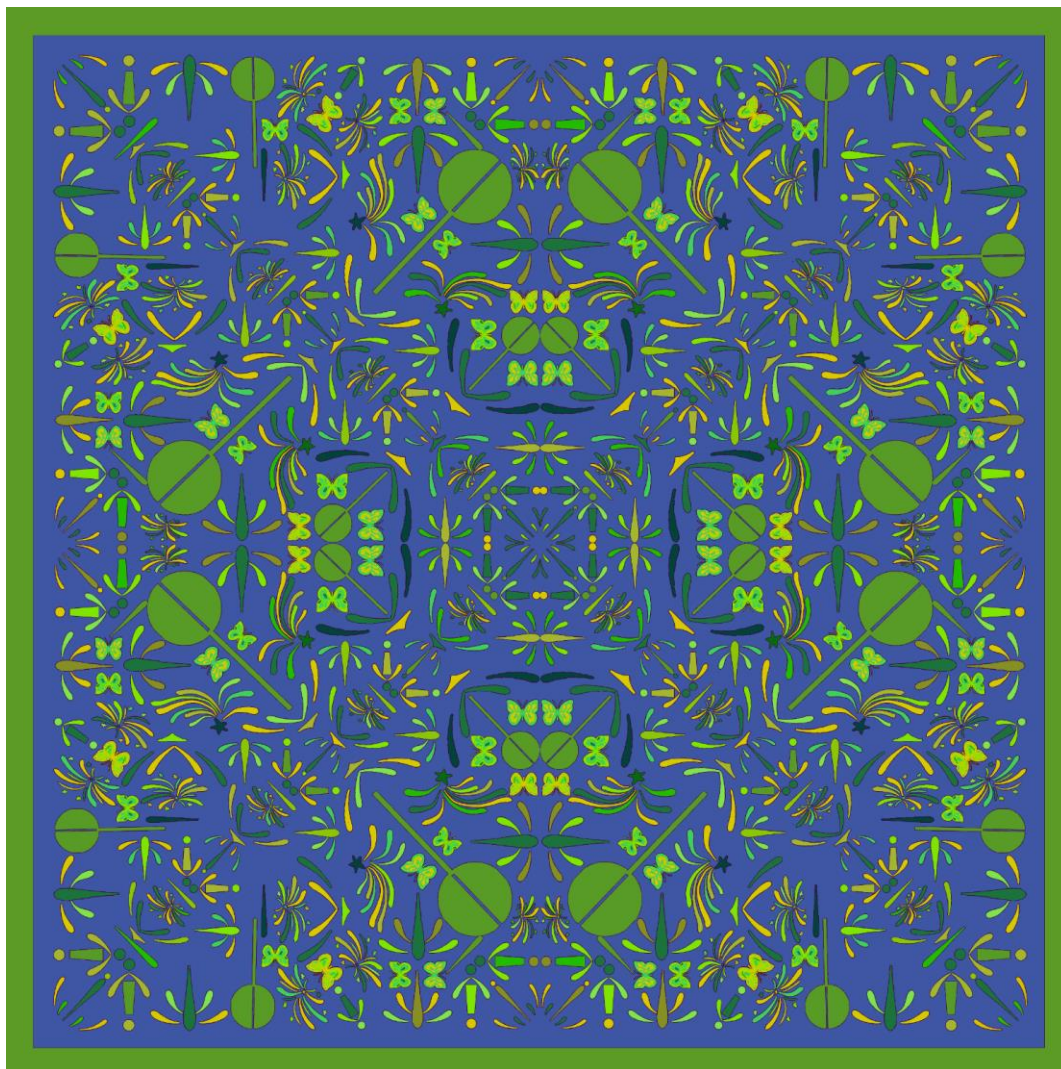

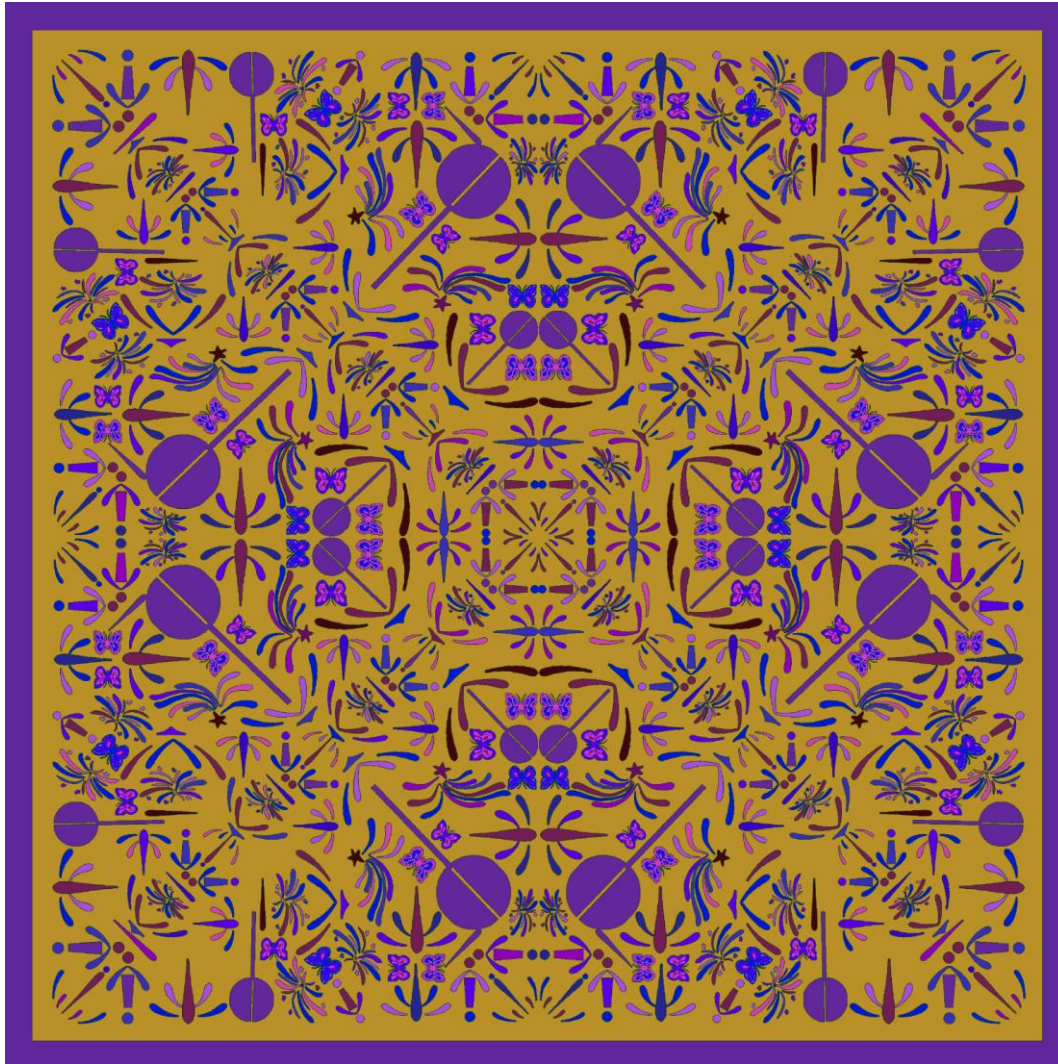

ΣΥΝΘΕΣΗ

2

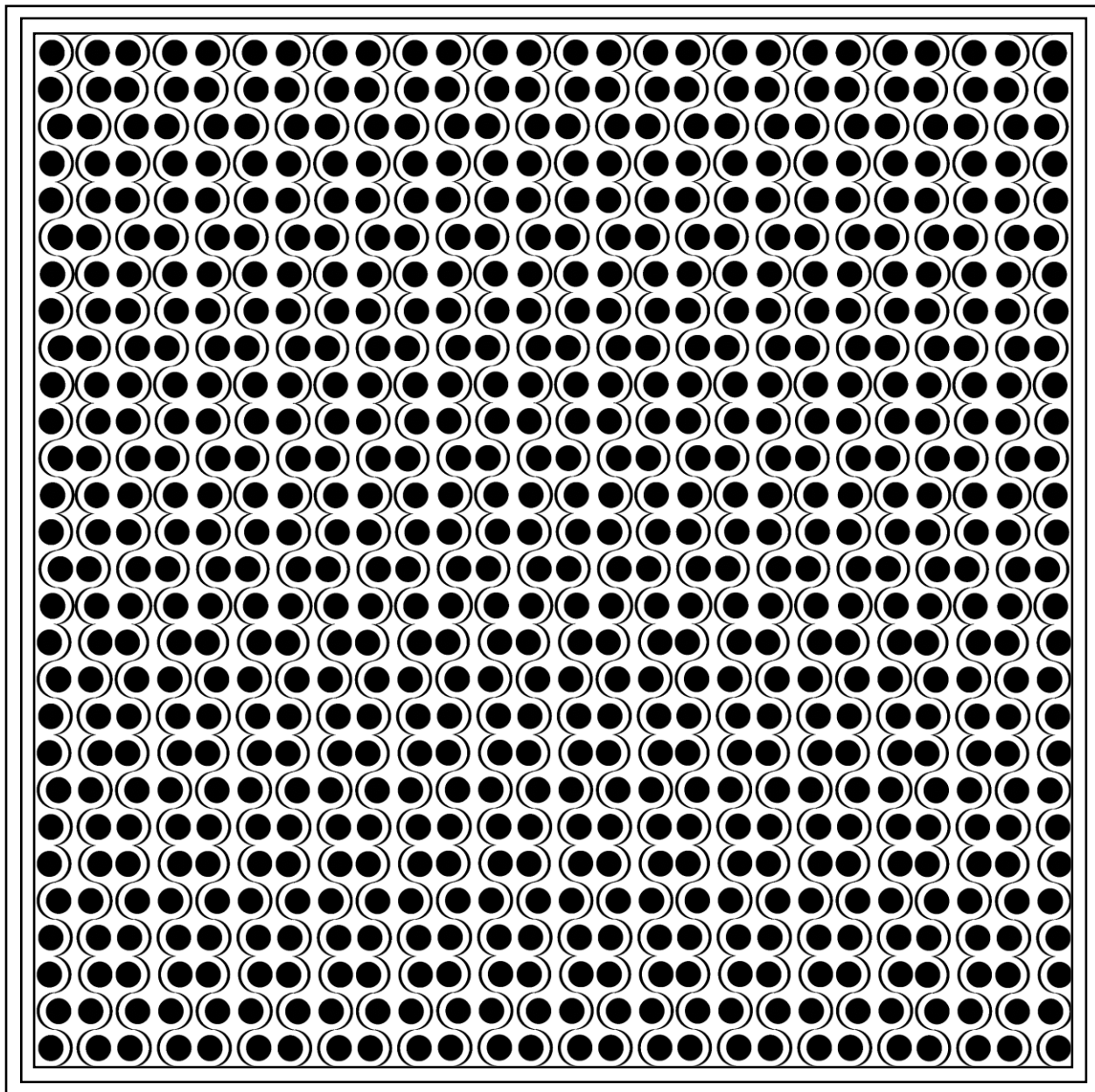
ΣΕΙΡΑ 1

Sposo

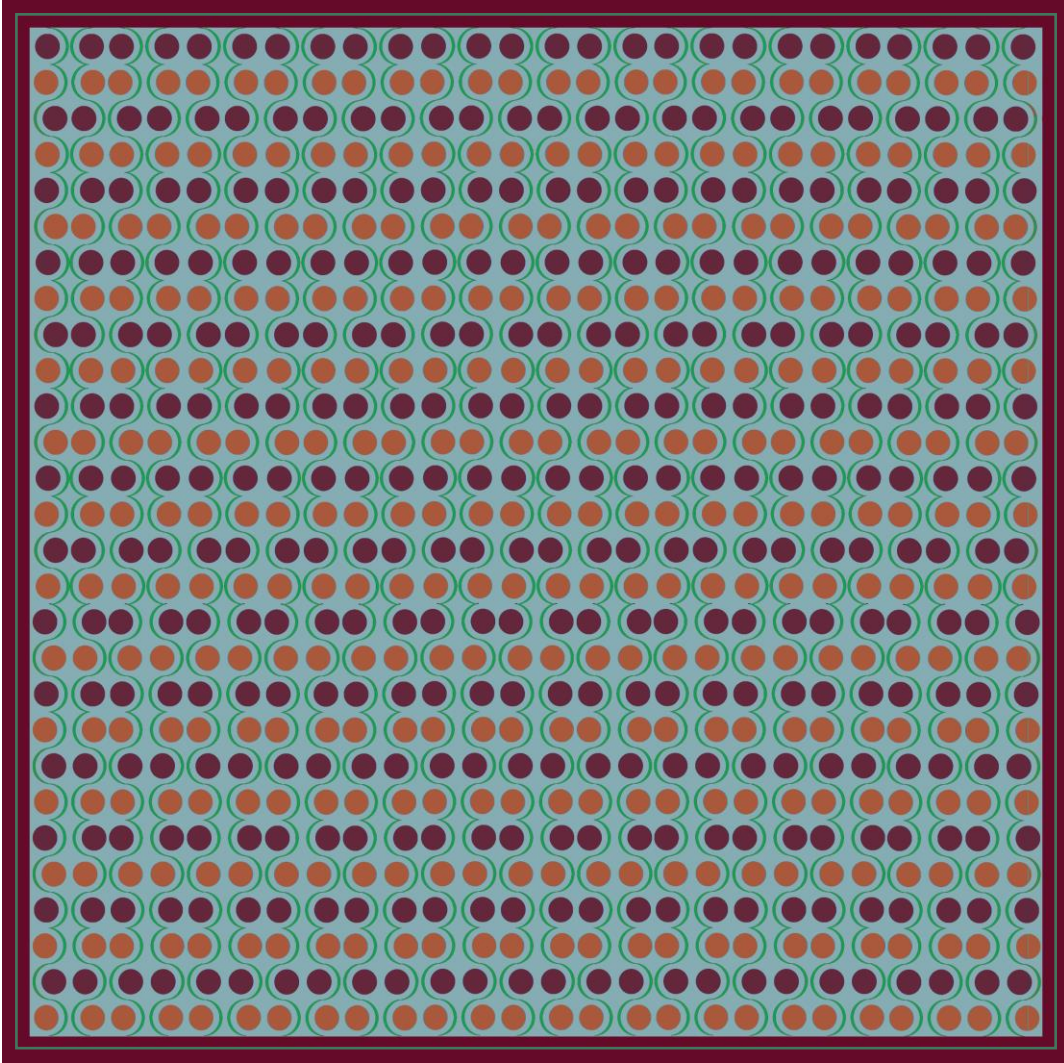
Η συνάντηση με τον μελλοντικό σύζυγο.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

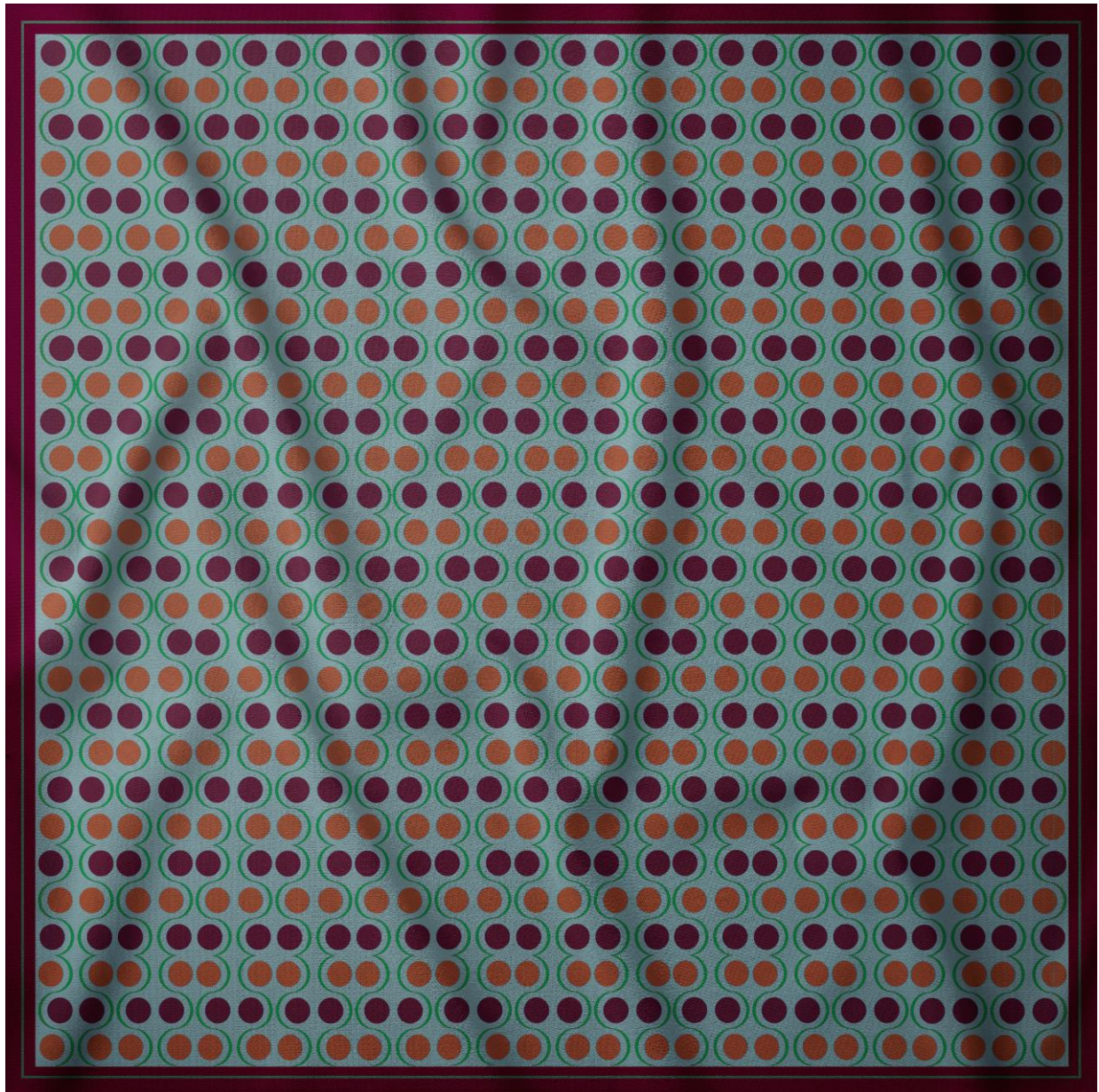

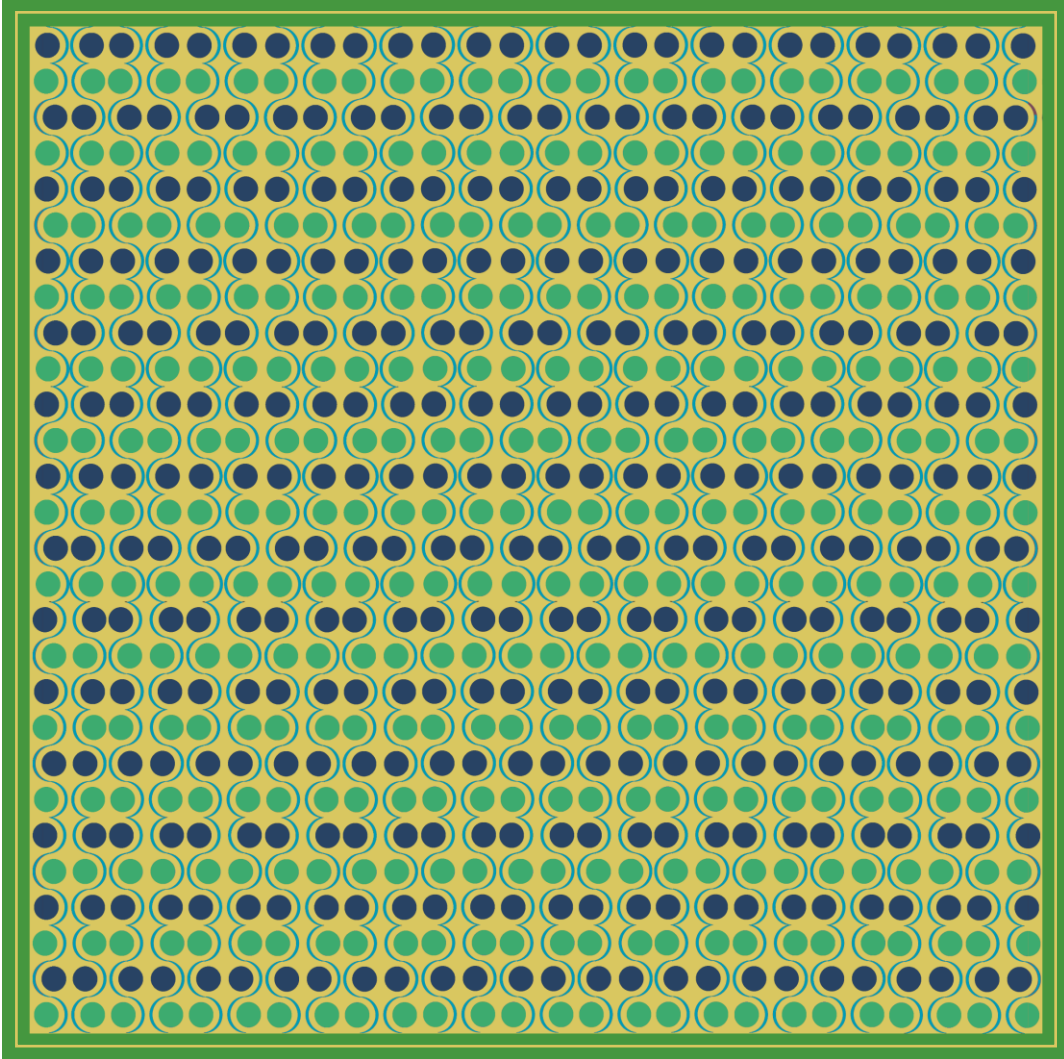

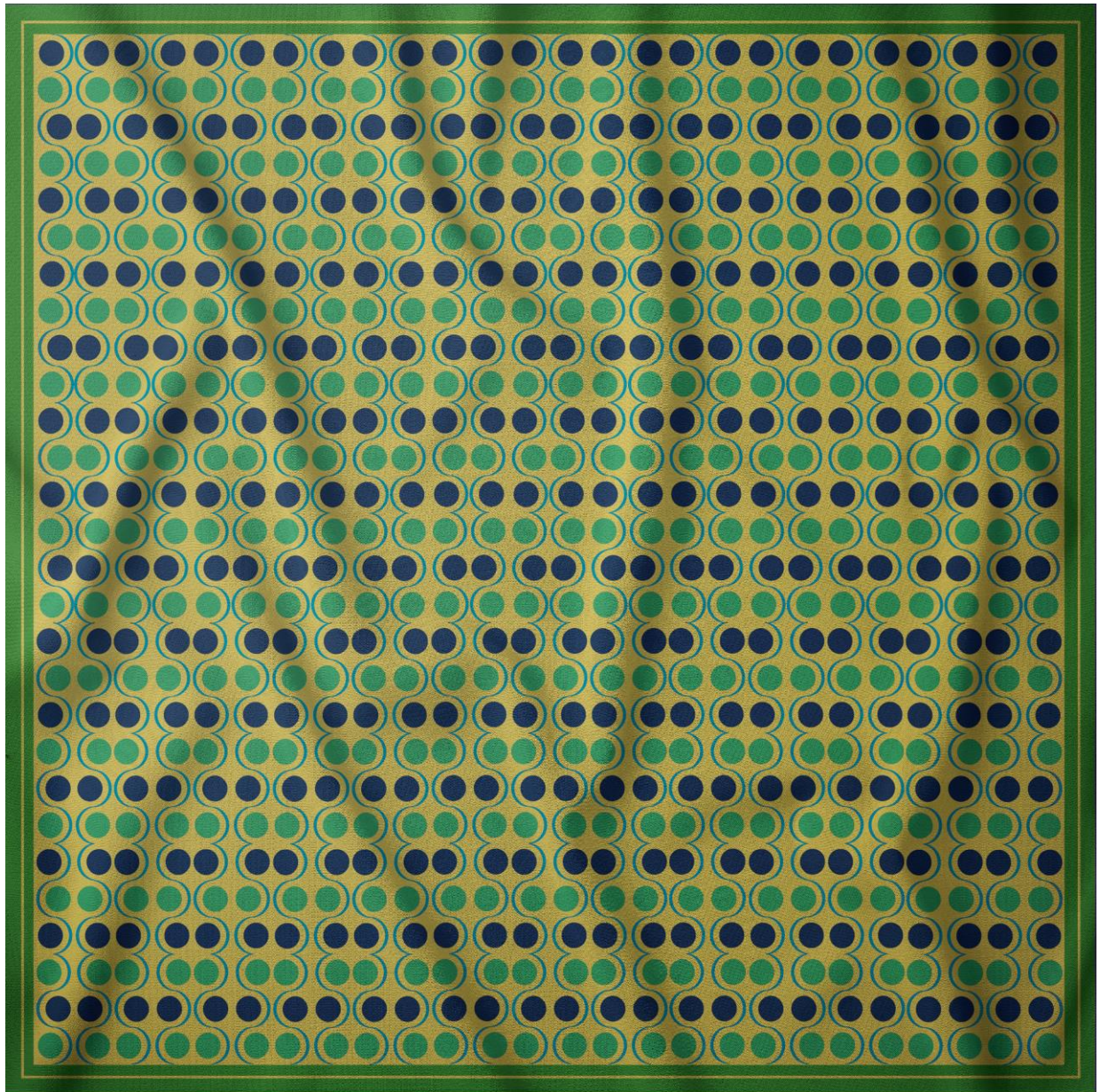

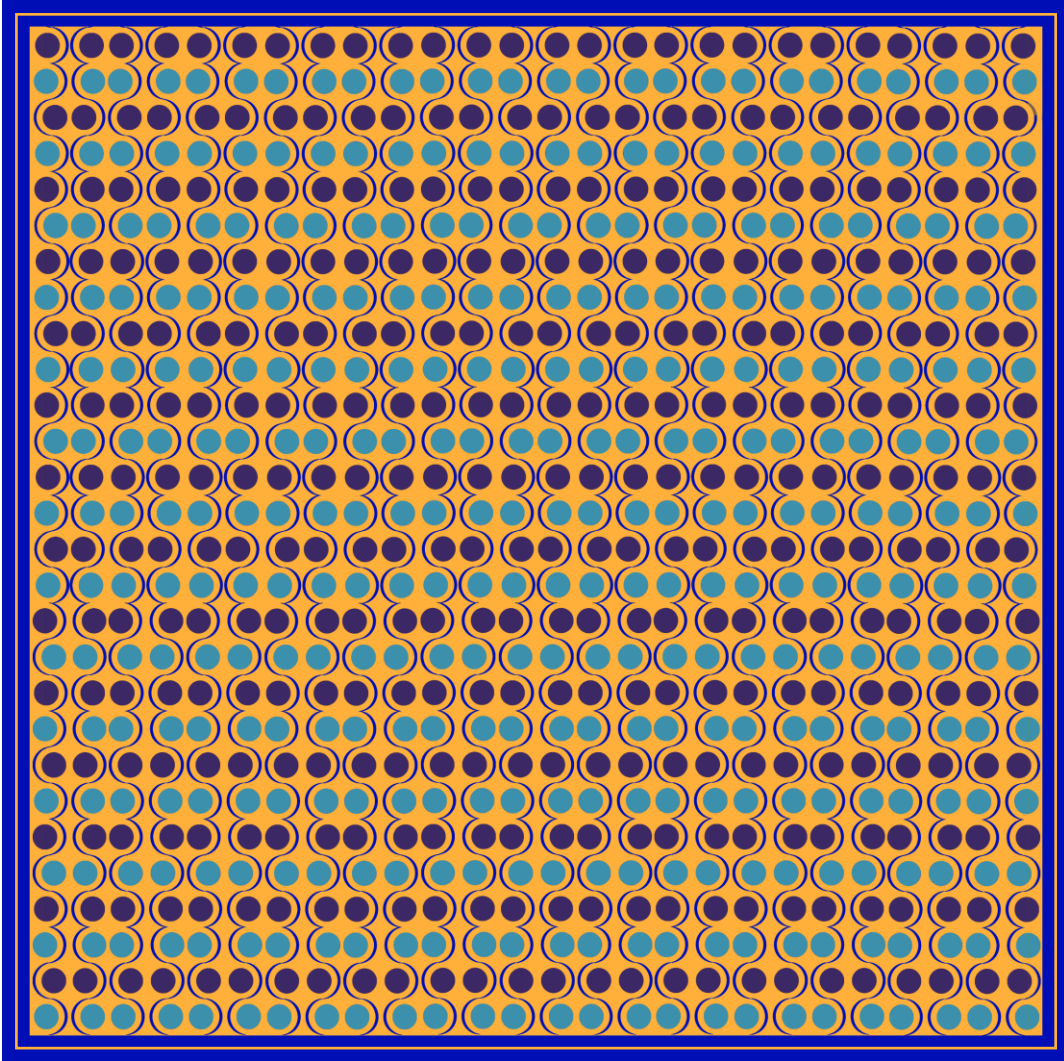

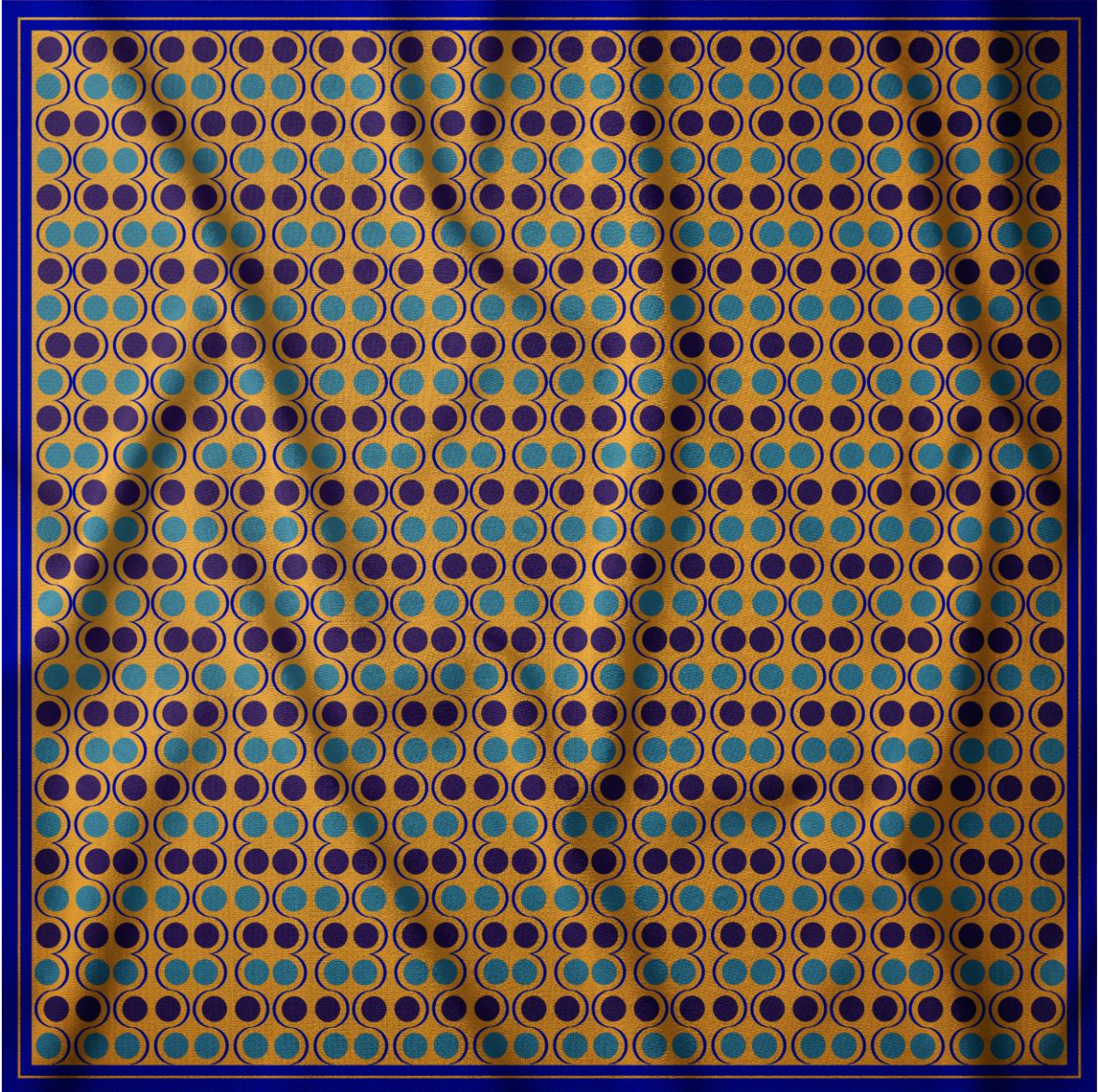

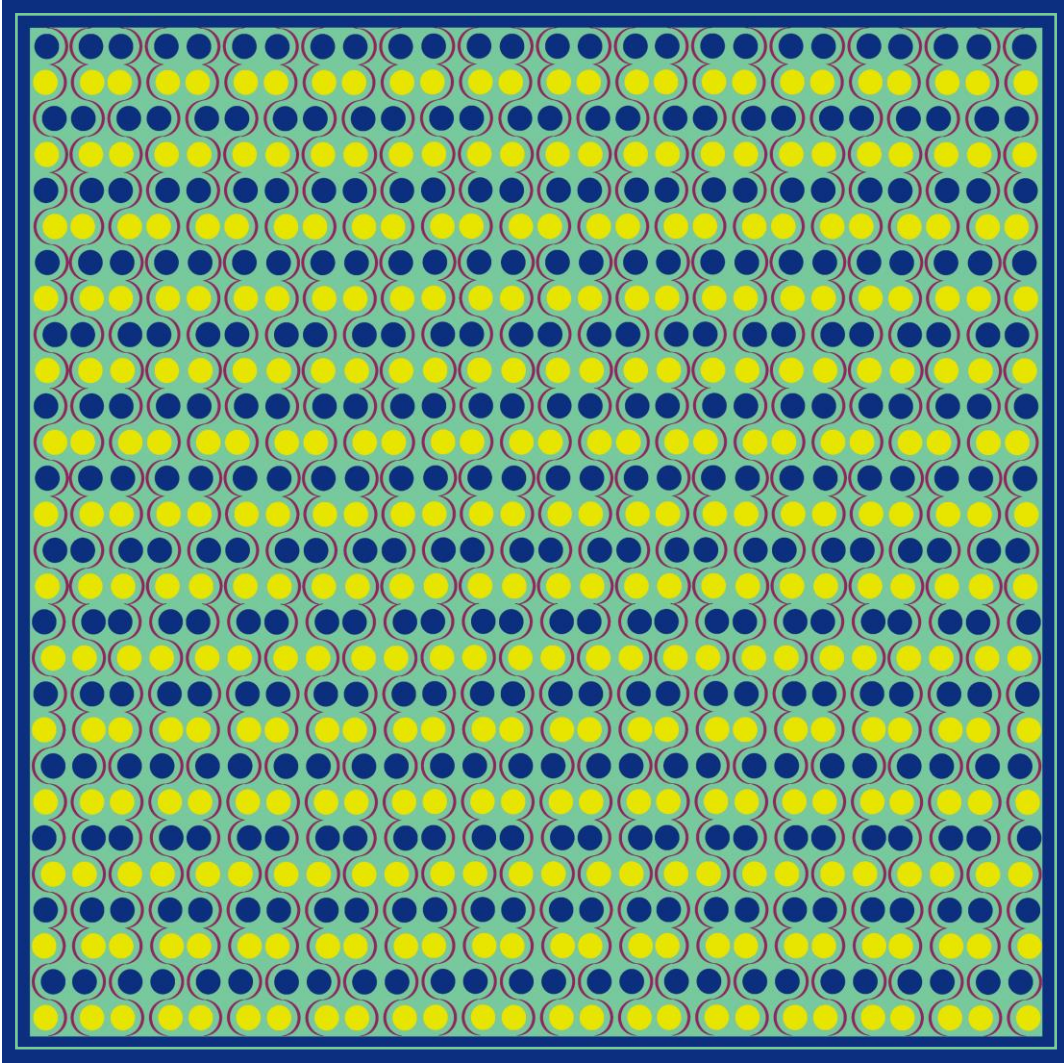

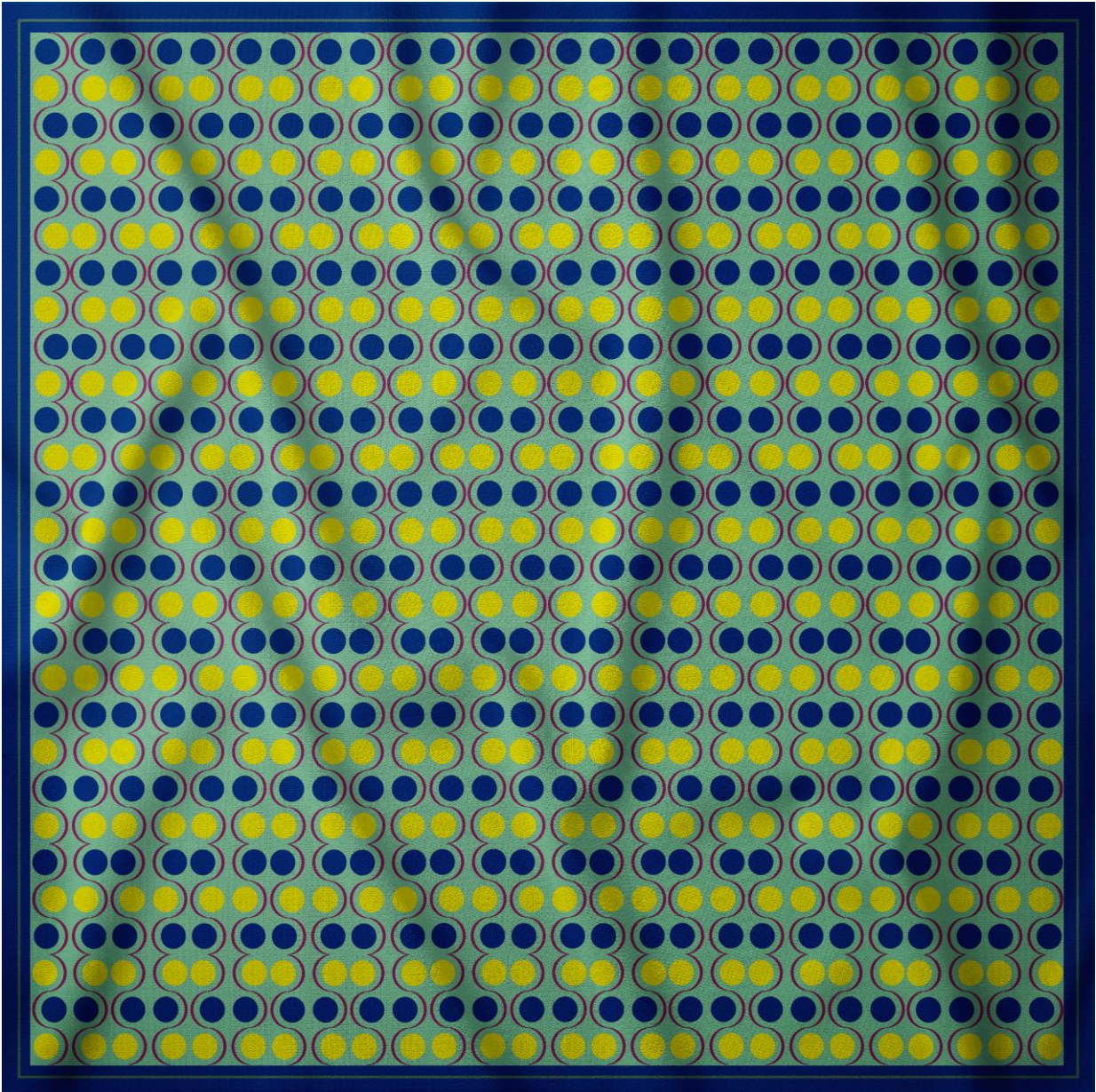

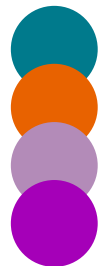
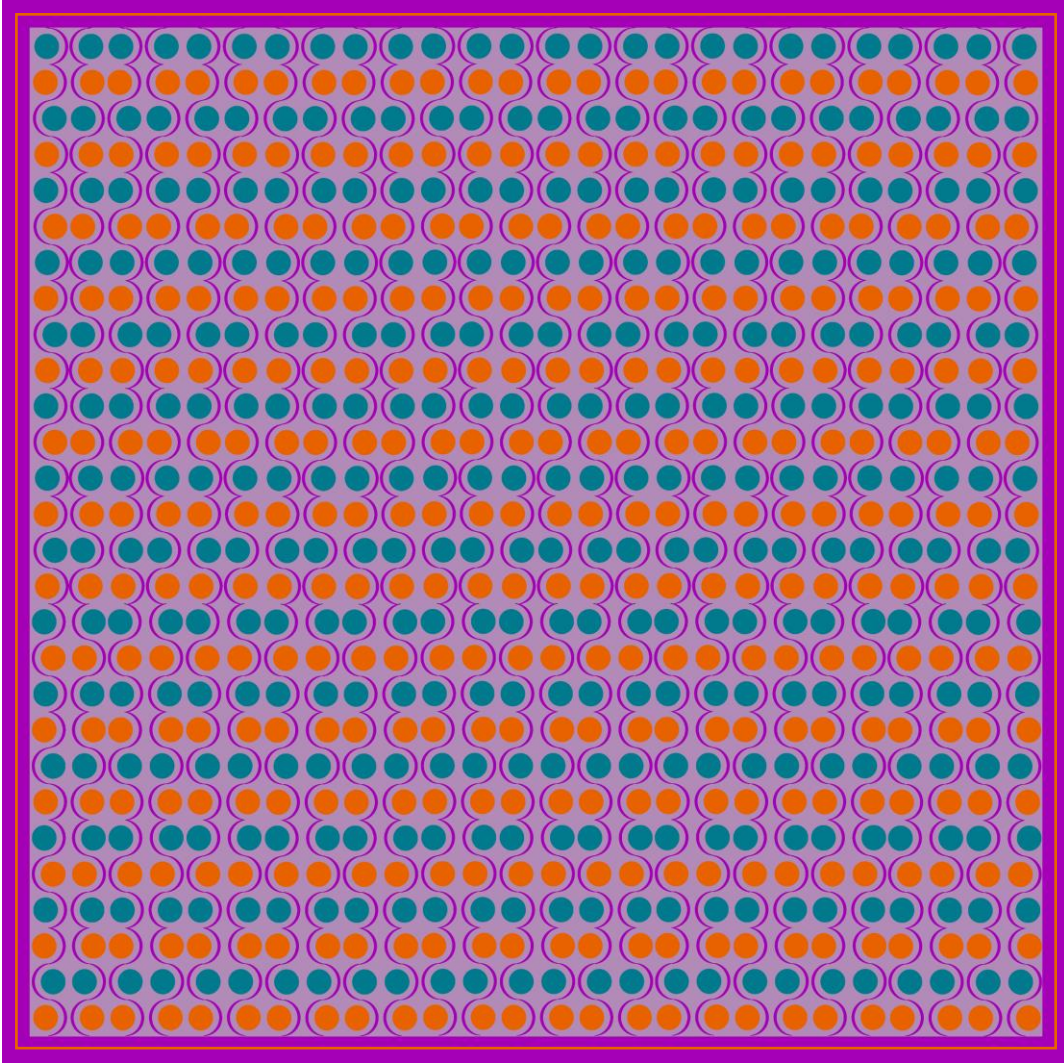

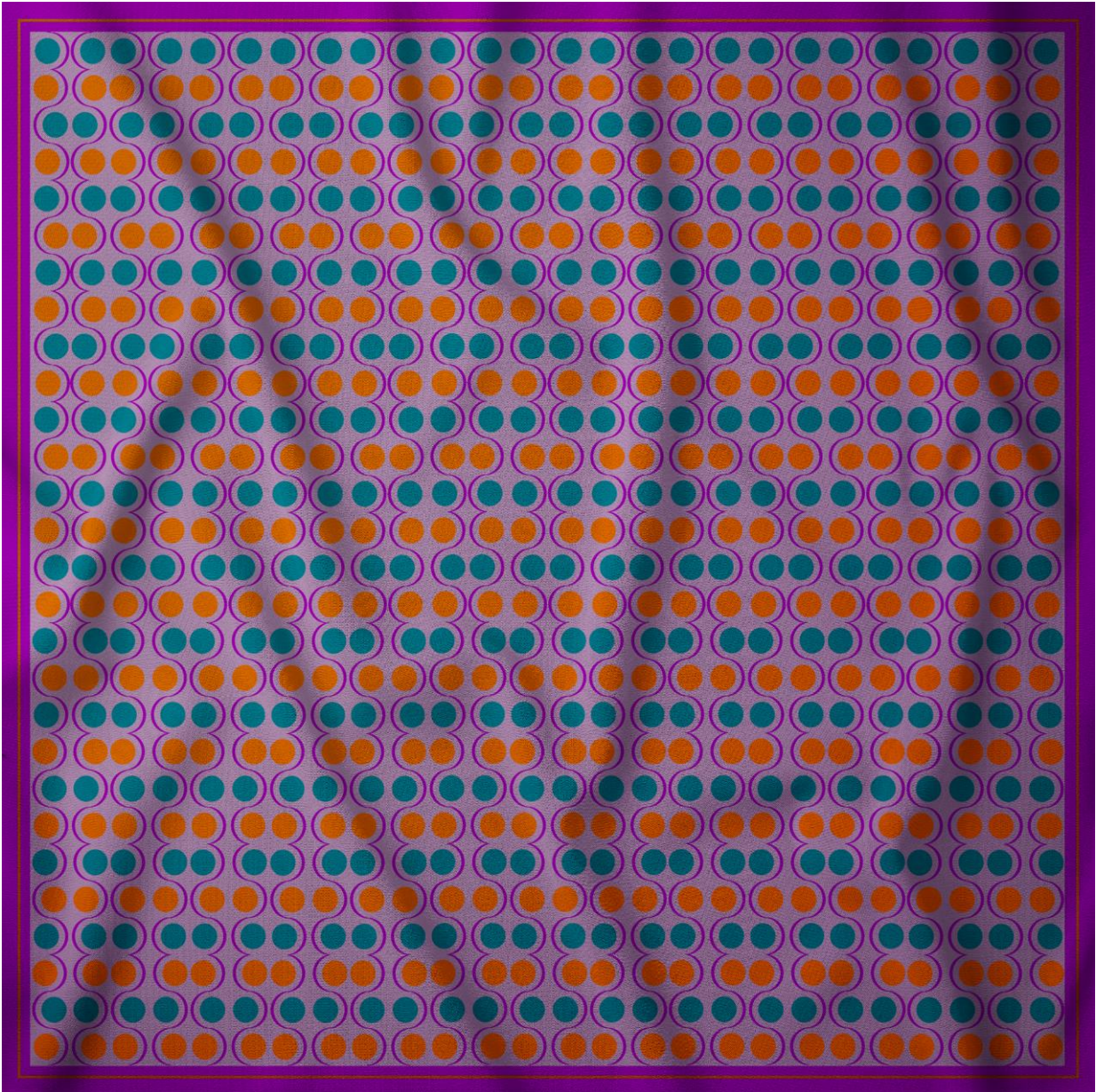

ΣΥΝΘΕΣΗ

3

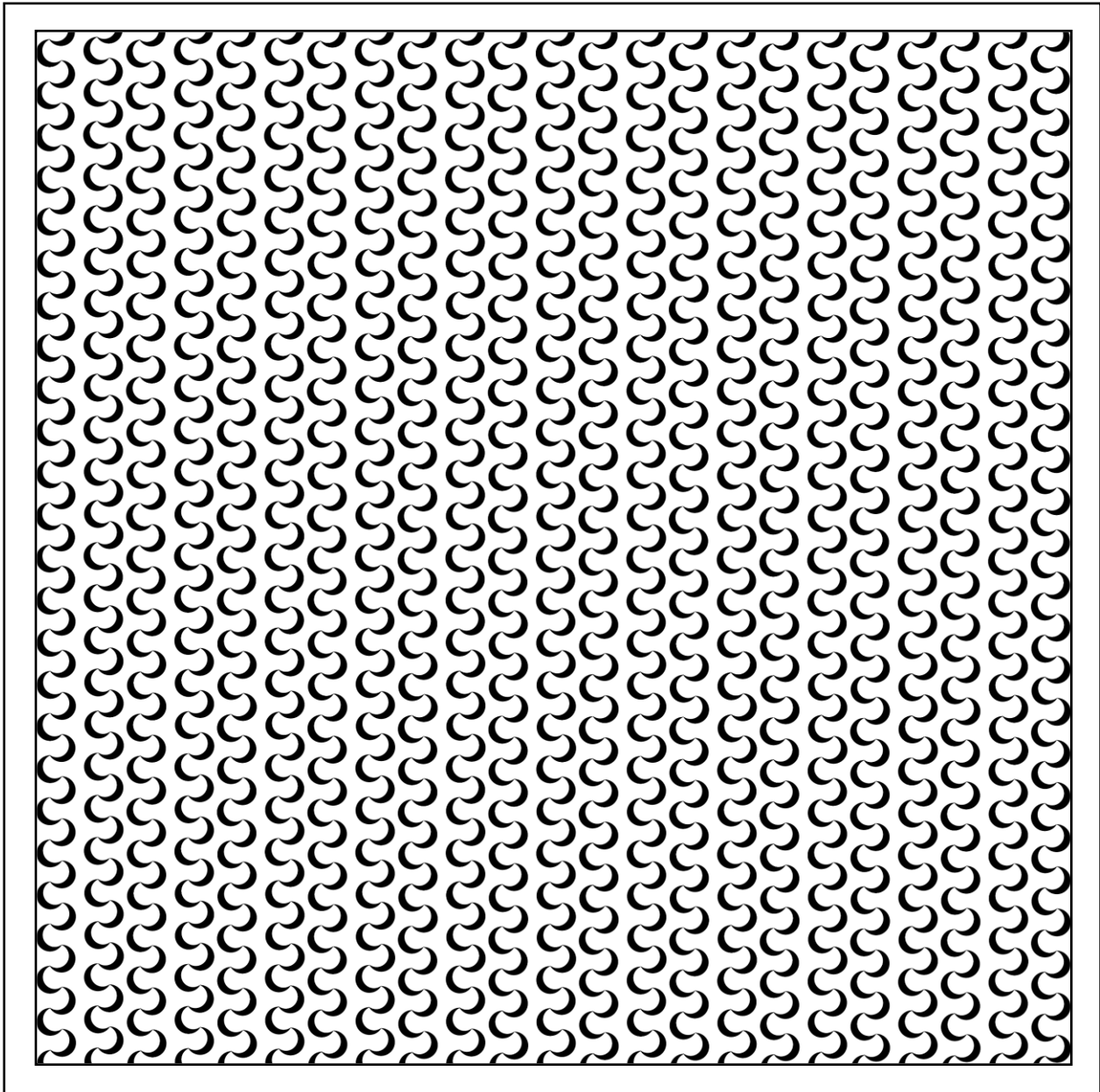
ΣΕΙΡΑ 1

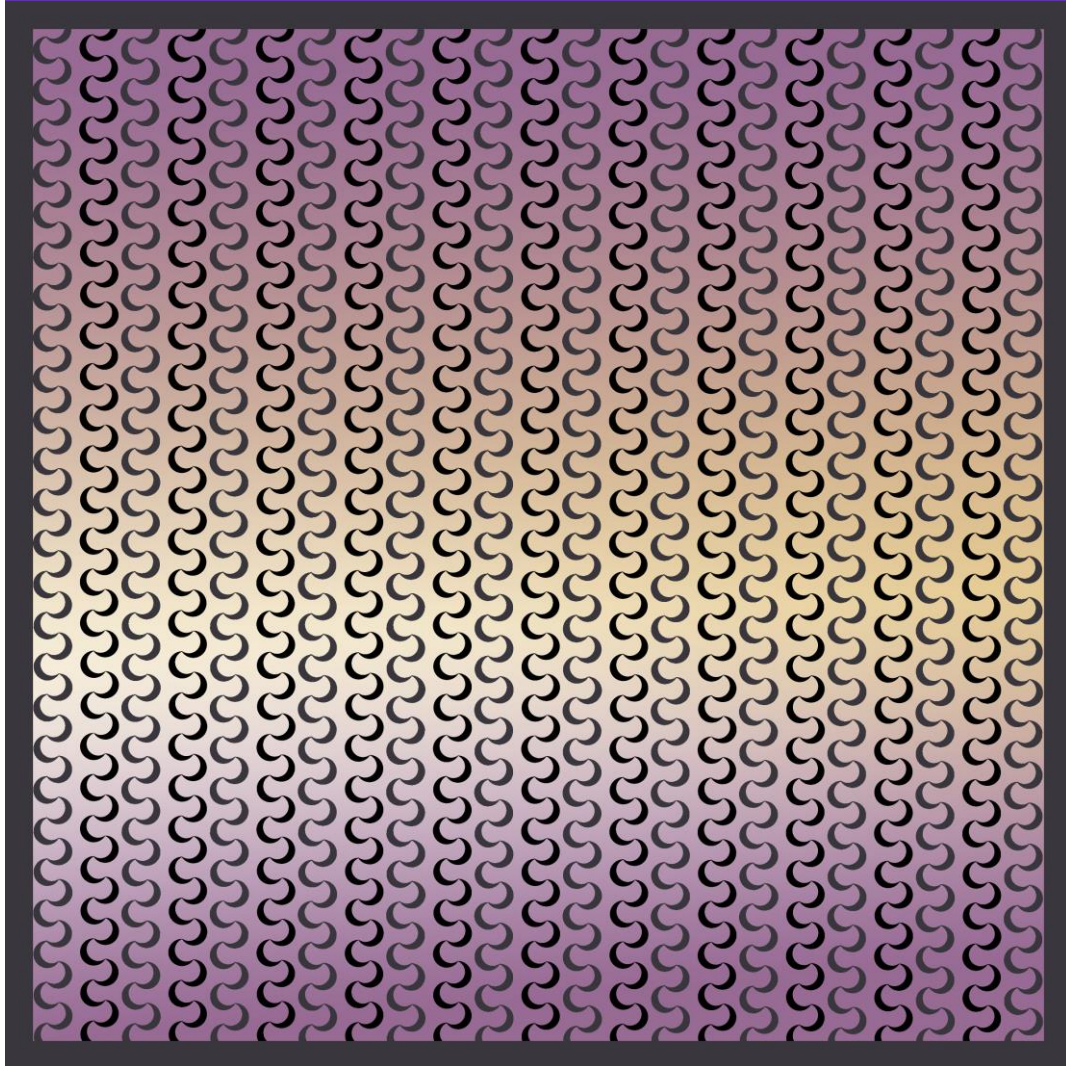
Moglie

Η γυναίκα που προσδοκά την ολοκλήρωση.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

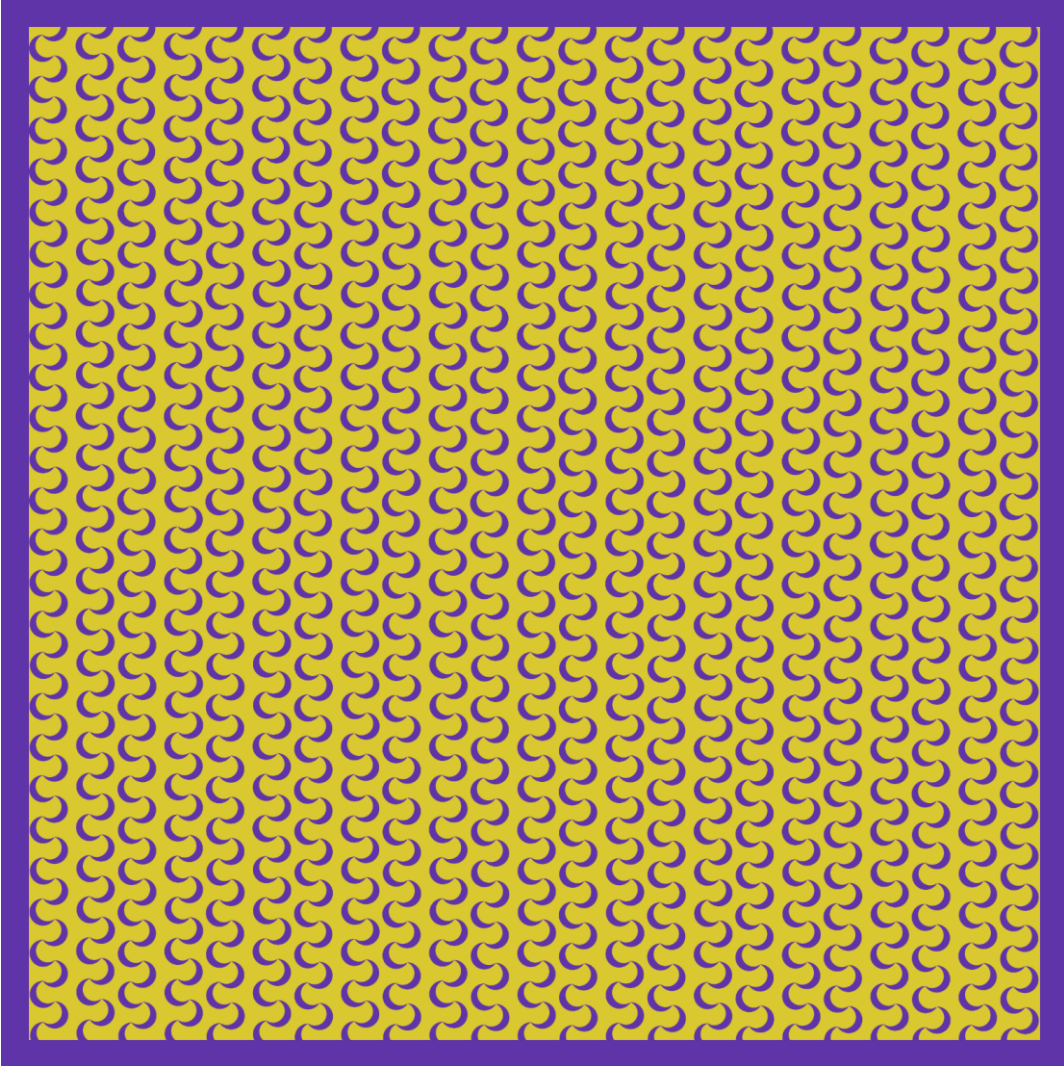

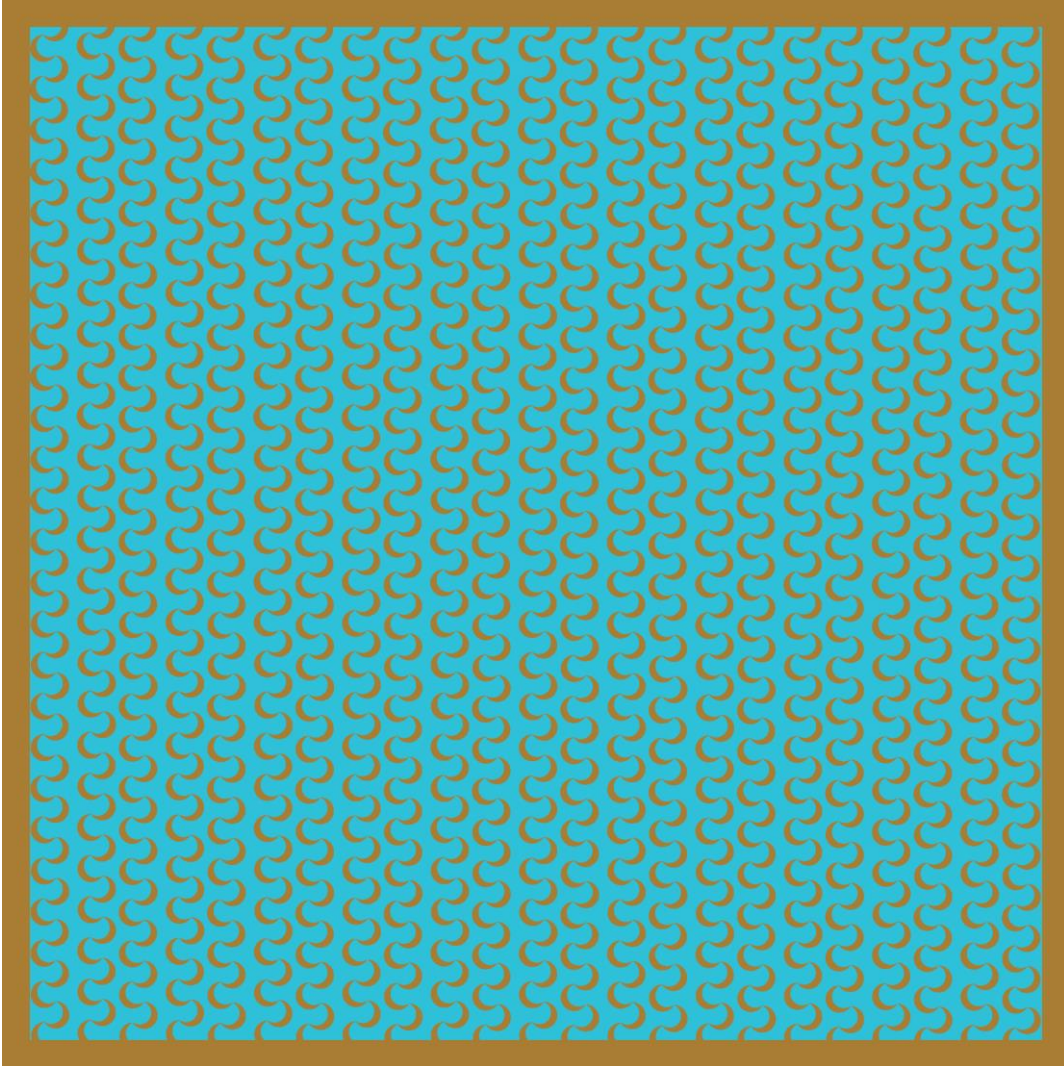

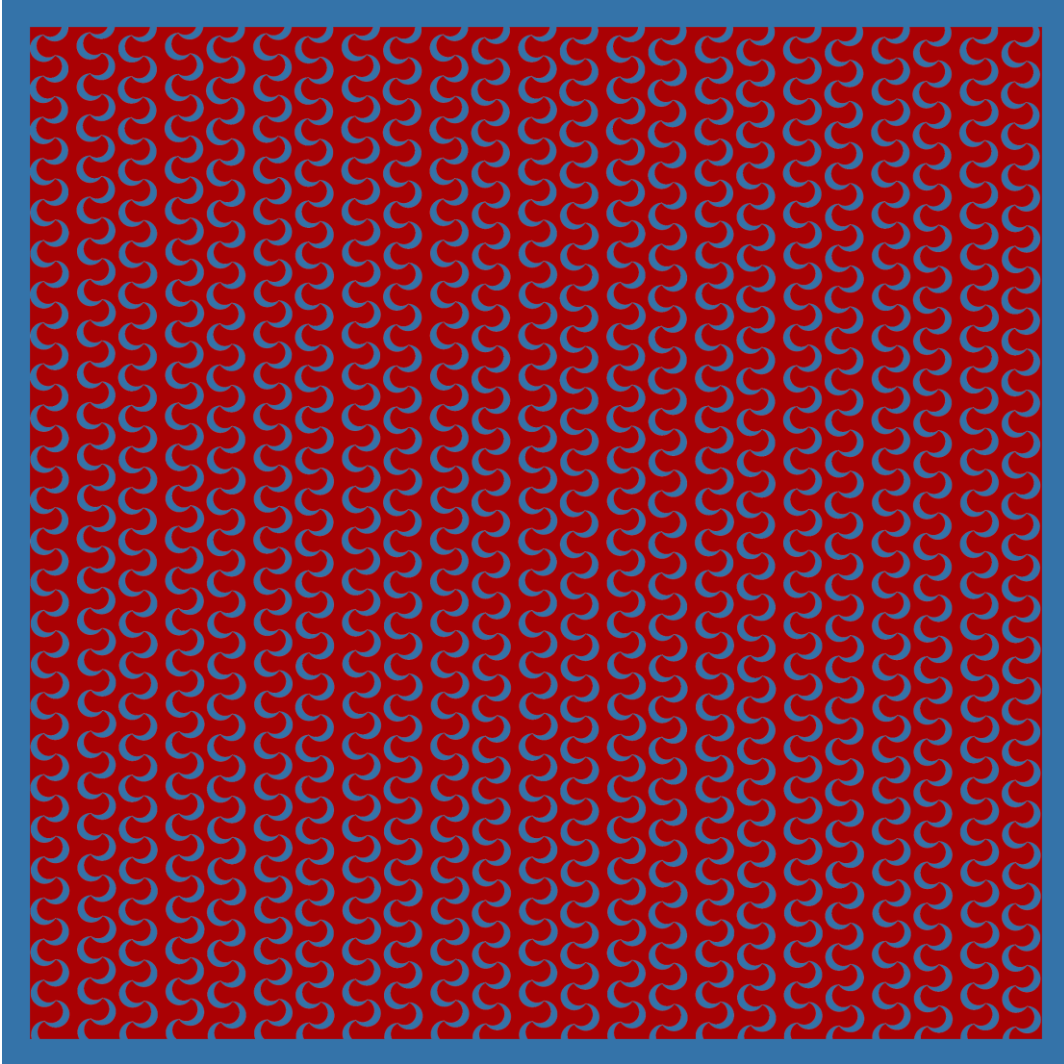

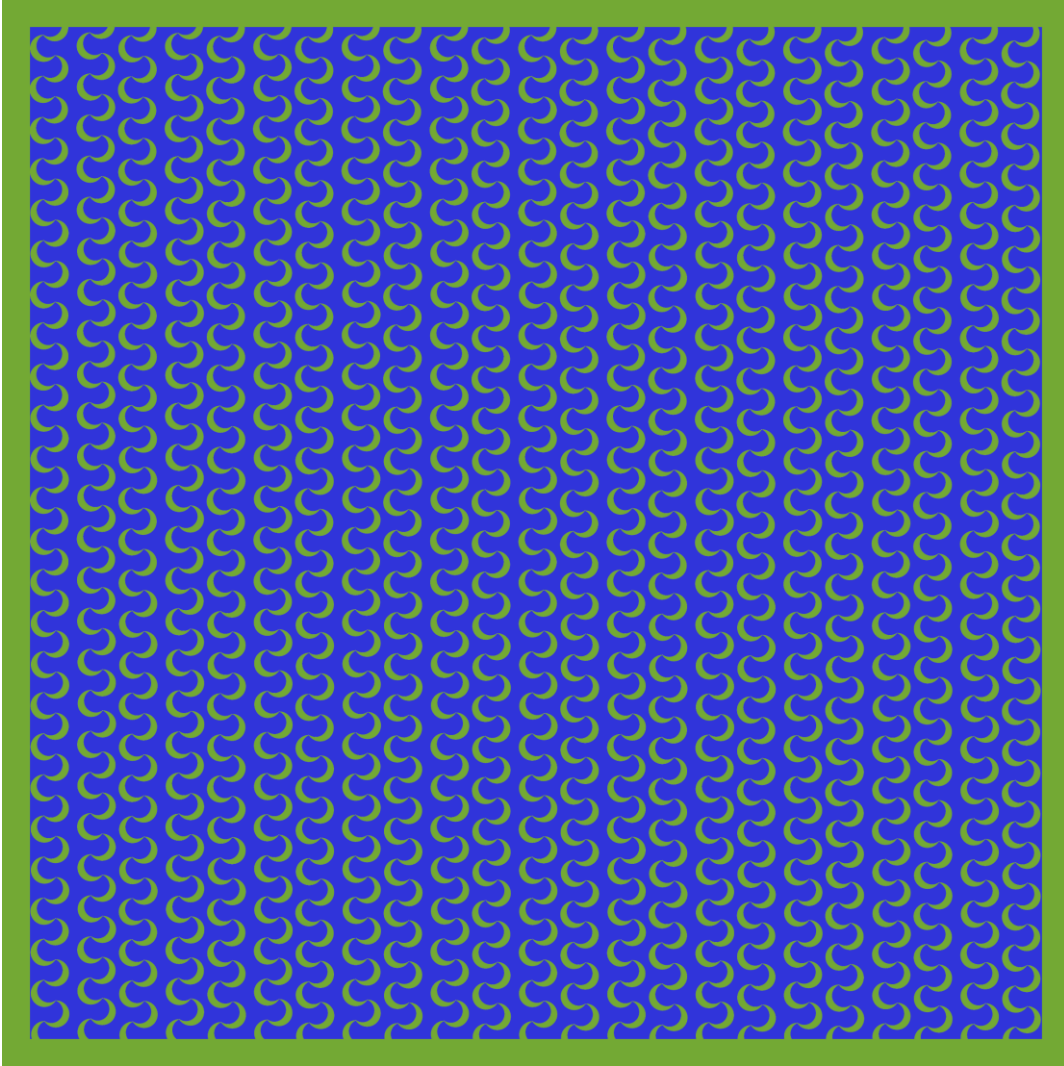

ΣΥΝΘΕΣΗ

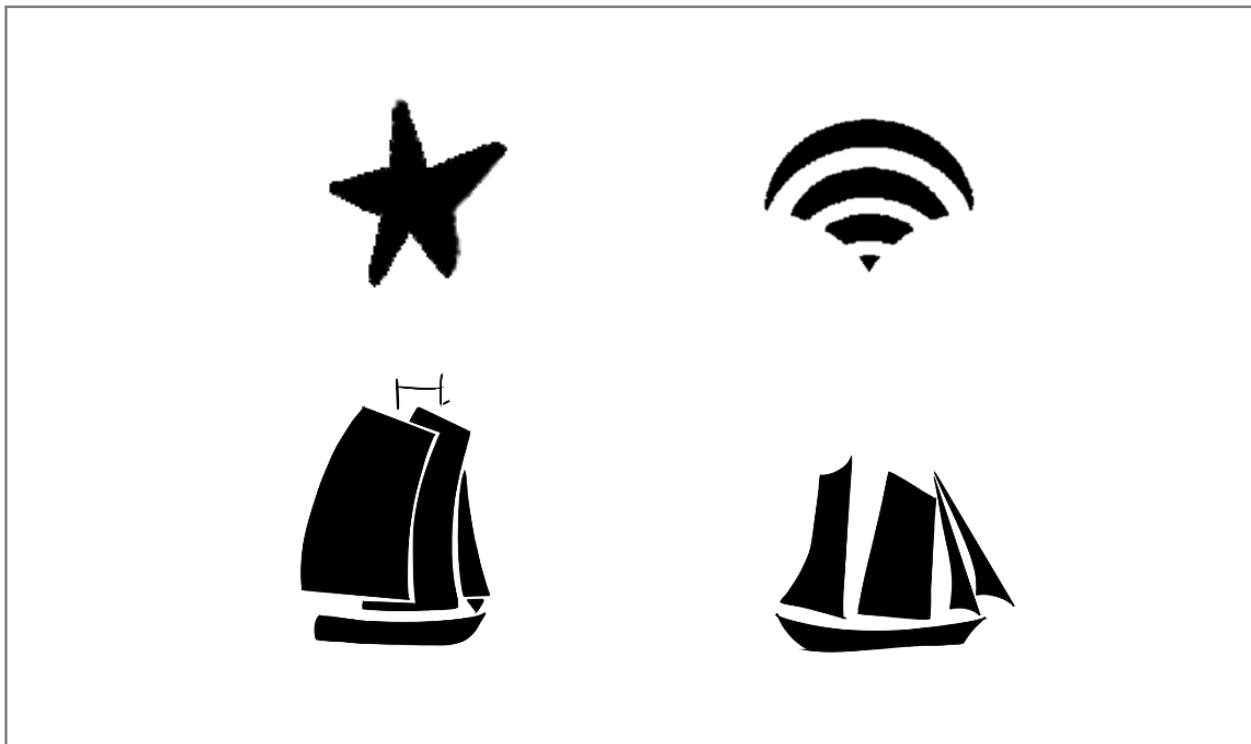
4

ΣΕΙΡΑ 1

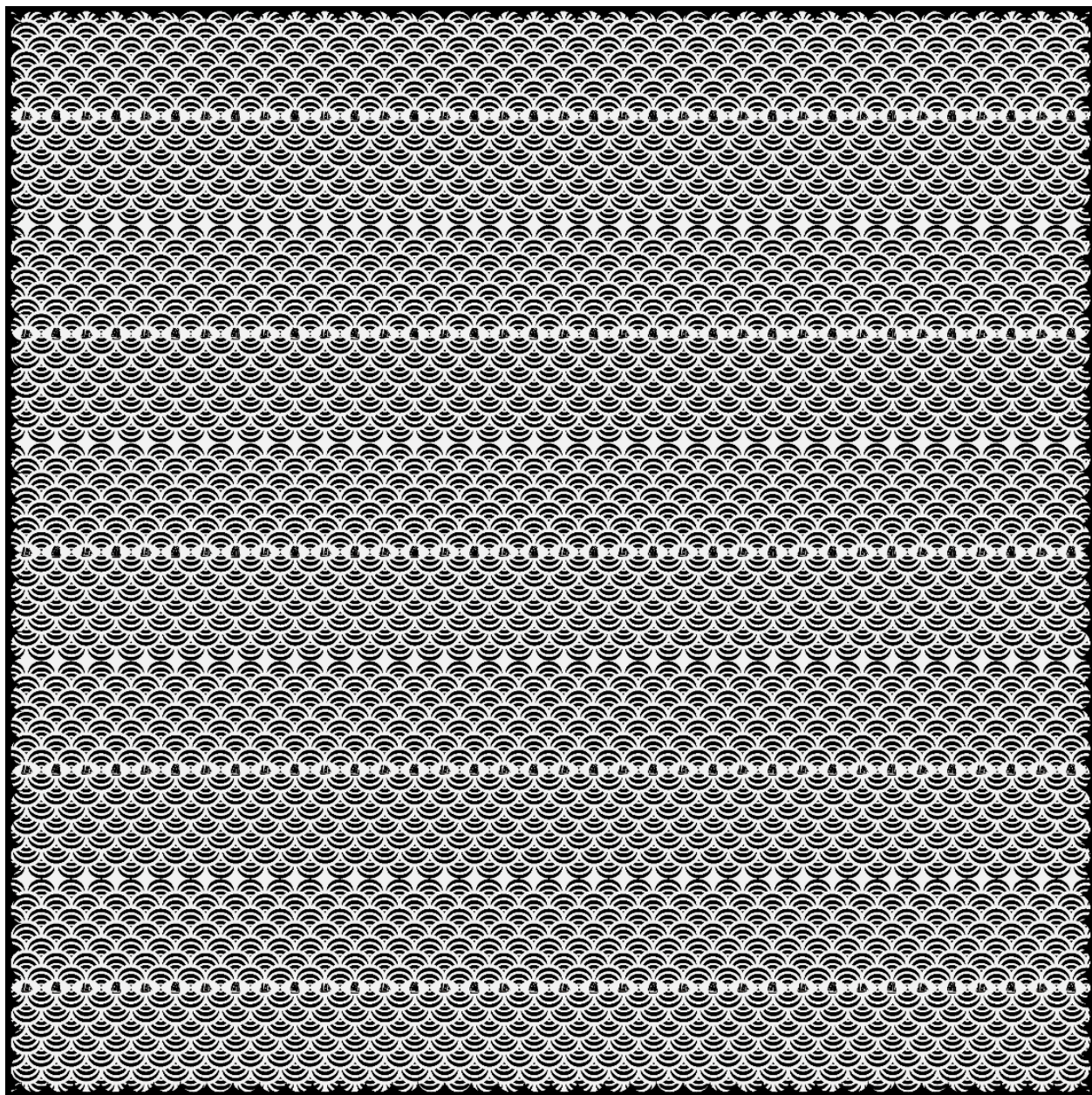
Viaggio

Το αρμονικό ταξίδι ξεκινά πάνω στη θάλασσα και κάτω από τον ουρανό.

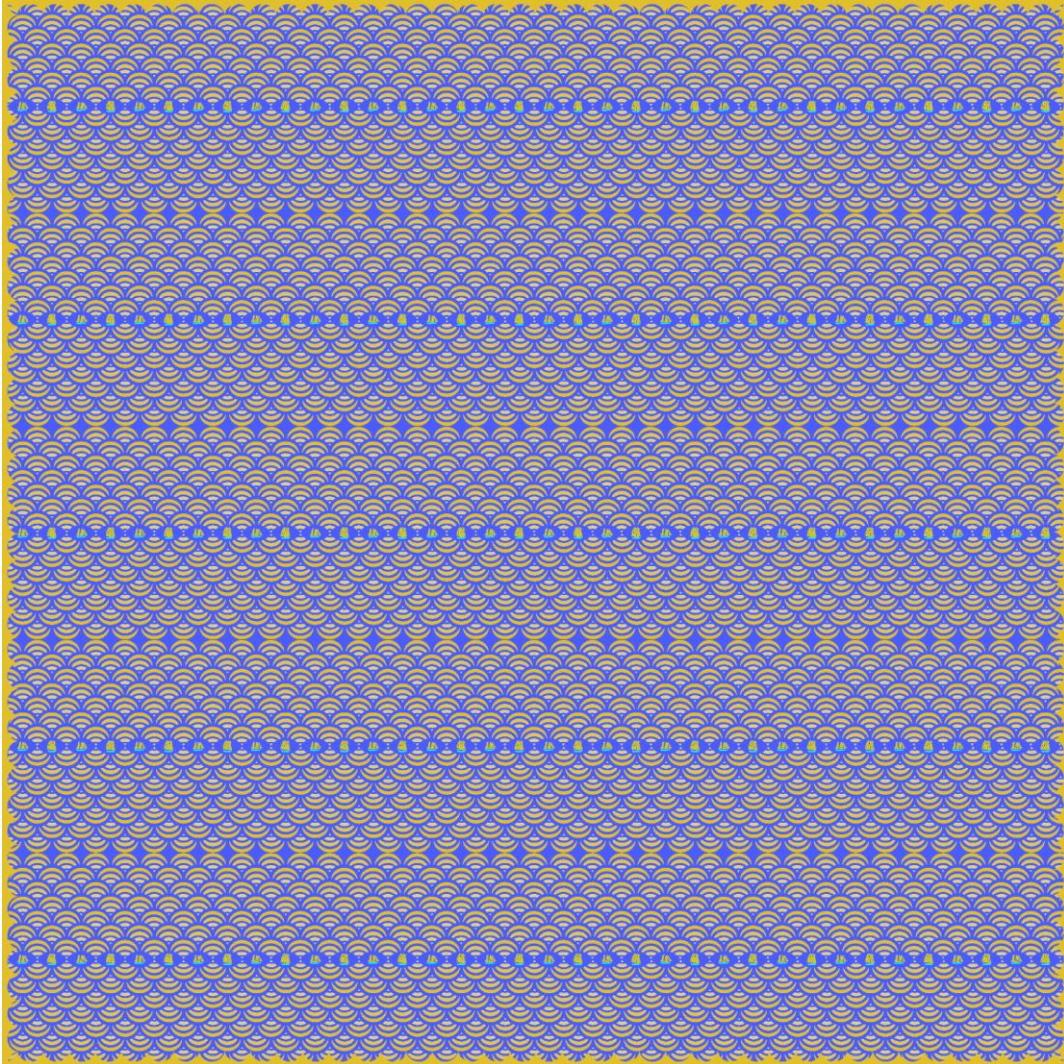
ΣΤΟΙΧΕΙΑ

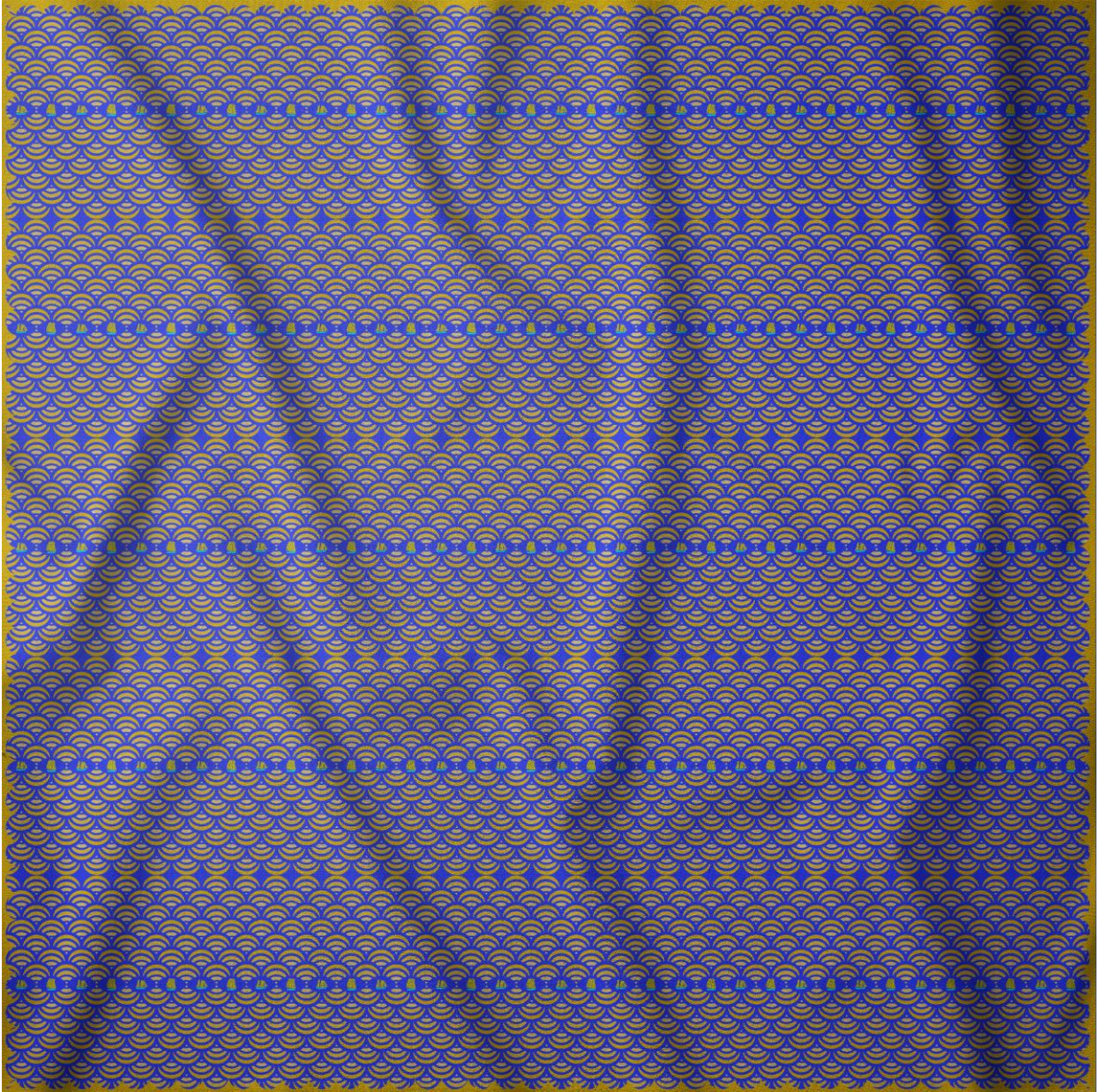

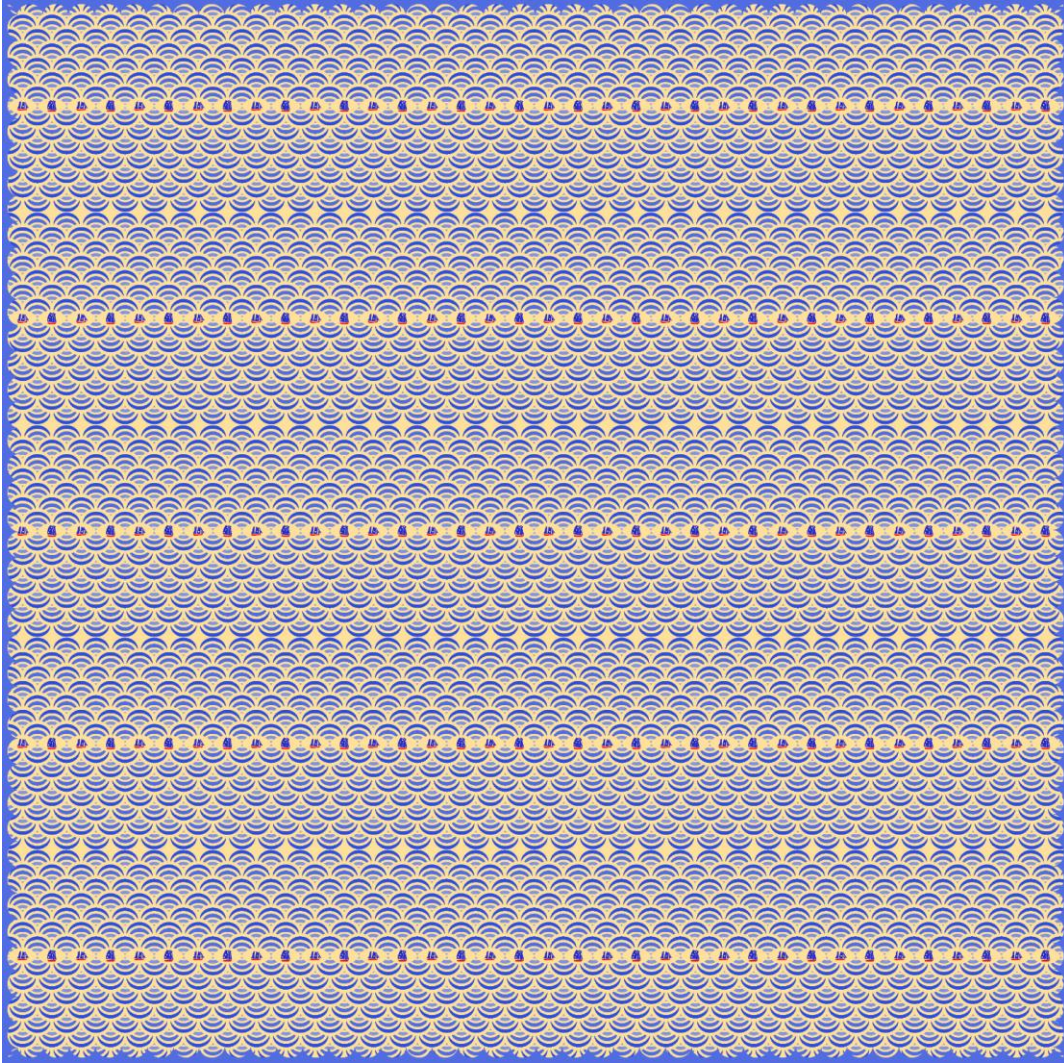

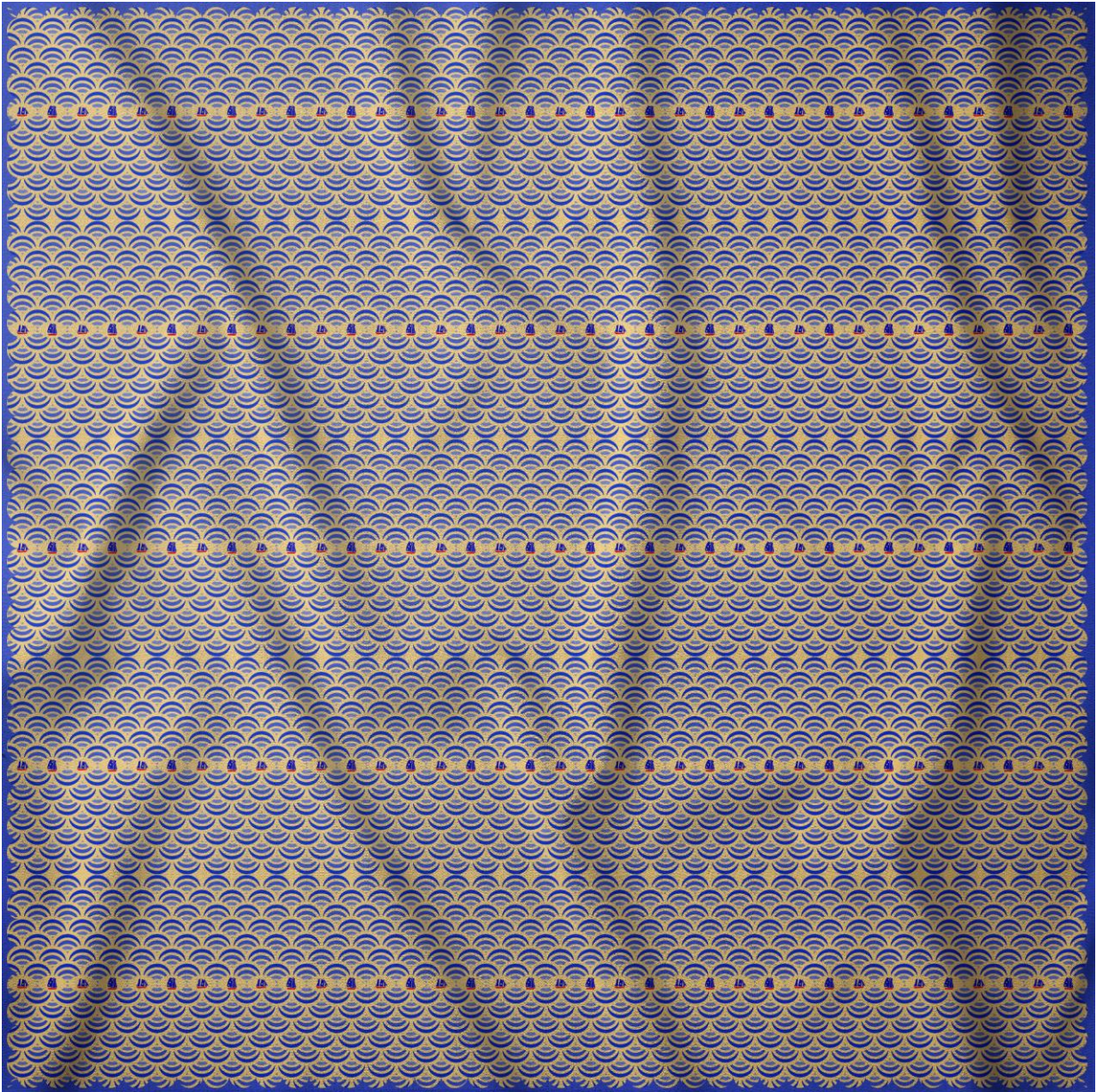

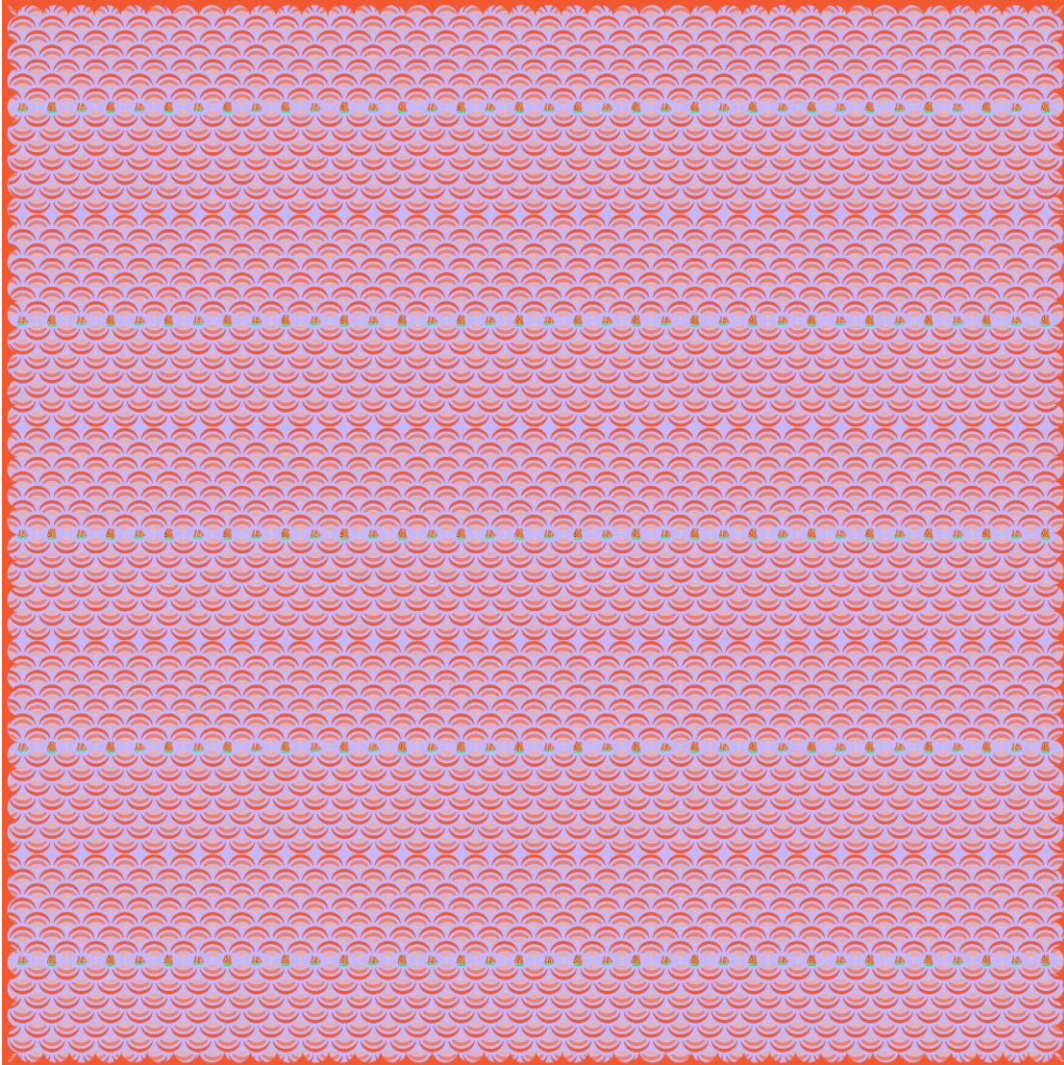

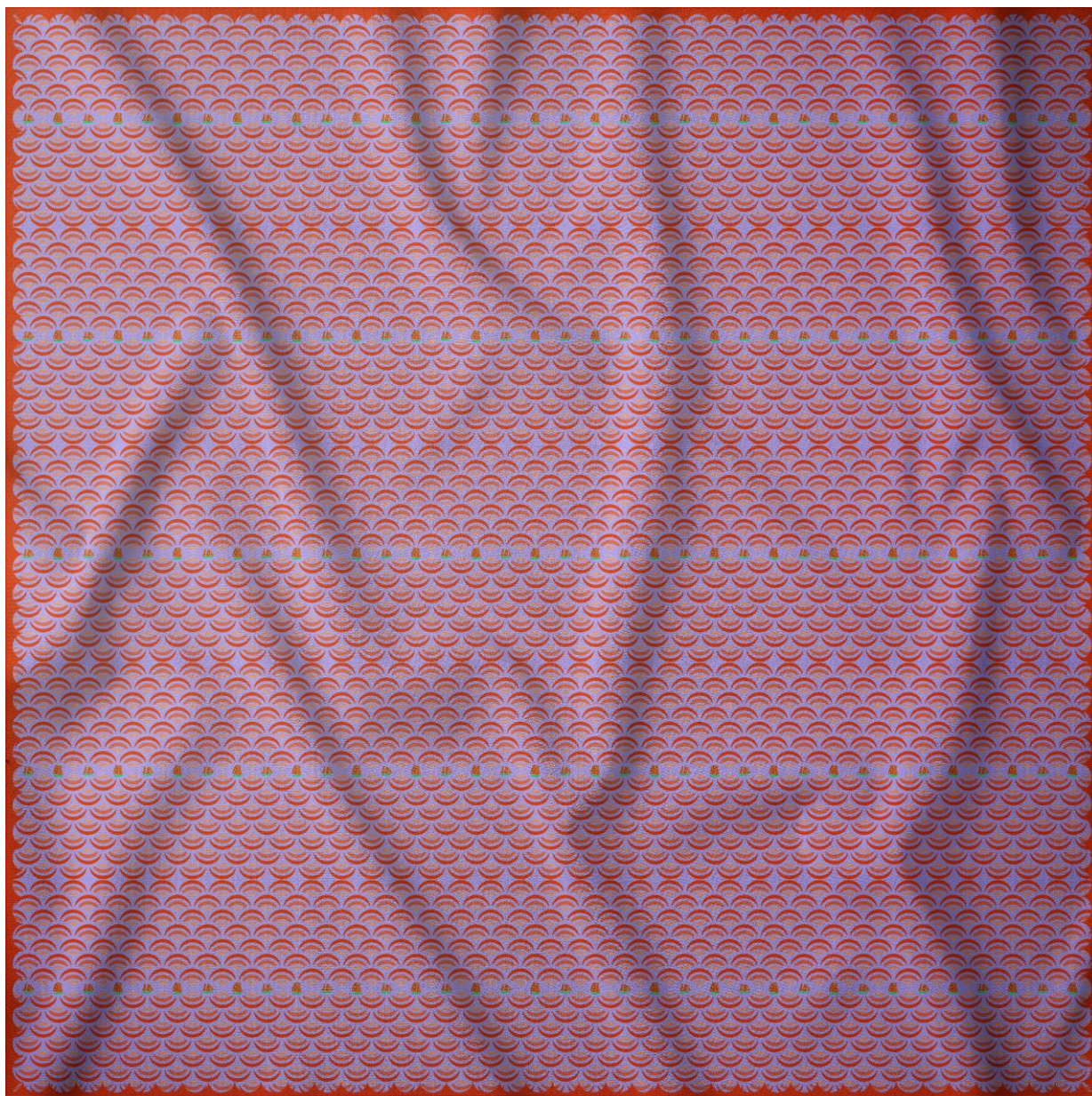

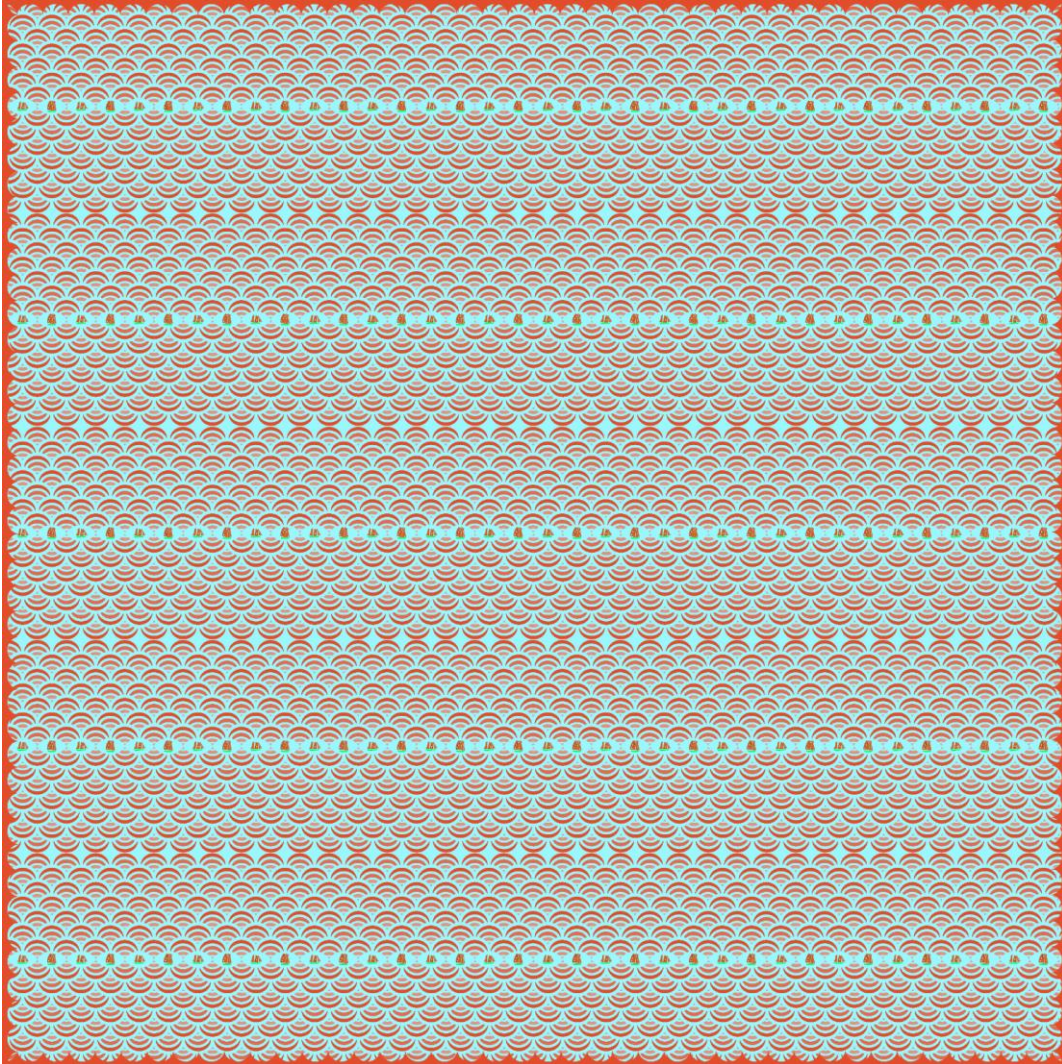

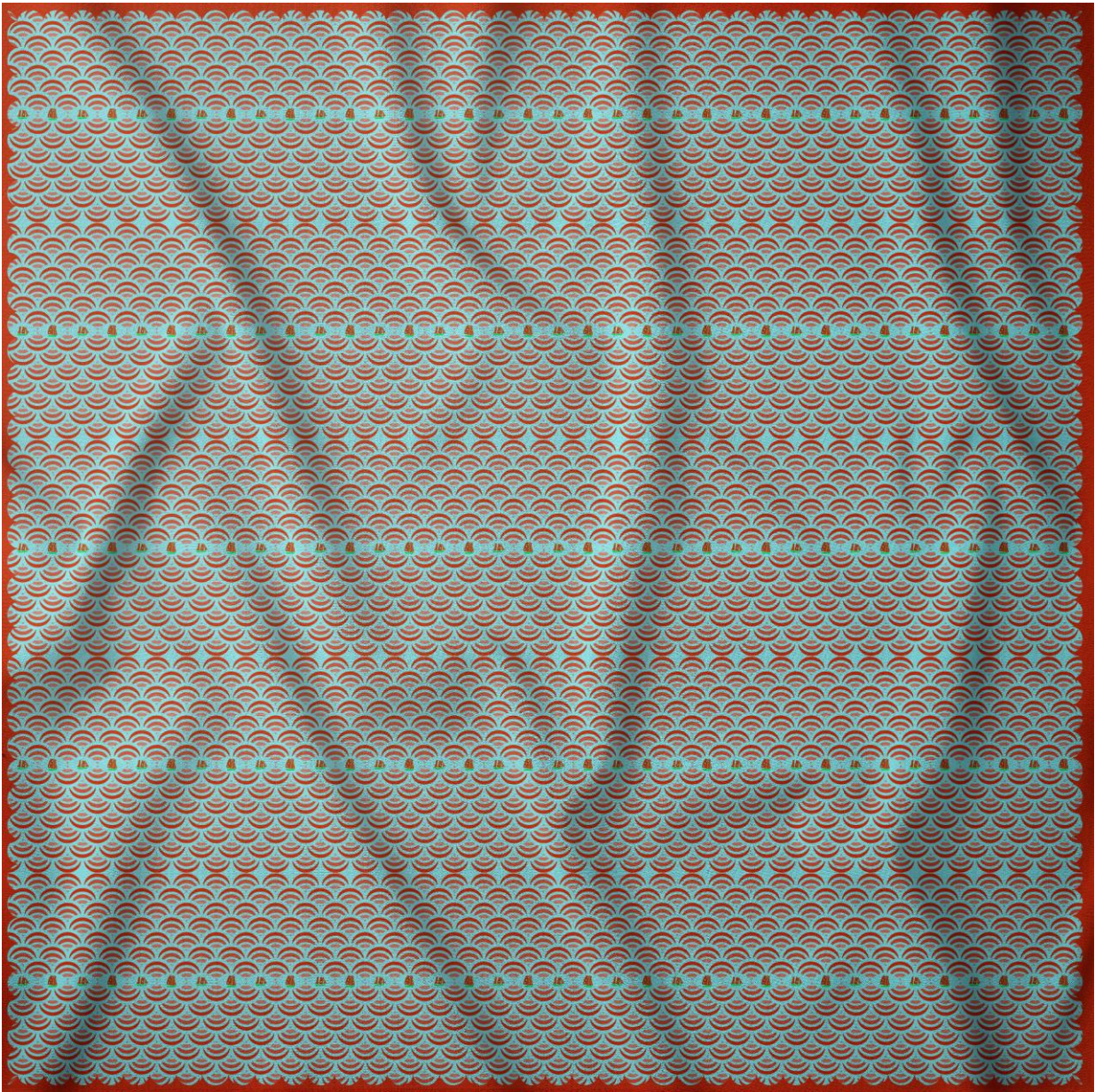

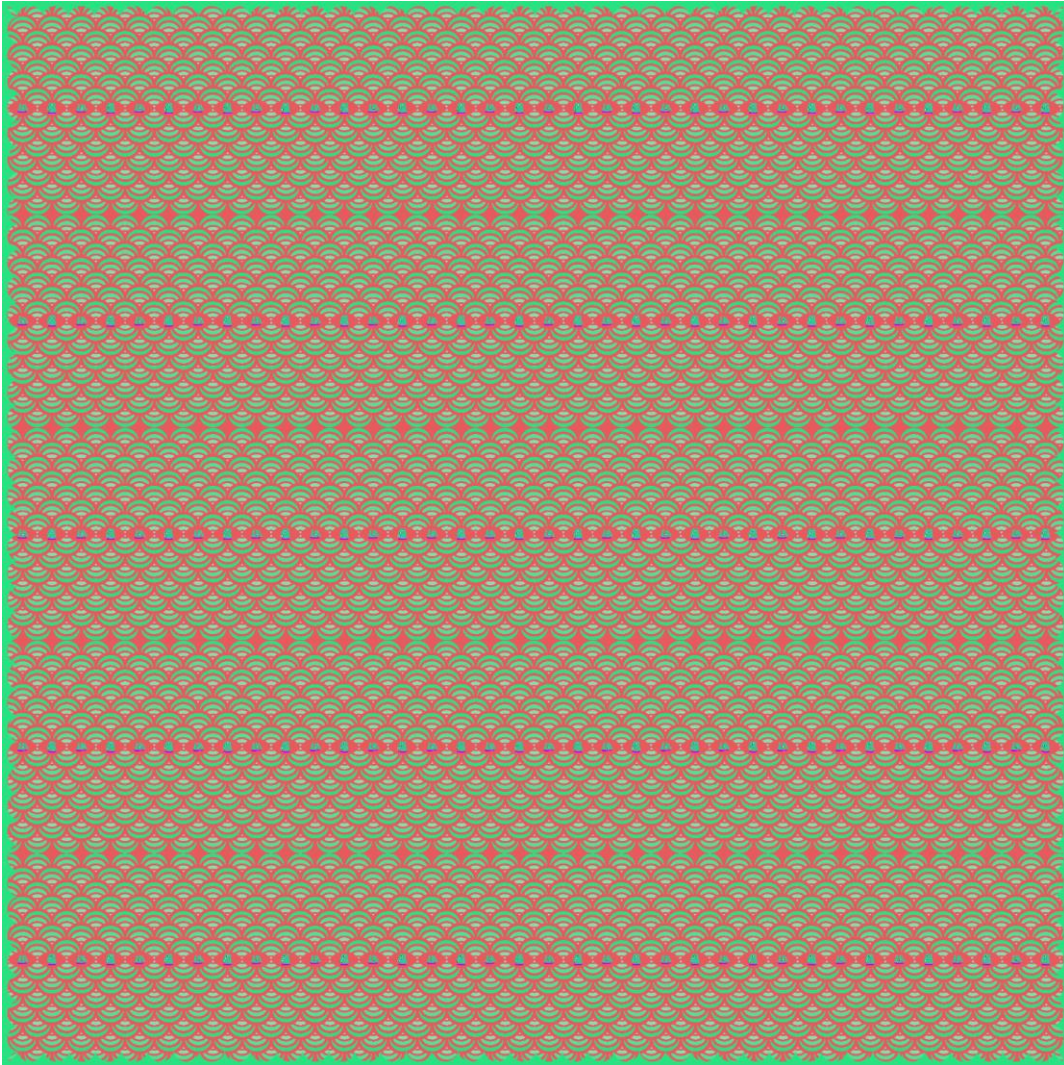

ΣΥΝΘΕΣΗ

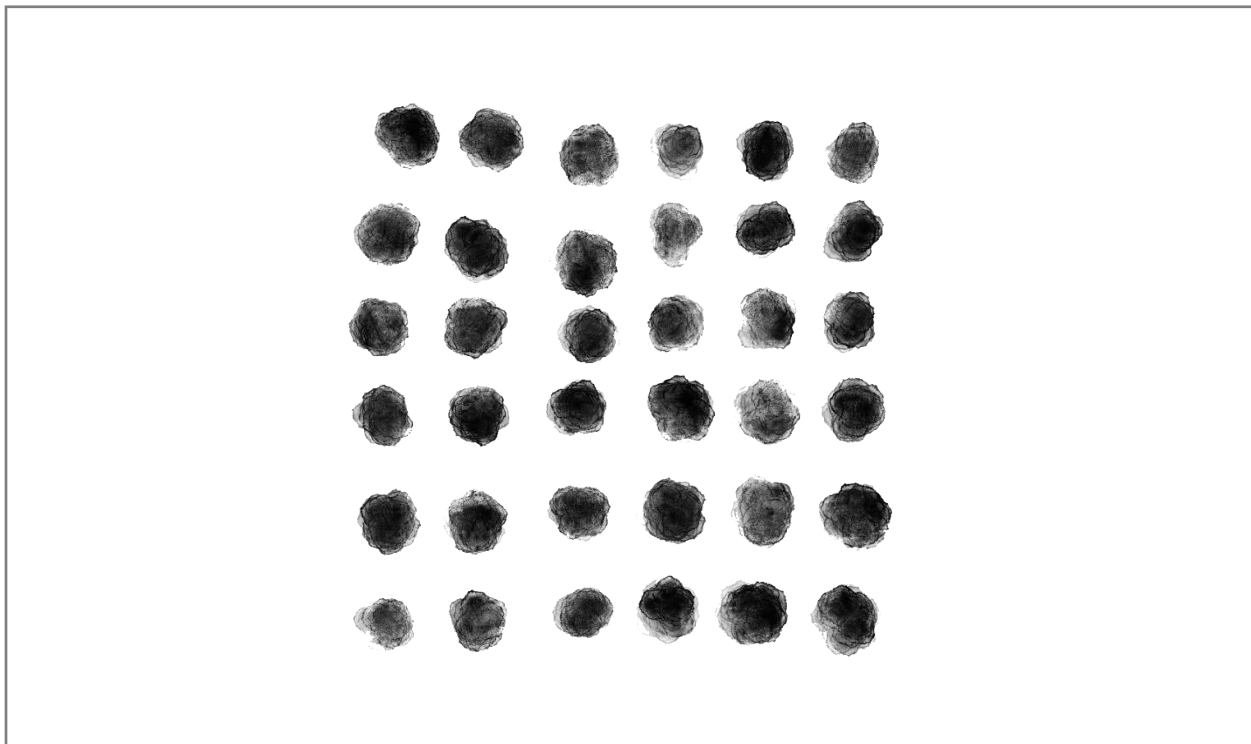
5

ΣΕΙΡΑ 1

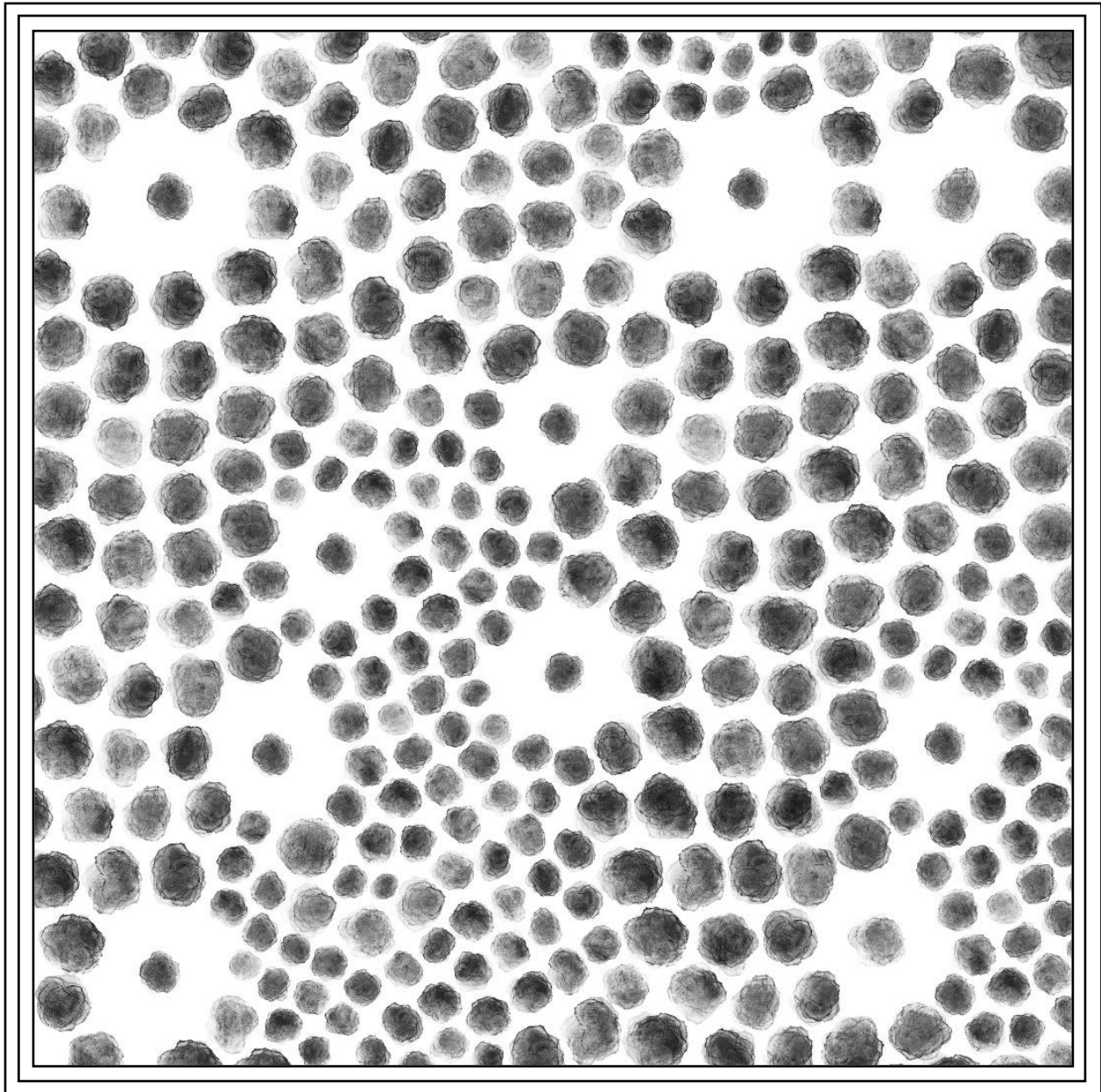
Matrimonio

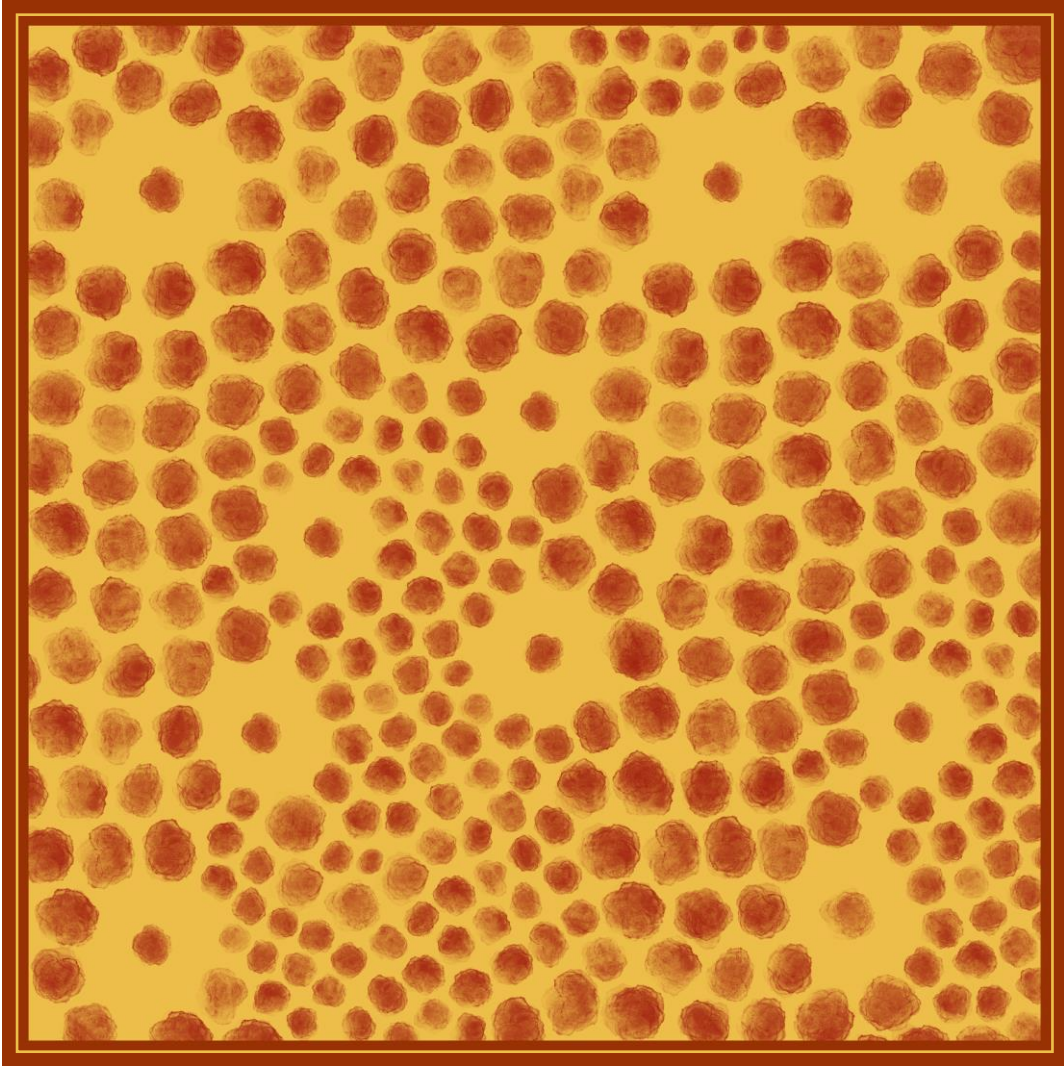
Όσα τα μπιζέλια τόση η υγεία και η ευτυχία.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

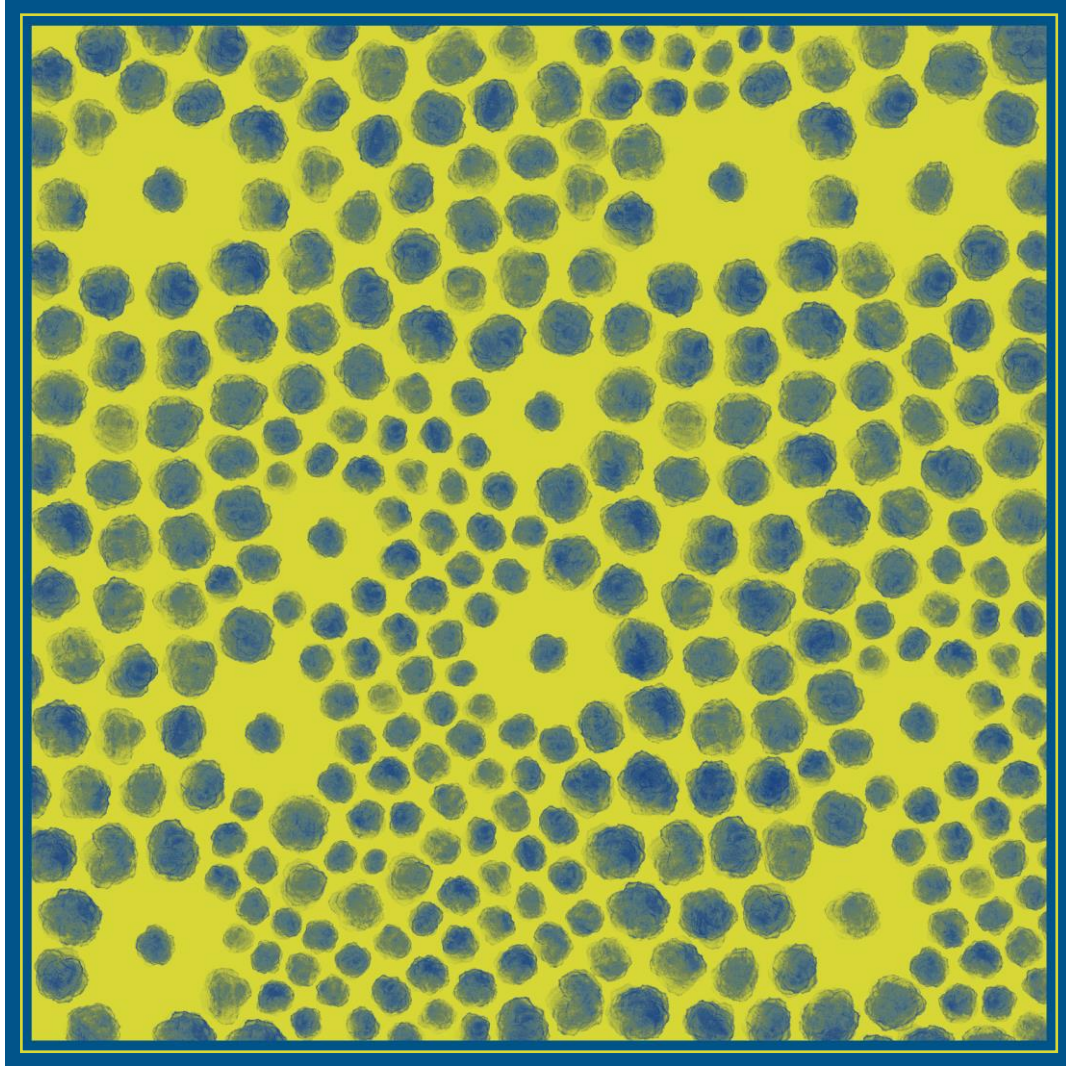

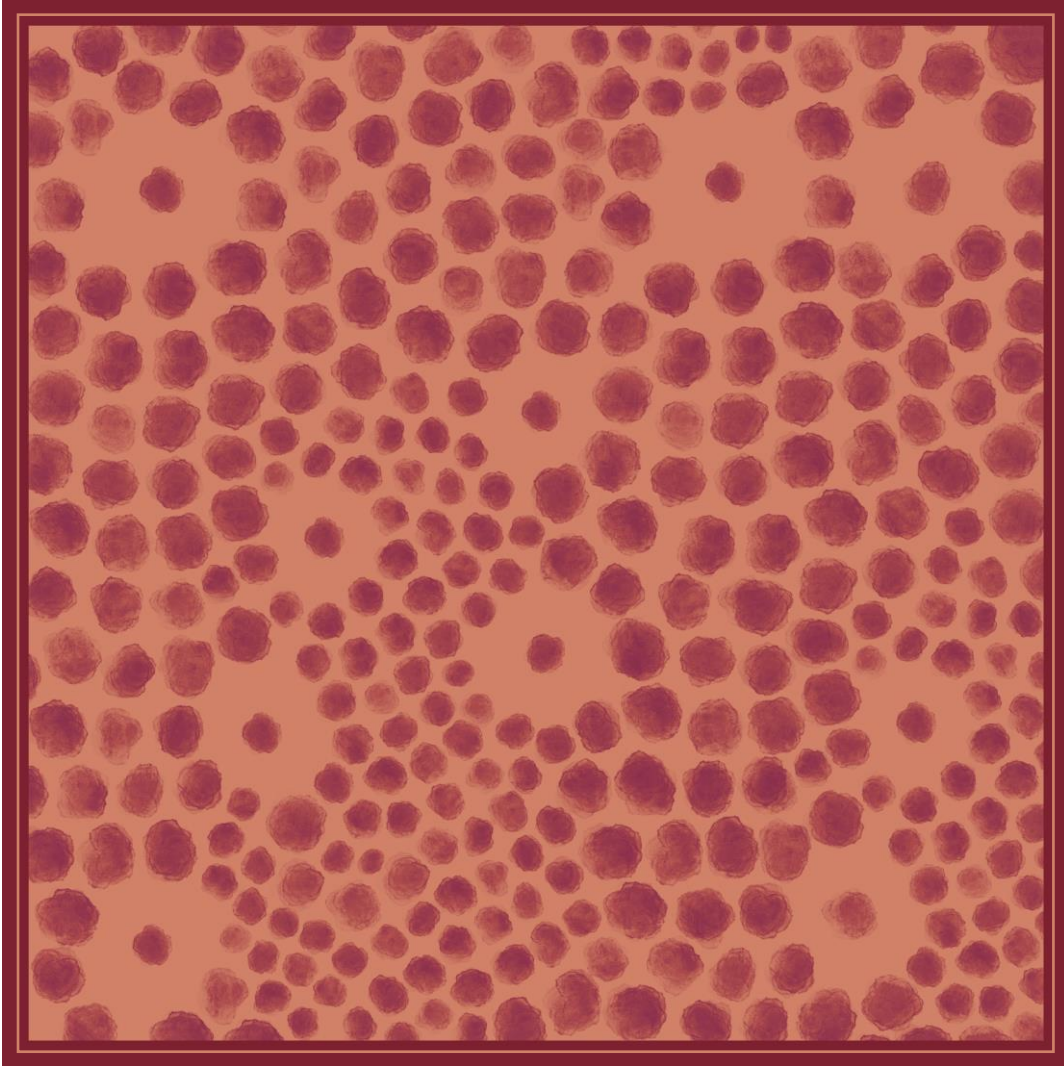

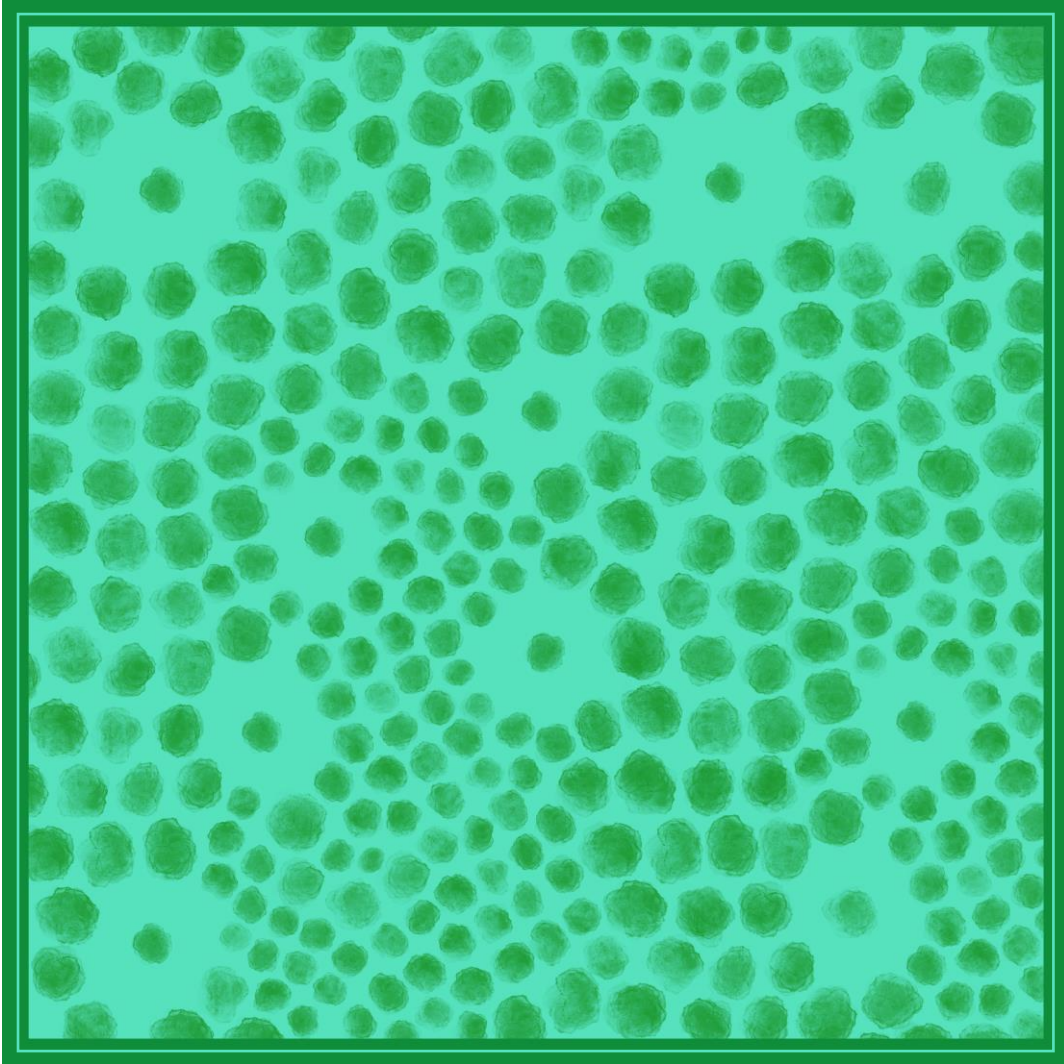

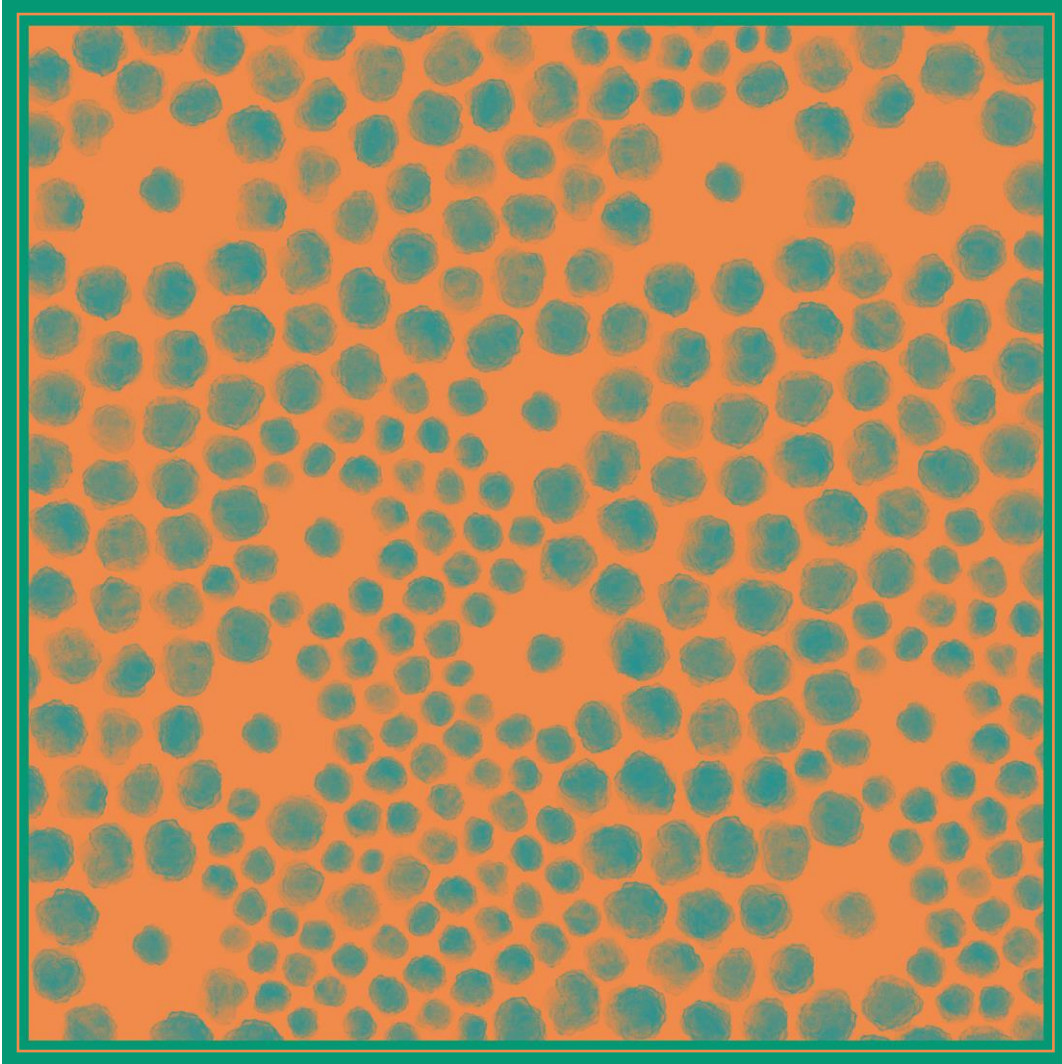

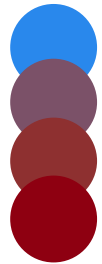
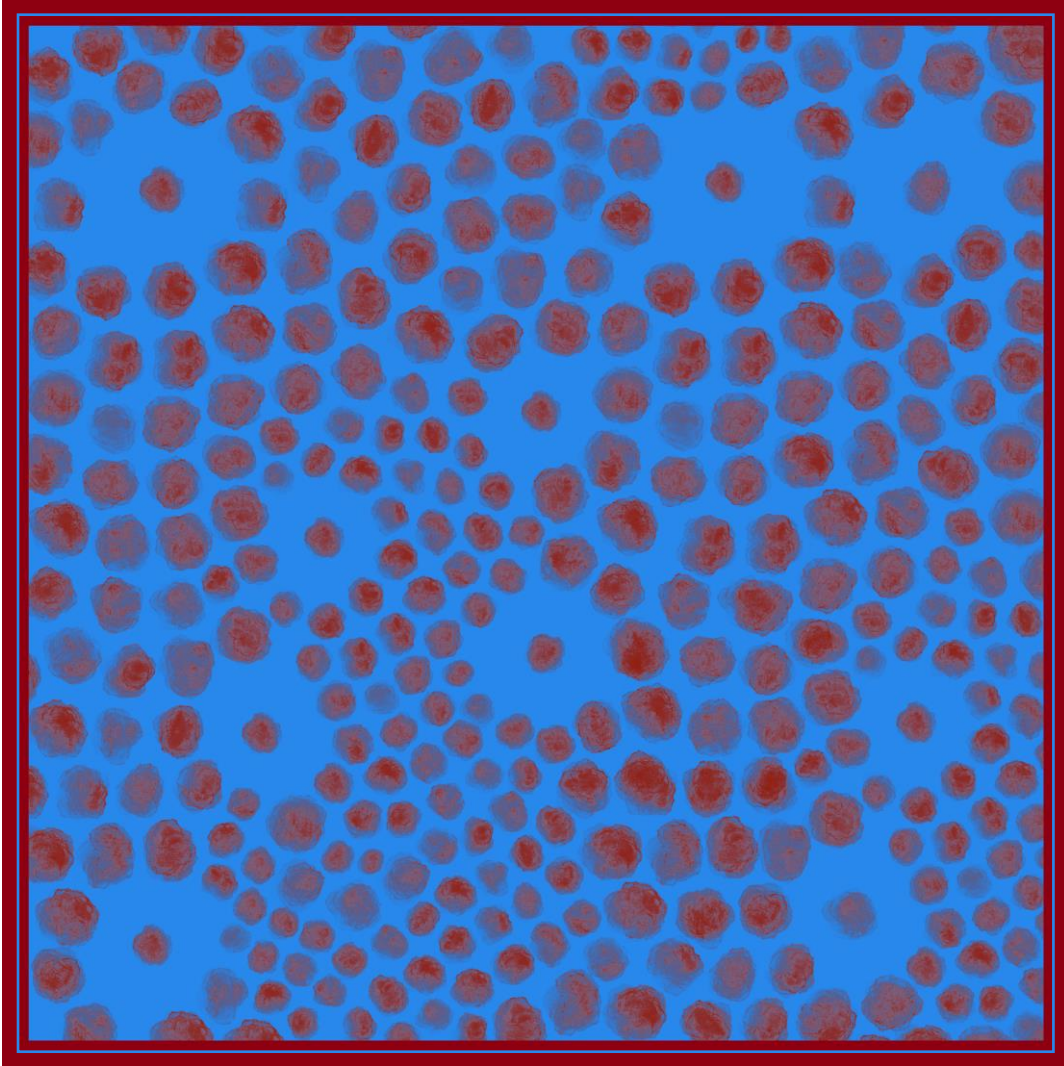

ΣΥΝΘΕΣΗ

6

ΣΕΙΡΑ 1

Secolo

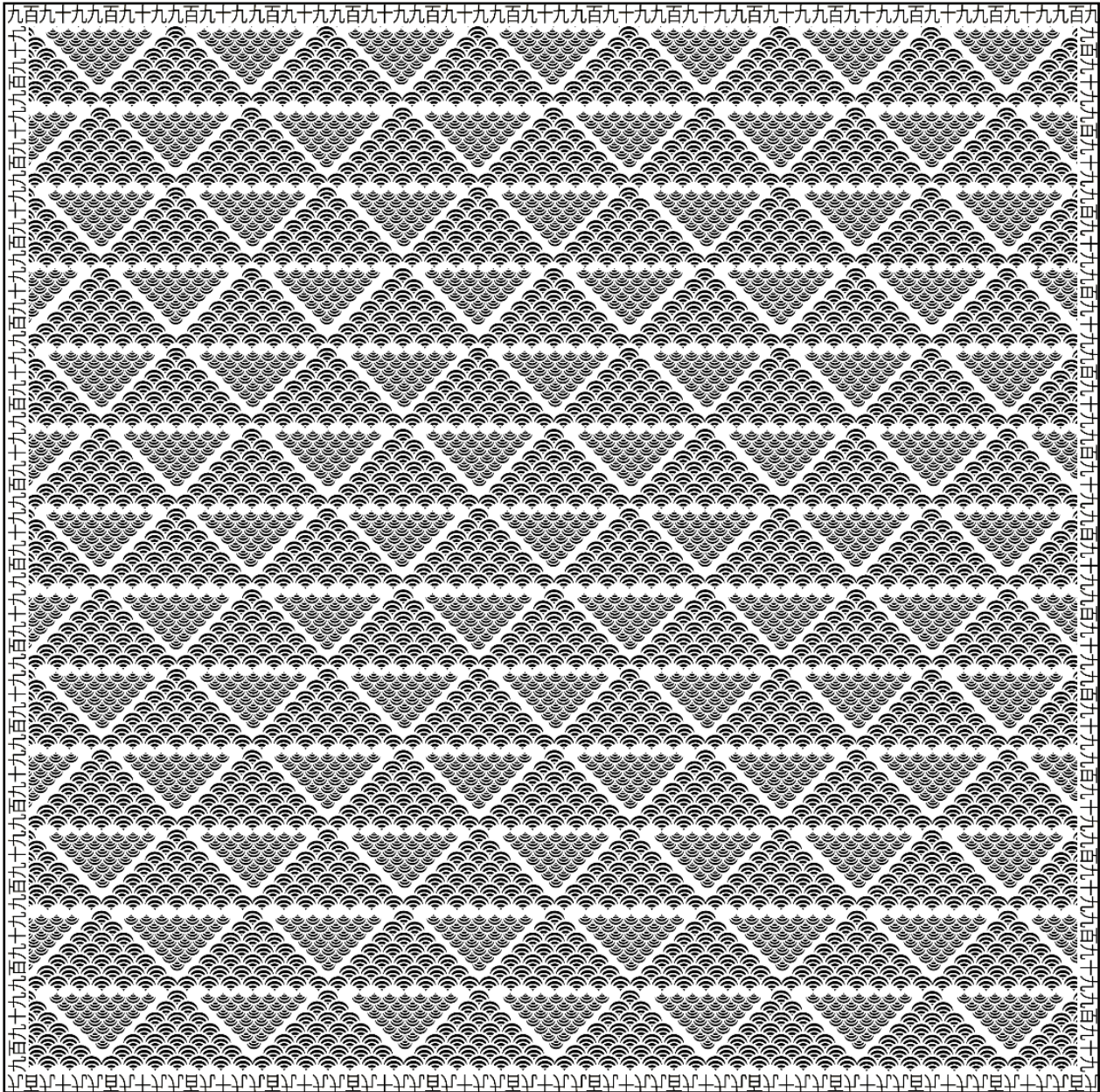
Η δέσμευση για 999 χρόνια ξεκινά.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

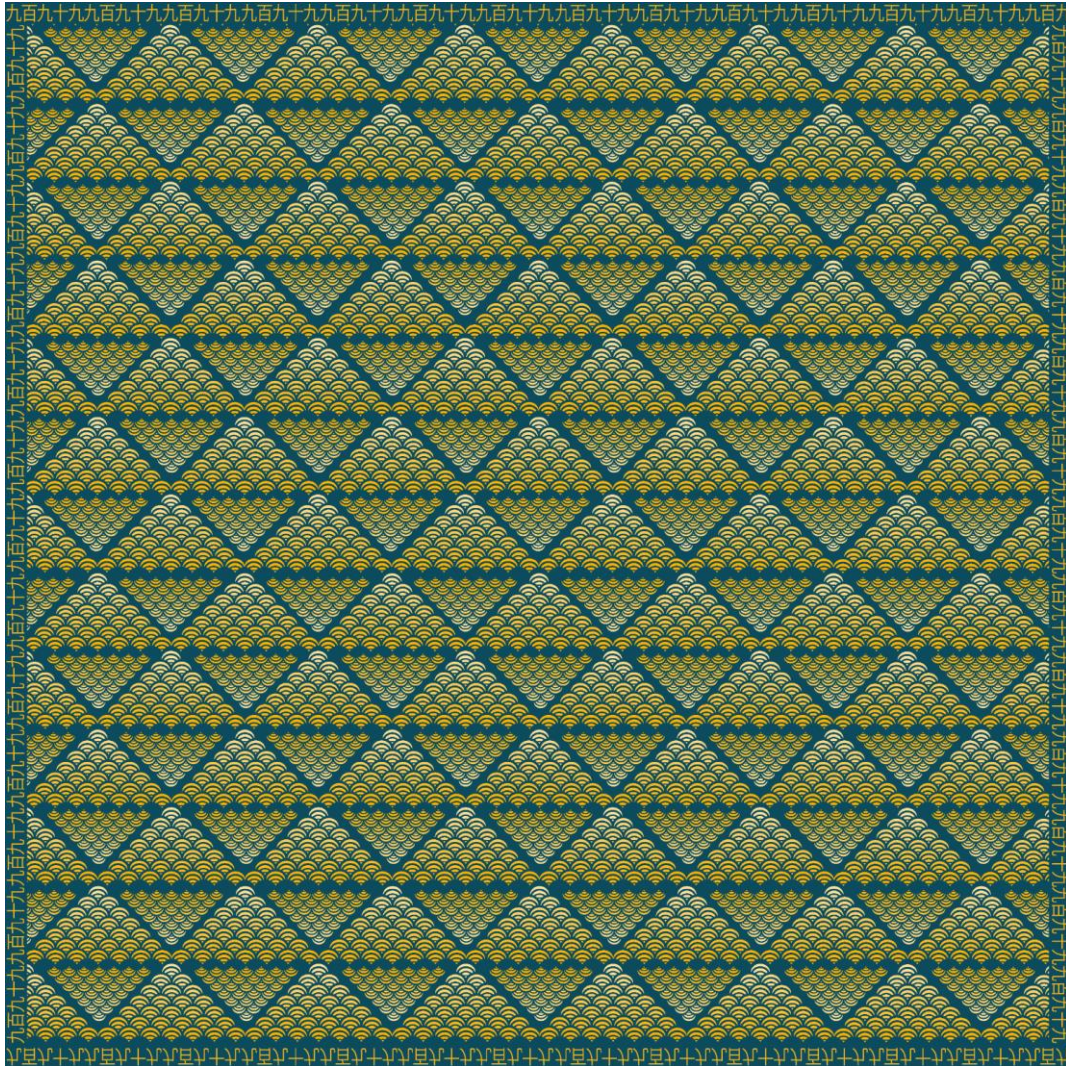

九百九十九

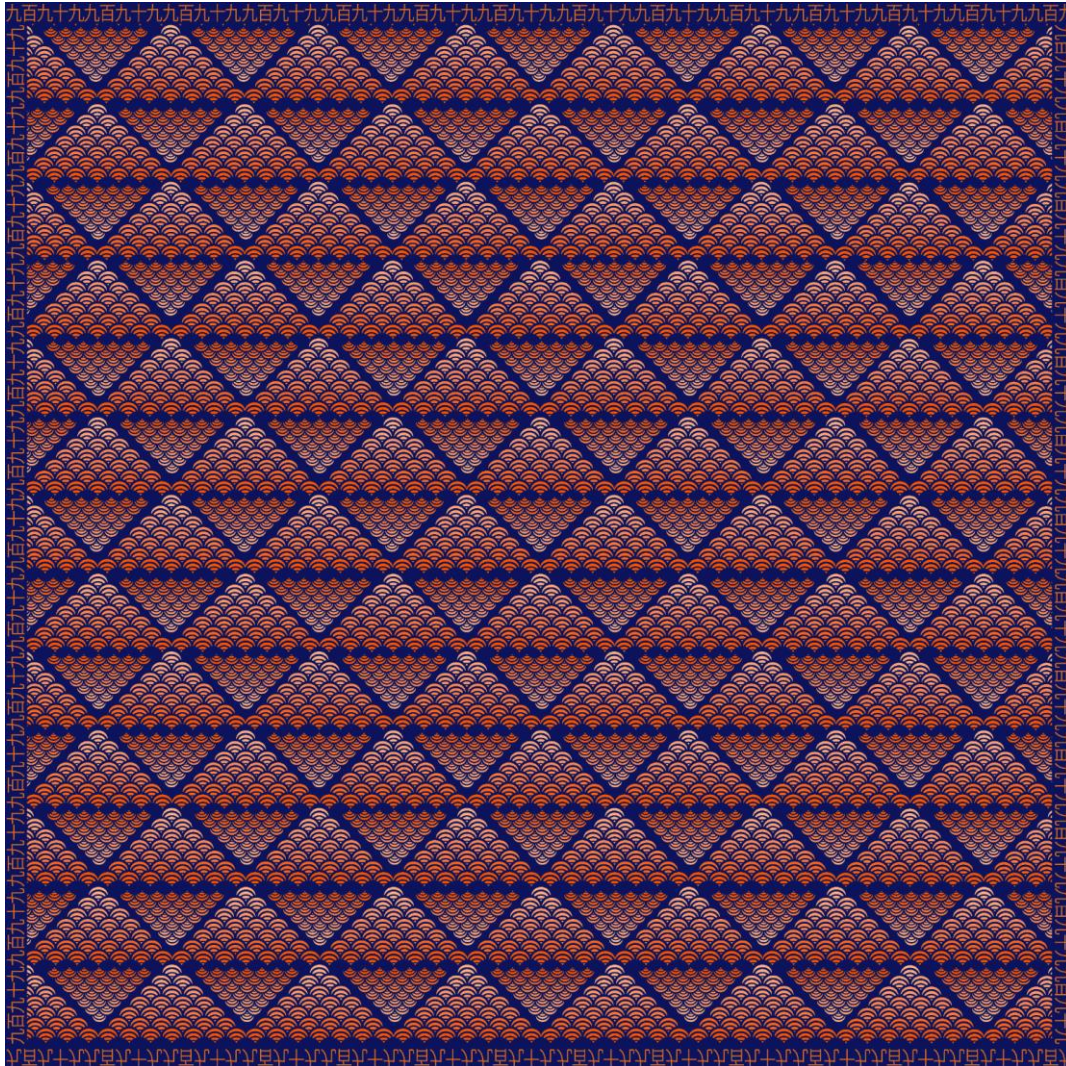

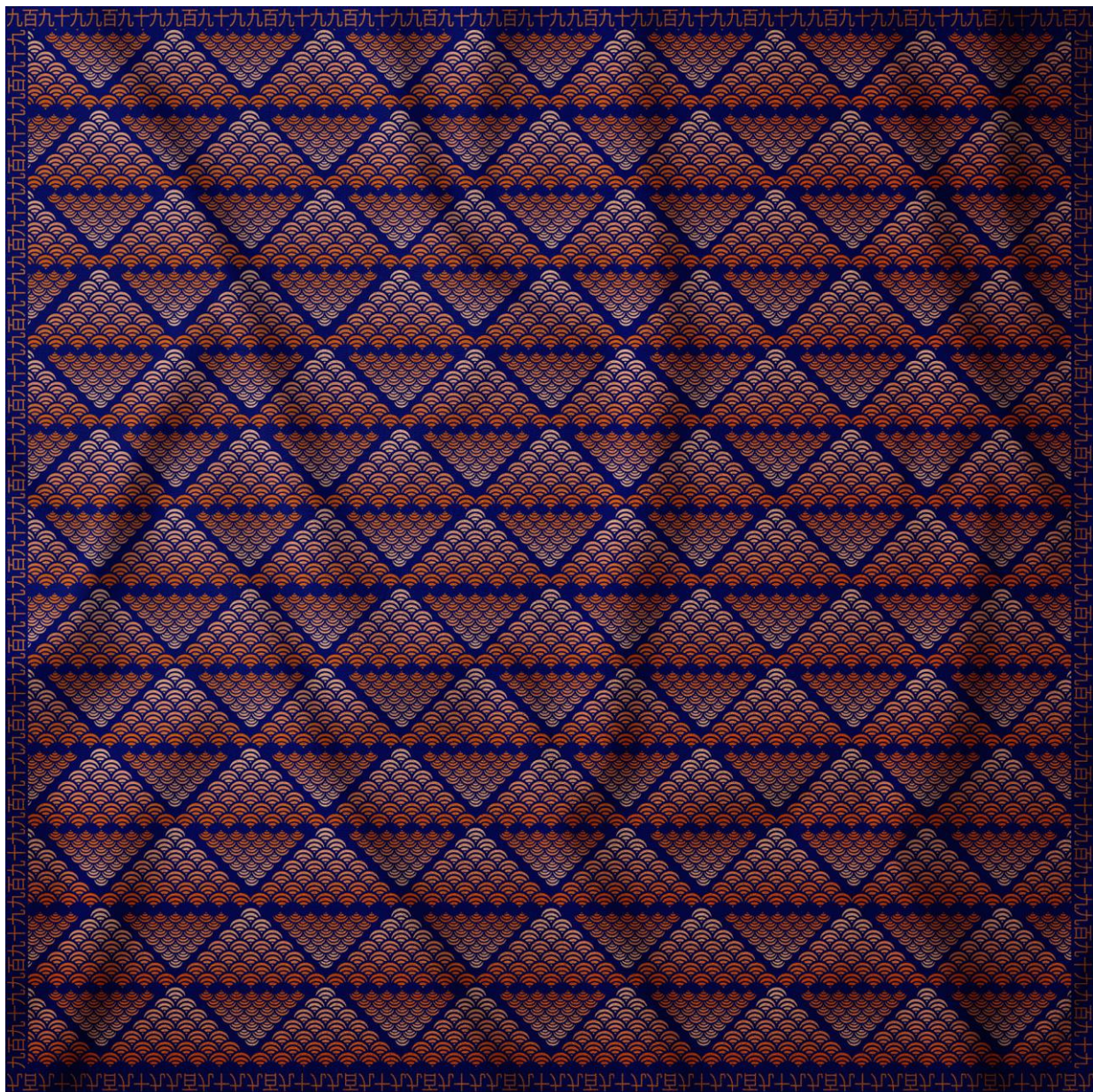

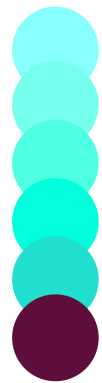
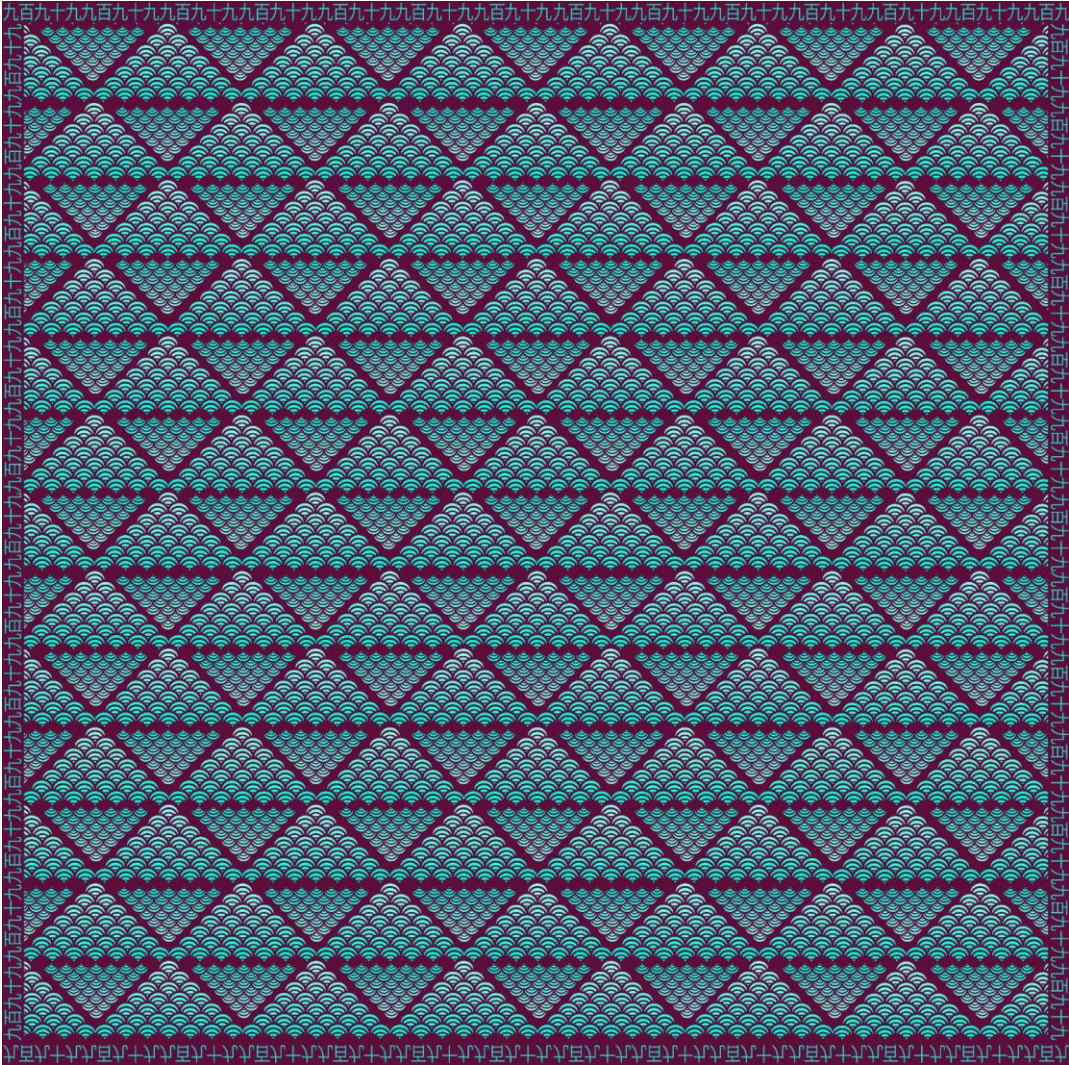

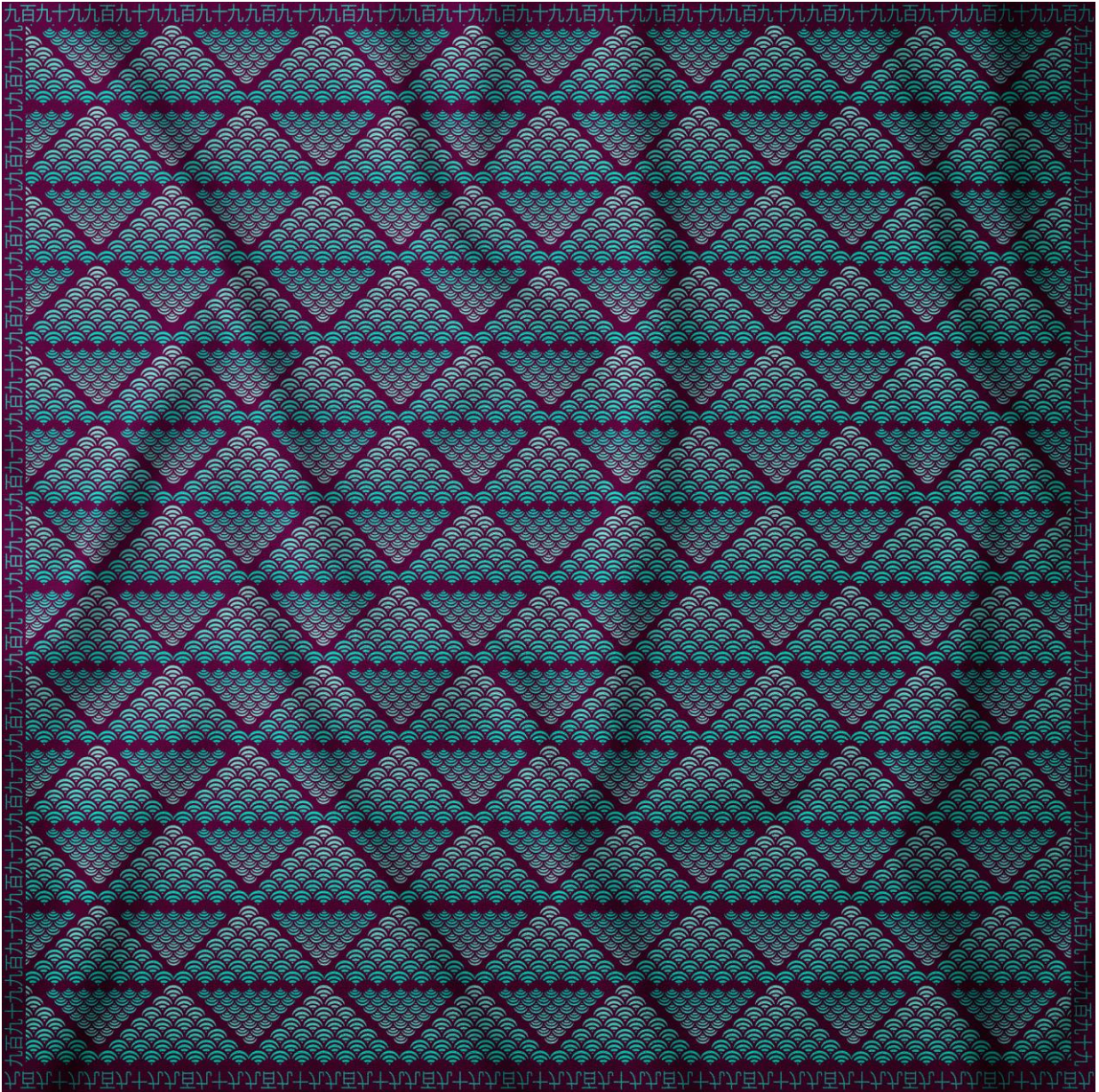

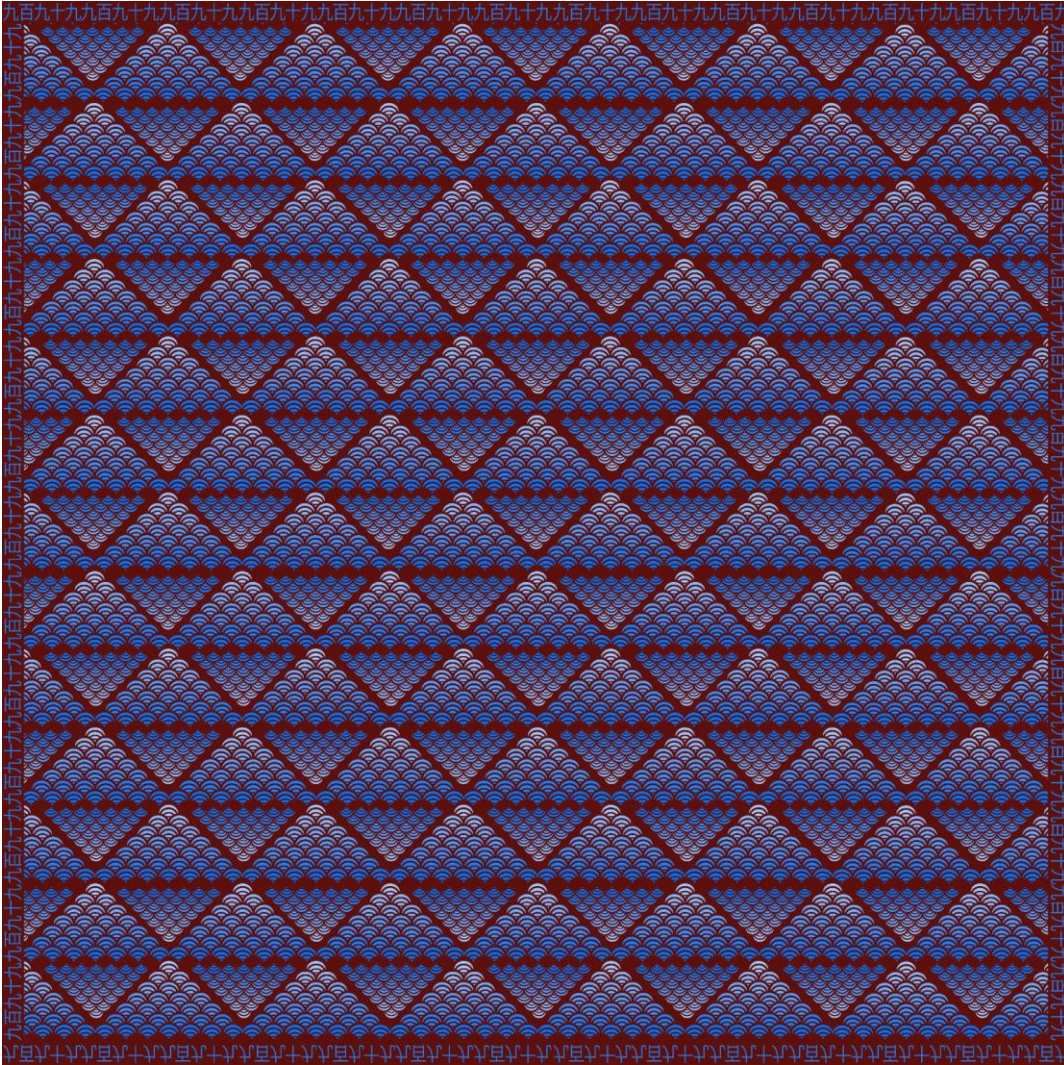

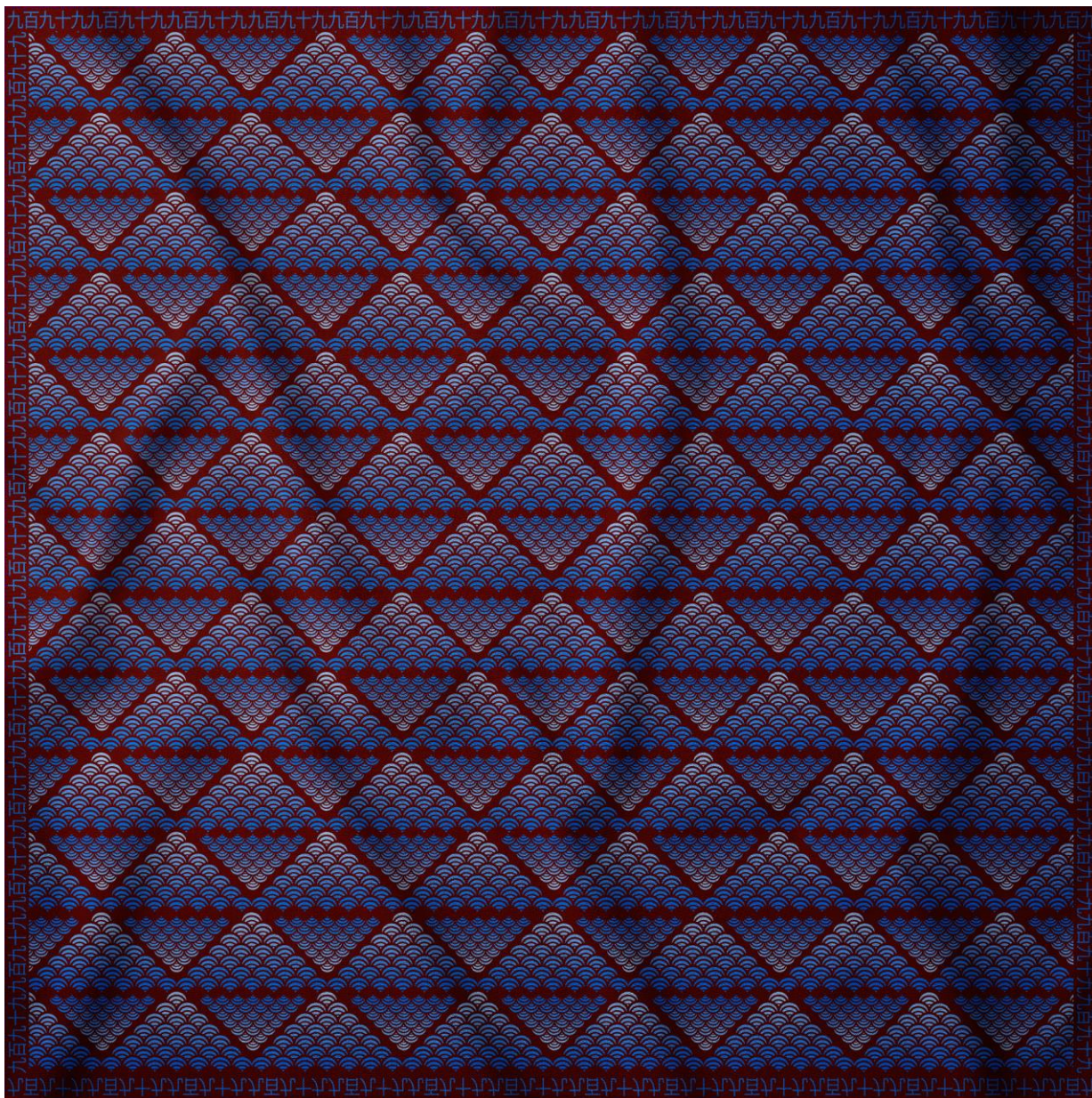

ΣΥΝΘΕΣΗ

ΣΕΙΡΑ 1

Maledizione

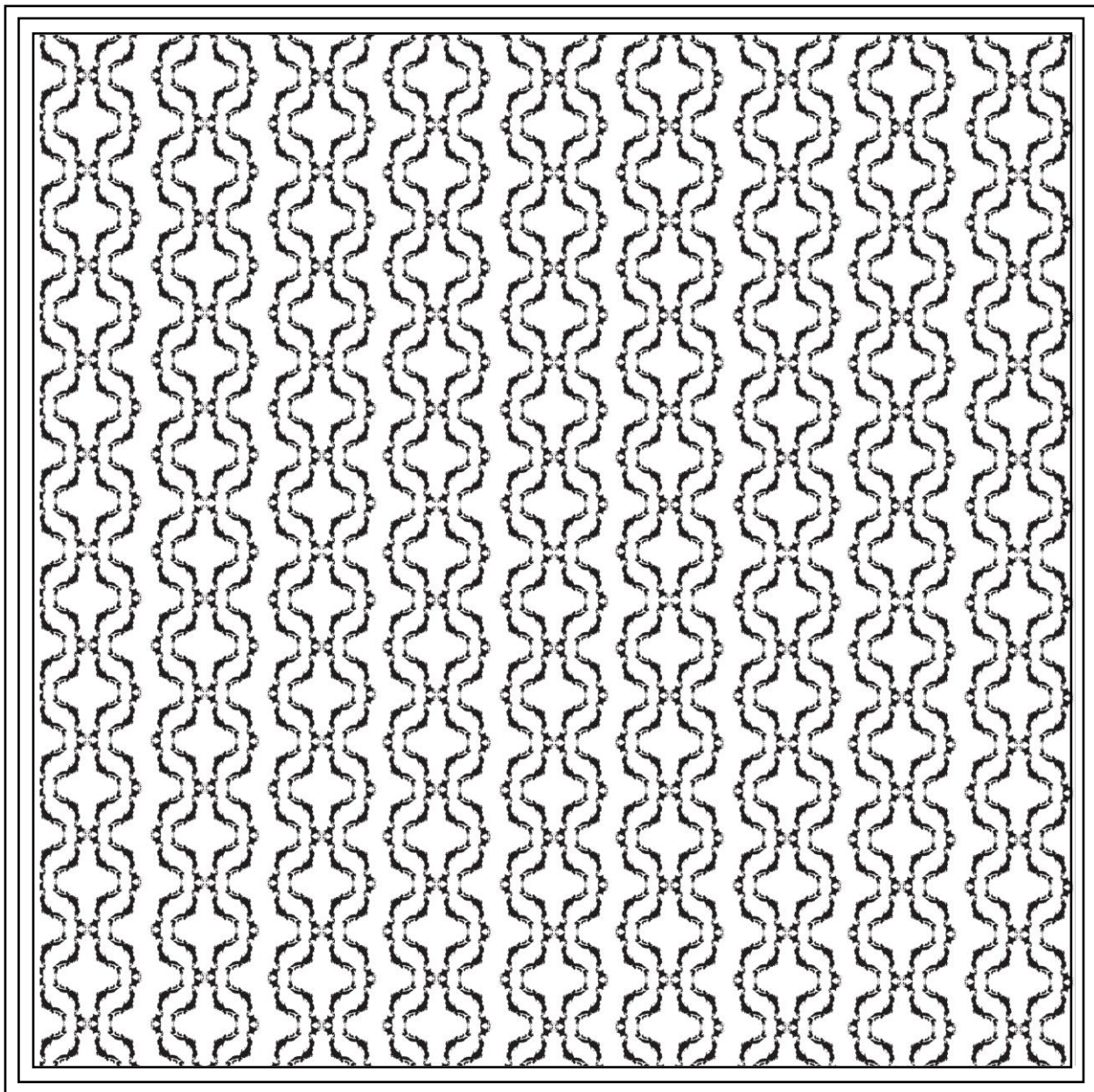
Τα έθιμα και οι παραδόσεις της Ιαπωνίας αντιτίθενται σε αυτό το γάμο.

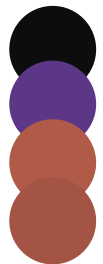
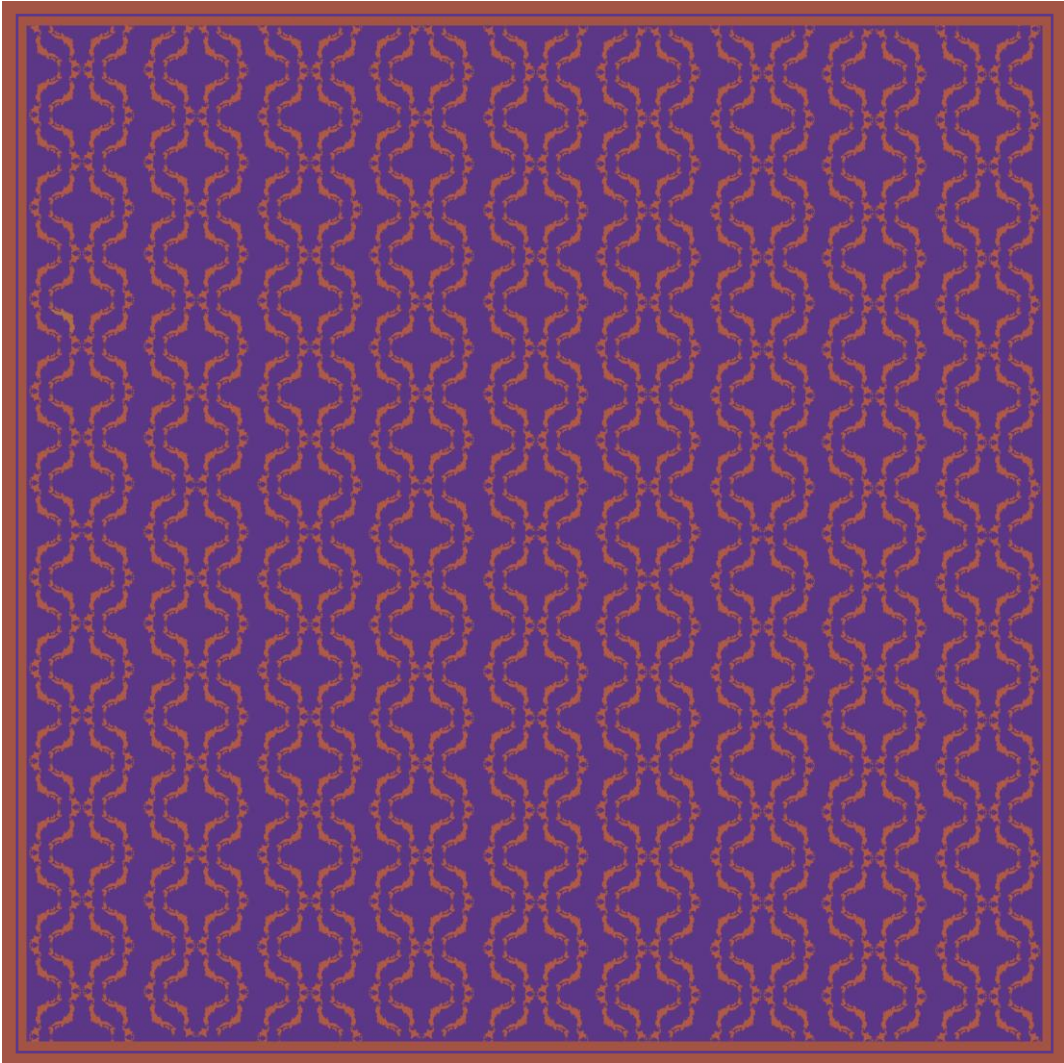

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

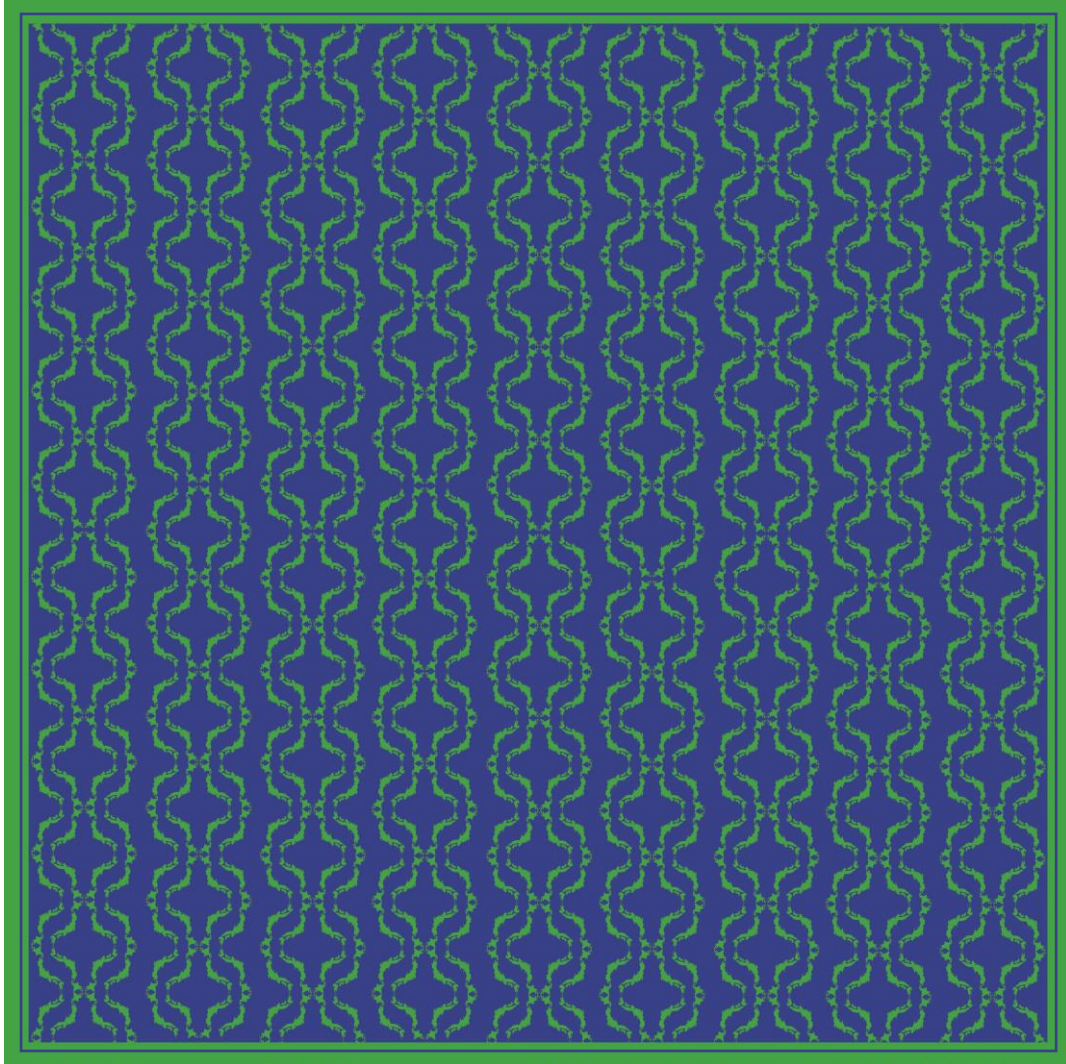

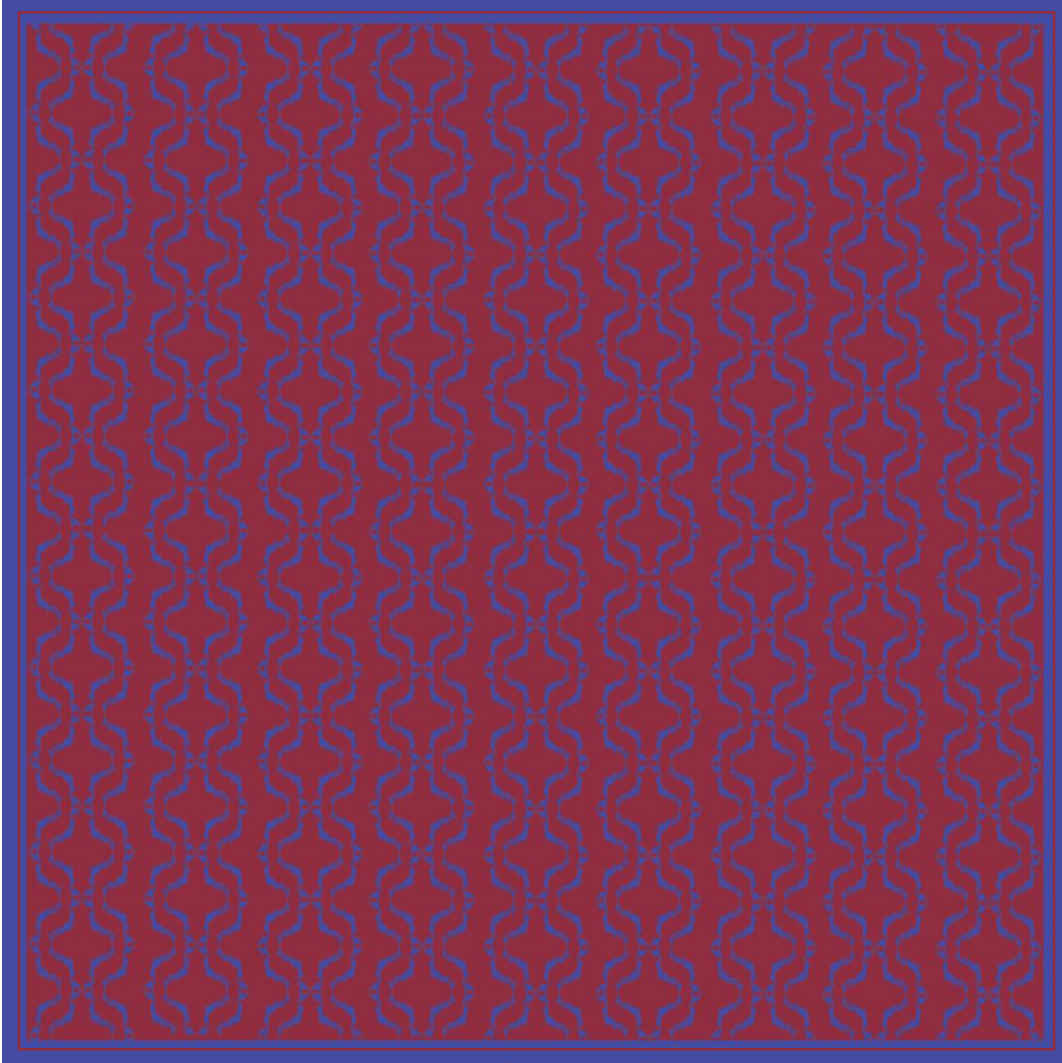

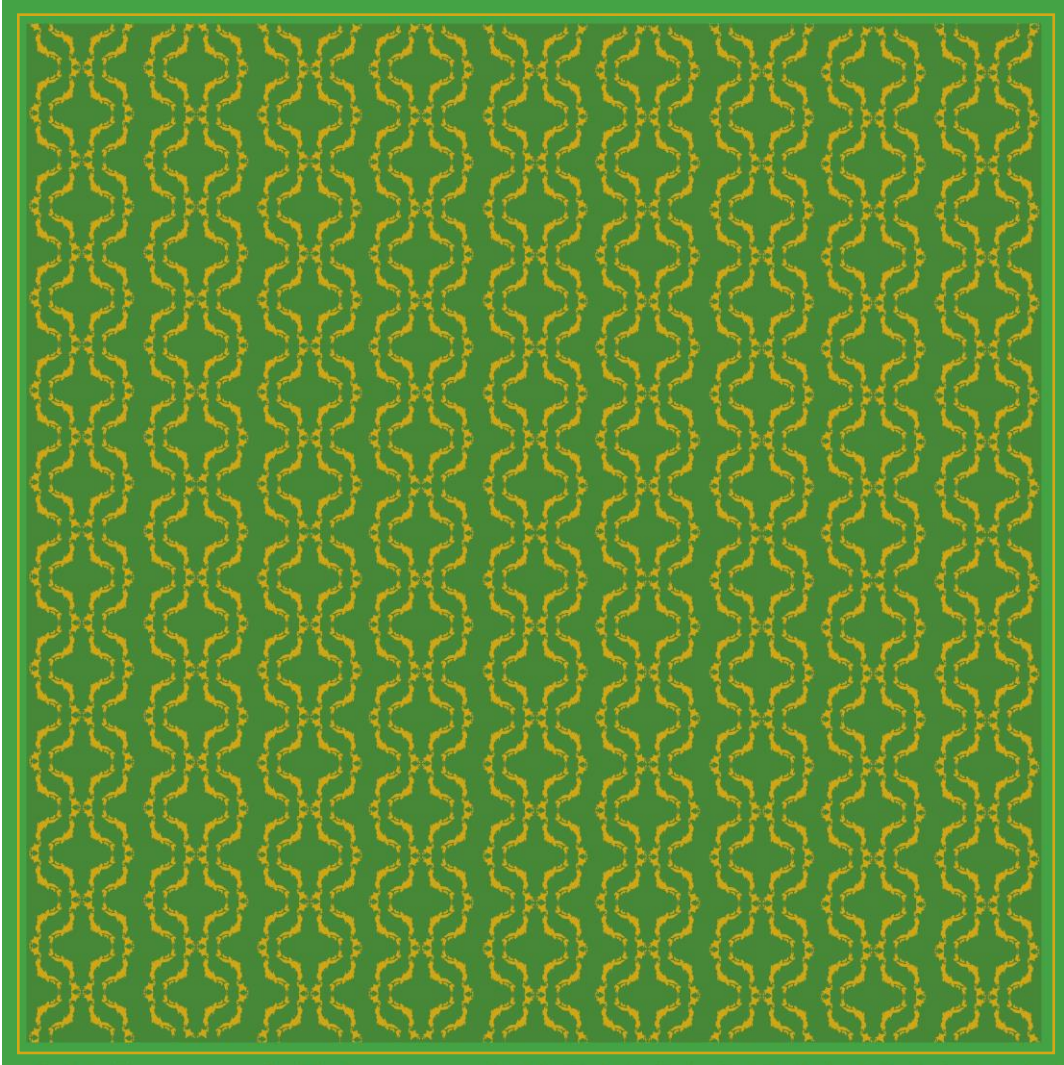

ΣΥΝΘΕΣΗ

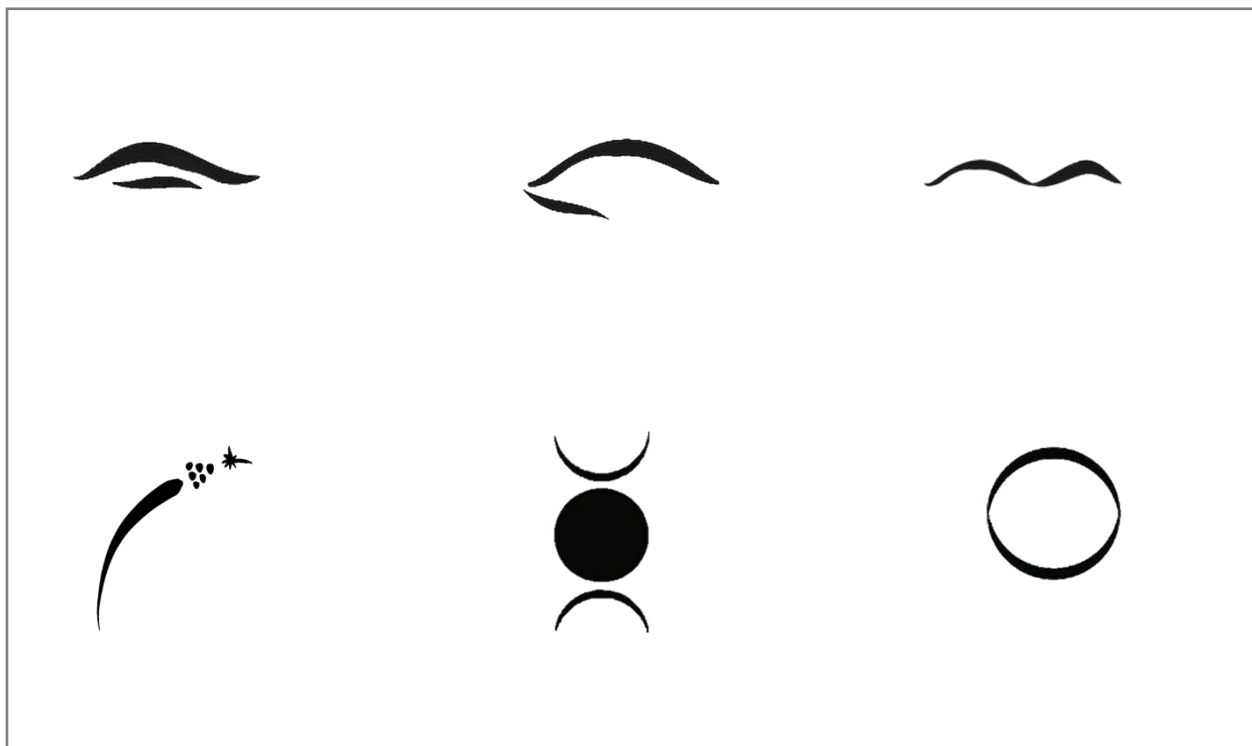

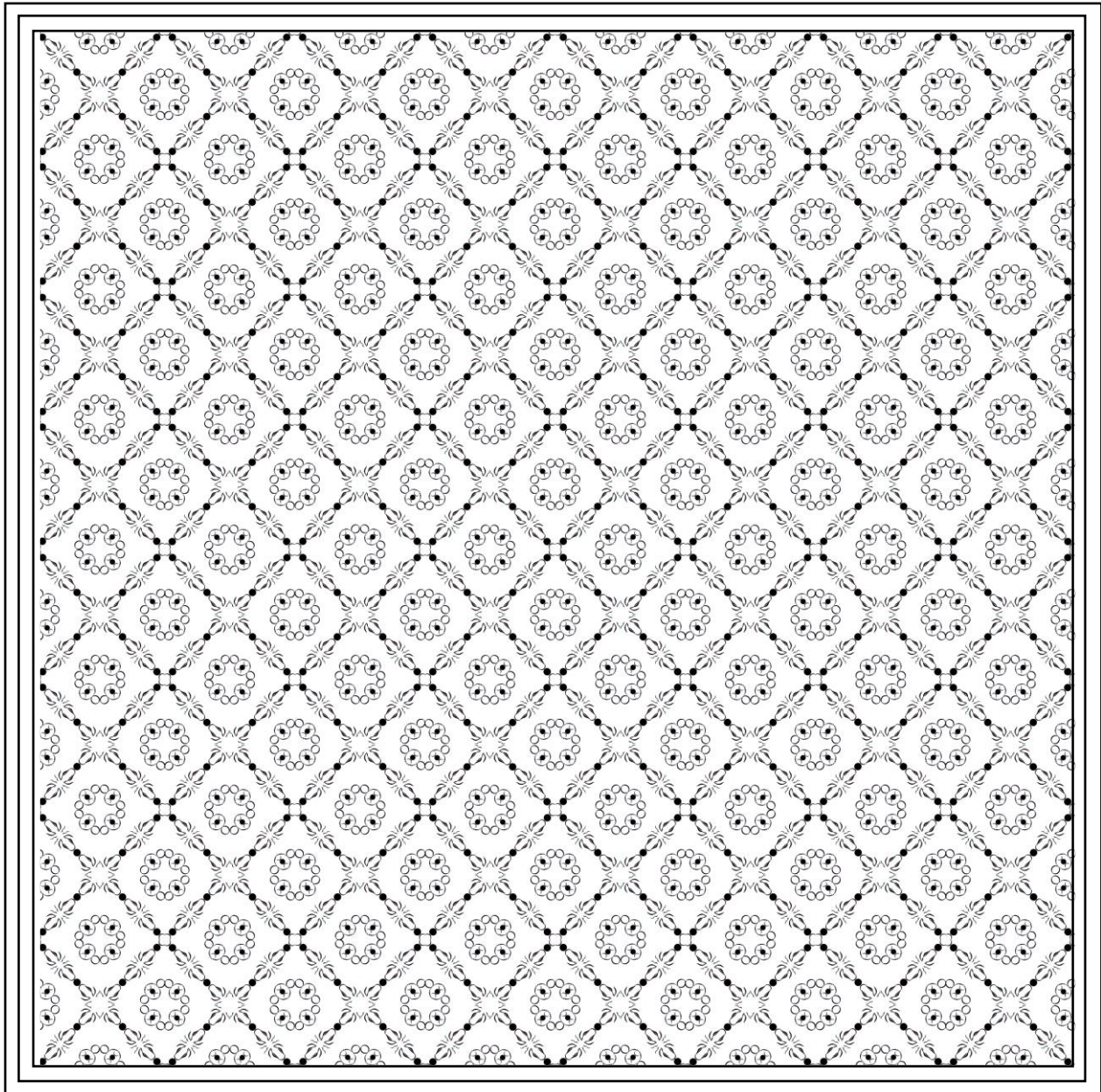
ΣΕΙΡΑ 1

Rinuncio

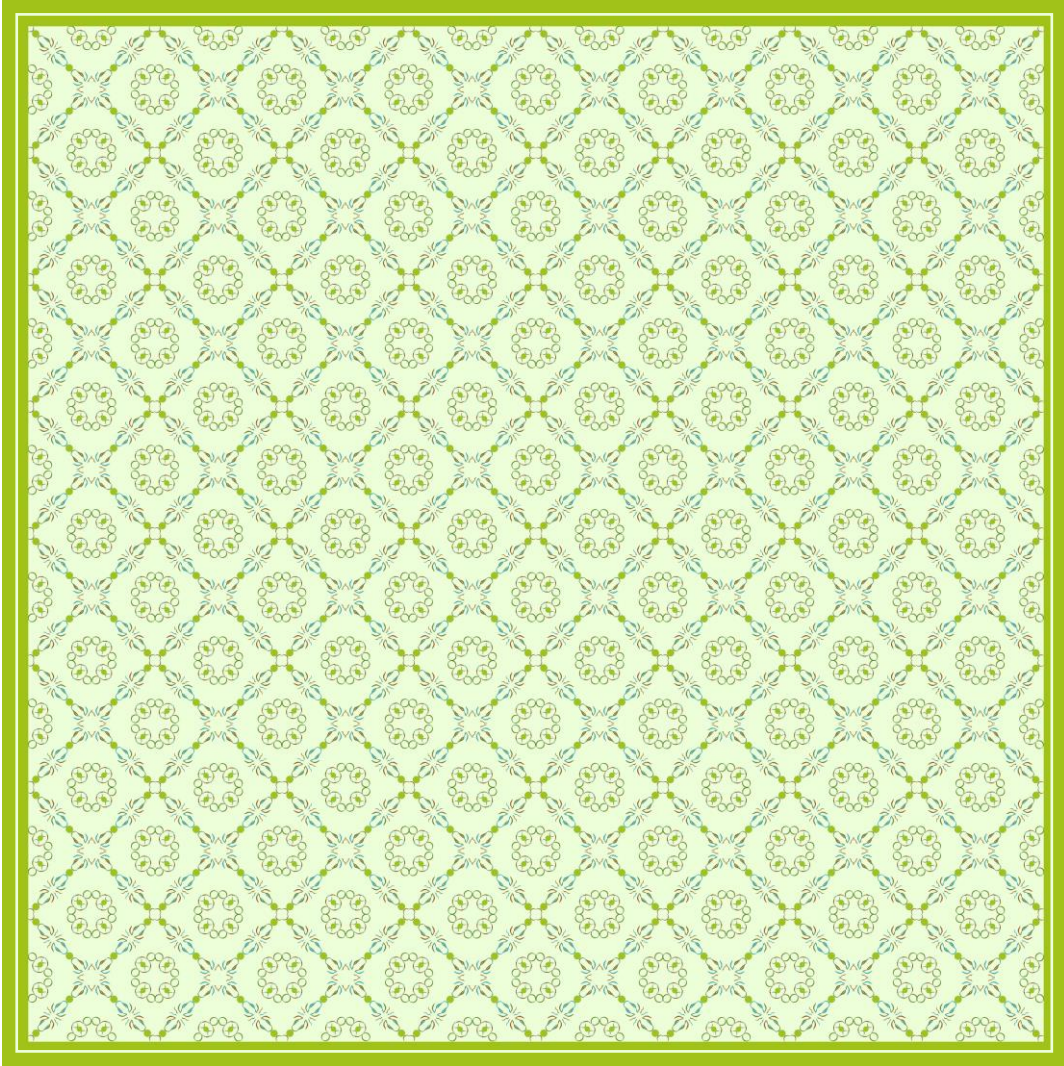
Η απάρνηση των ριζών για αυτό το γάμο.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

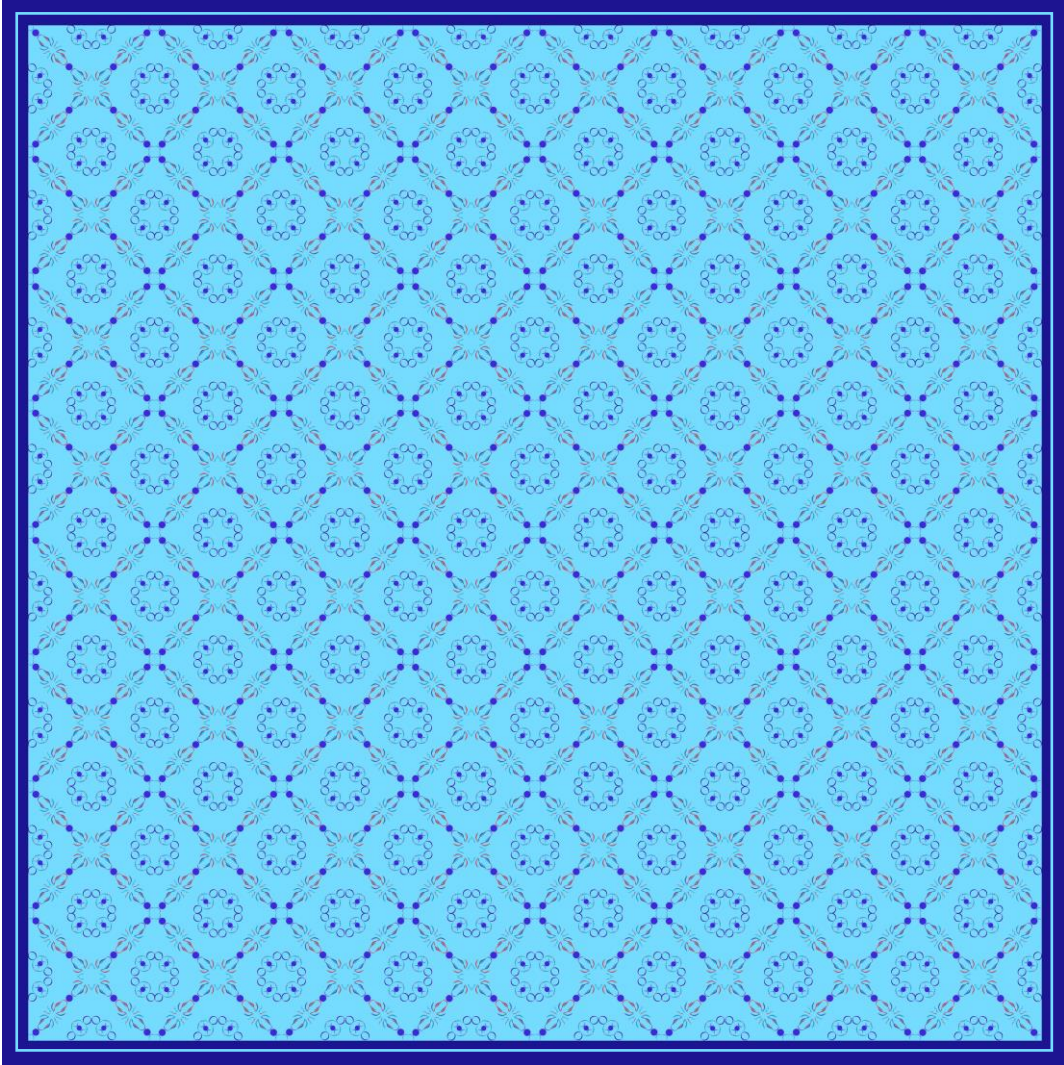

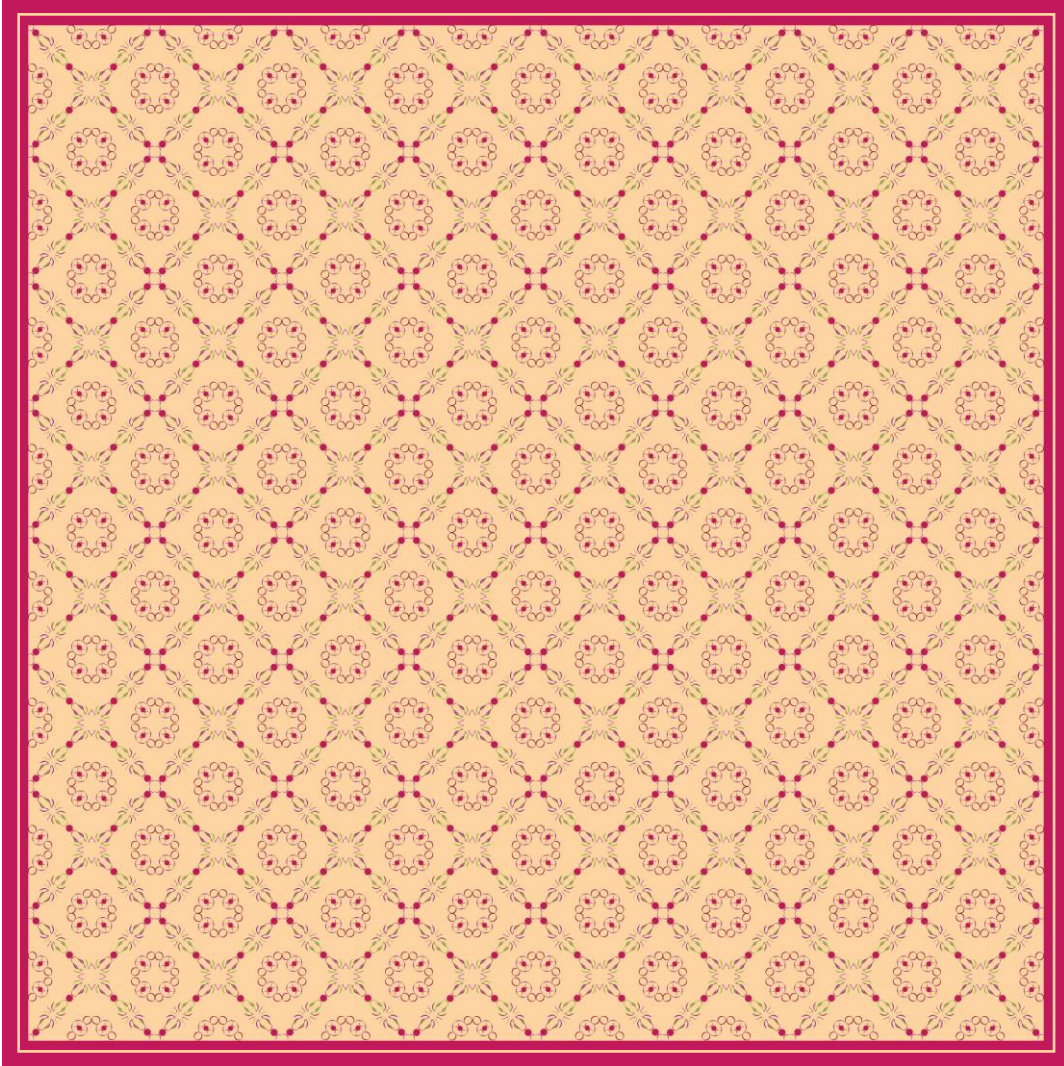

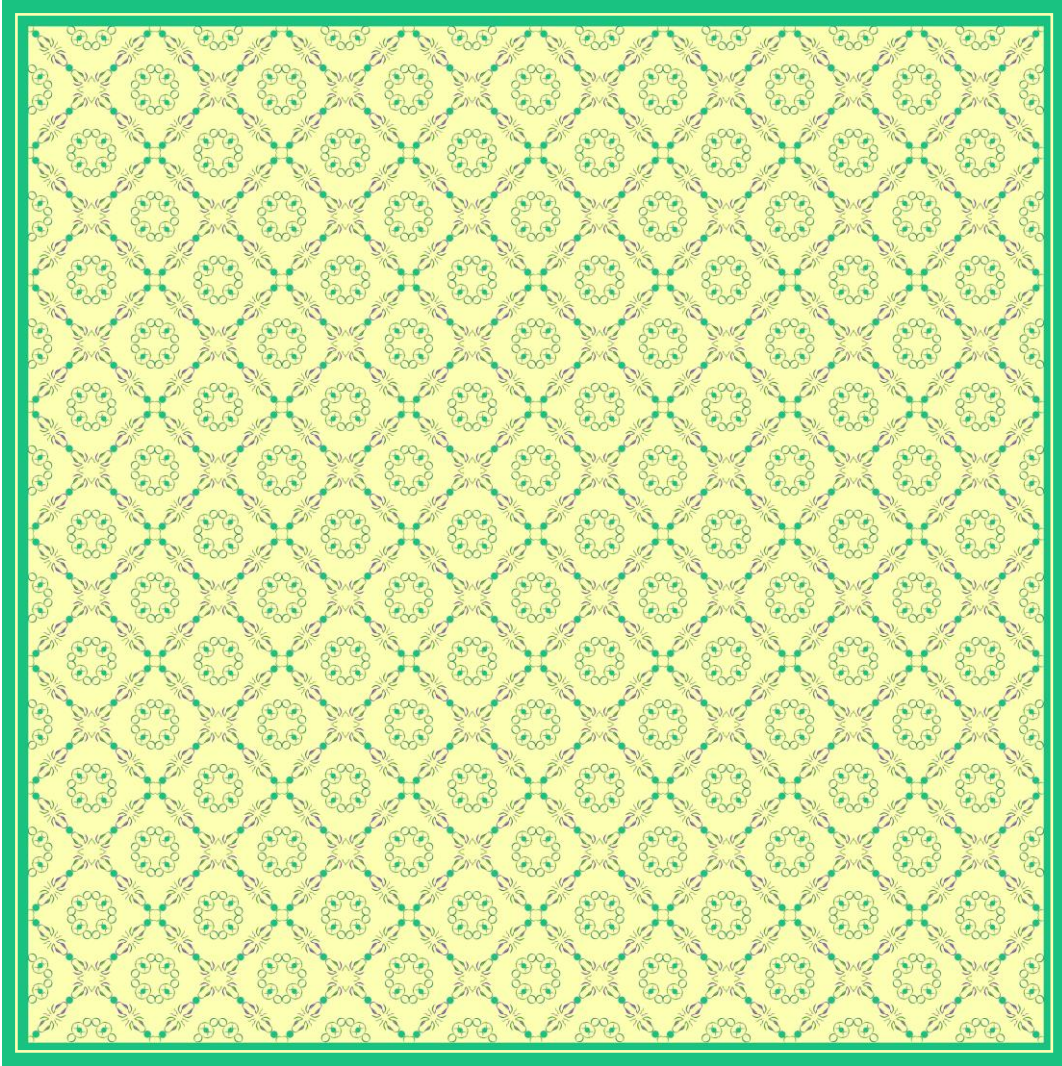

ΣΥΝΘΕΣΗ

9

ΣΕΙΡΑ 1

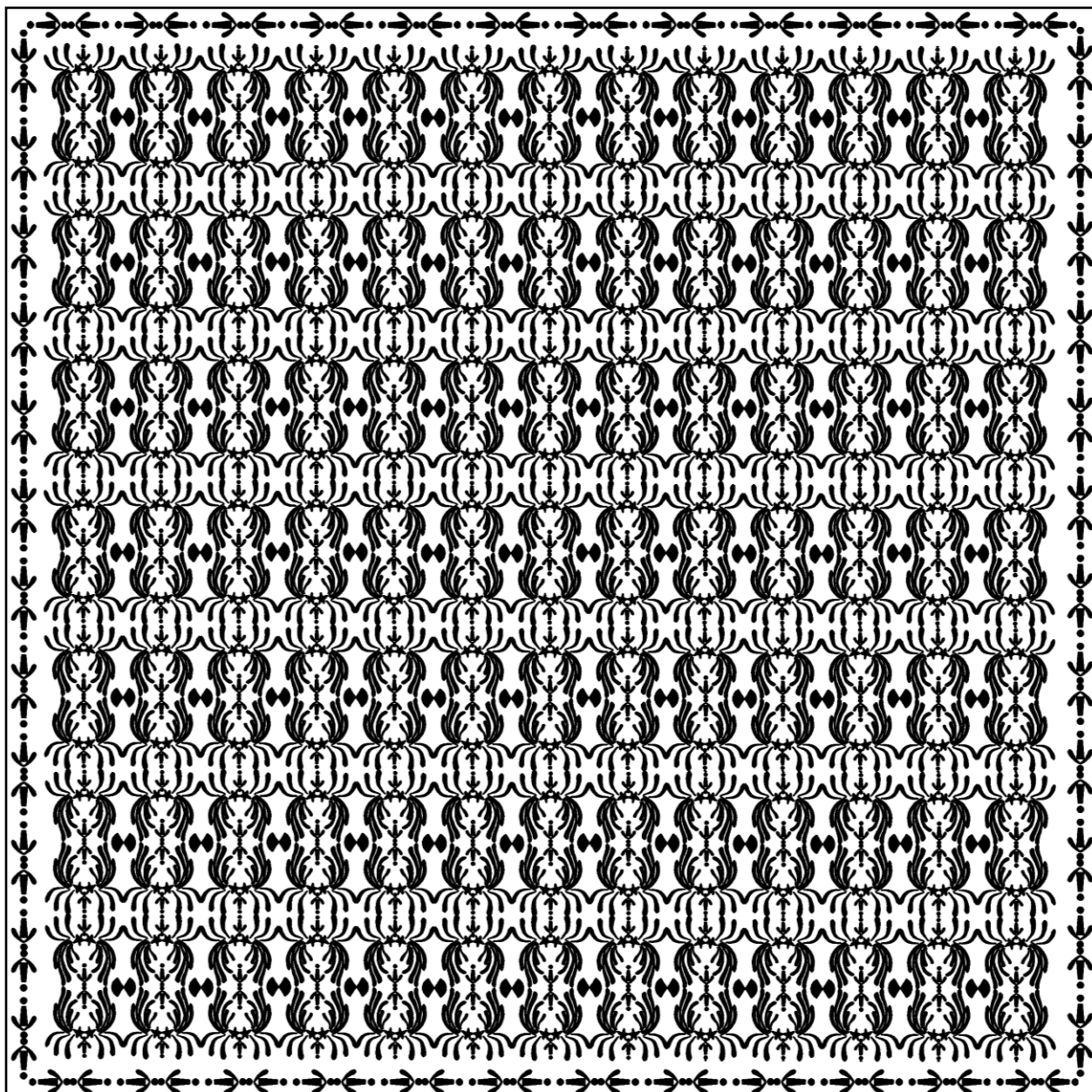
Λ' amore

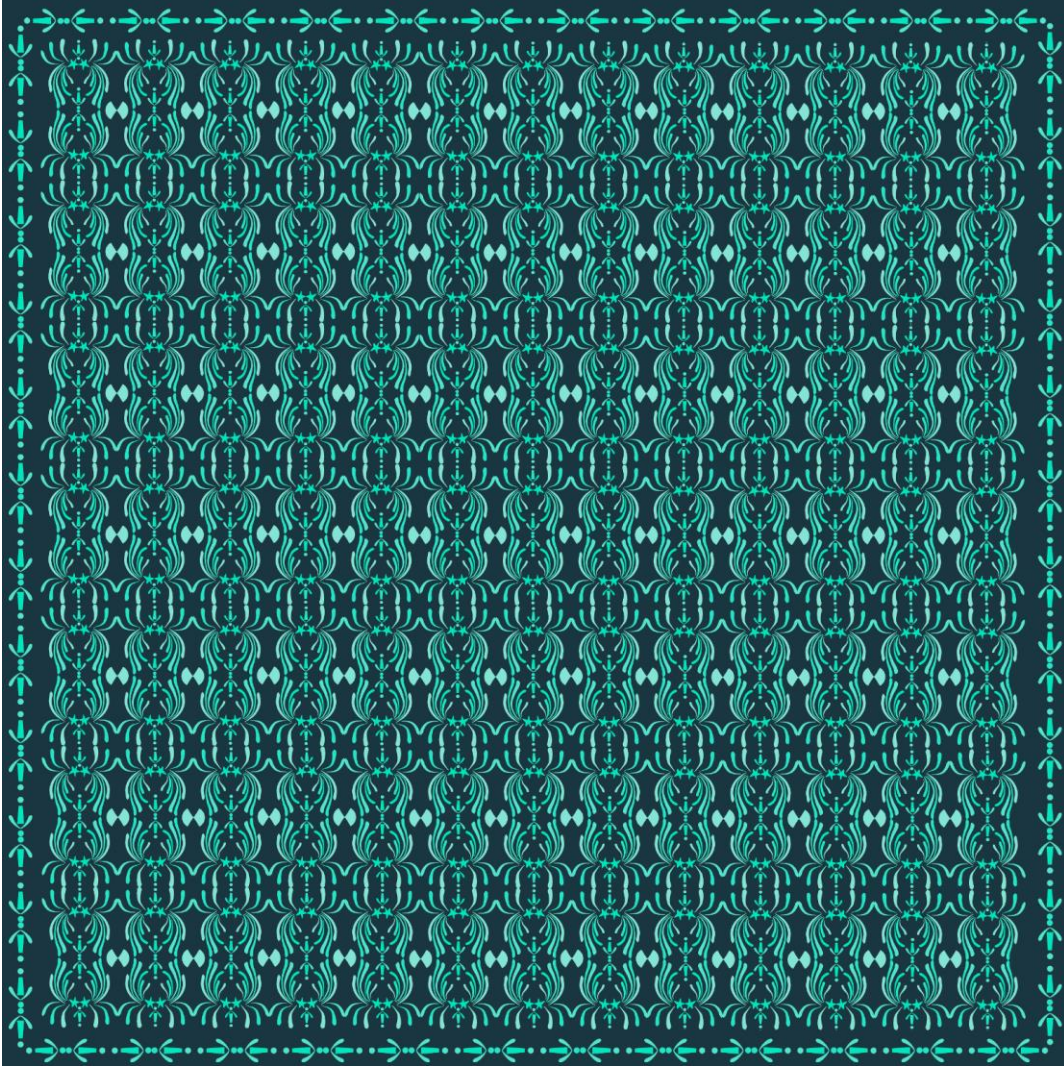
Συμβιβασμός ή έρωτας;

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

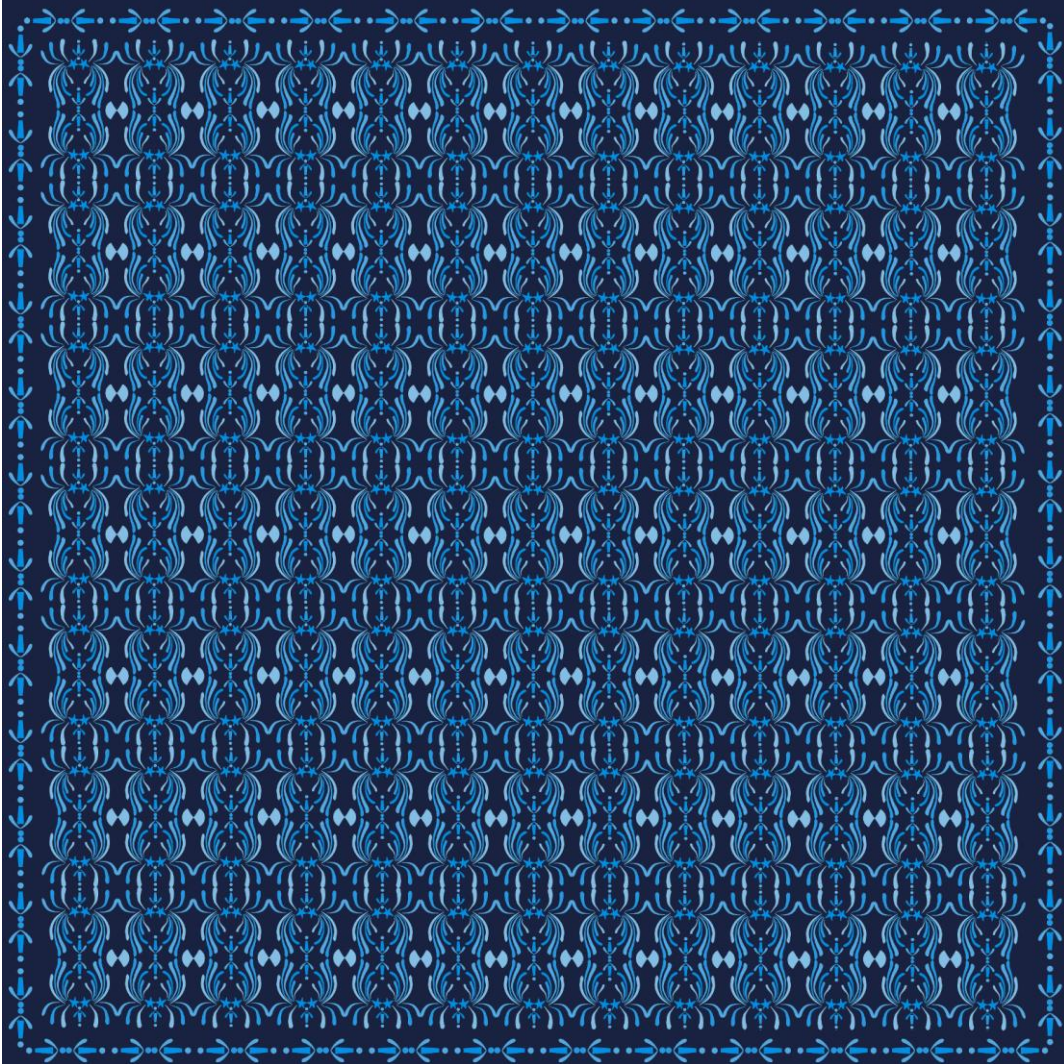

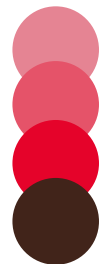
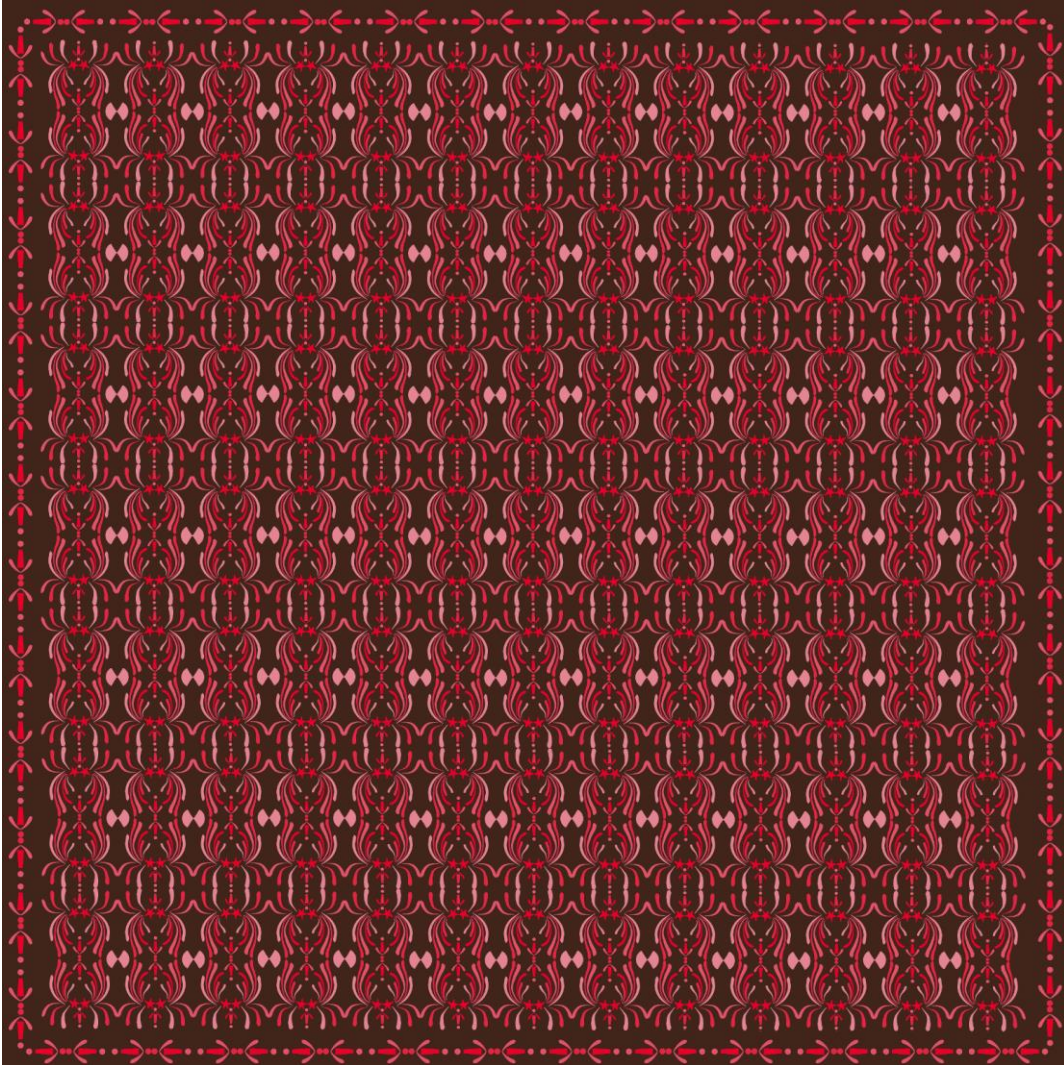

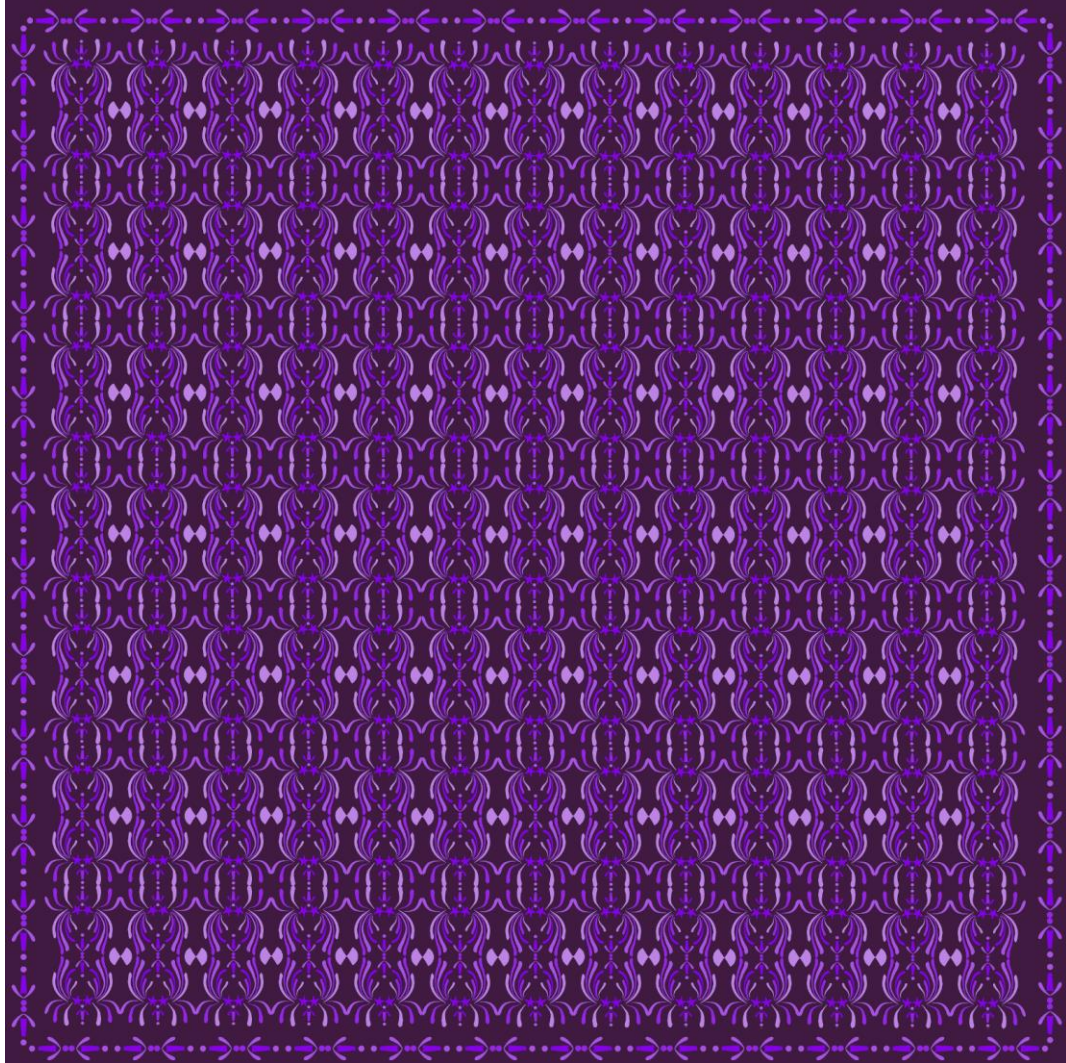

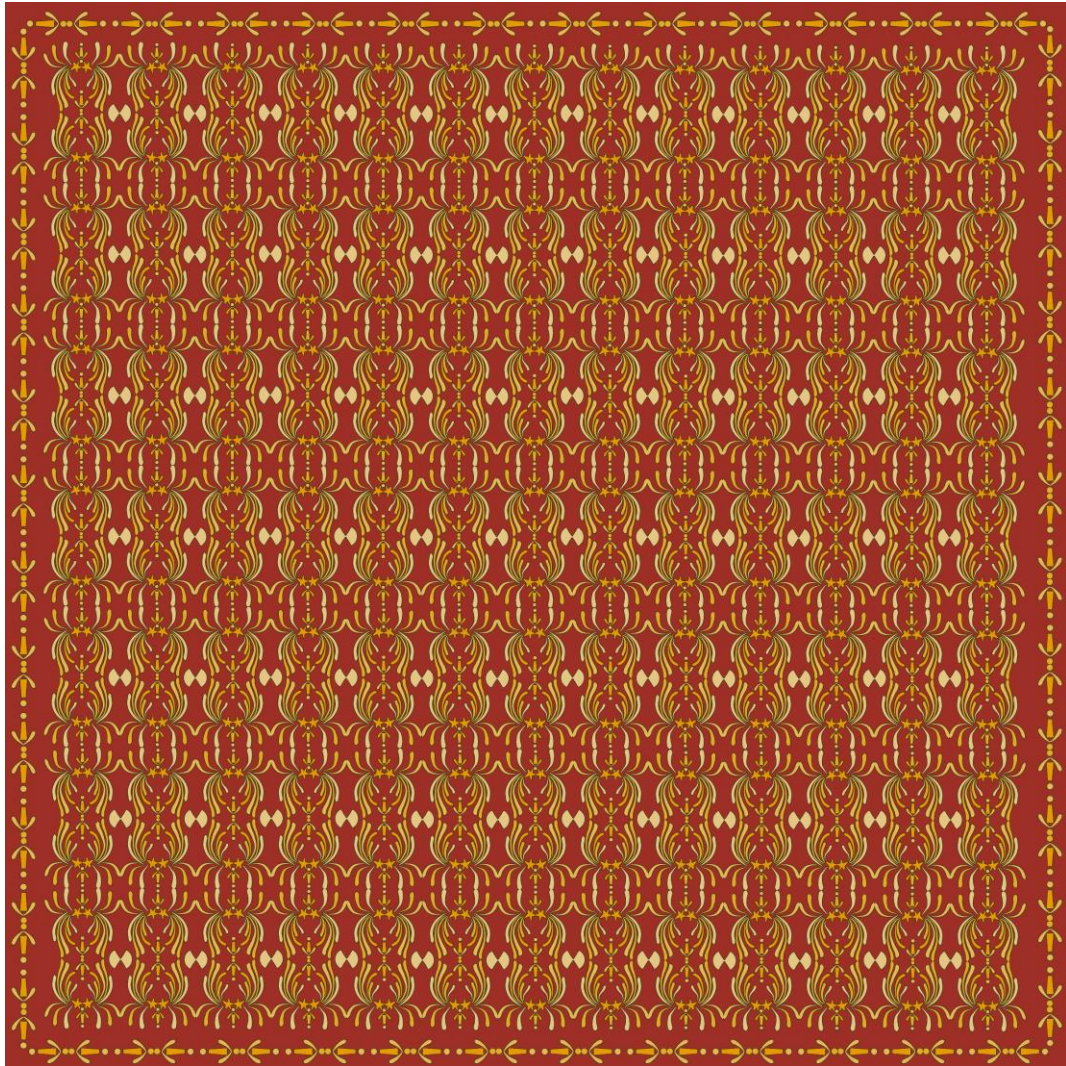

ΣΥΝΘΕΣΗ

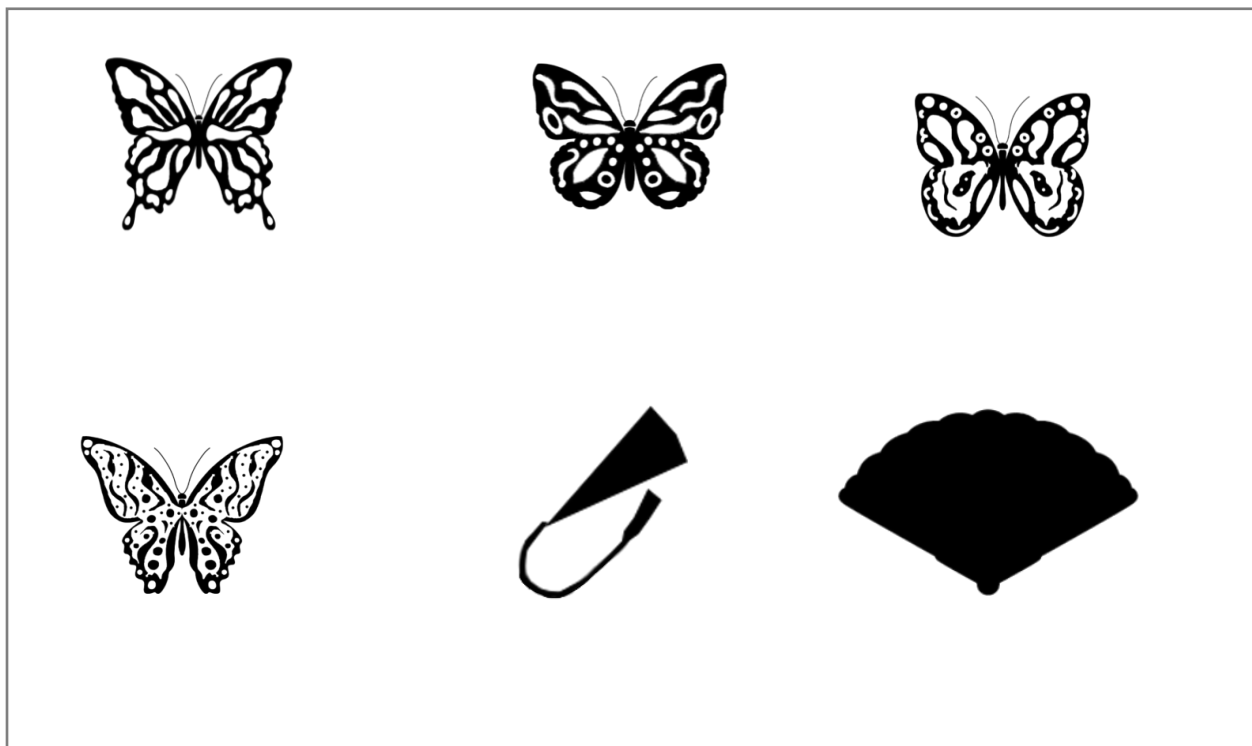
ΣΕΙΡΑ 1

Completamento

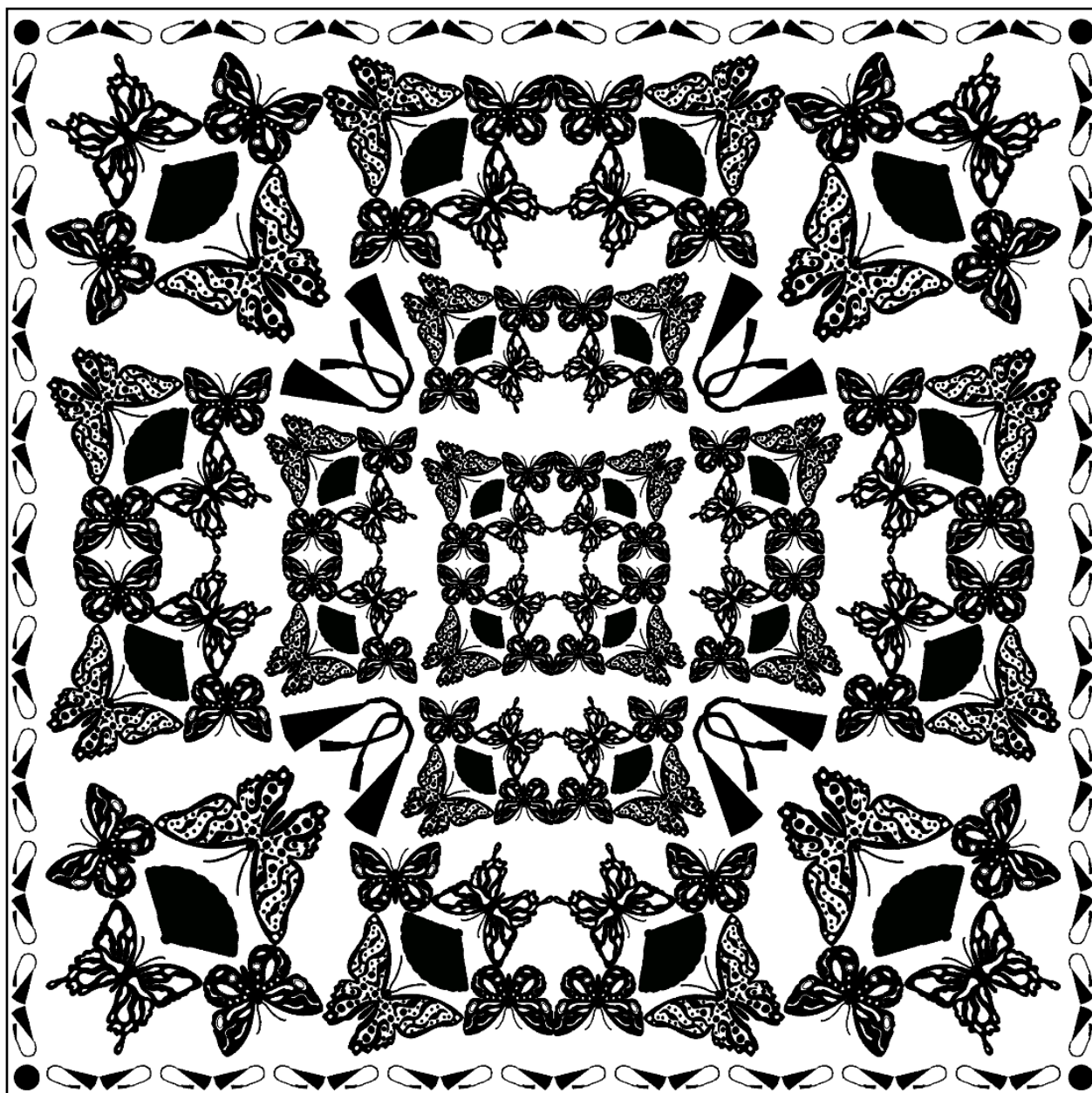
Η ολοκλήρωση της πρώτης πράξης μέσα από το σμίξιμο του ζευγαριού.

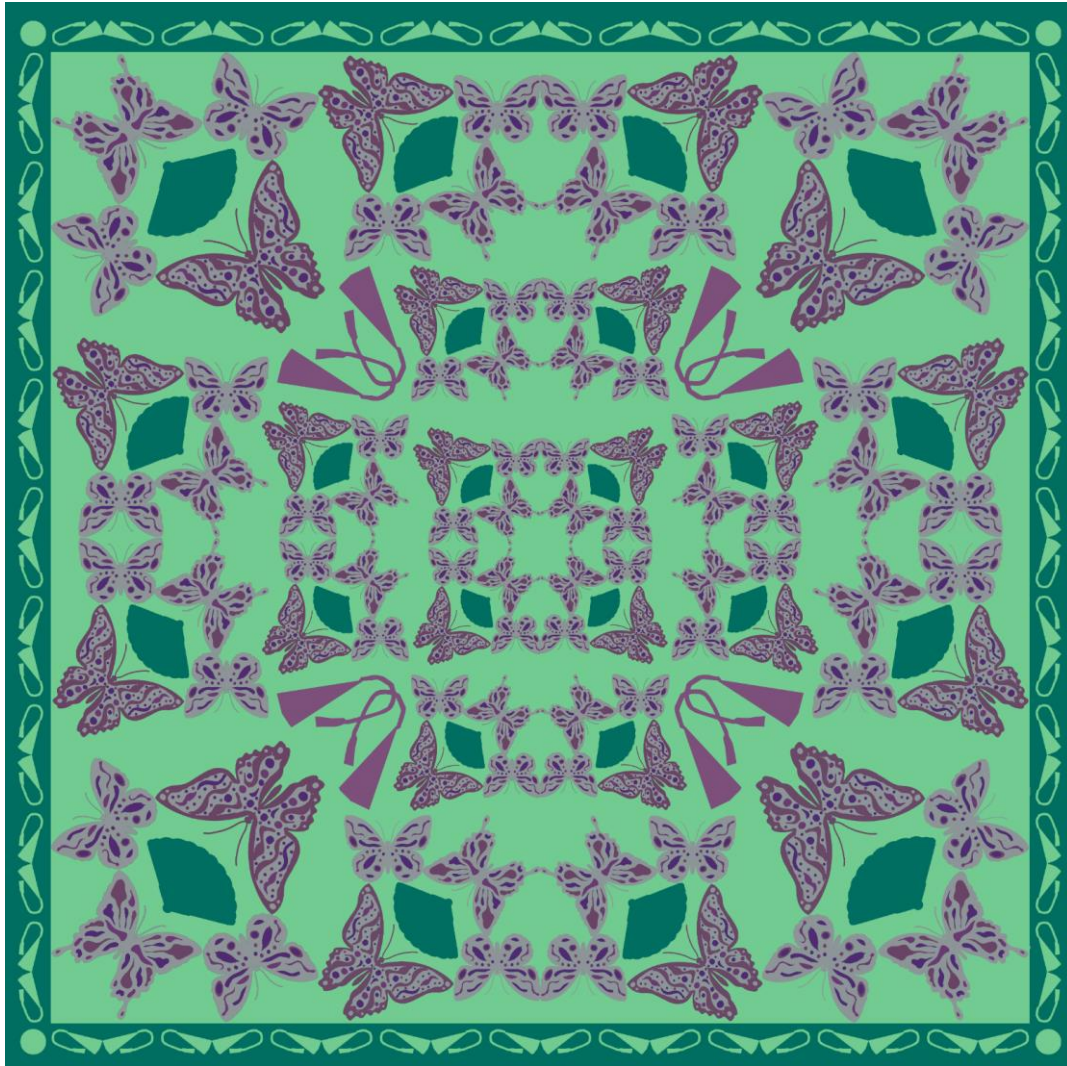
10

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

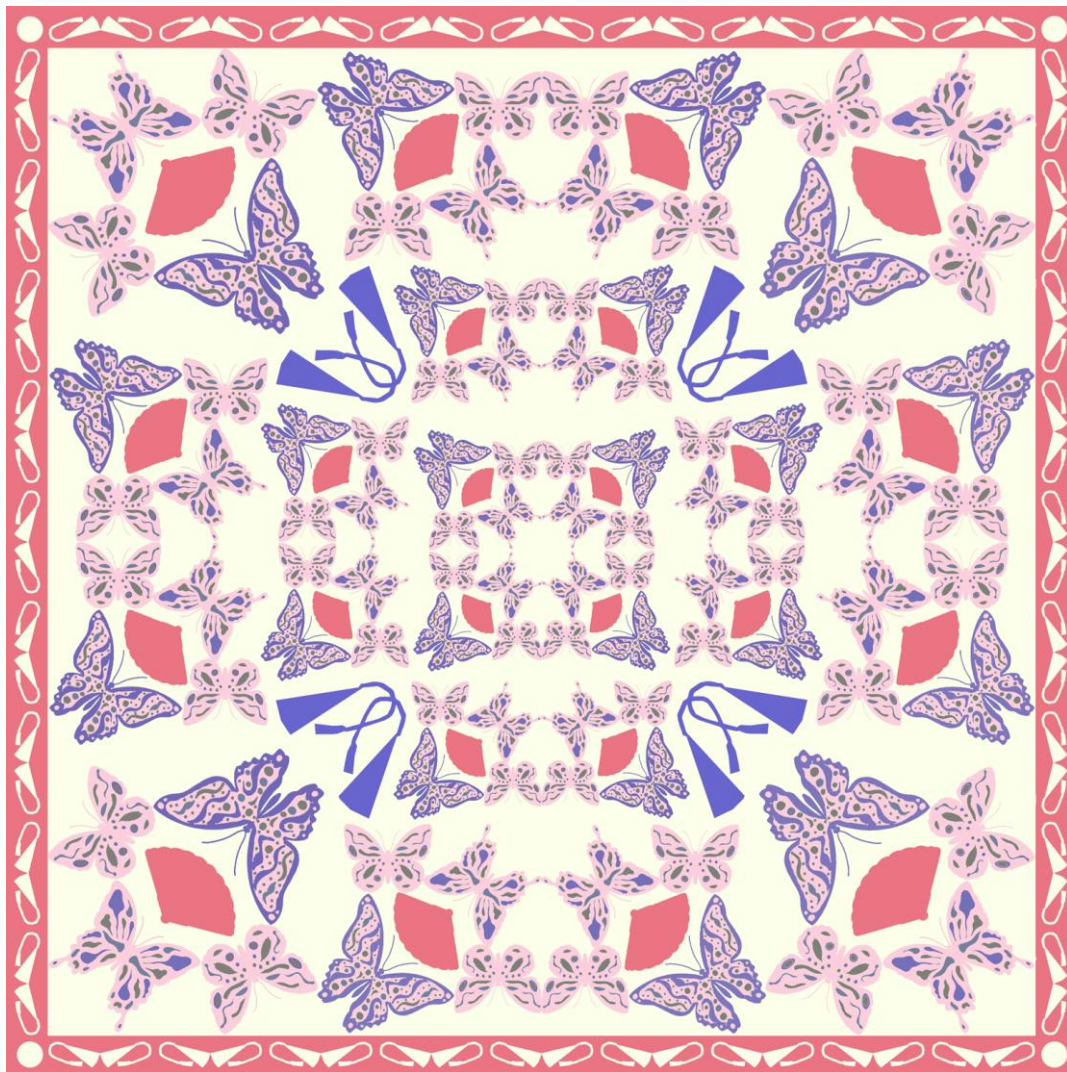

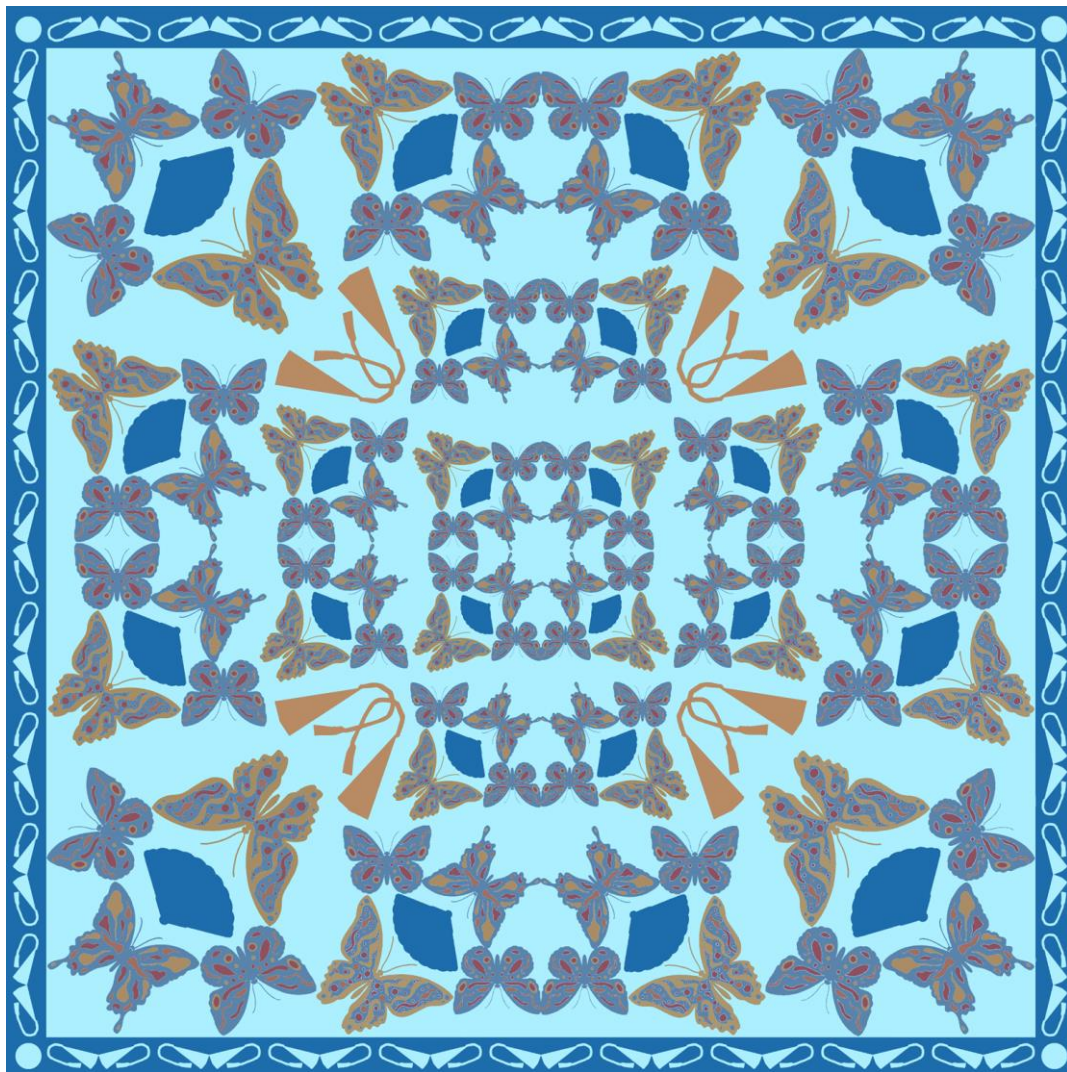

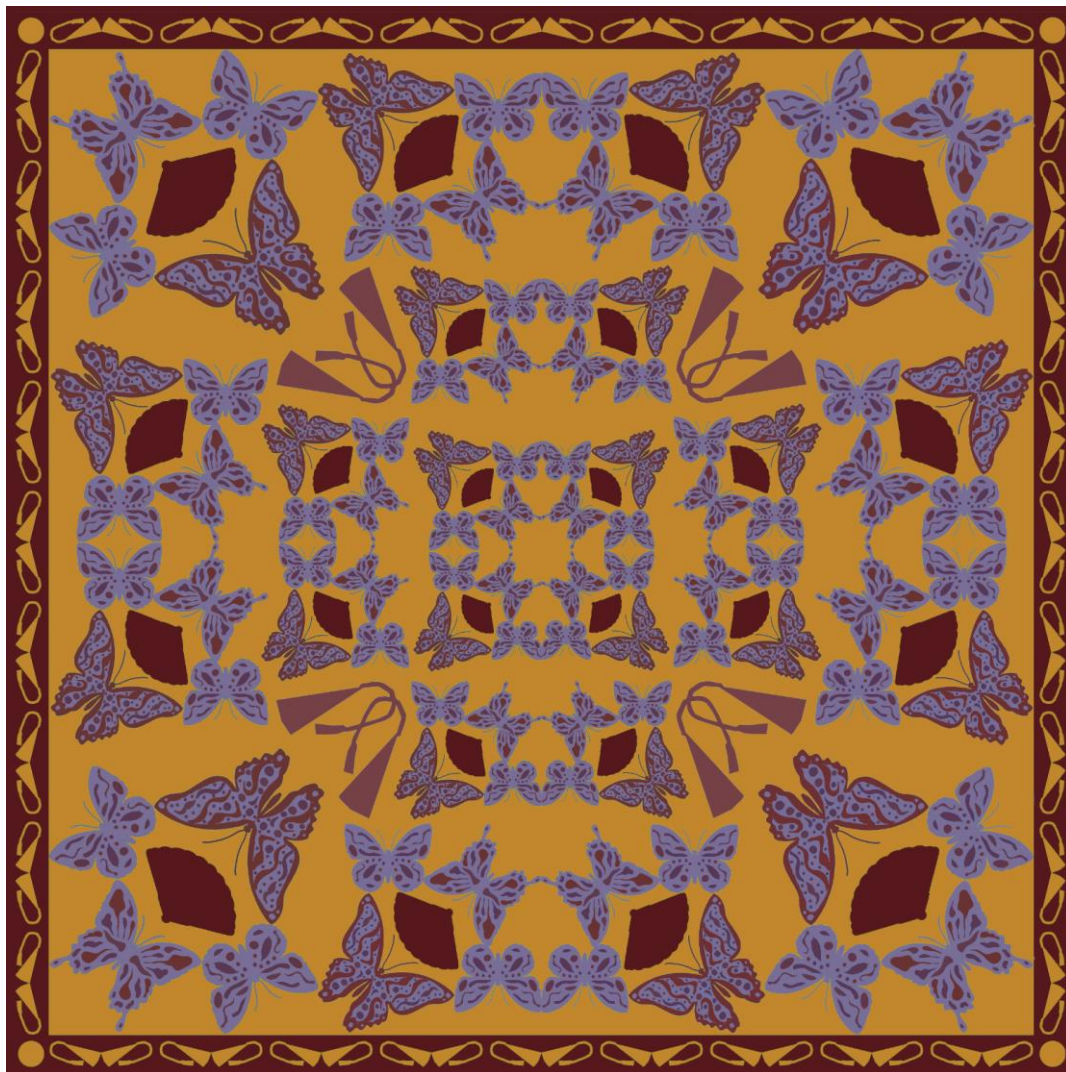

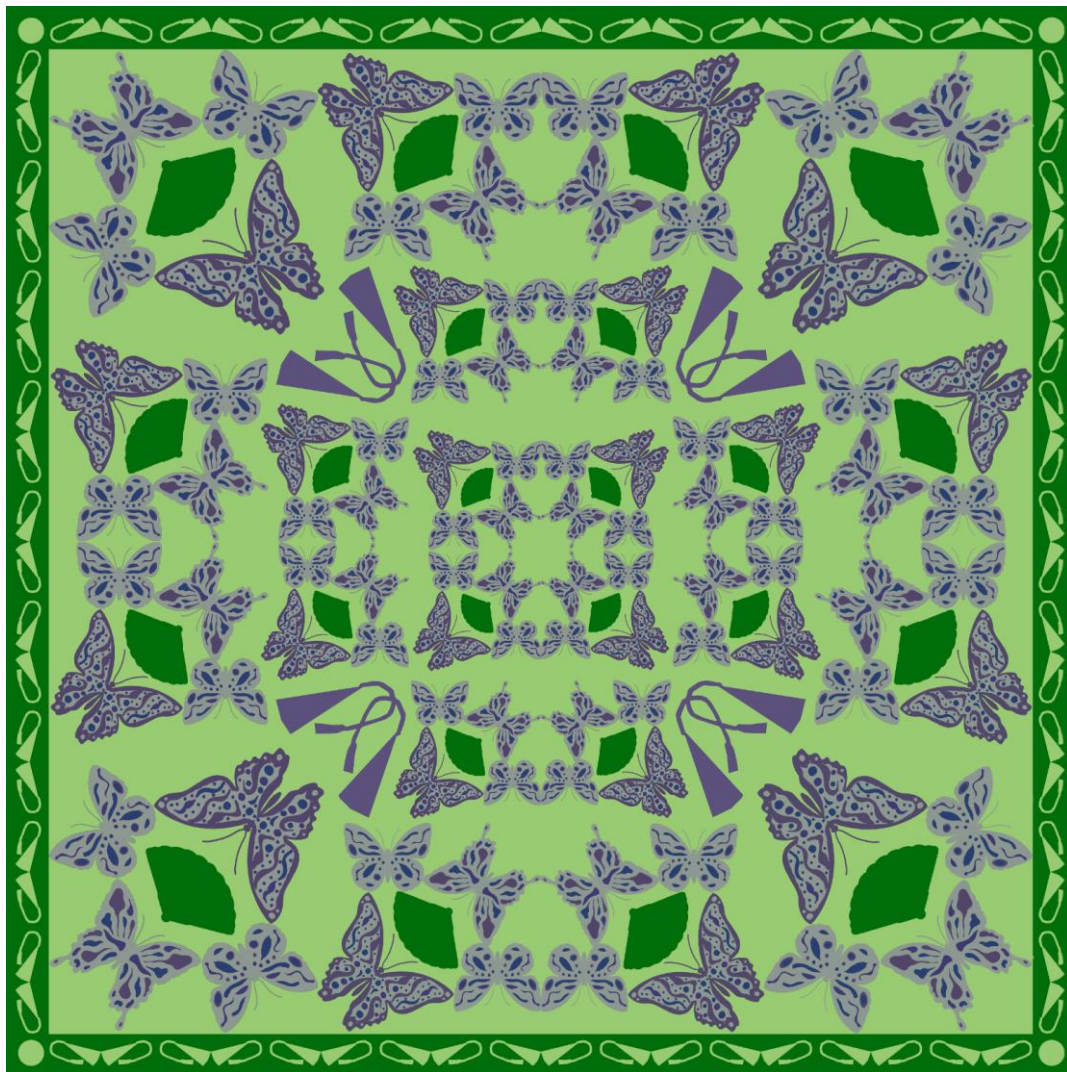

ΣΥΝΘΕΣΗ

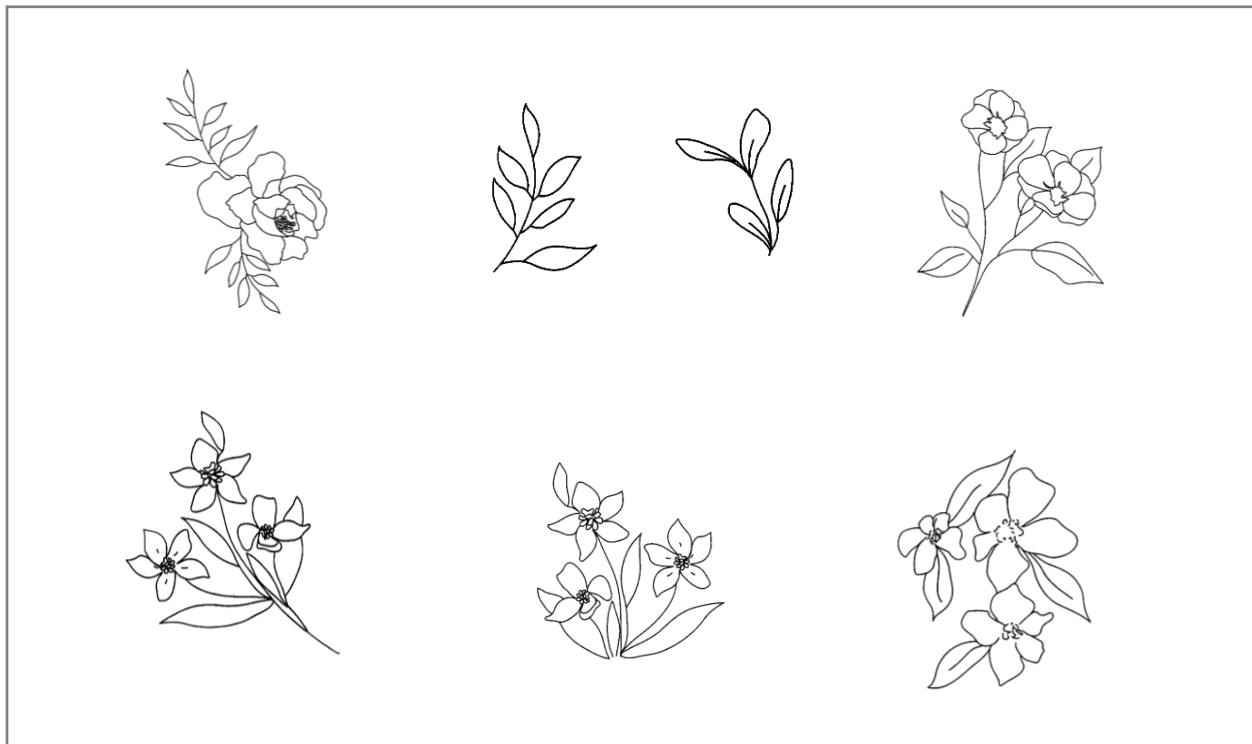
ΣΕΙΡΑ 2

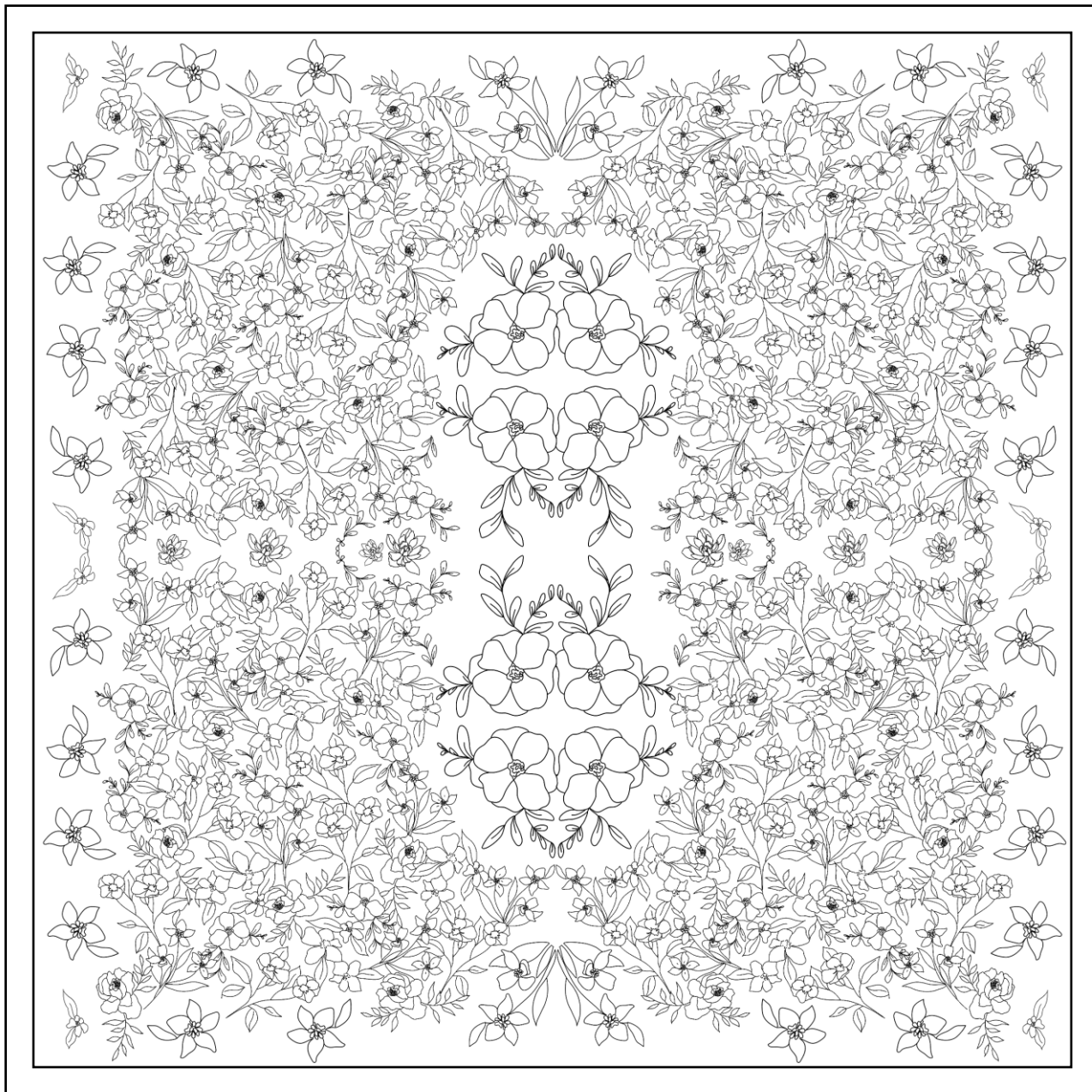
Consolazione

Η παρηγοριά της Σουζούκι.

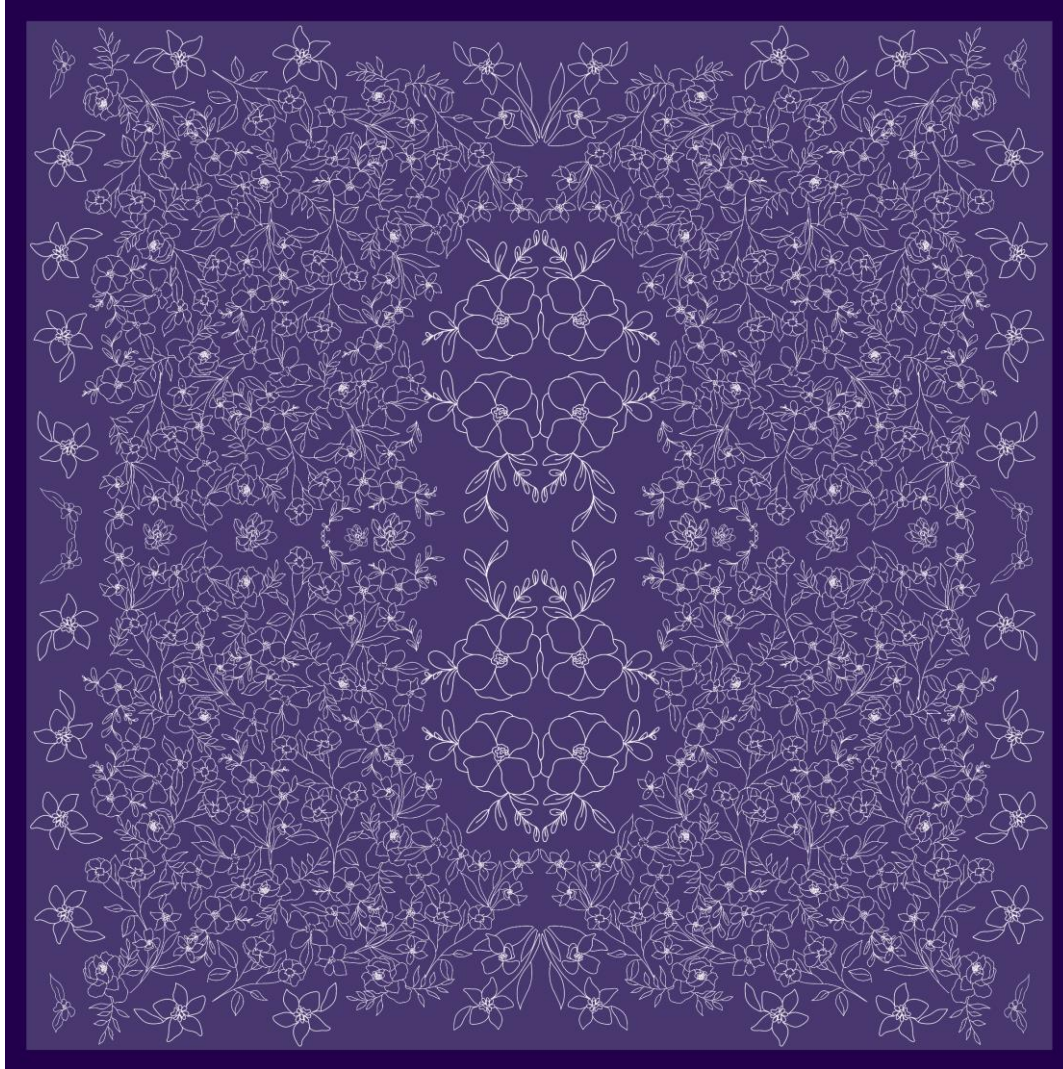
1

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

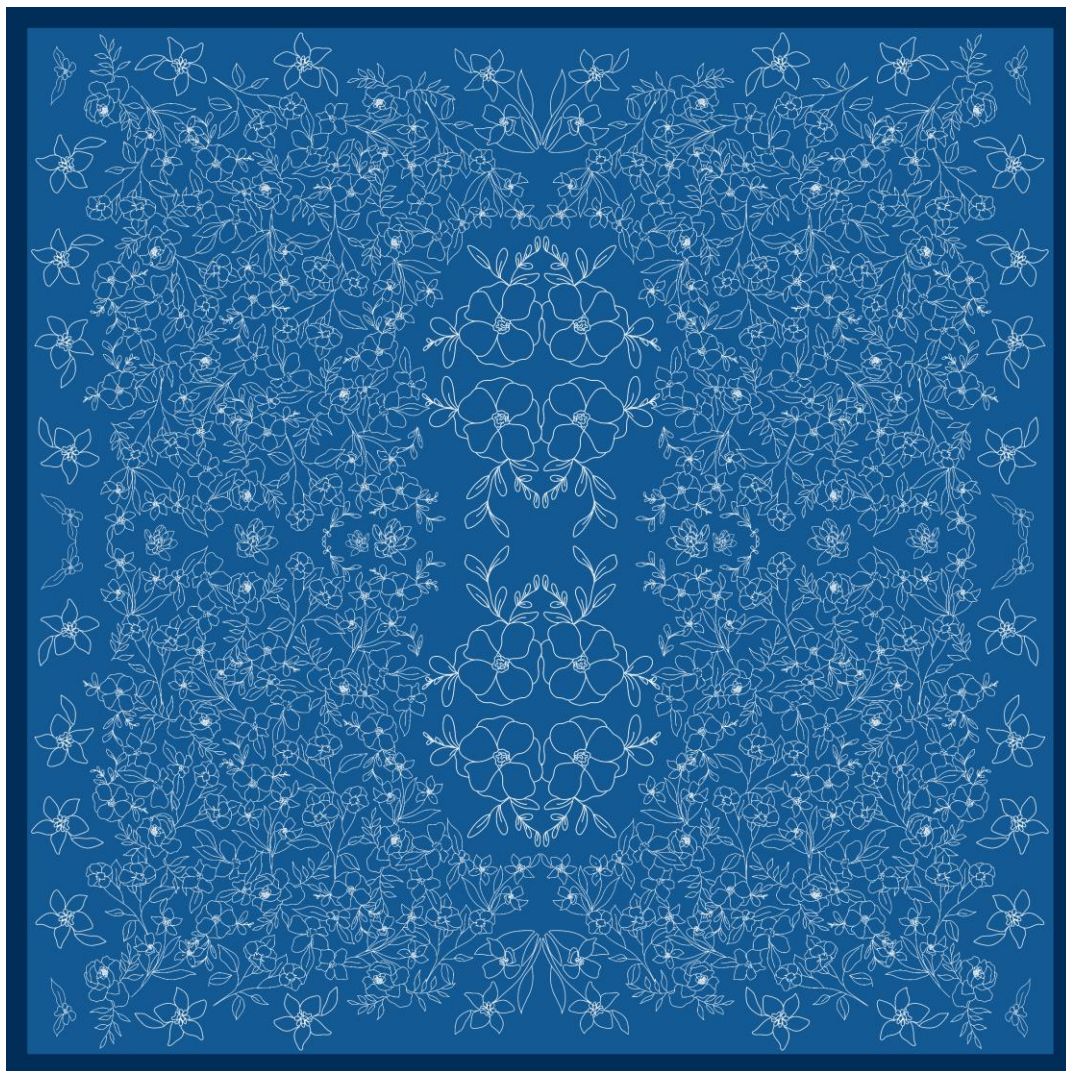

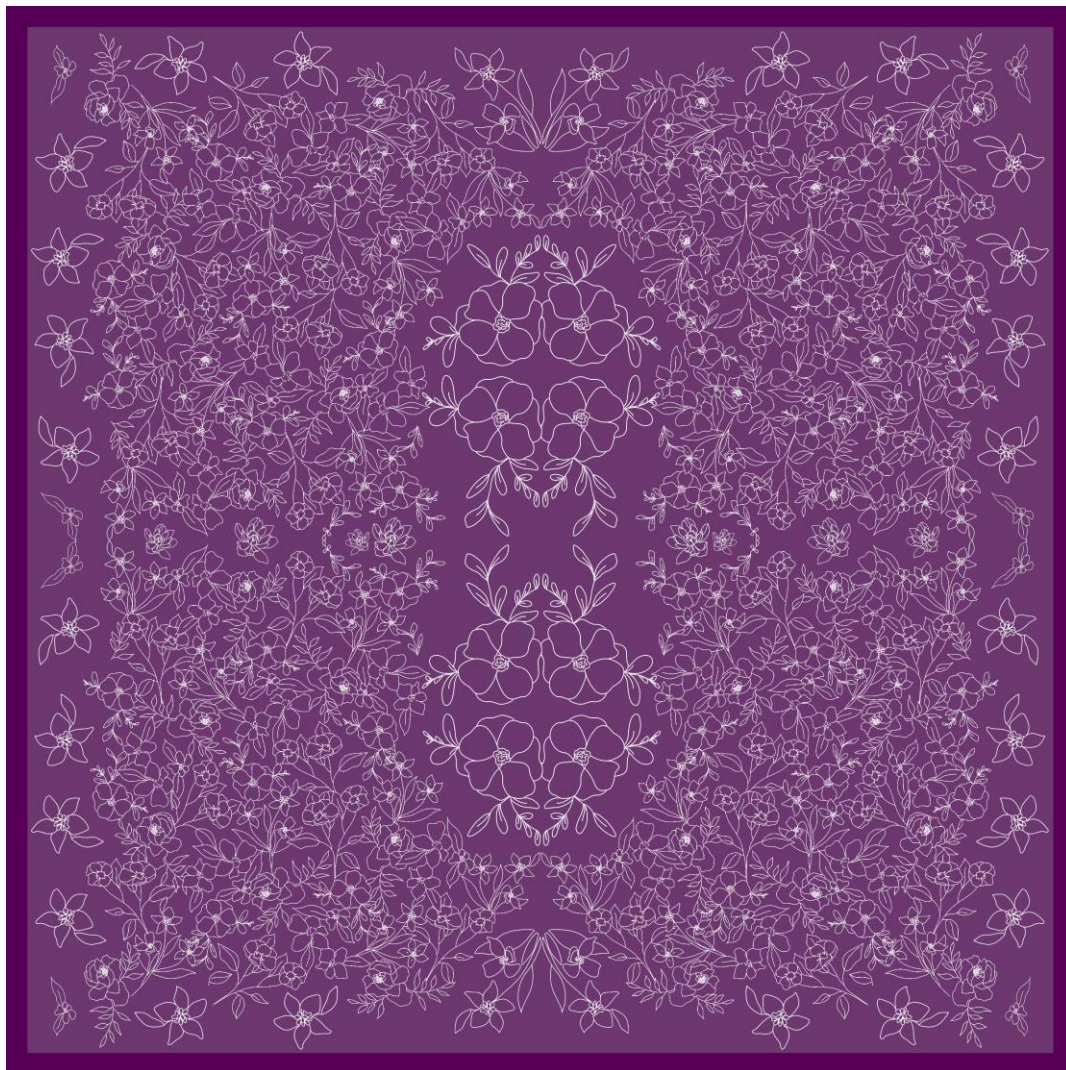

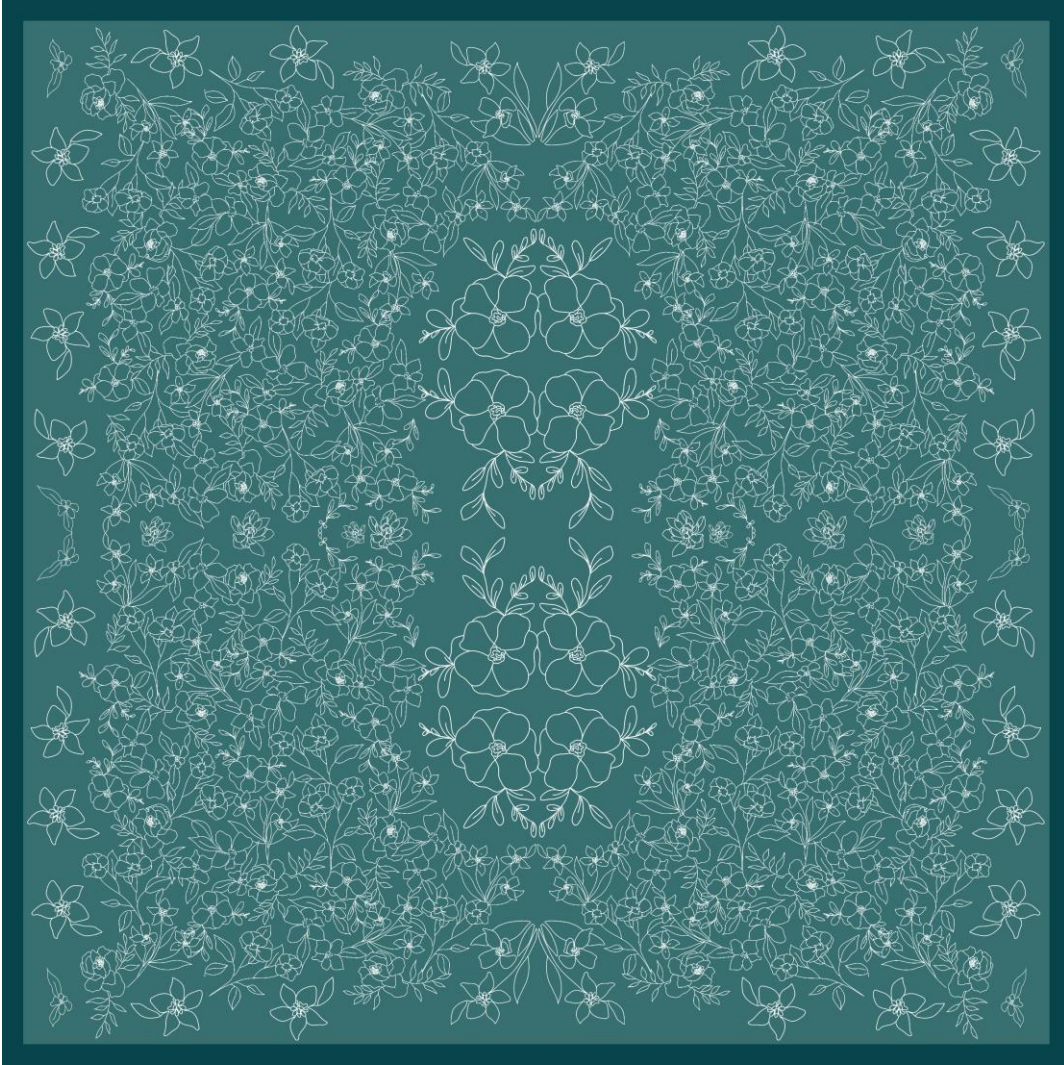

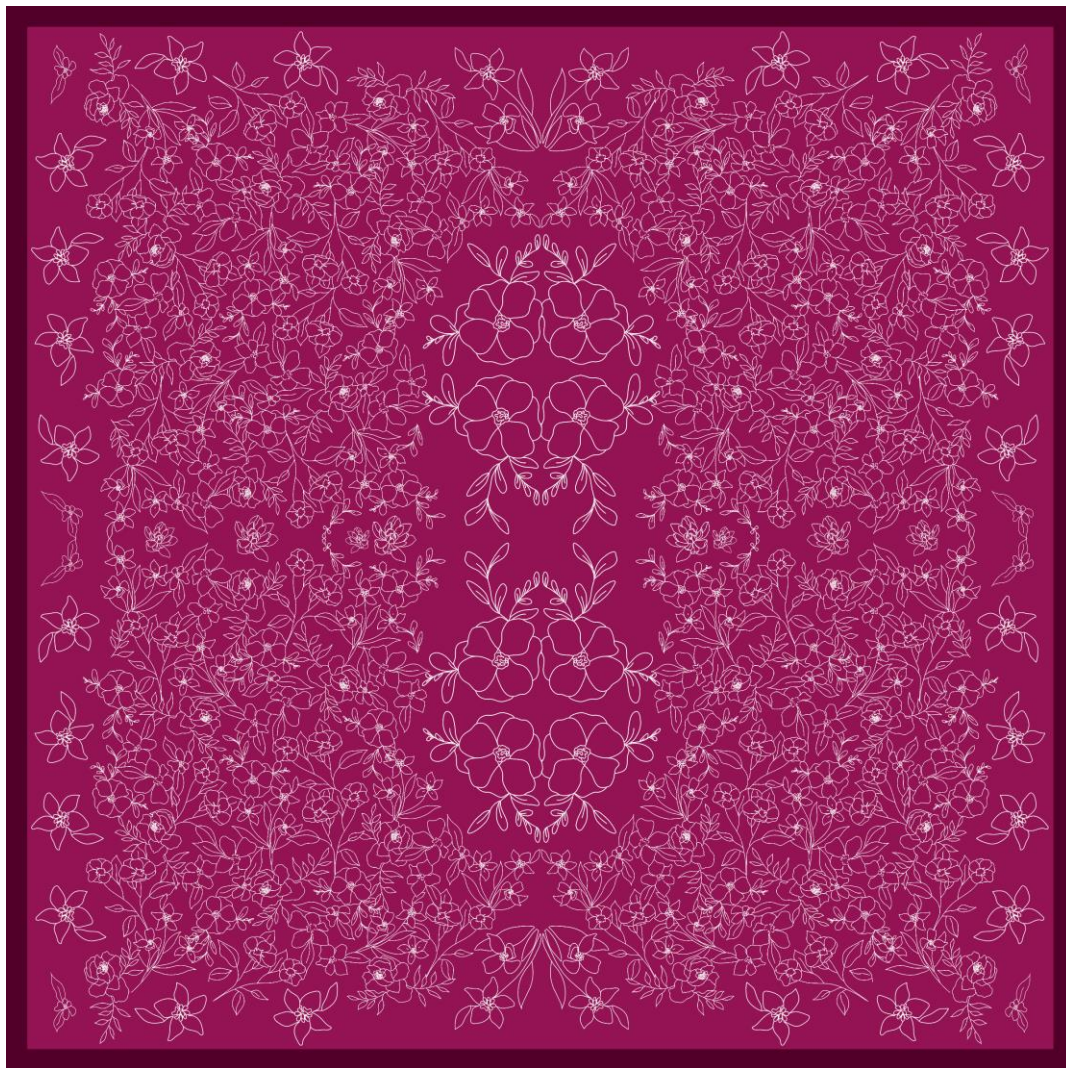

ΣΥΝΘΕΣΗ

2

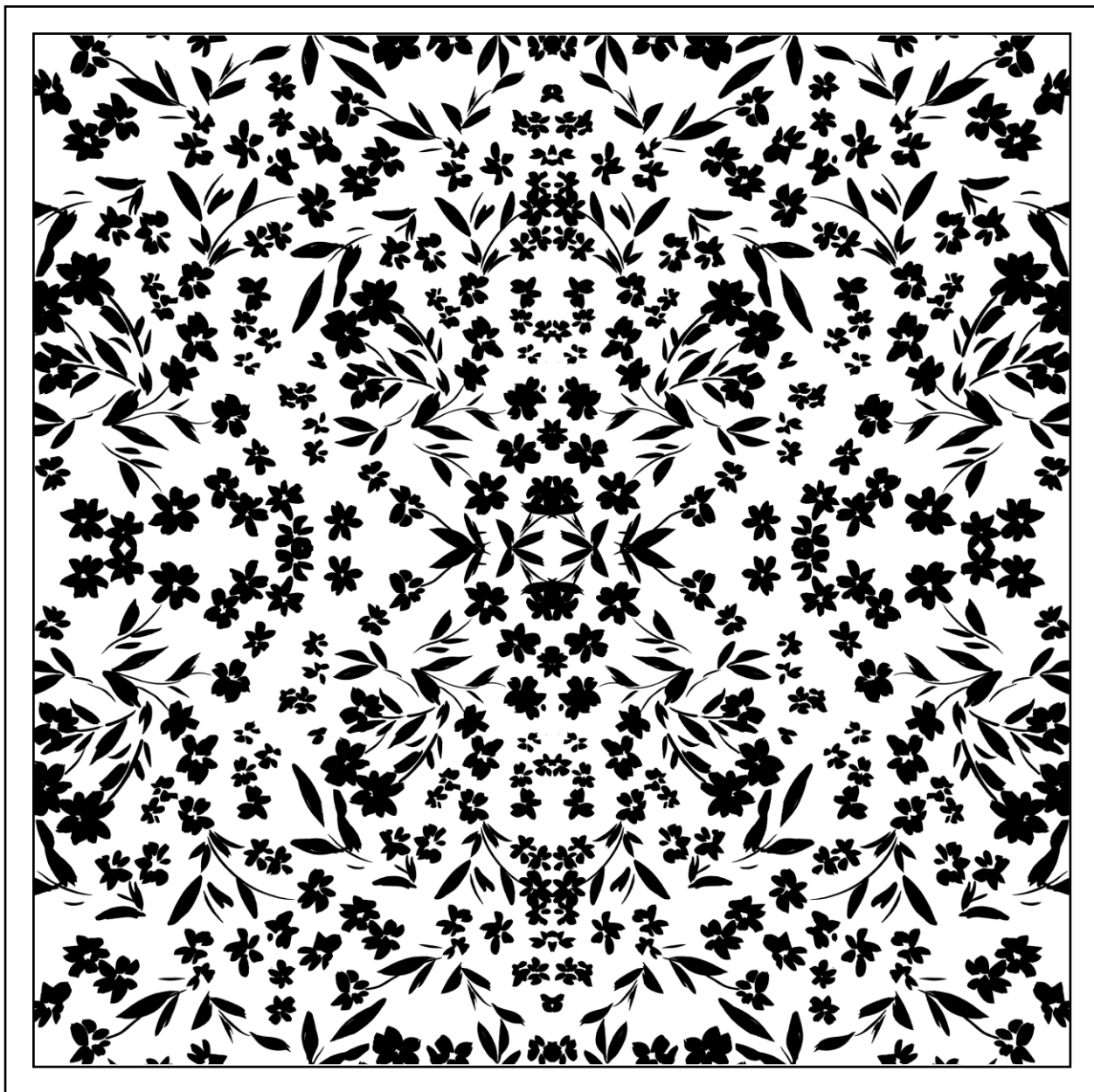
ΣΕΙΡΑ 2

Ingenuità

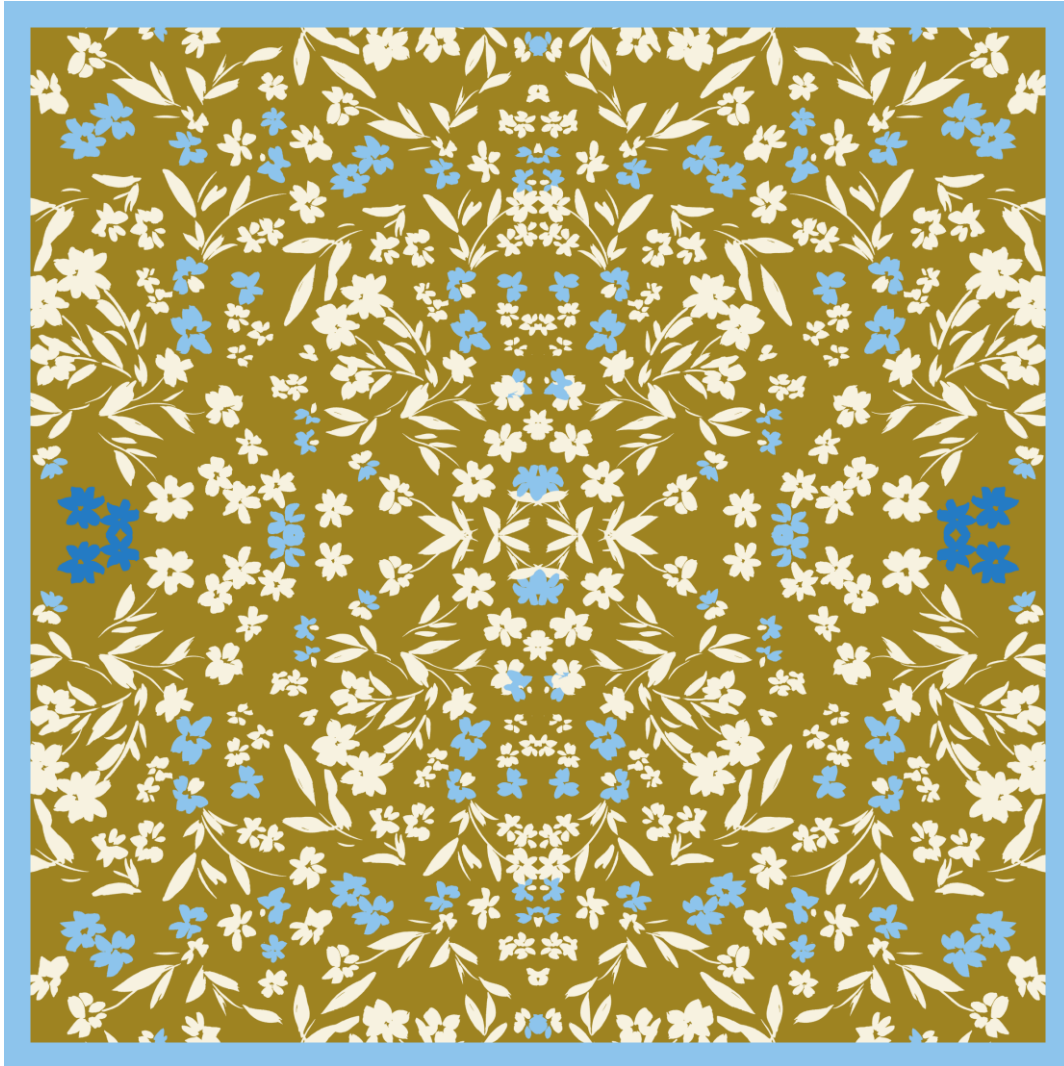
Η αφέλεια της προσημότης.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

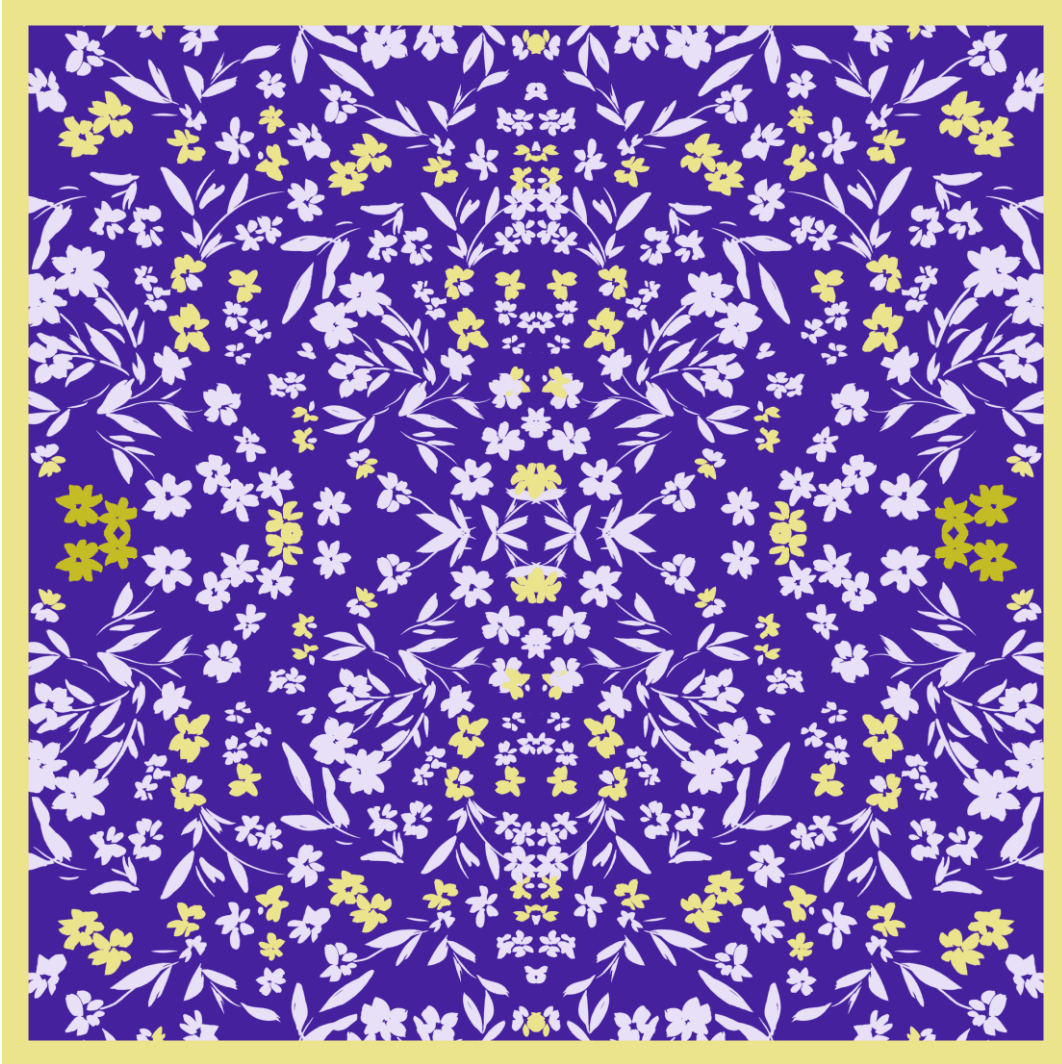

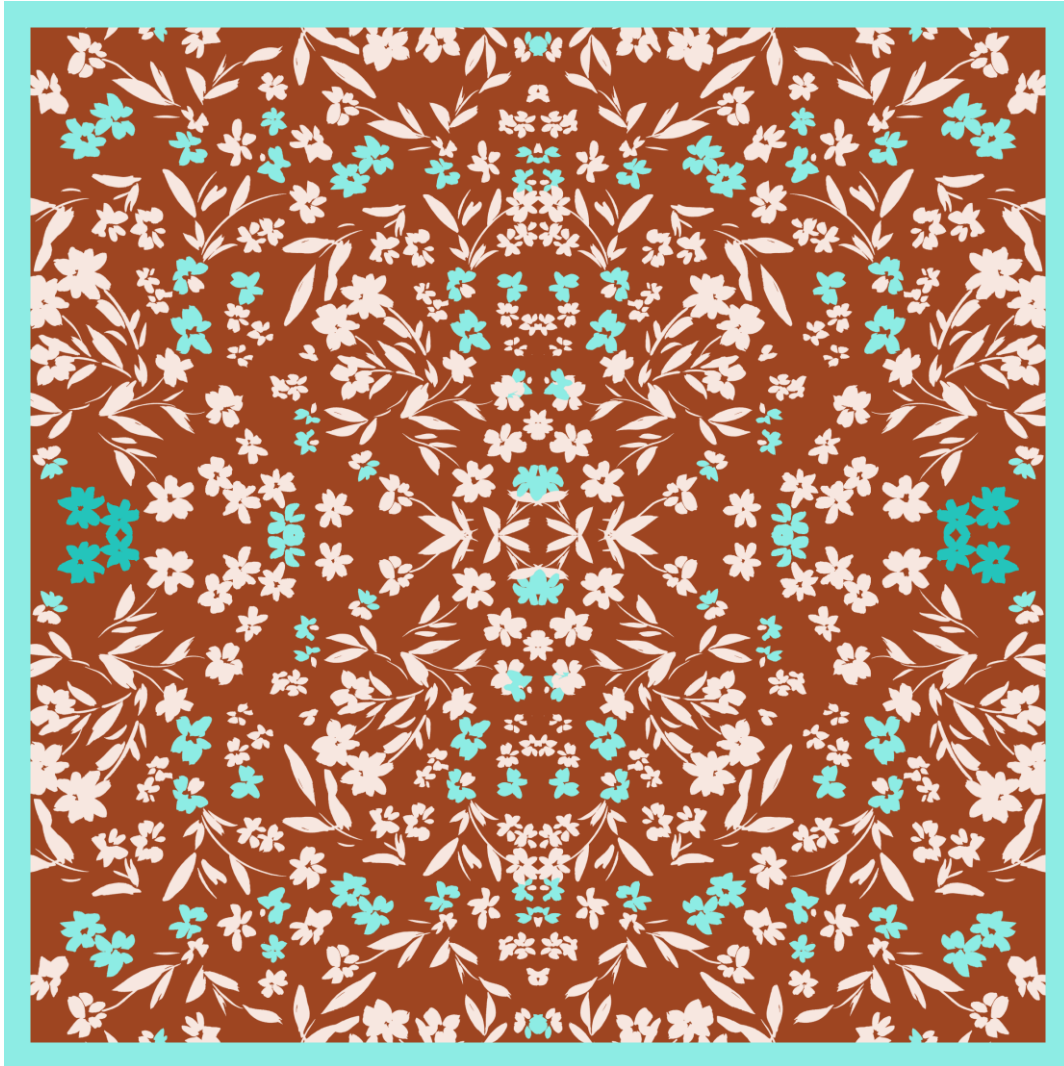

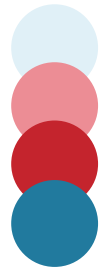
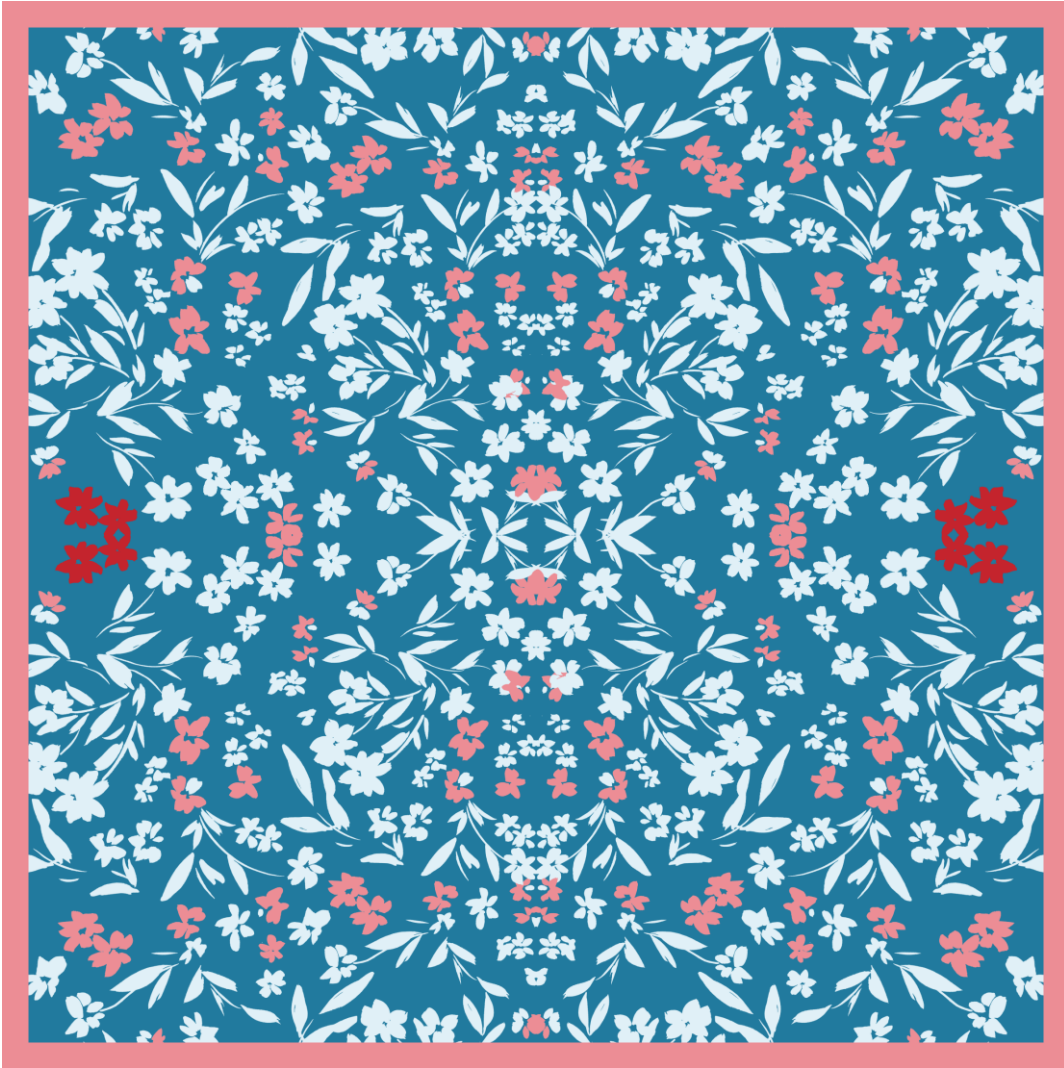

ΣΥΝΘΕΣΗ

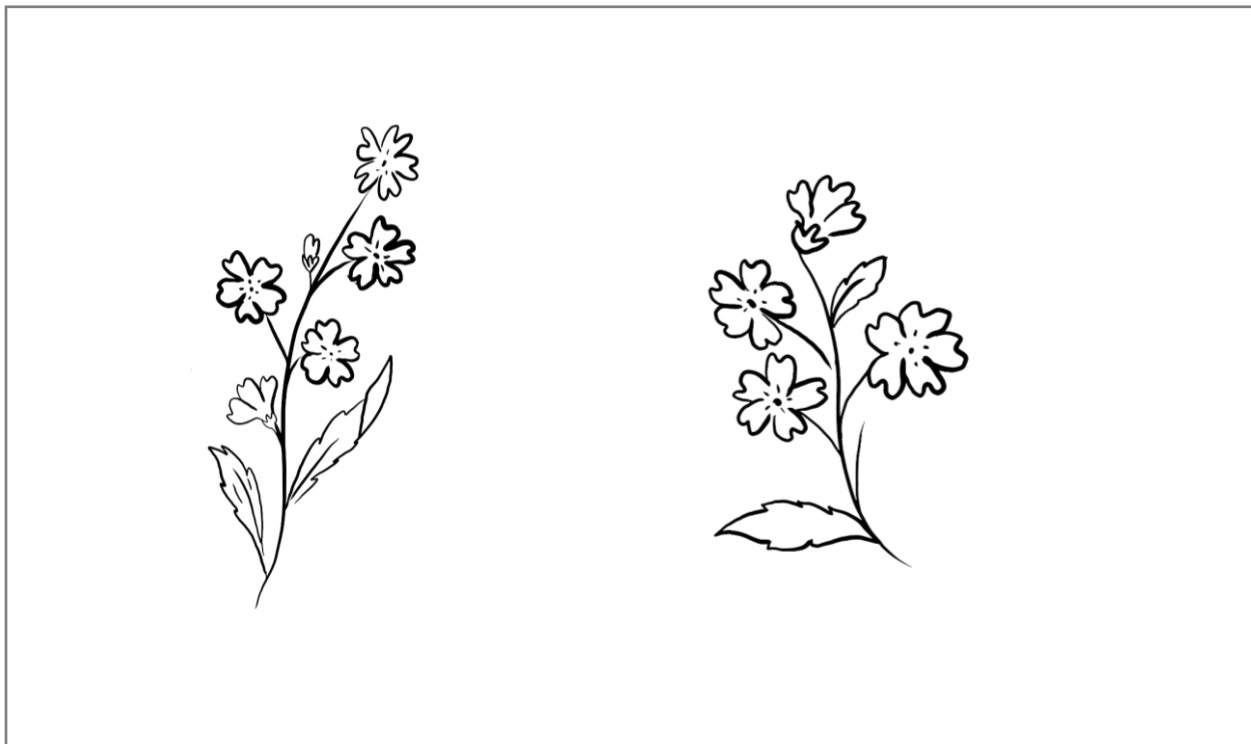
3

ΣΕΙΡΑ 2

Aspettativa

Η προσδοκία της επιστροφής.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΣΥΝΘΕΣΗ

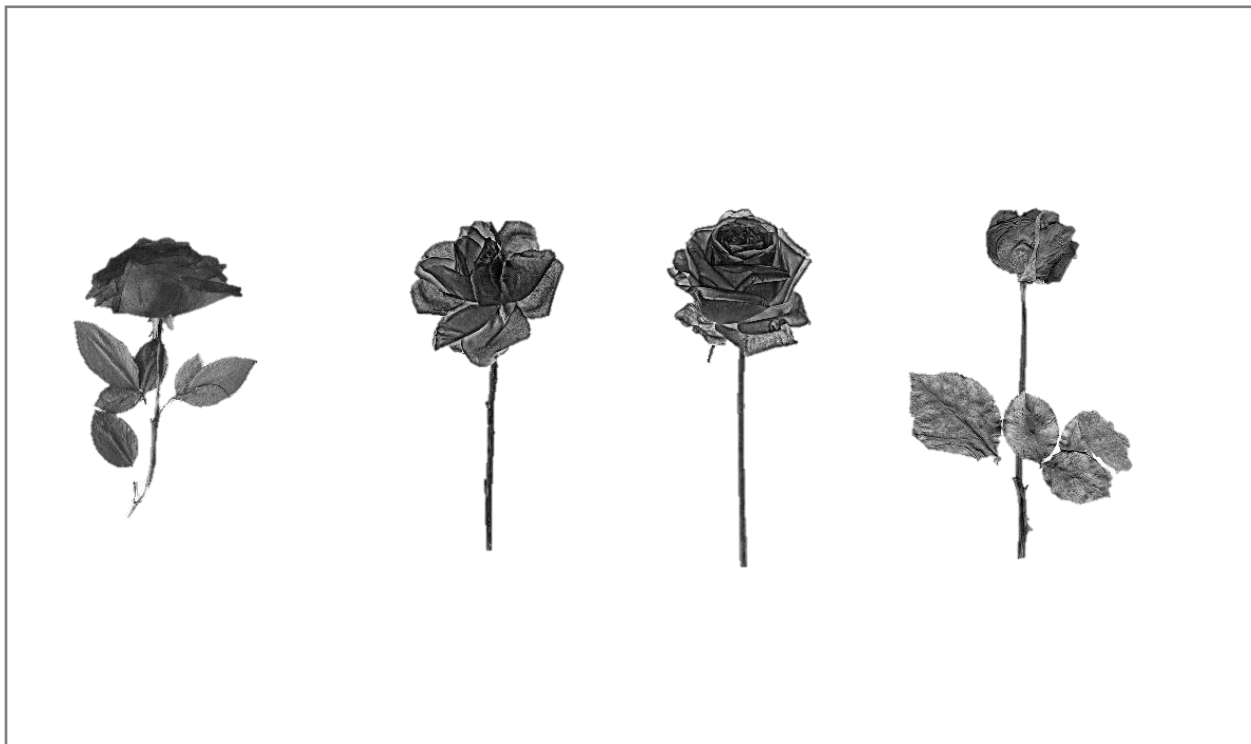
4

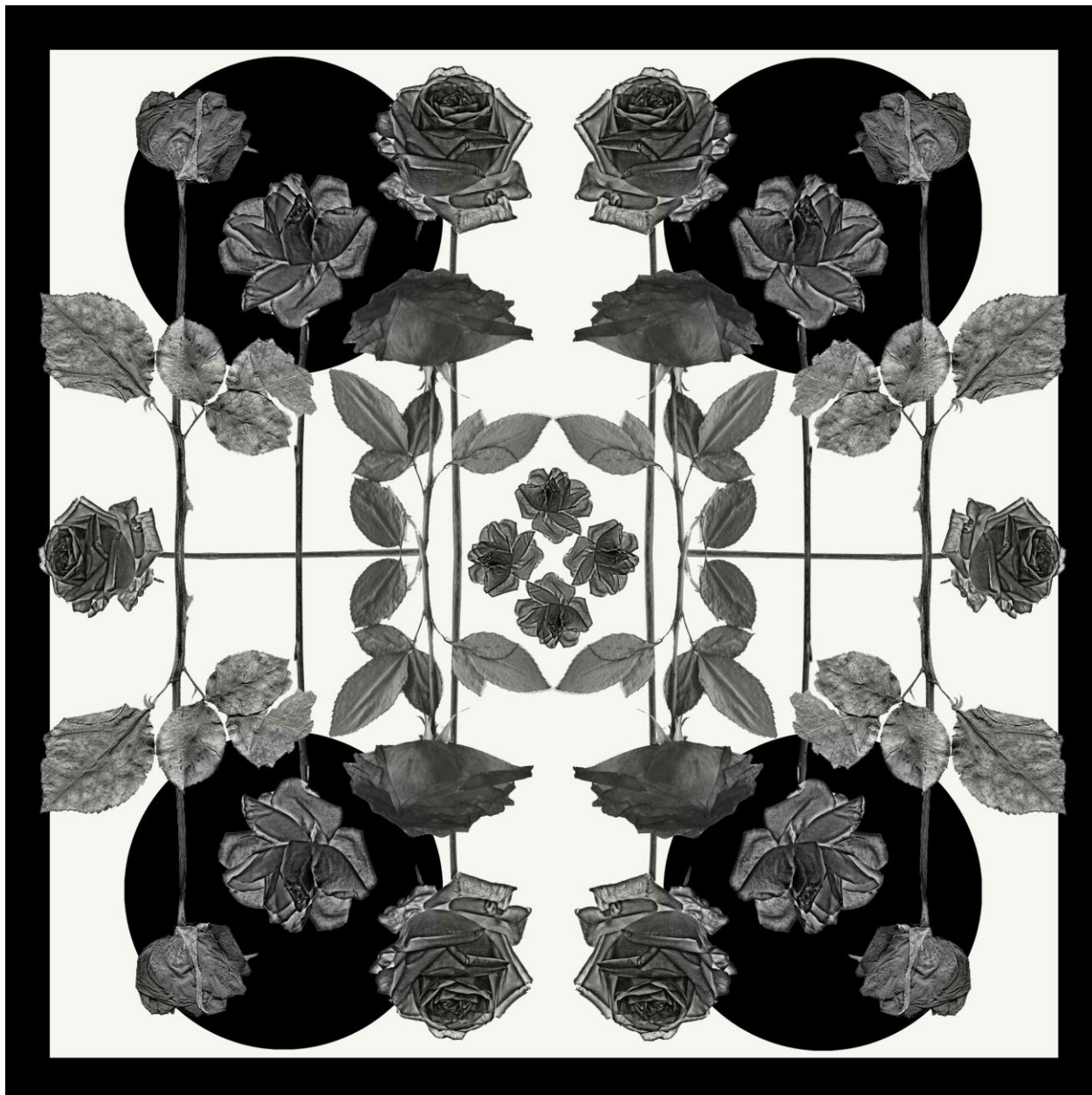
ΣΕΙΡΑ 2

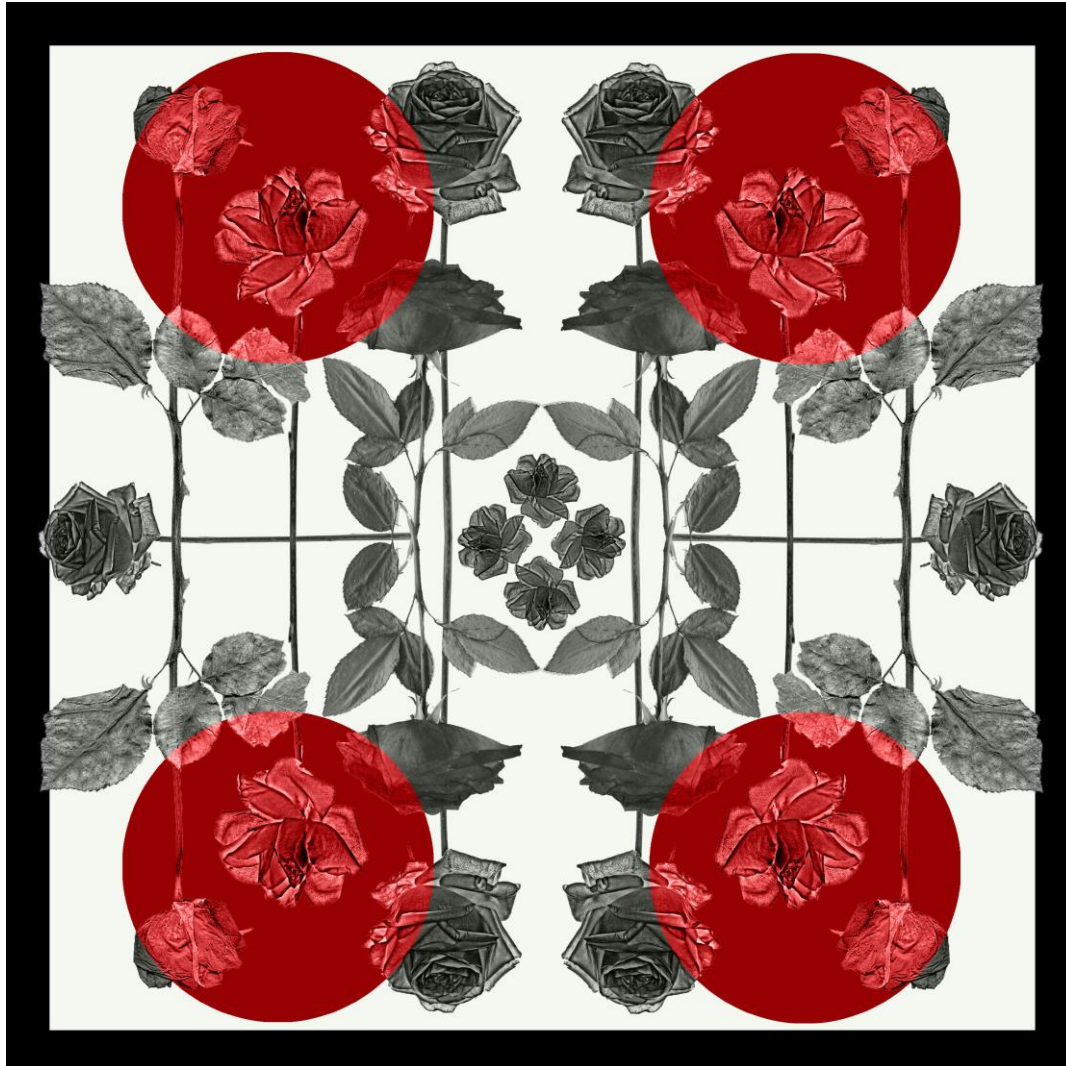
Lettera

Τα μαντάτα που έρχονται από την άλλη πλευρά του ωκεανού δεν είναι καλά.
Το κόκκινο πυροδοτεί.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

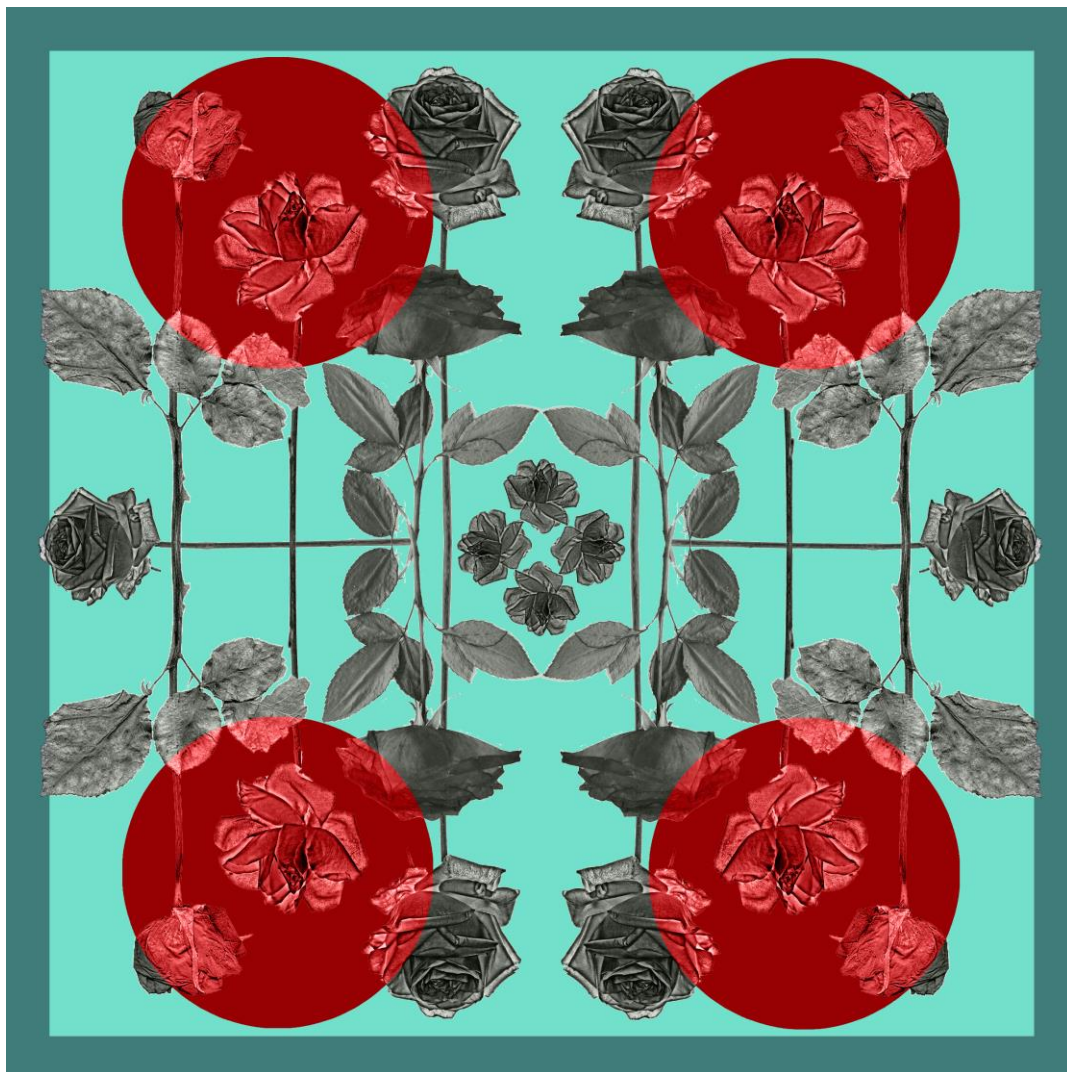

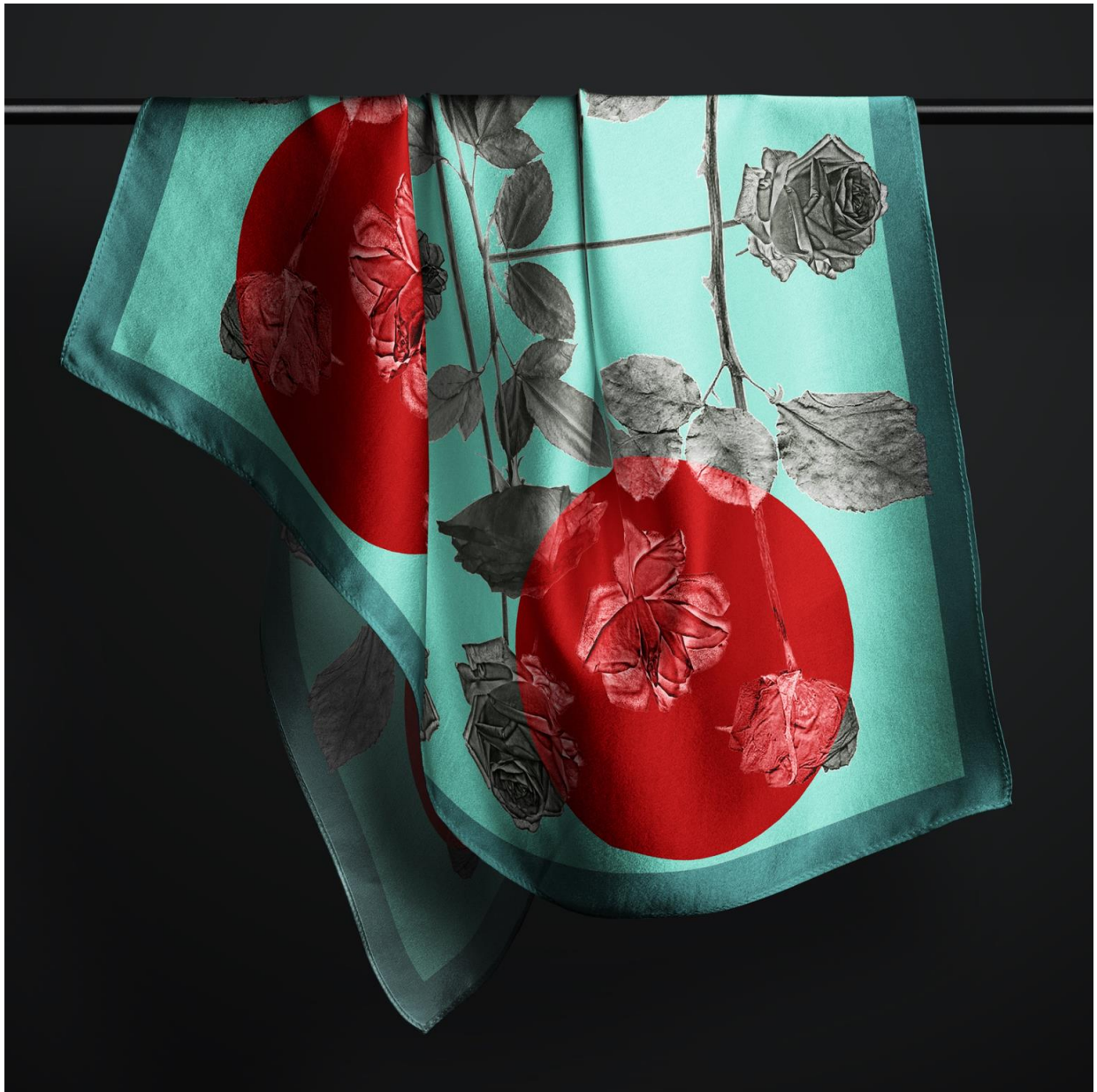

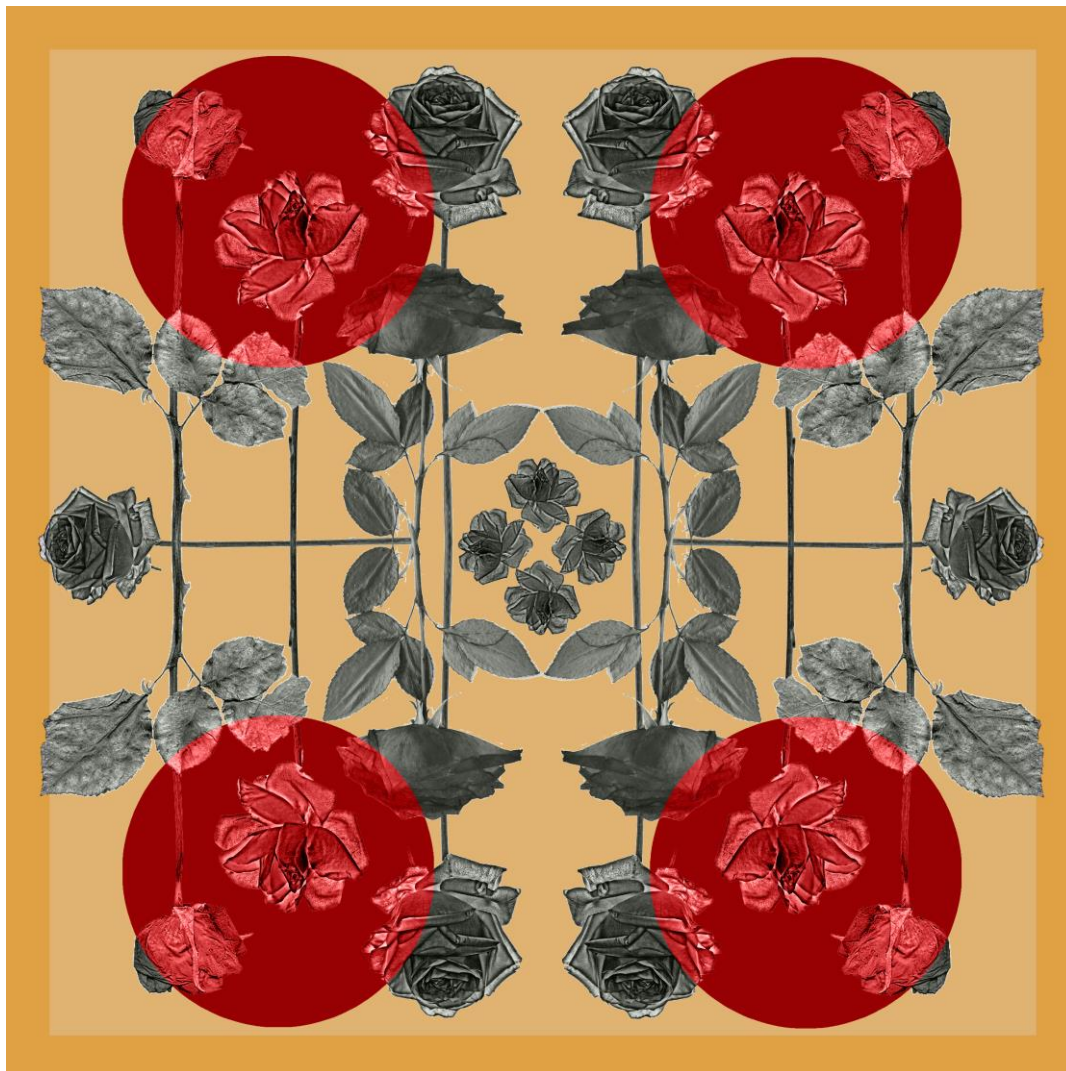

ΣΥΝΘΕΣΗ

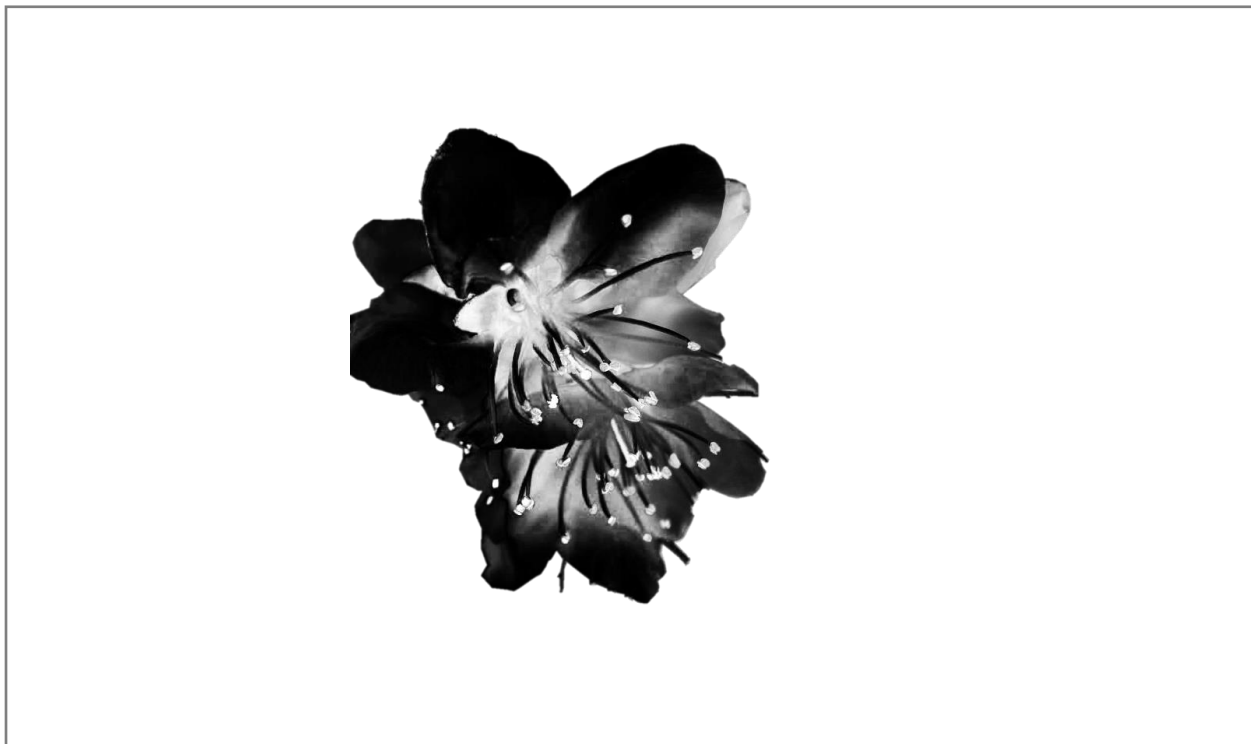
5

ΣΕΙΡΑ 2

Yamadori

Η απάρνηση του προξενιού.

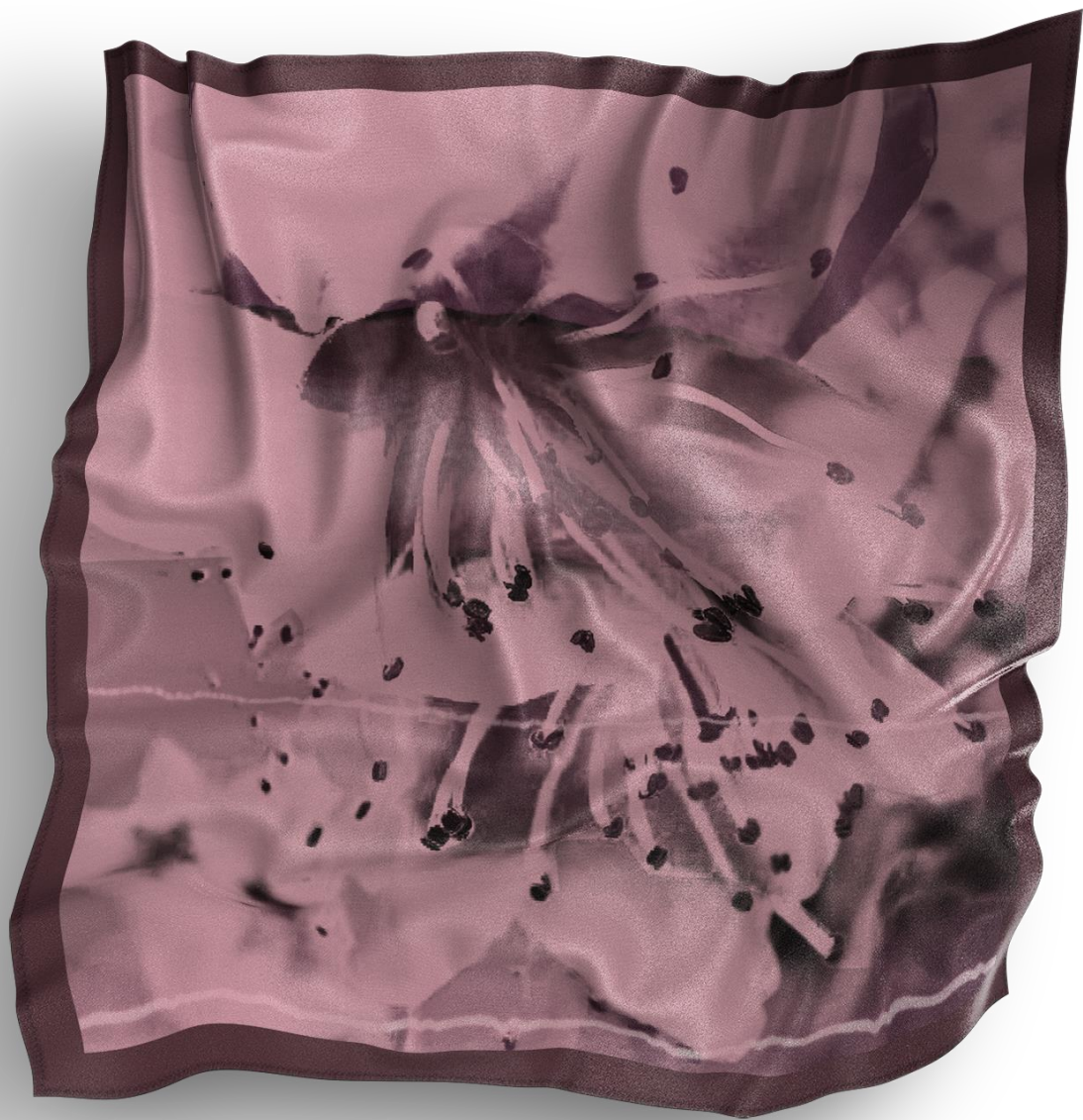
ΣΤΟΙΧΕΙΑ

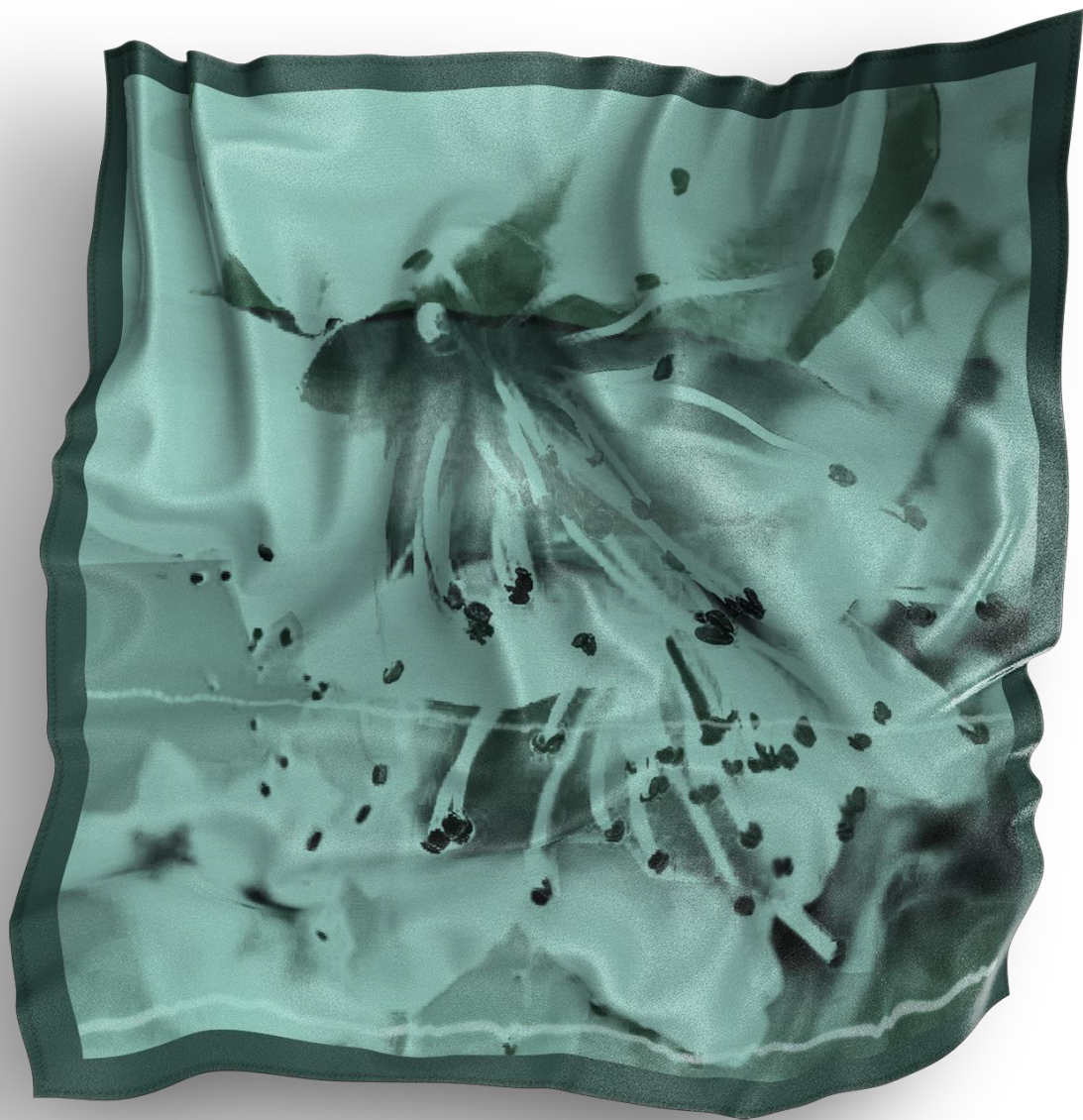

ΣΥΝΘΕΣΗ

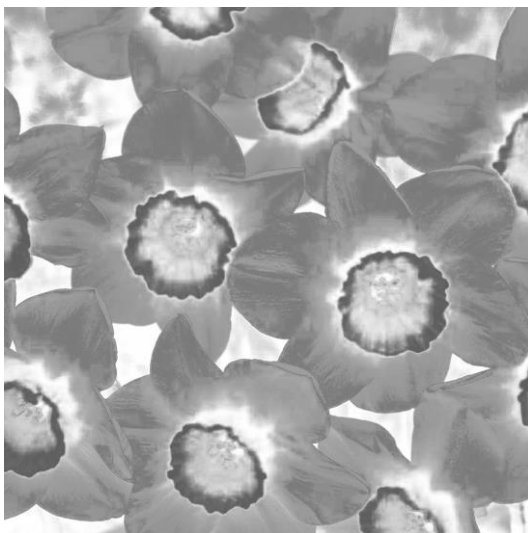
6

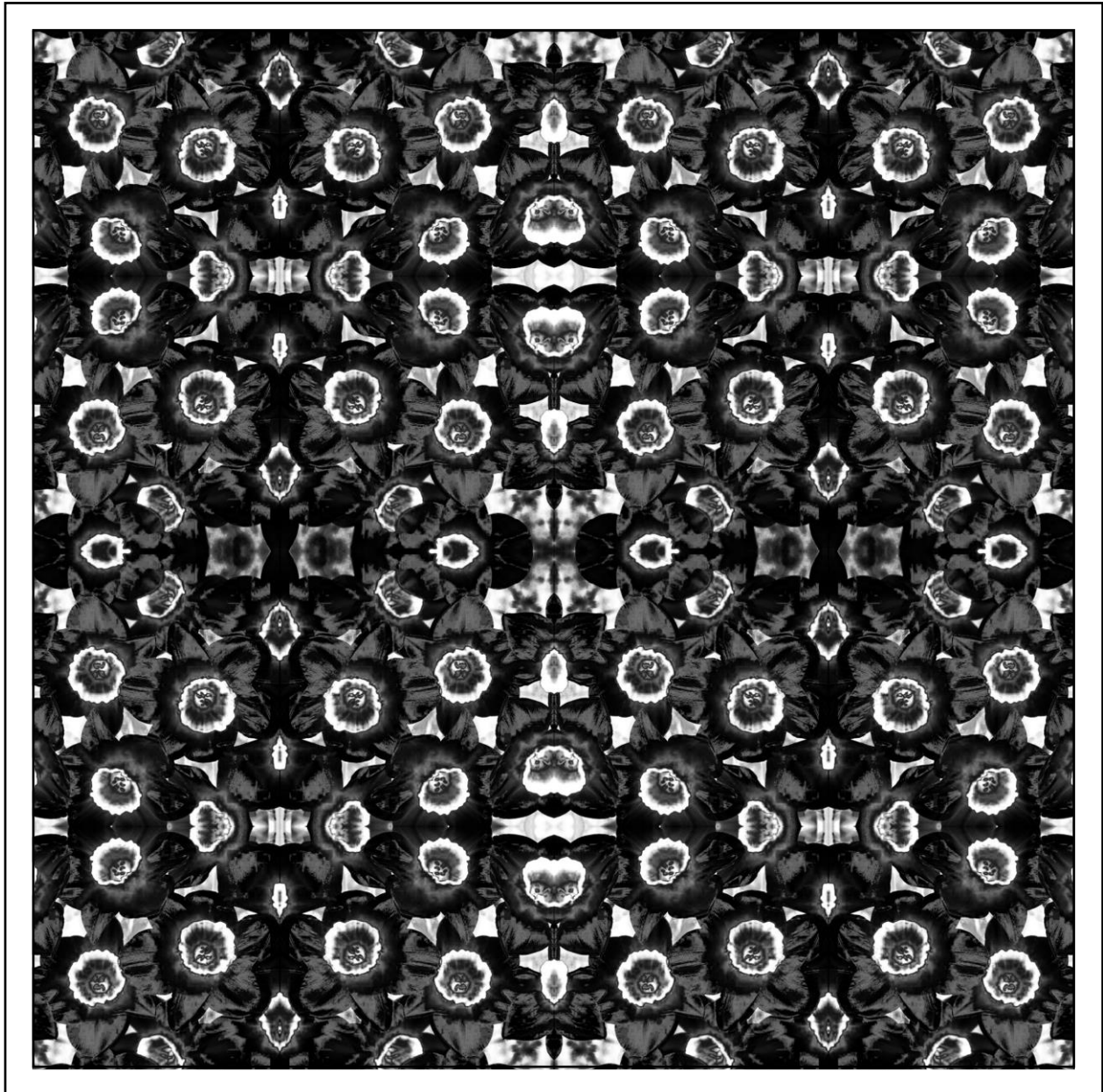
ΣΕΙΡΑ 2

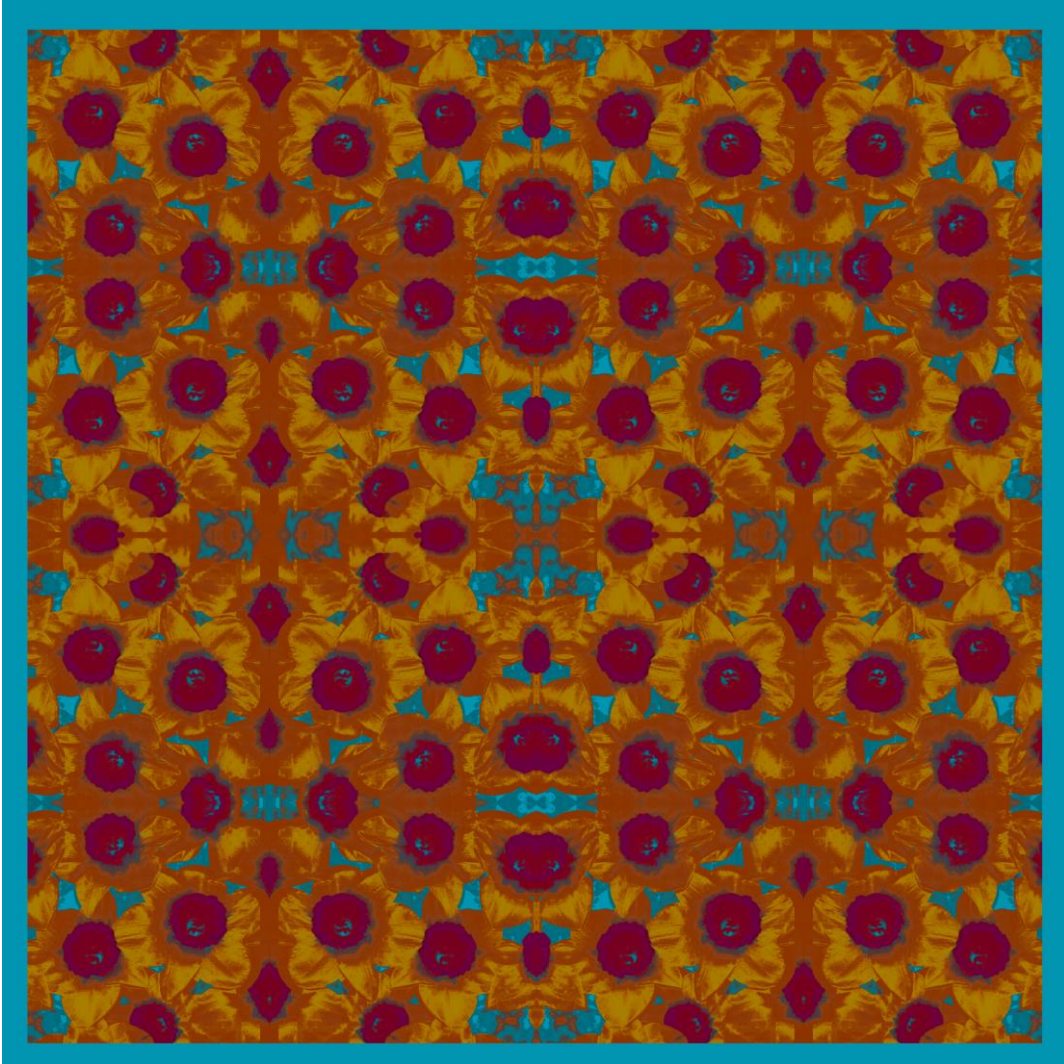
Confusione

Η Cio-Cio-San αδυνατεί να πιστέψει ό,τι συμβαίνει.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

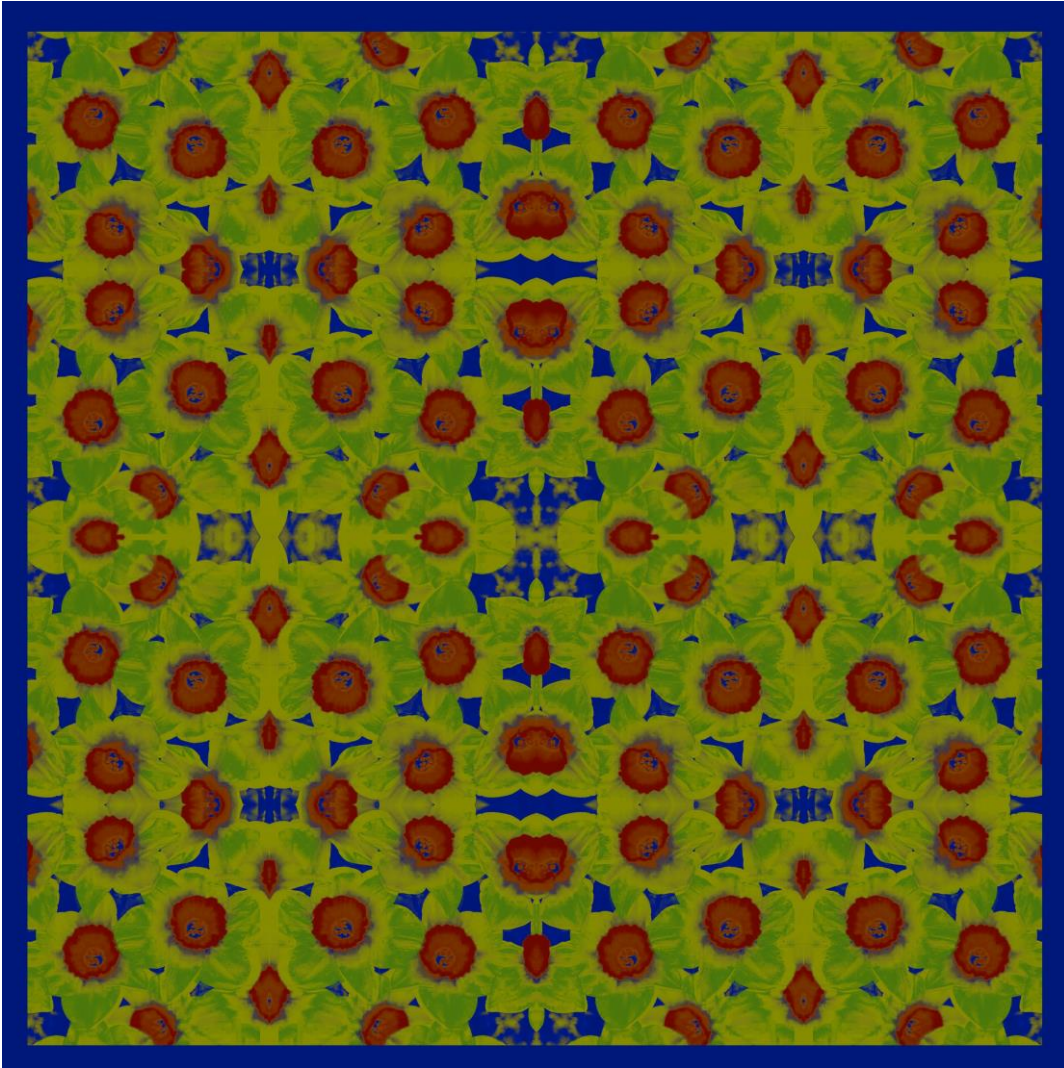

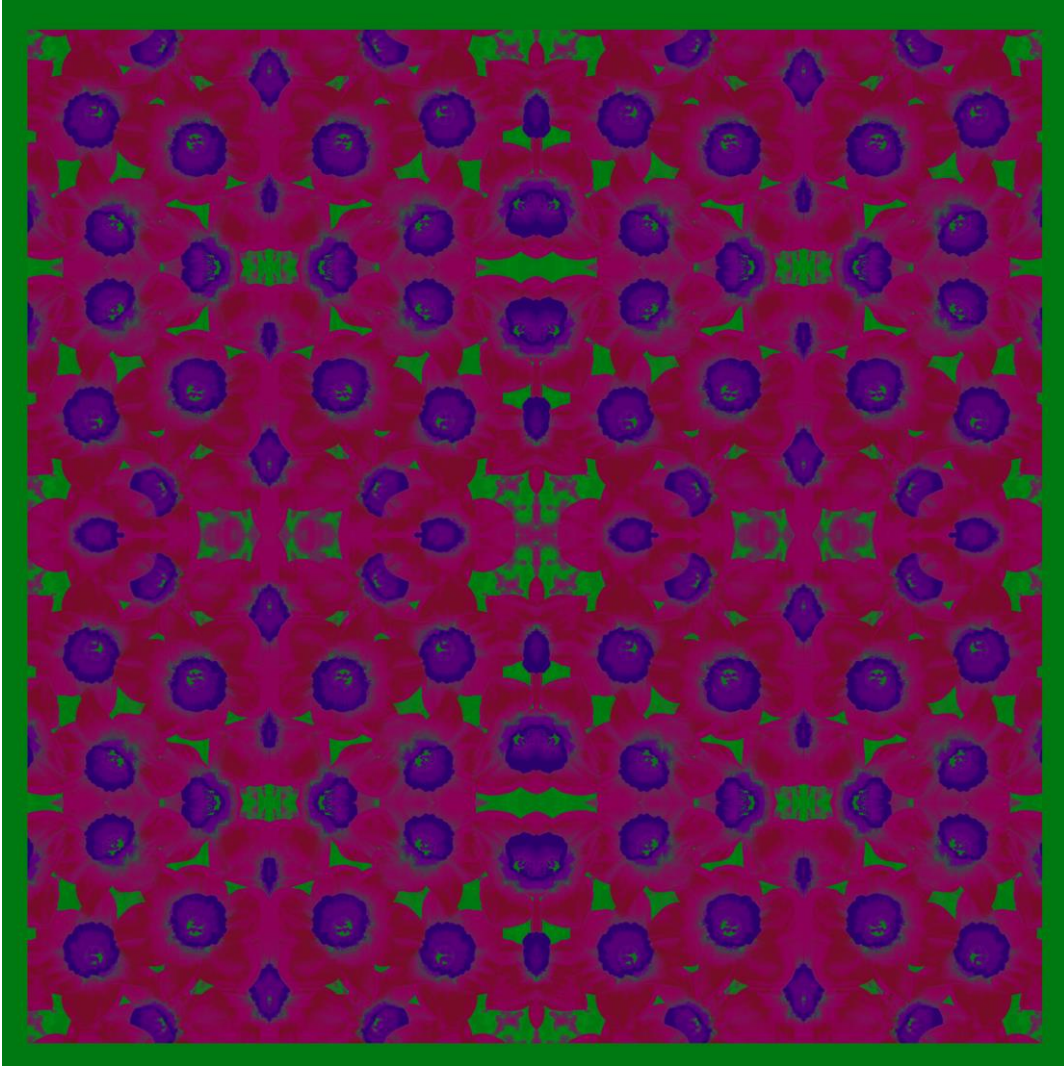

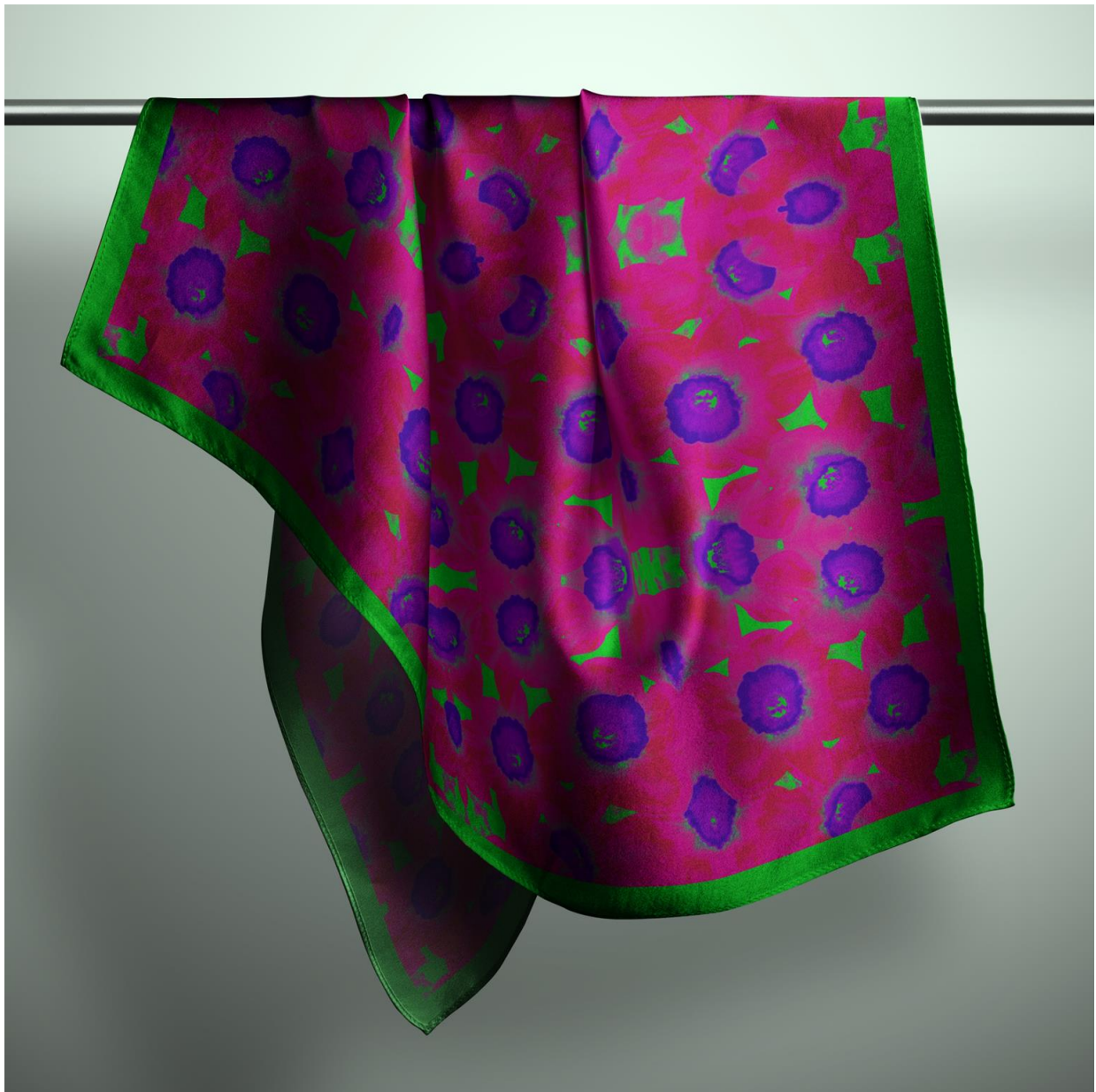

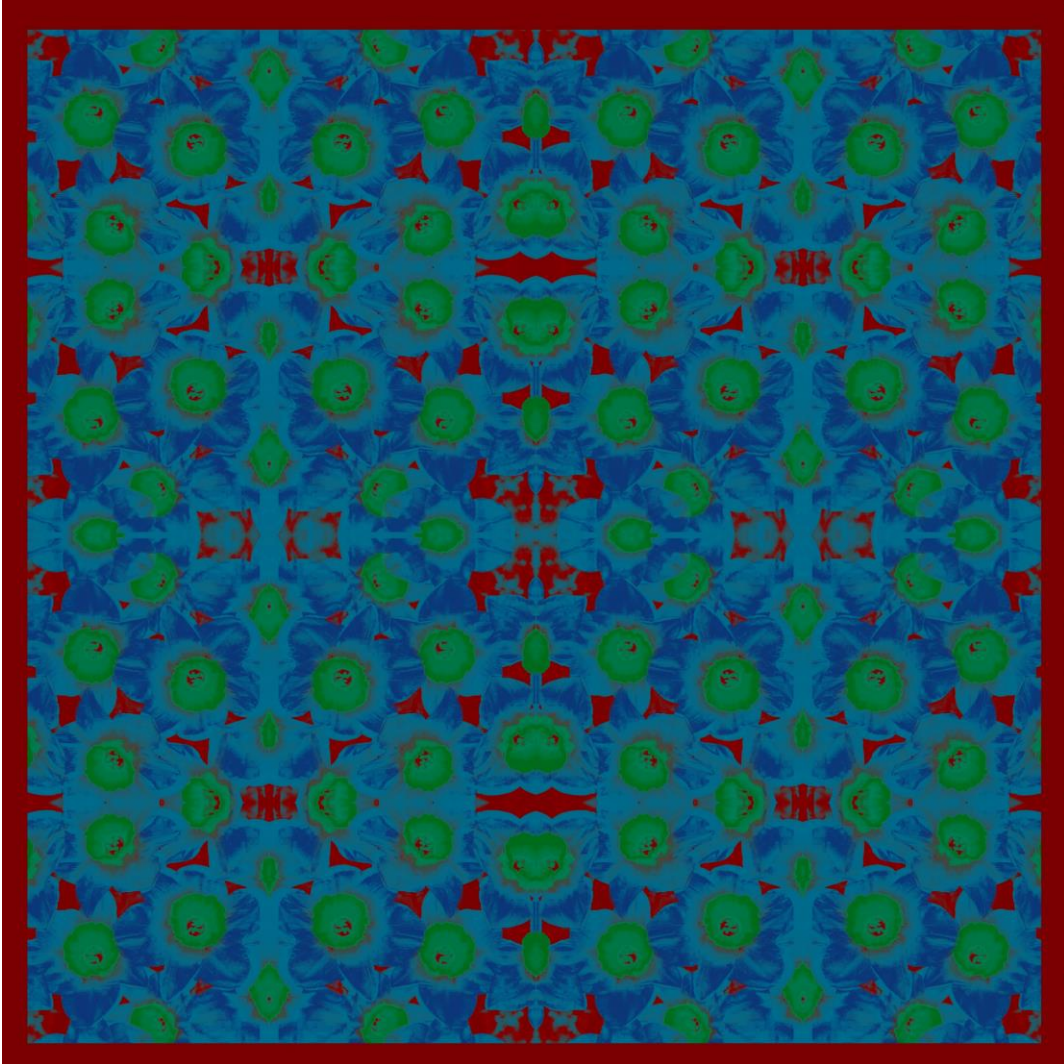

ΣΥΝΘΕΣΗ

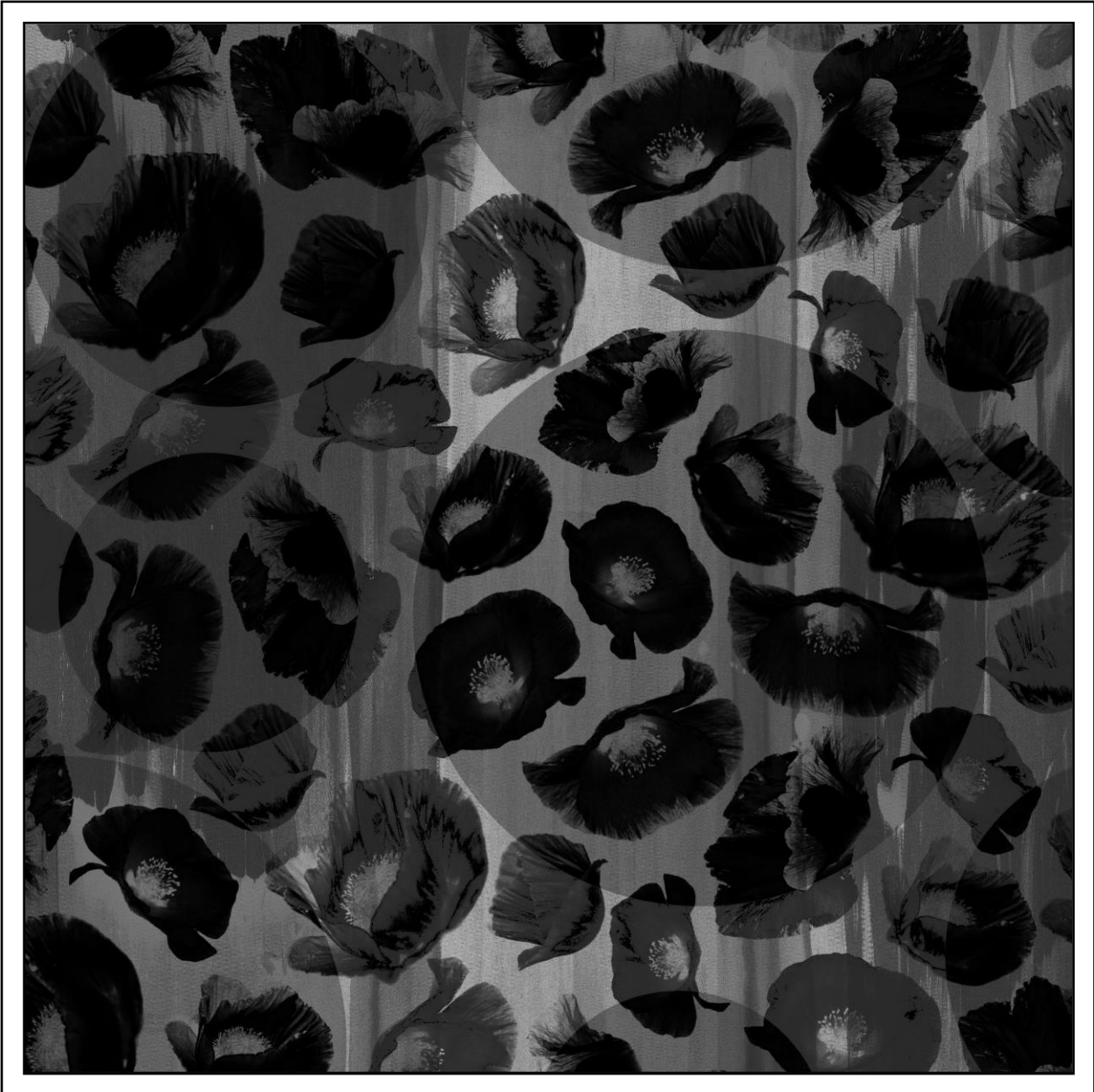
ΣΕΙΡΑ 2

Verità

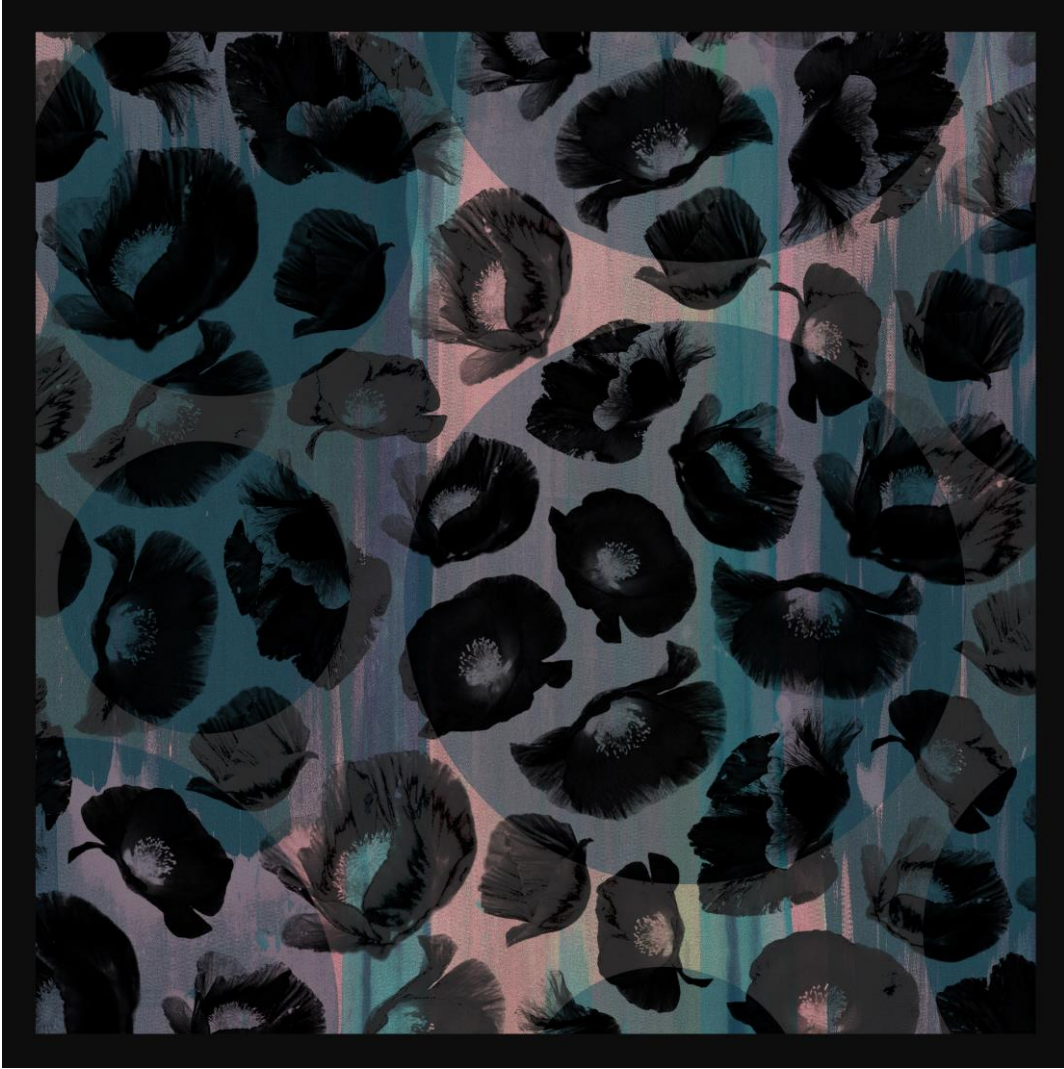
Η αγάπη δεν την αφήνει να δει την αλήθεια.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

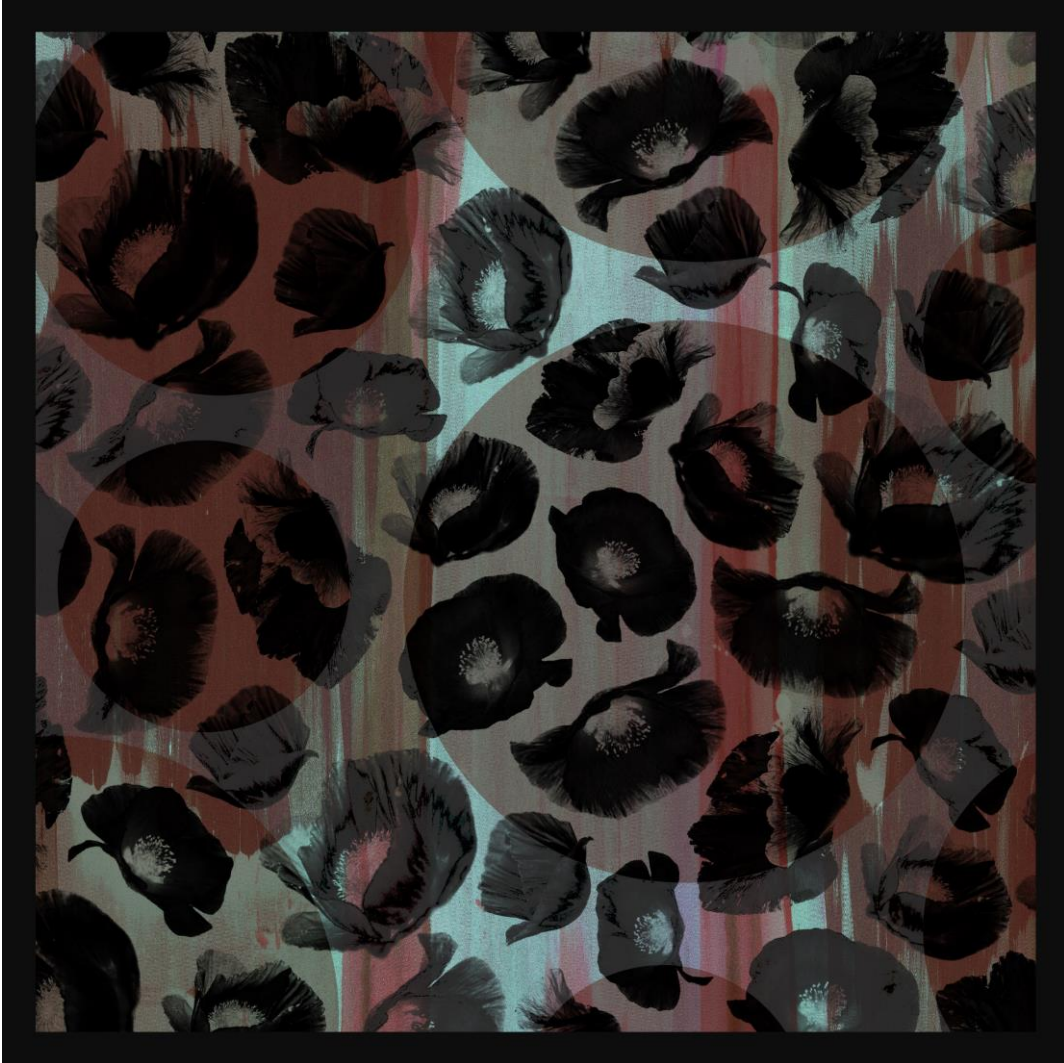

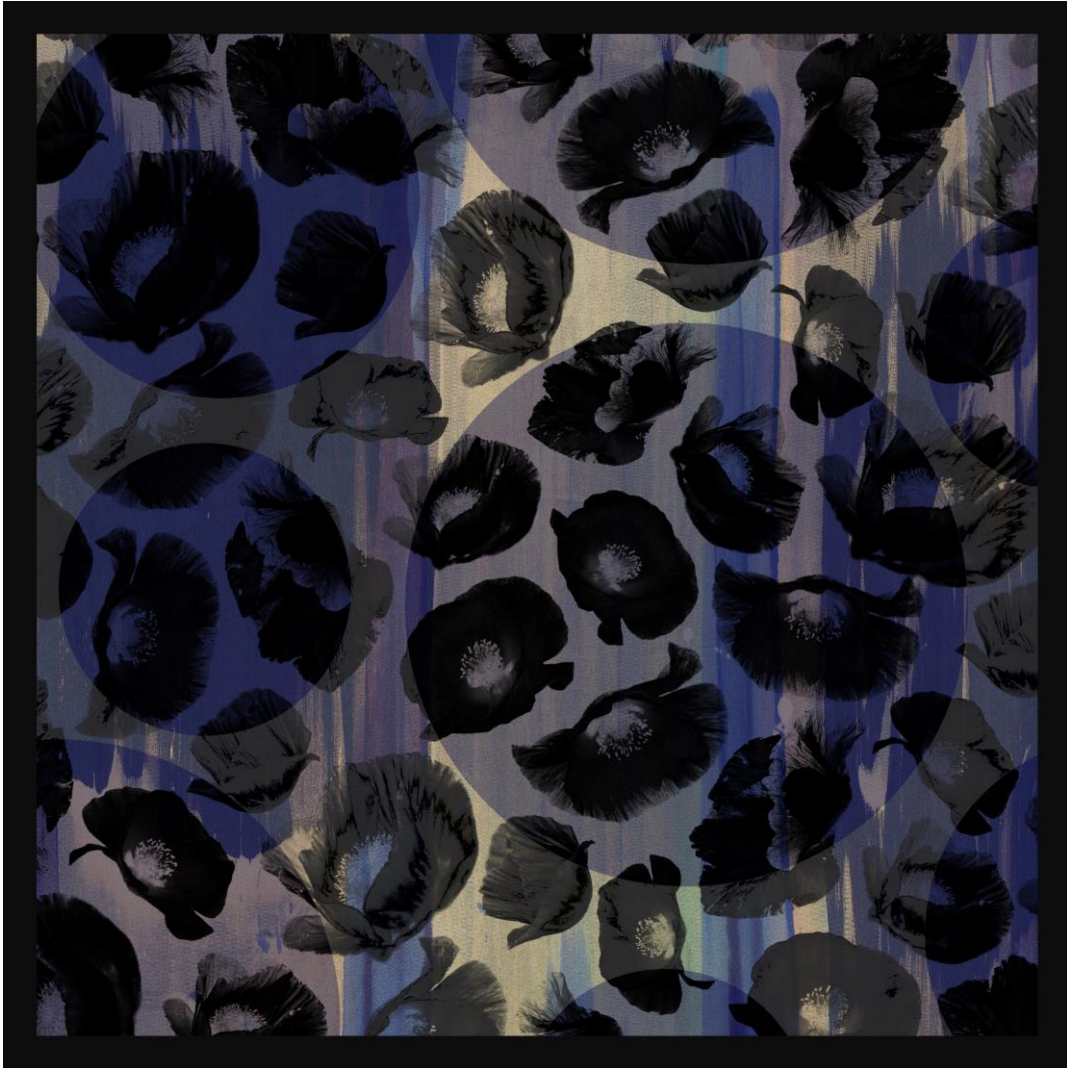

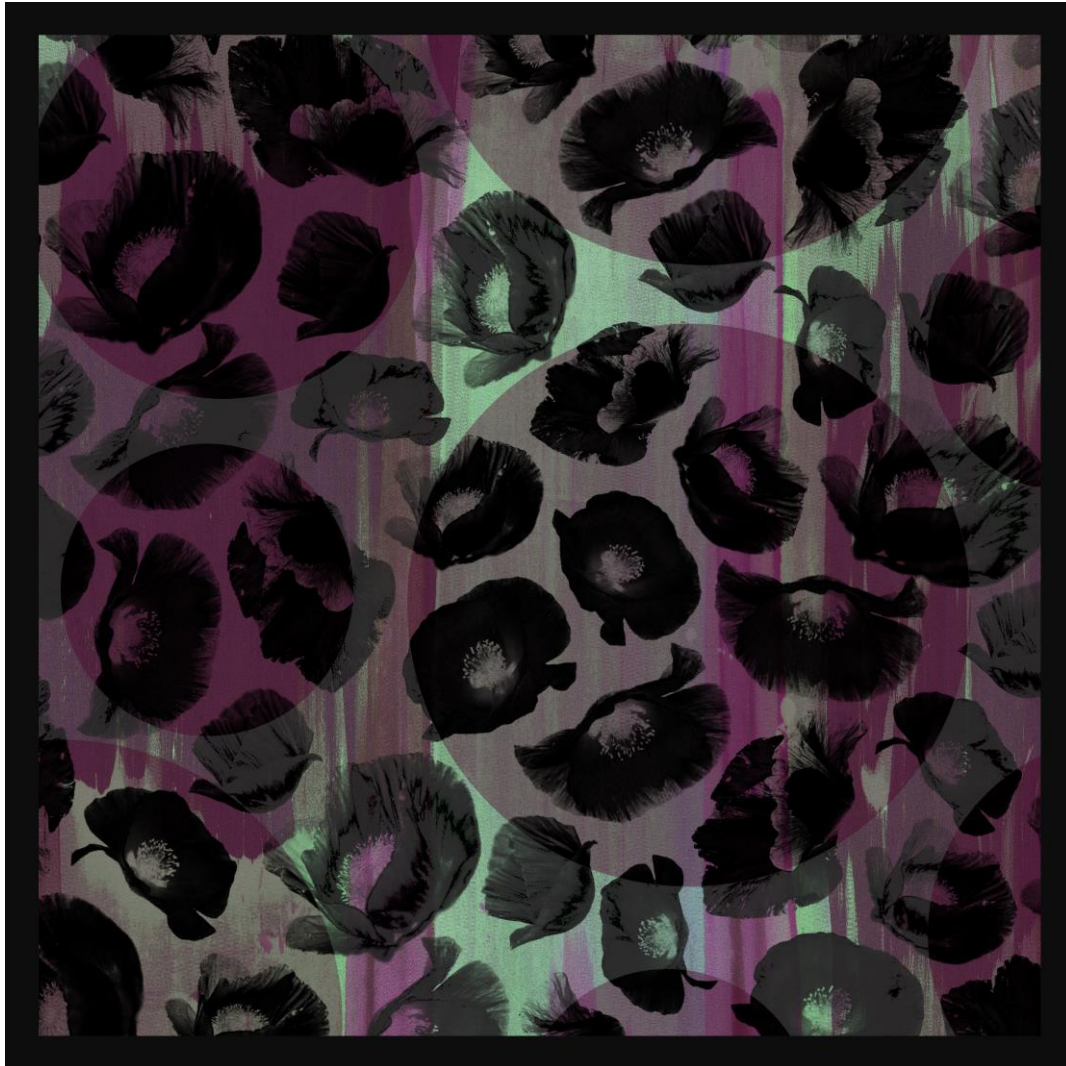

ΣΥΝΘΕΣΗ

8

ΣΕΙΡΑ 2

Rifiuto

Δεν υπάρχει τίποτ' άλλο γι' αυτήν.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΣΥΝΘΕΣΗ

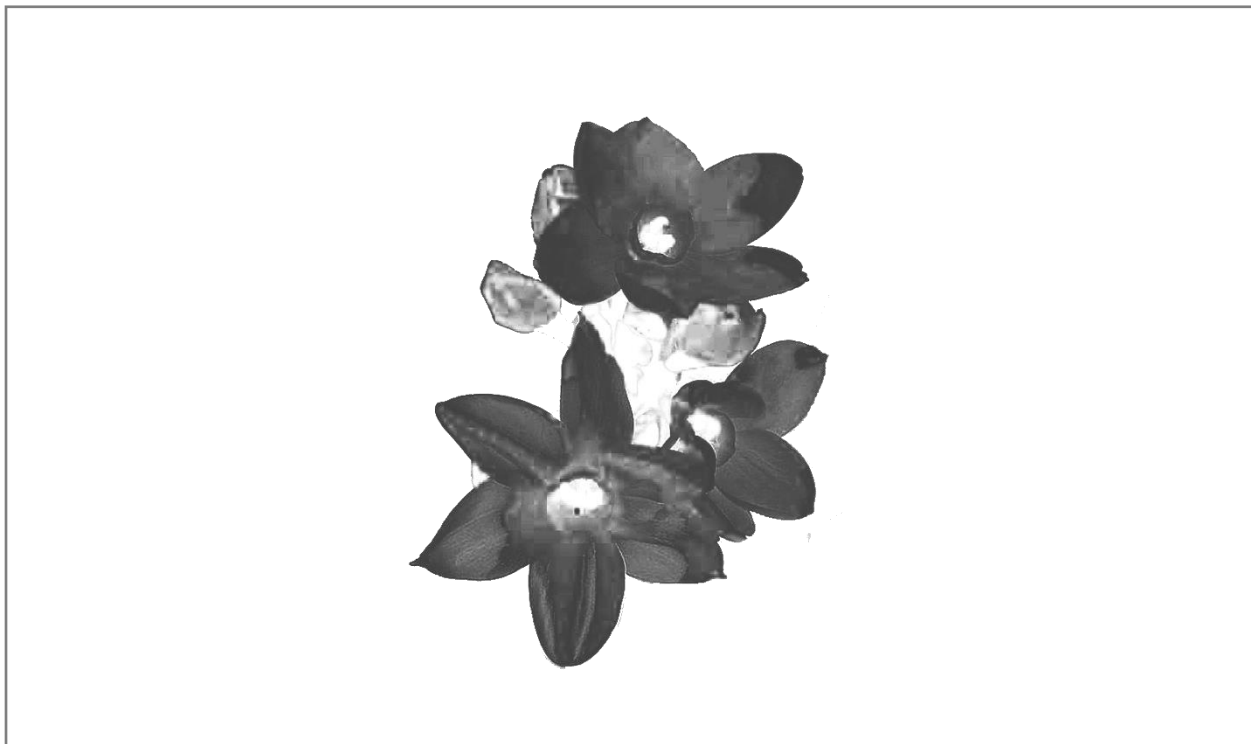
9

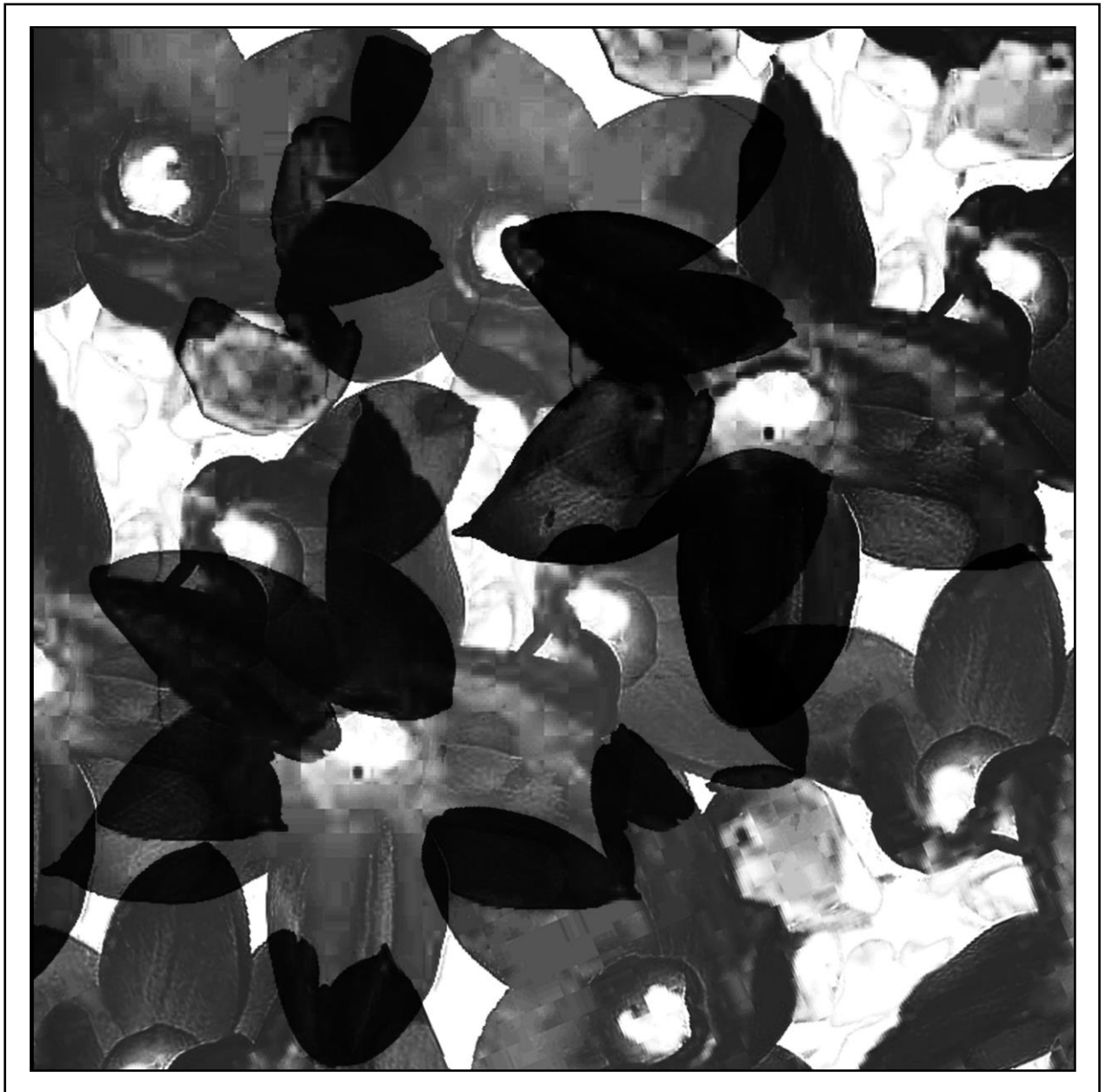
ΣΕΙΡΑ 2

Minaccia

Ο θάνατος είναι η μόνη λύση στην απάρνηση του συζύγου.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

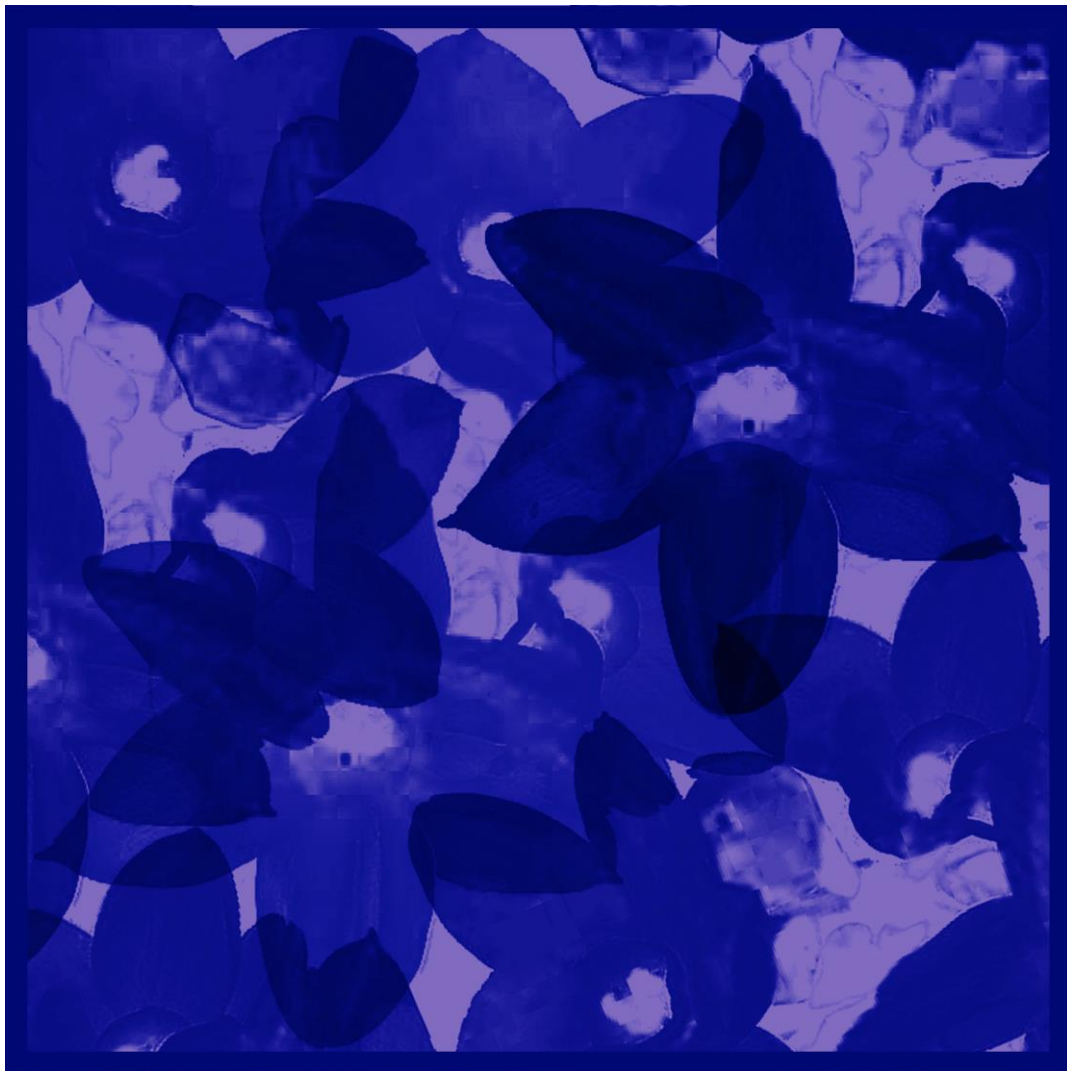

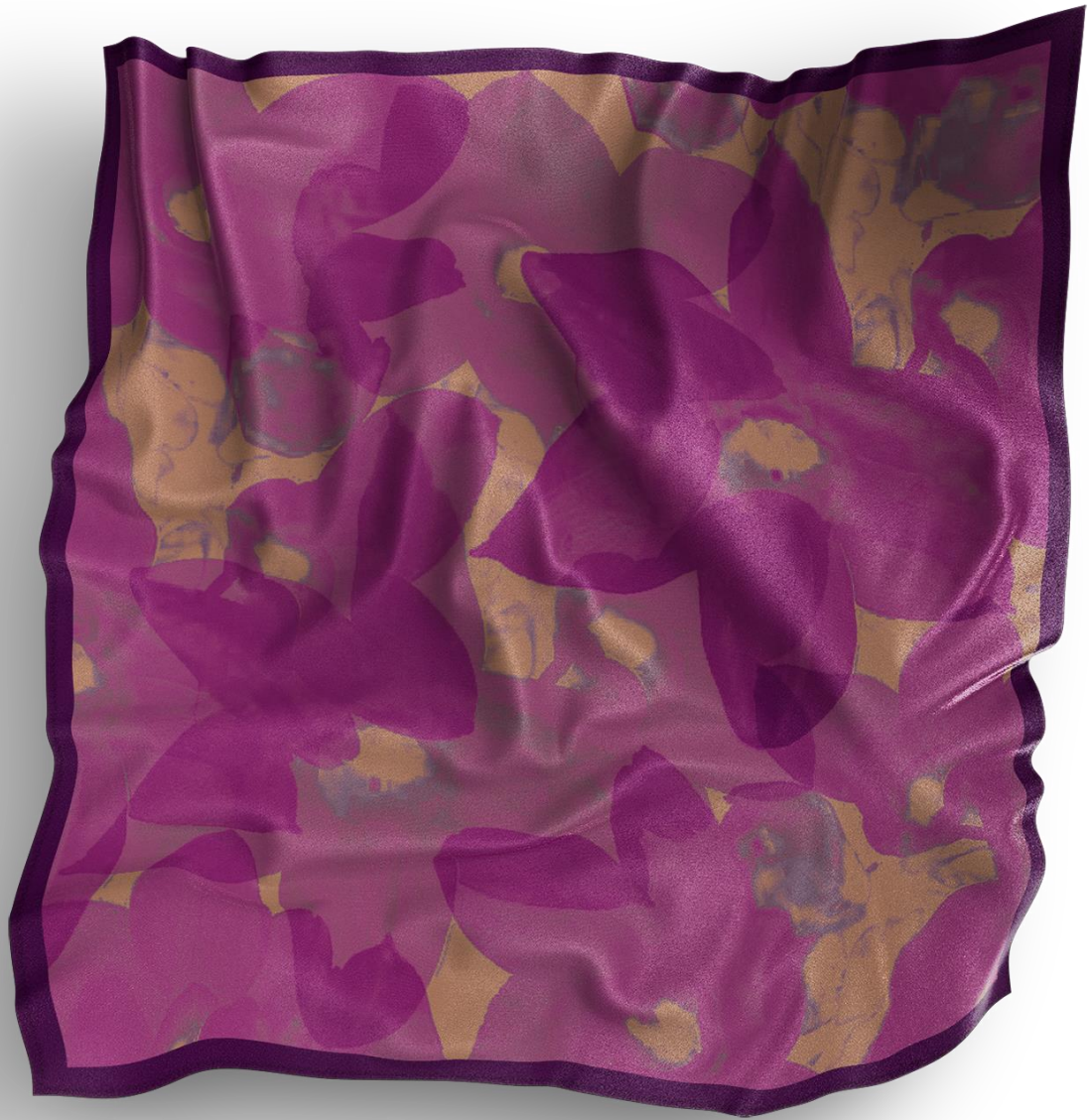

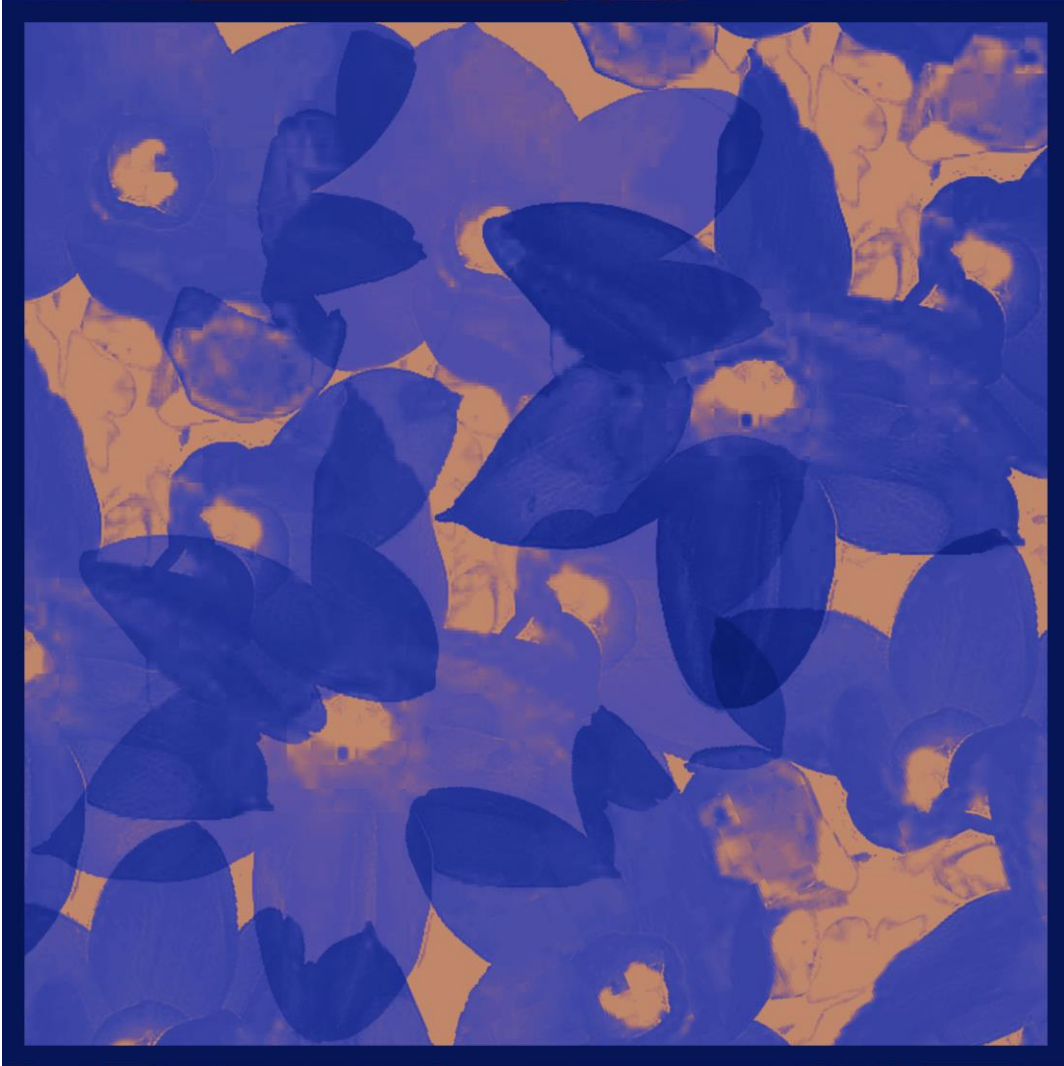

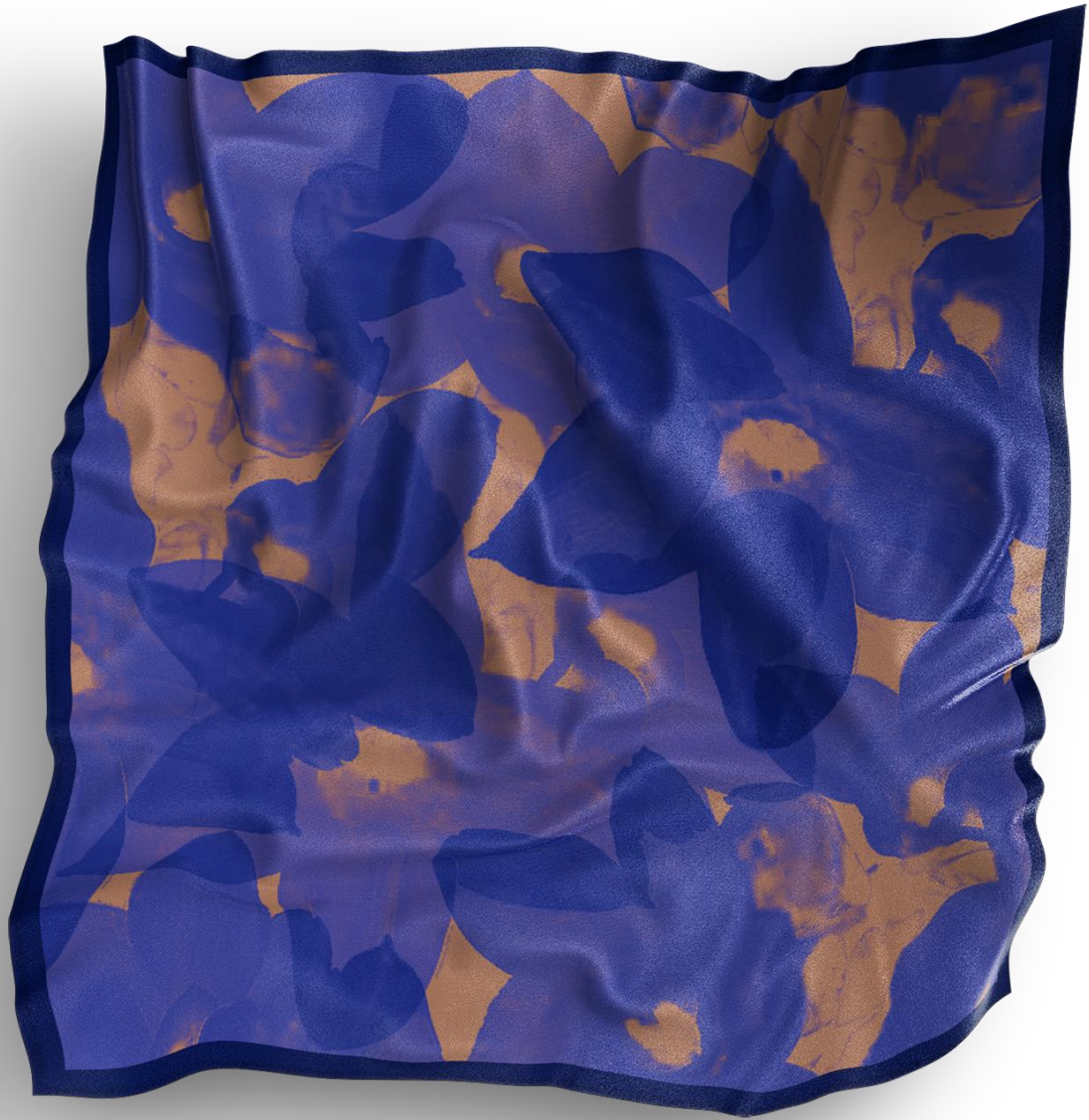

ΣΥΝΘΕΣΗ

10

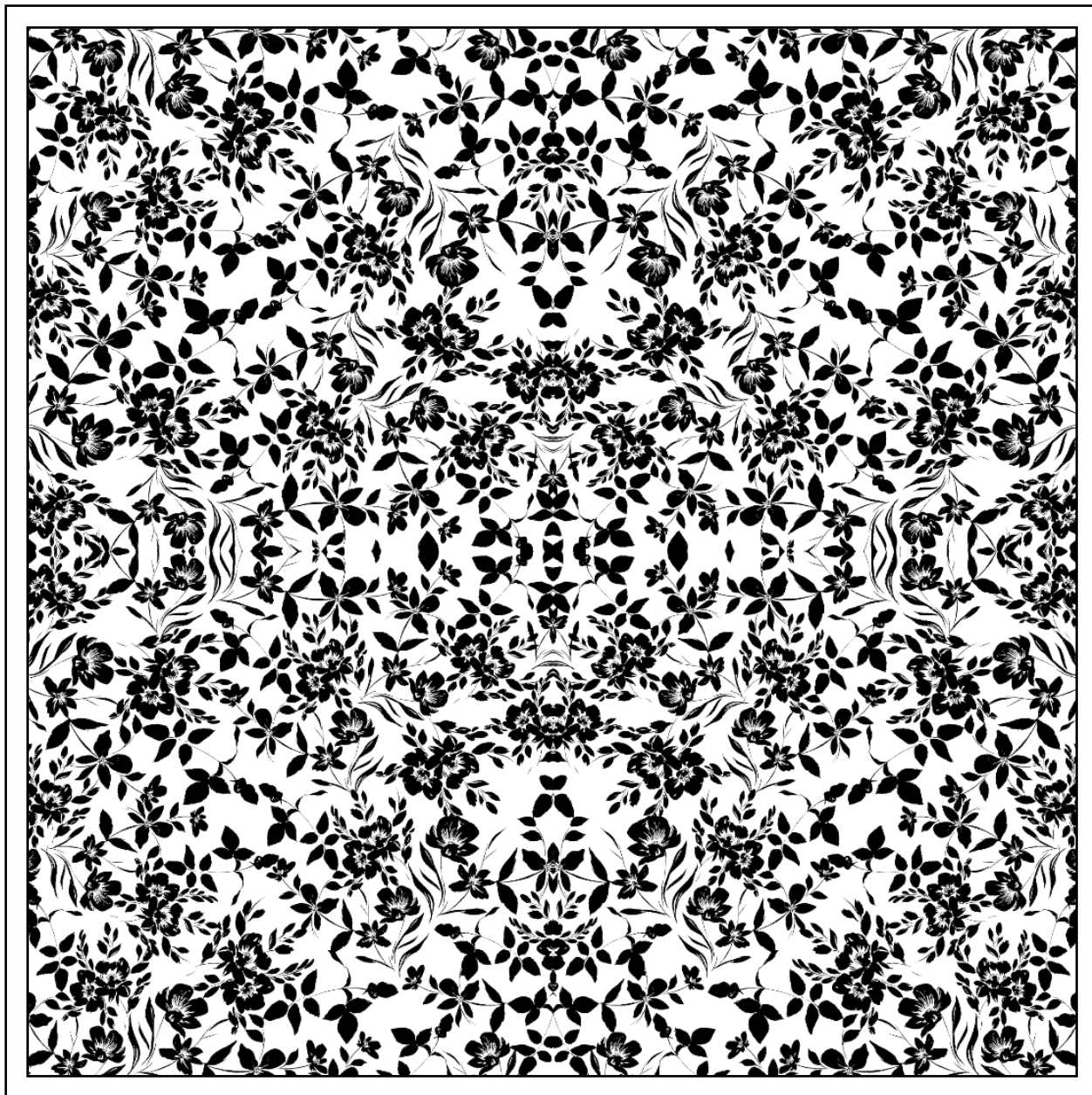
ΣΕΙΡΑ 2

Amore immutabile

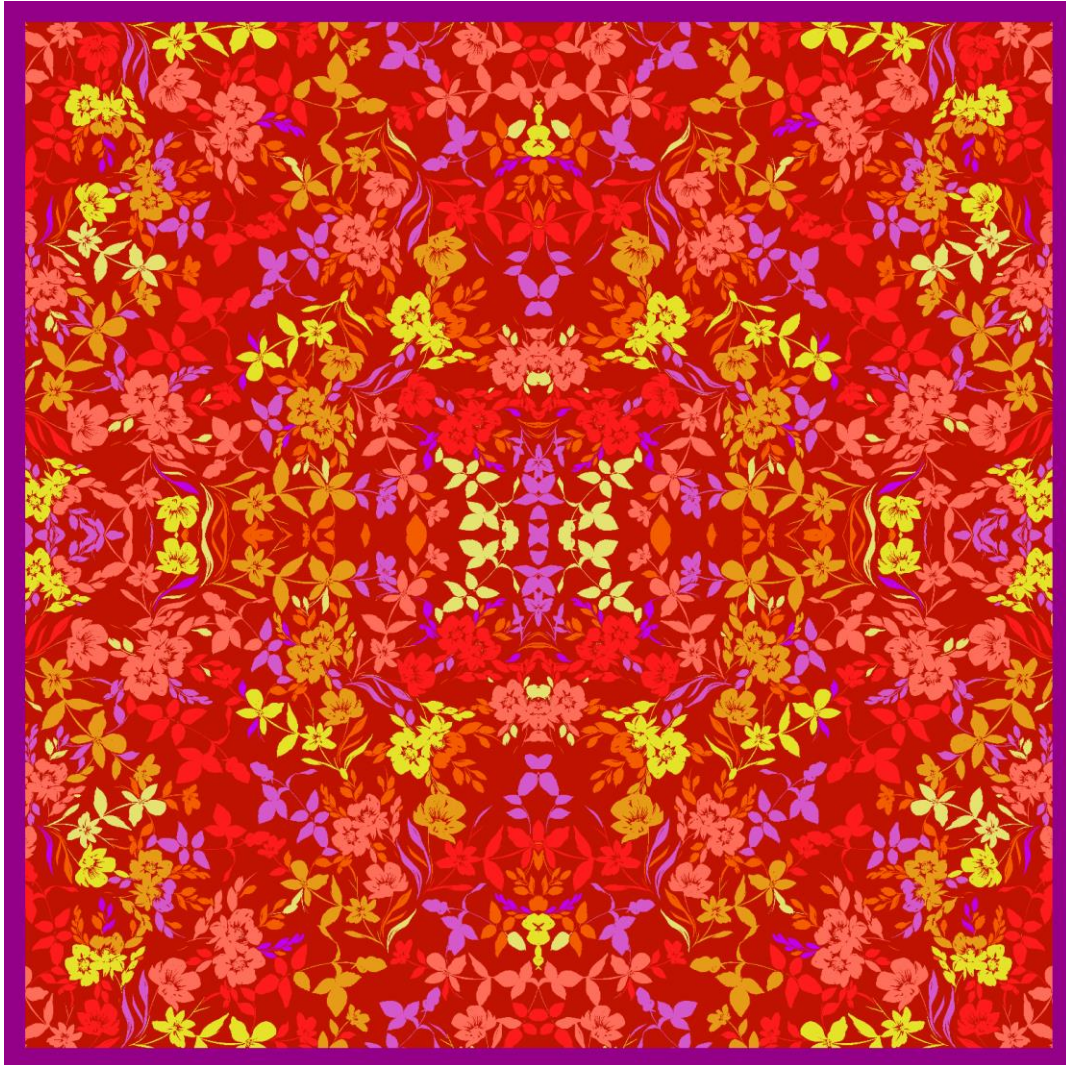
Η προσμονή της νύφης παραμένει αμείωτη.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

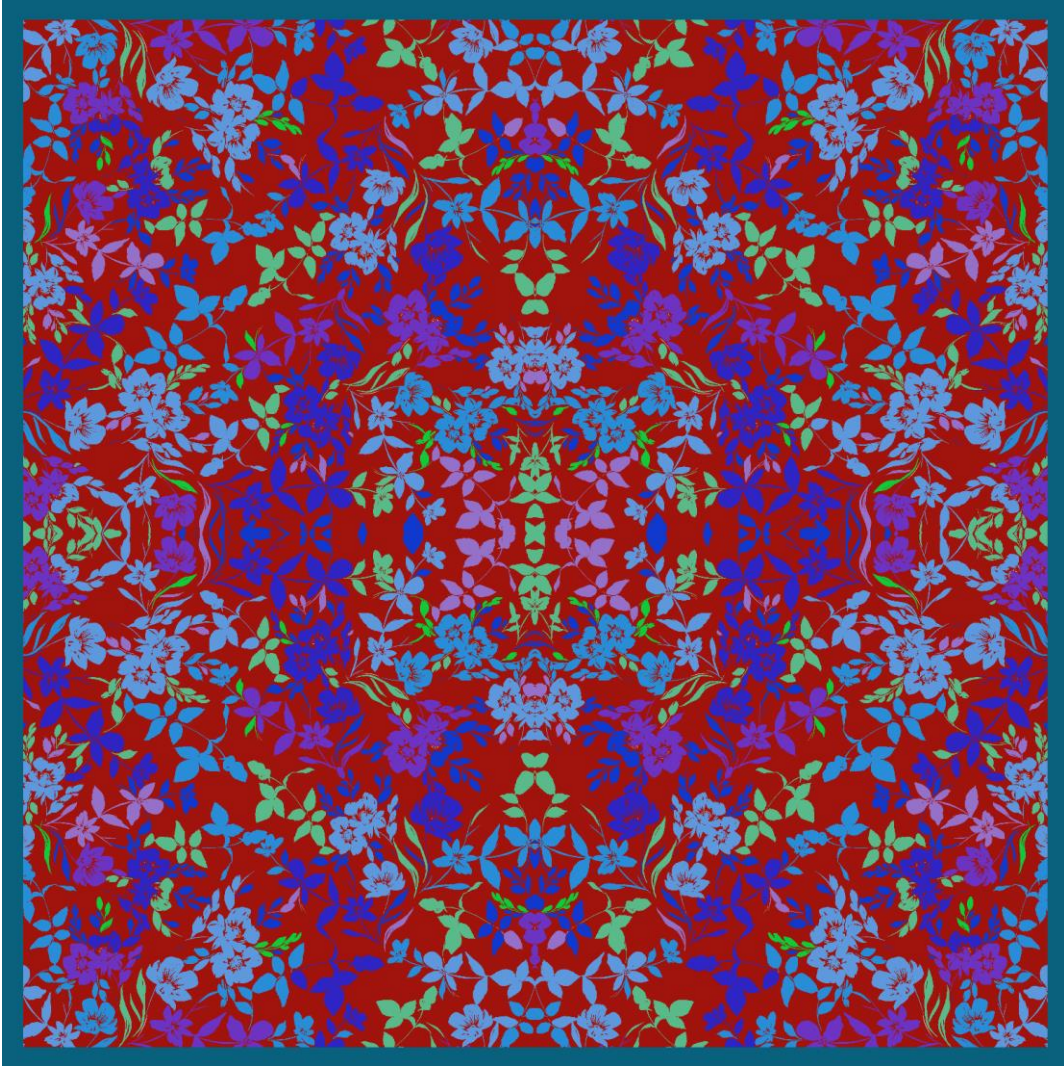

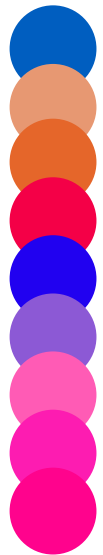

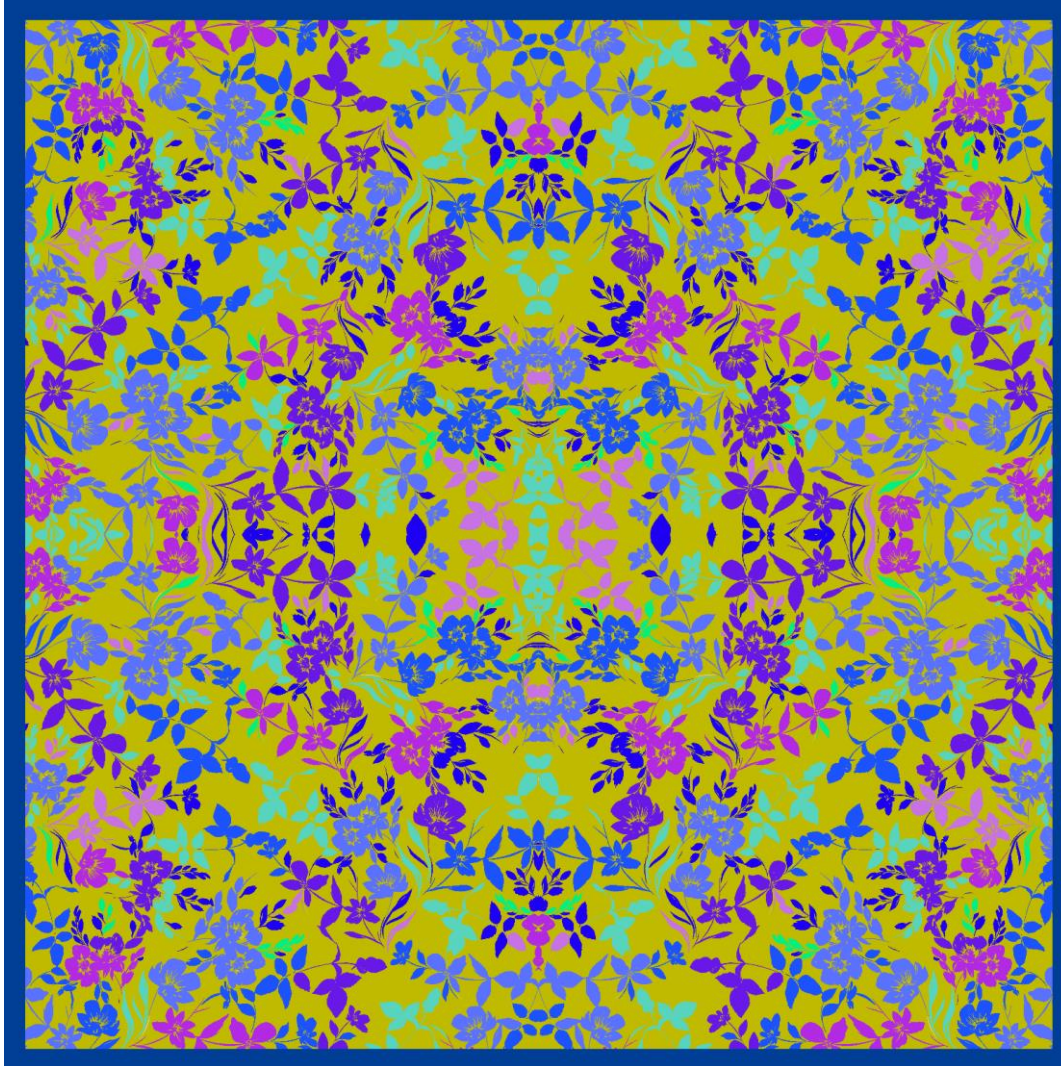

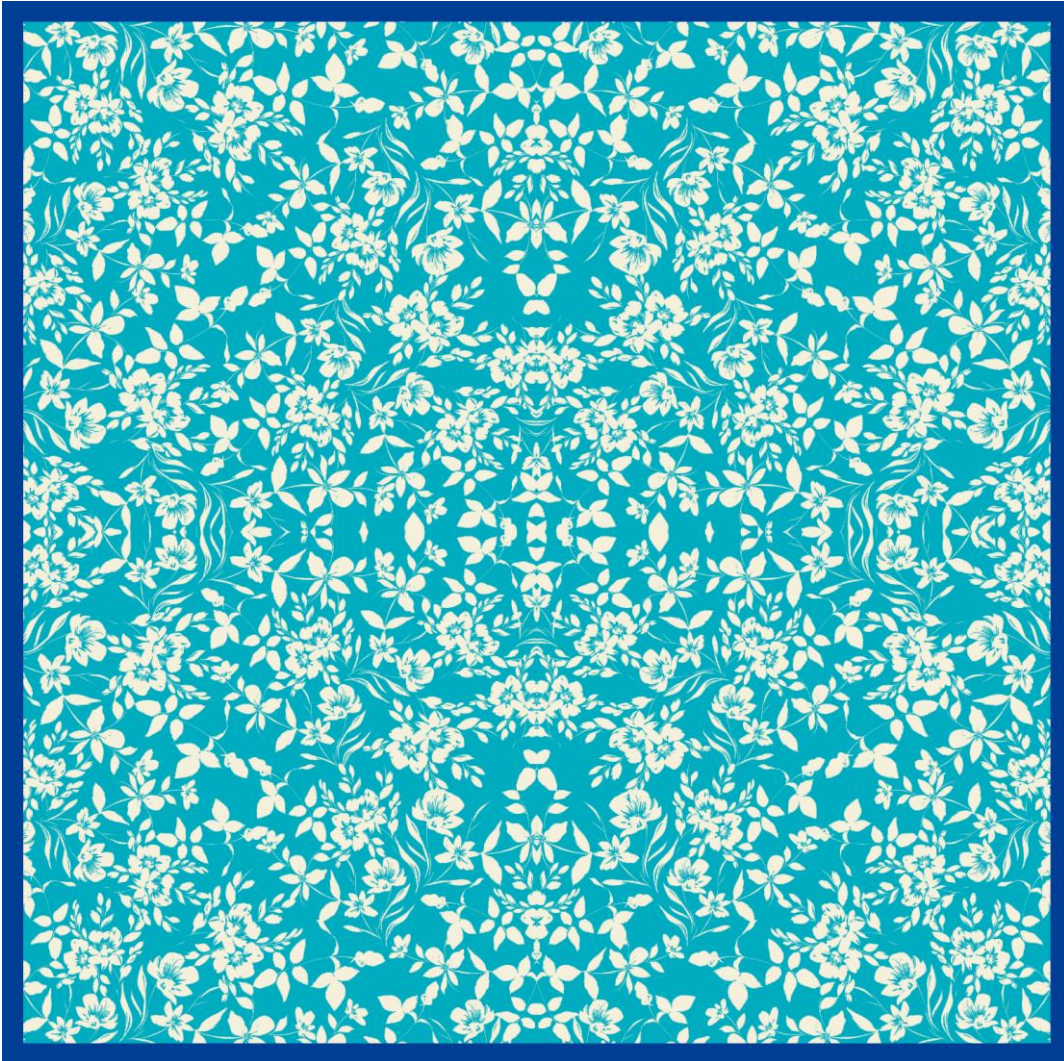

ΣΥΝΘΕΣΗ

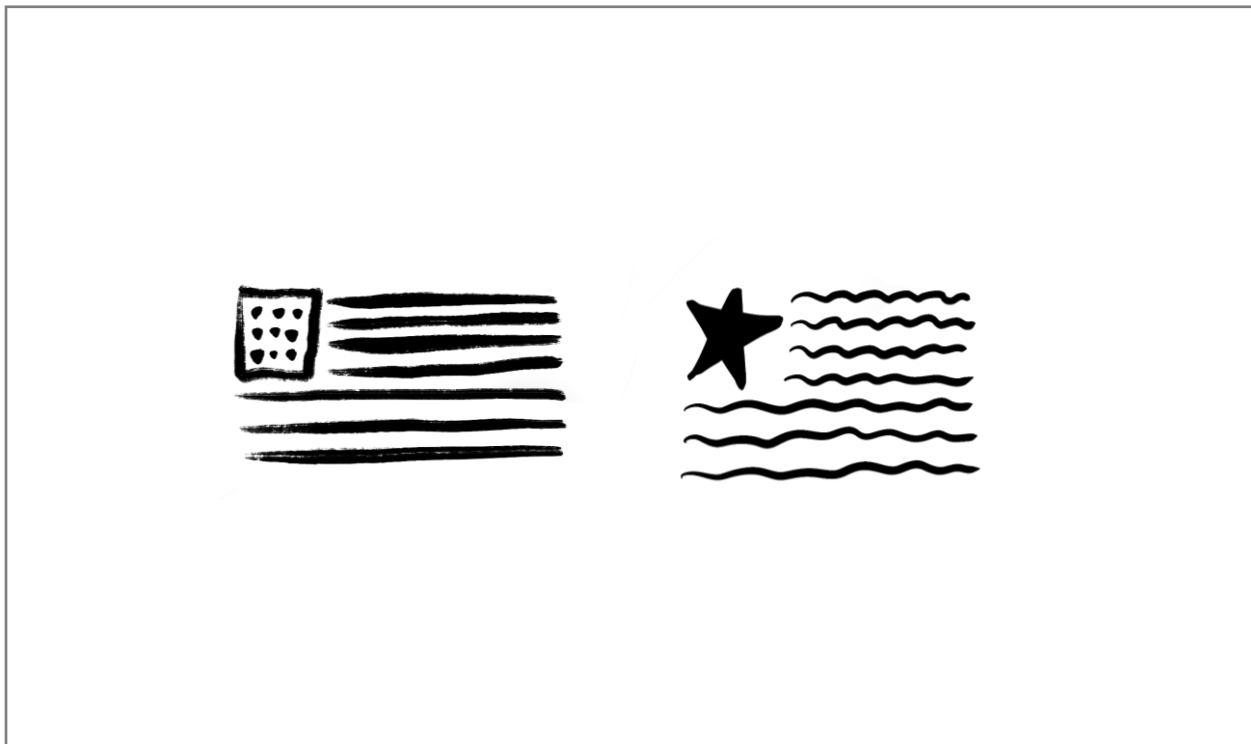
ΣΕΙΡΑ 3

Ritorno

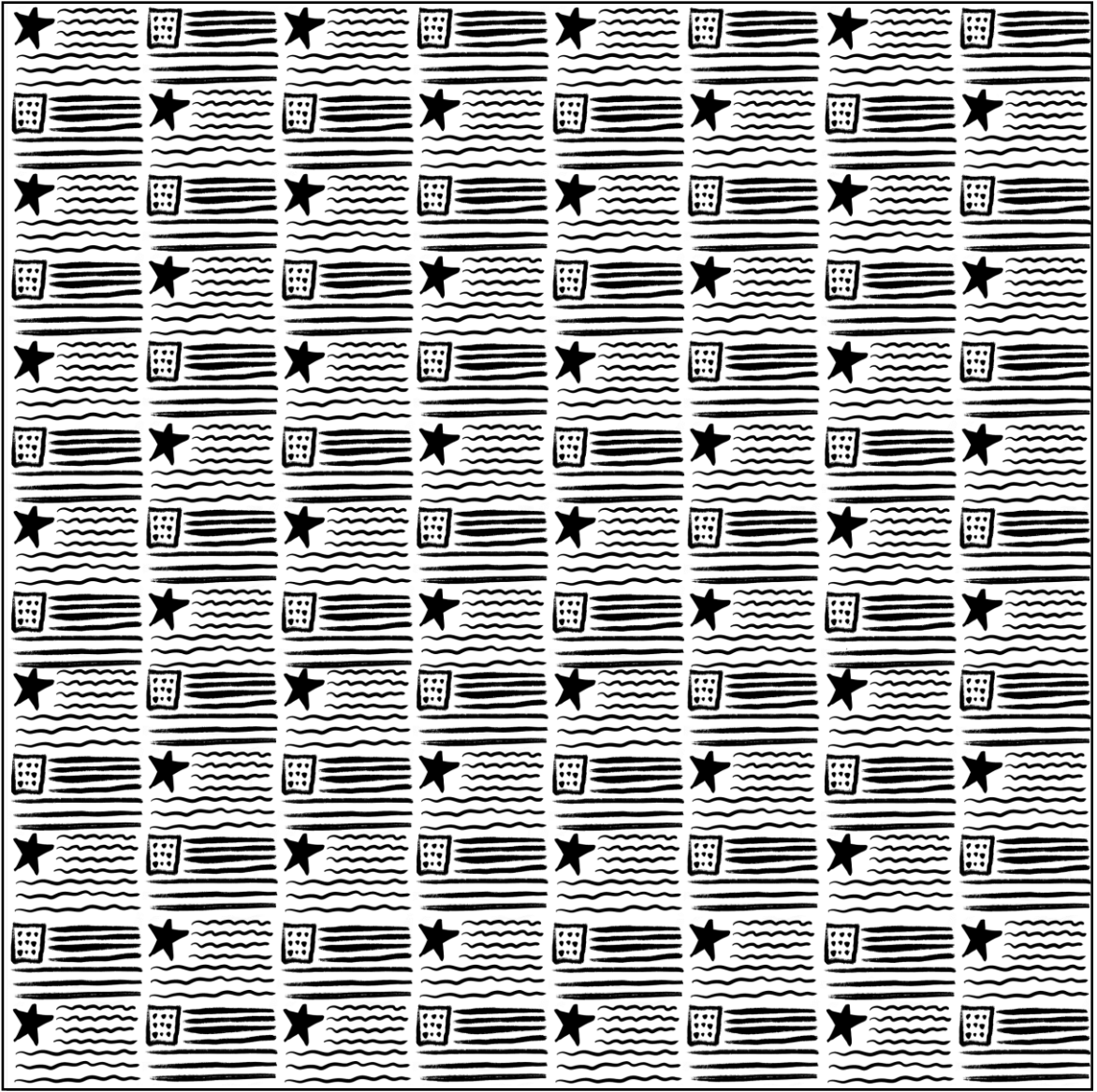
Το πλοίο έδεσε στο λιμάνι.

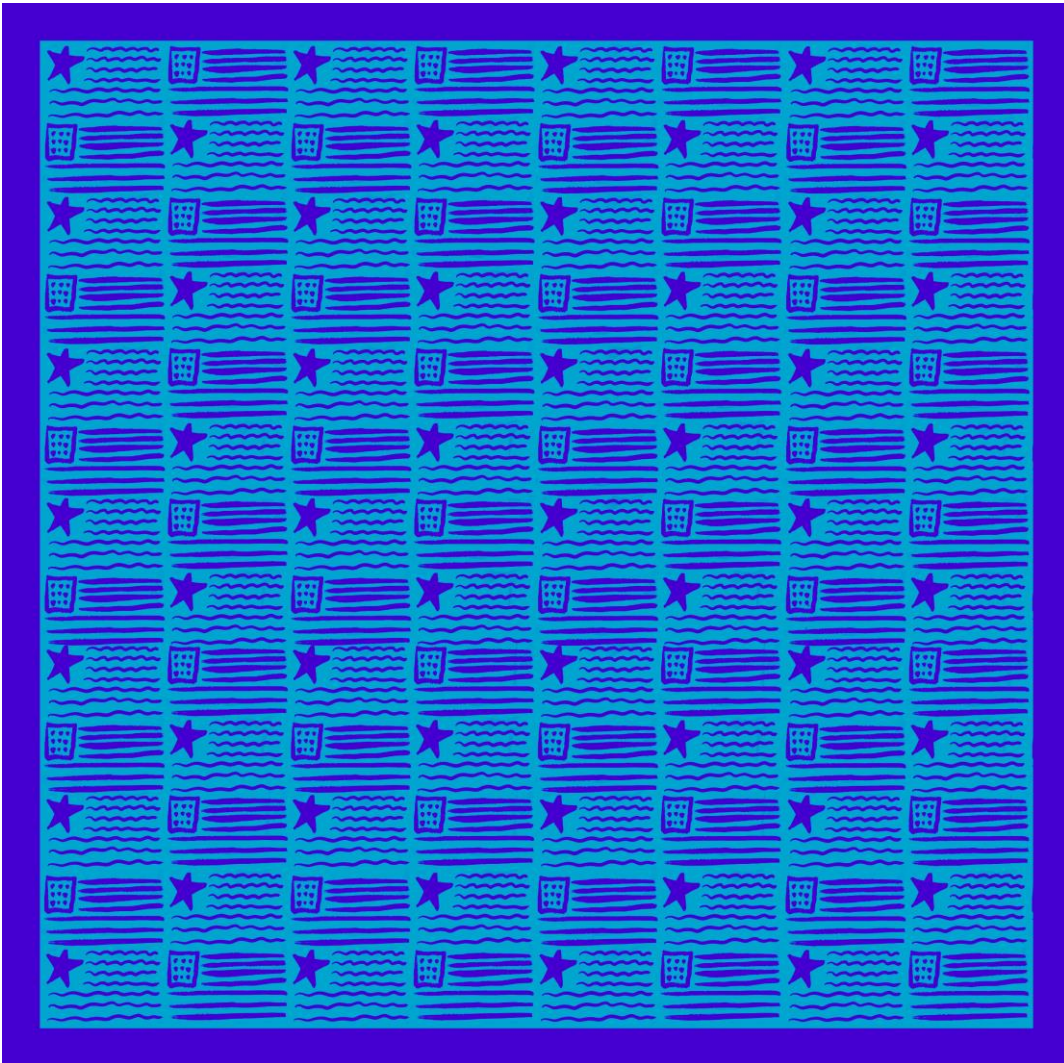
1

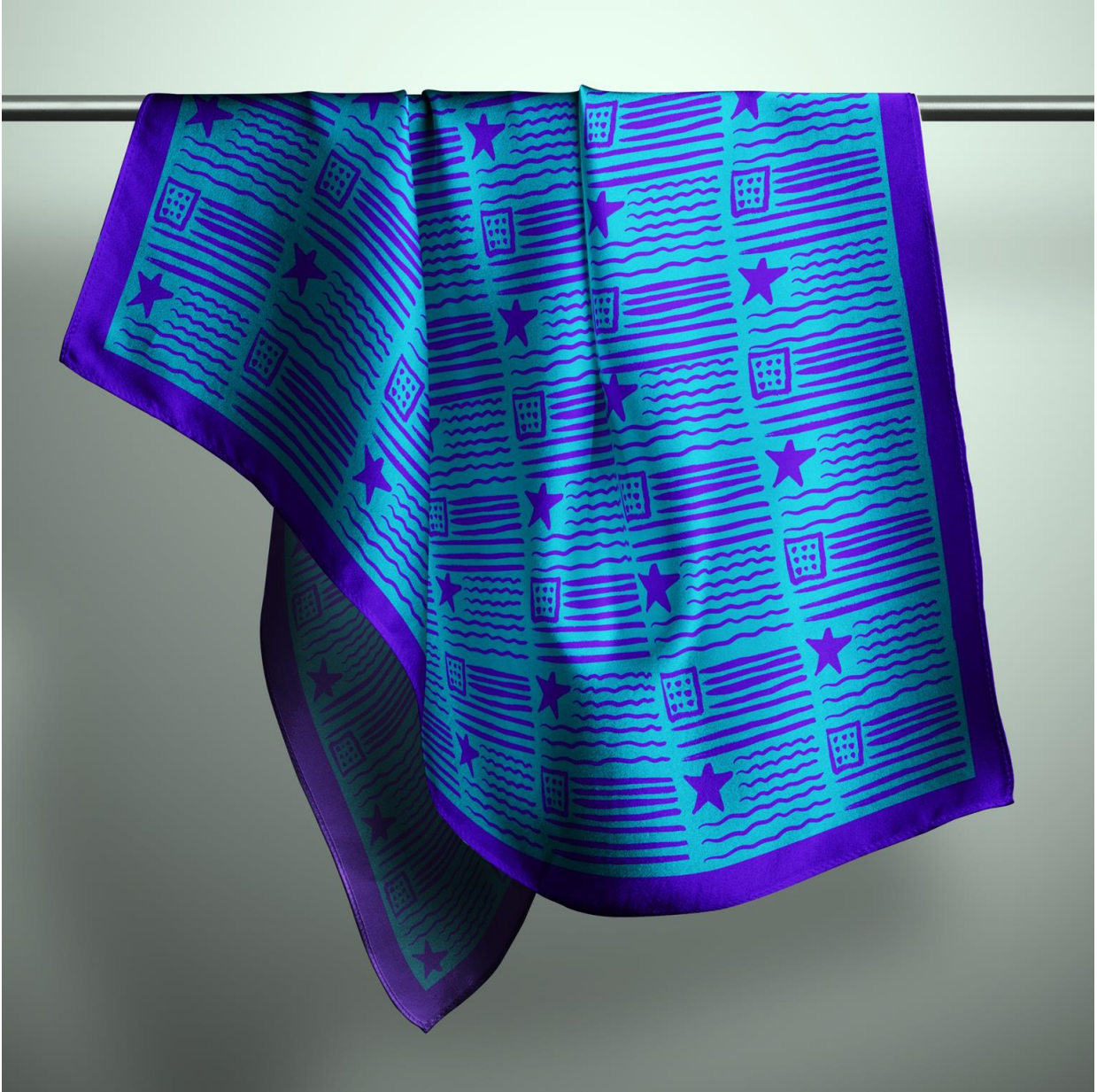
ΣΤΟΙΧΕΙΑ

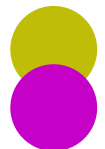
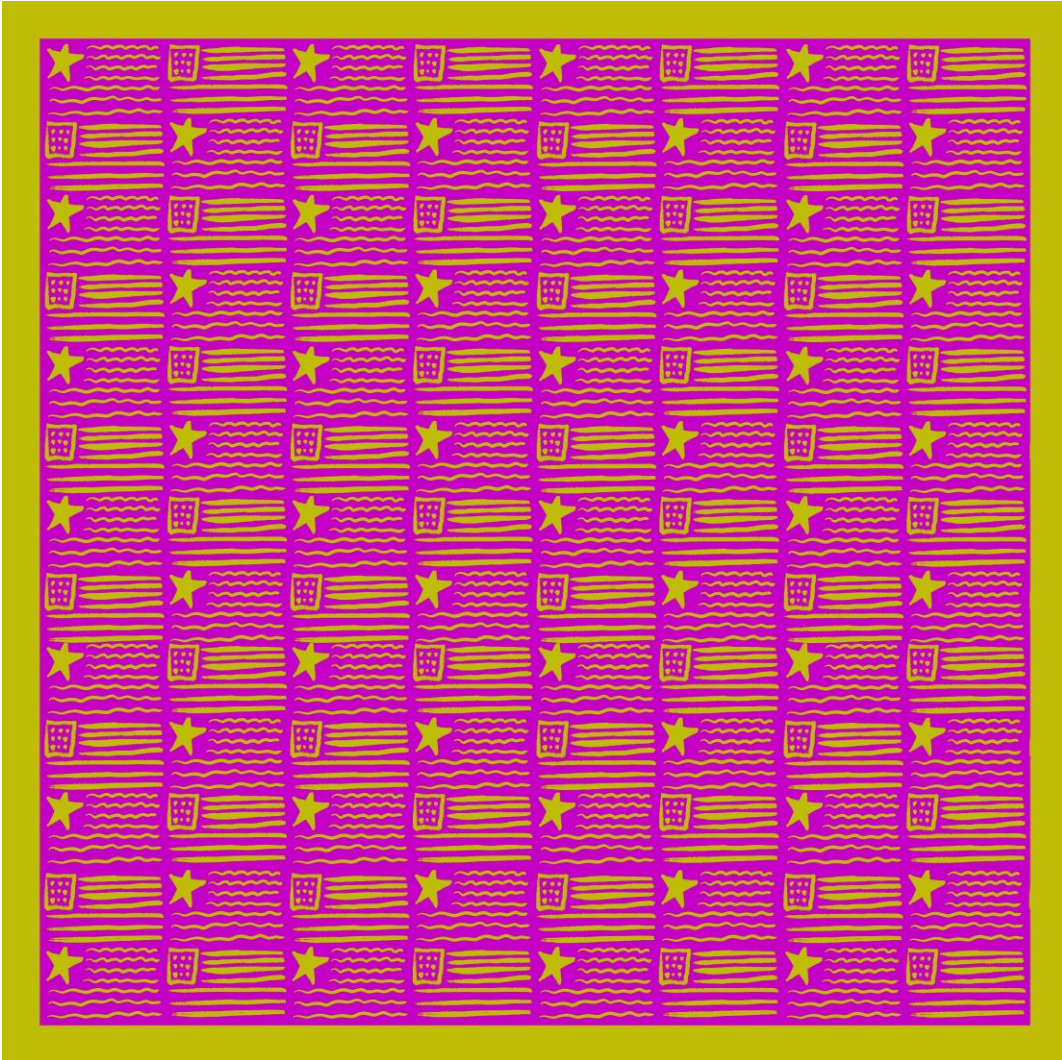

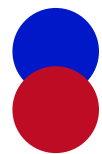
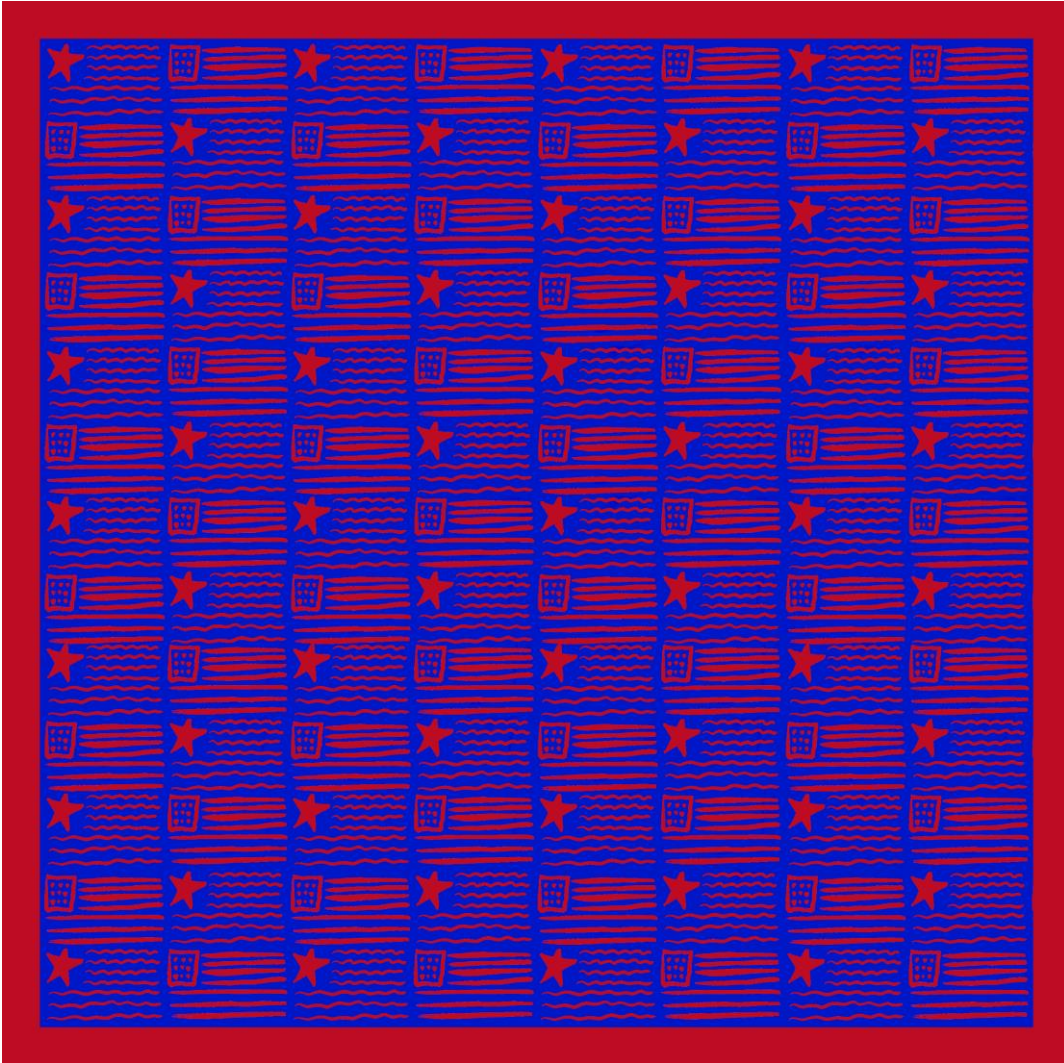

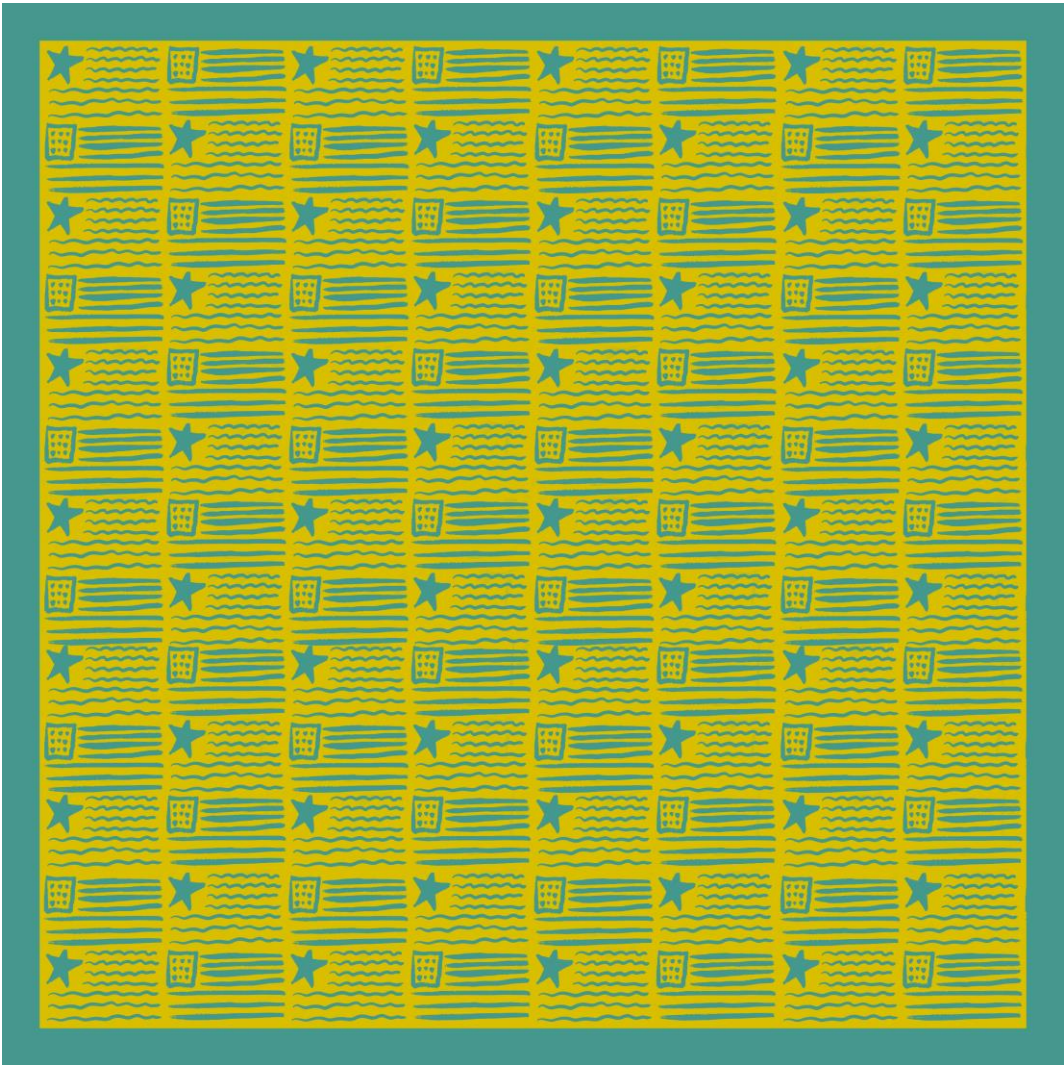

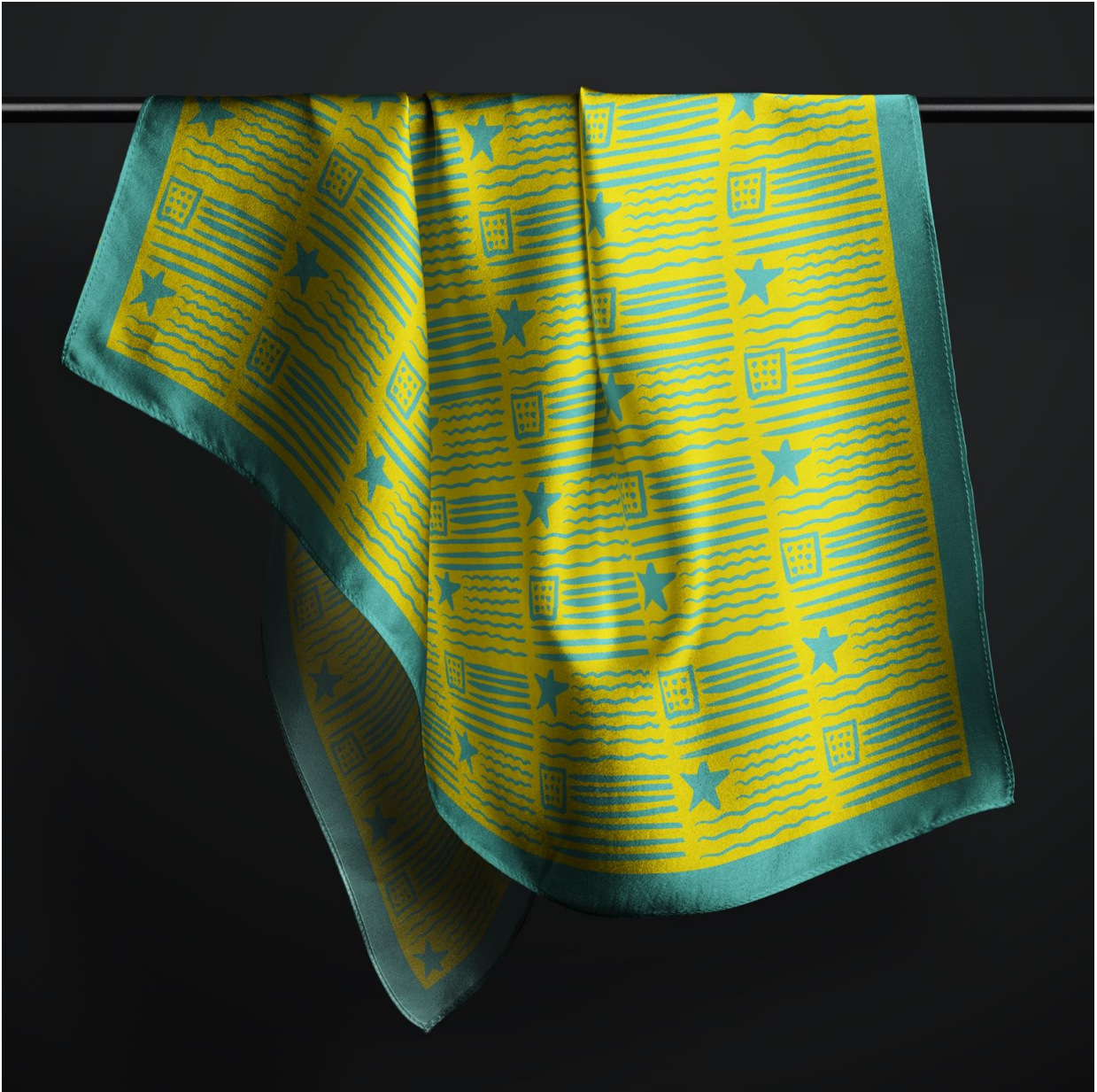

ΣΥΝΘΕΣΗ

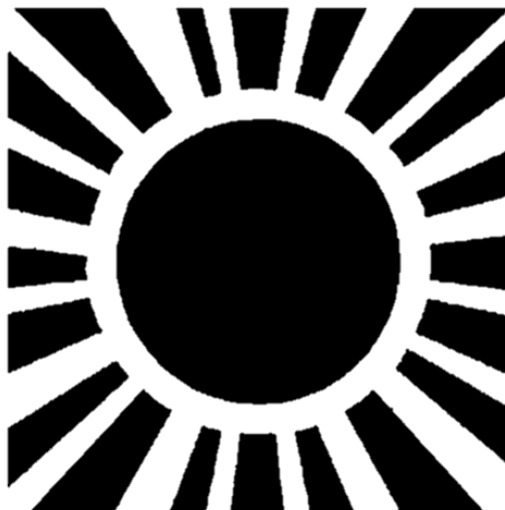
2

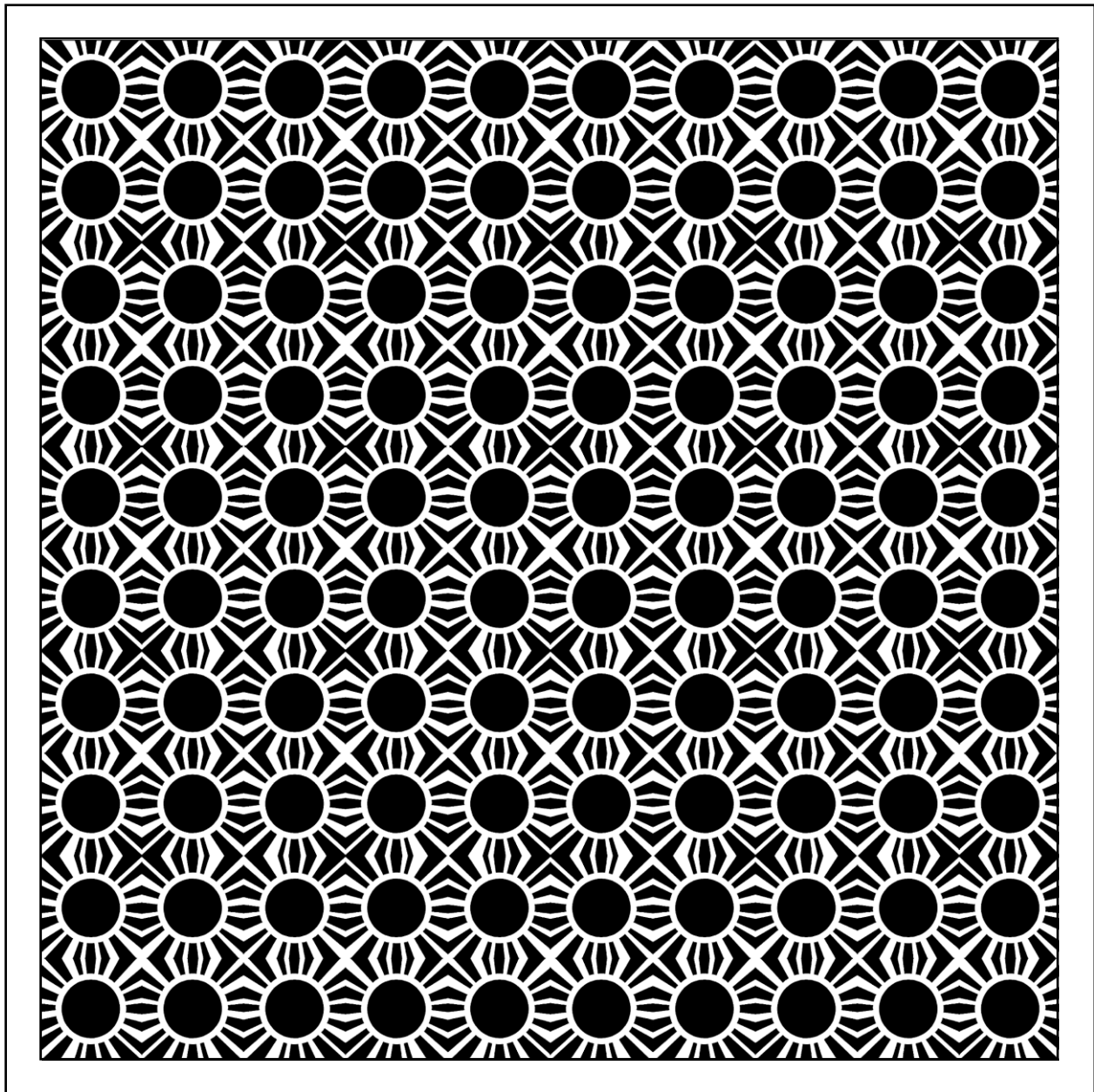
ΣΕΙΡΑ 3

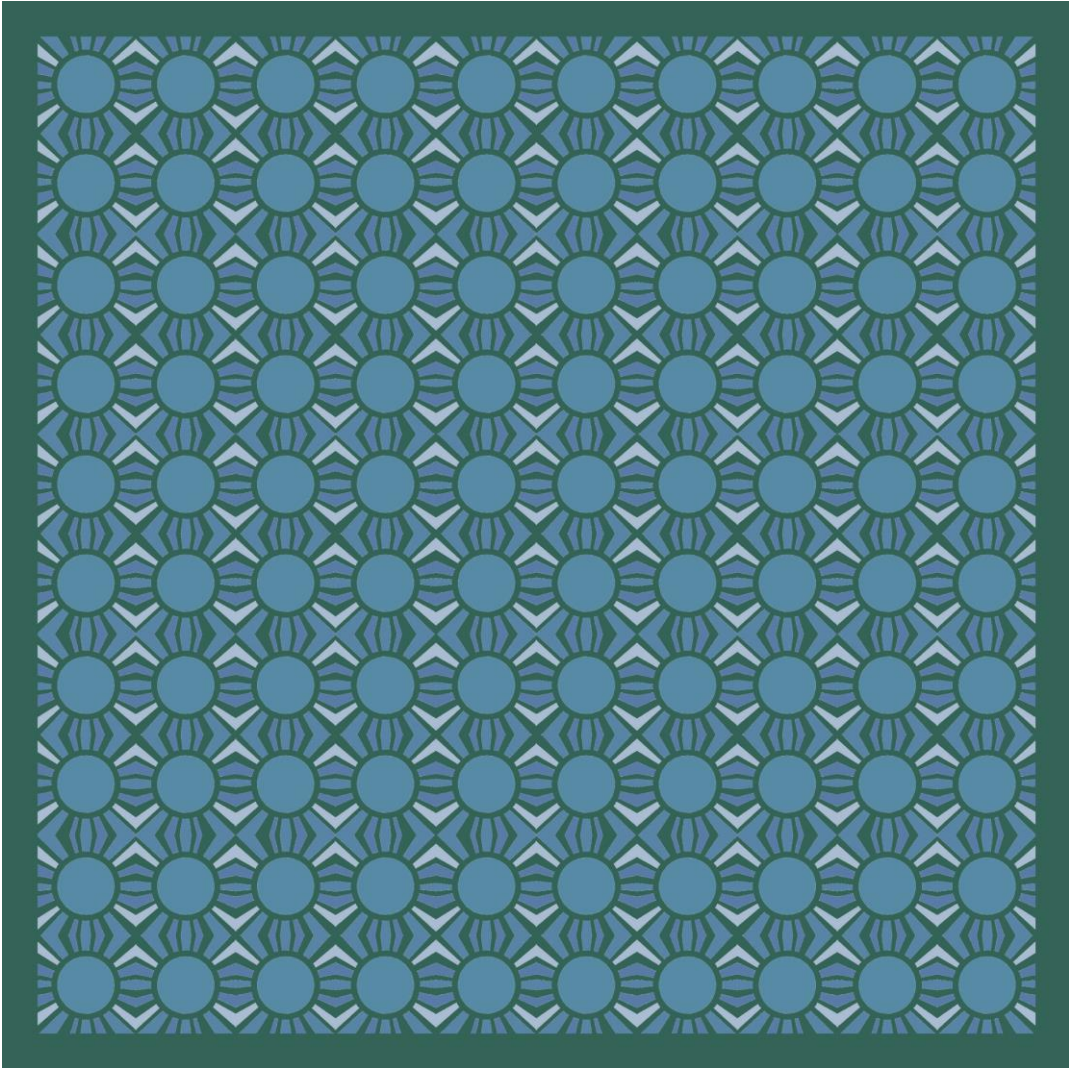
Accoglienza

Η ψευδαίσθηση ότι όλα είναι καλά.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

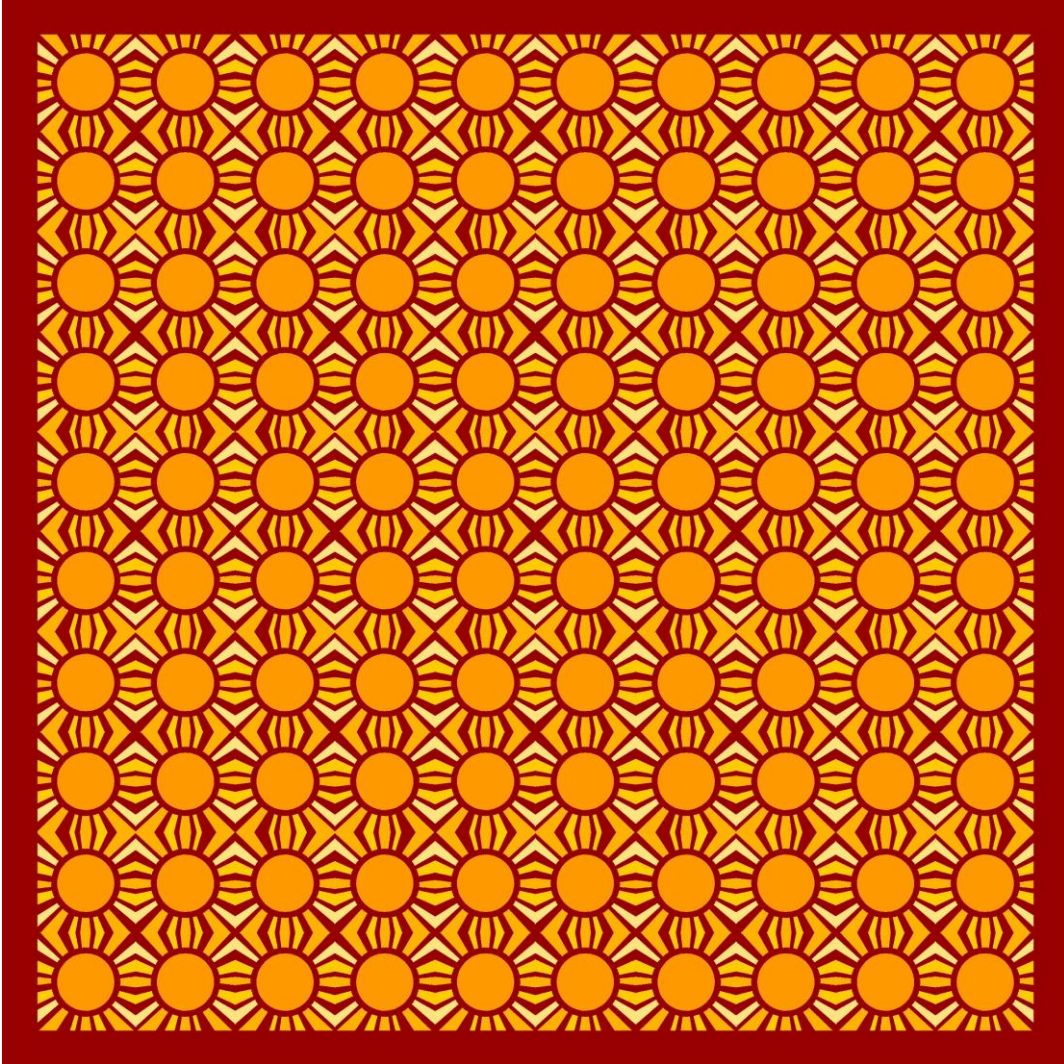

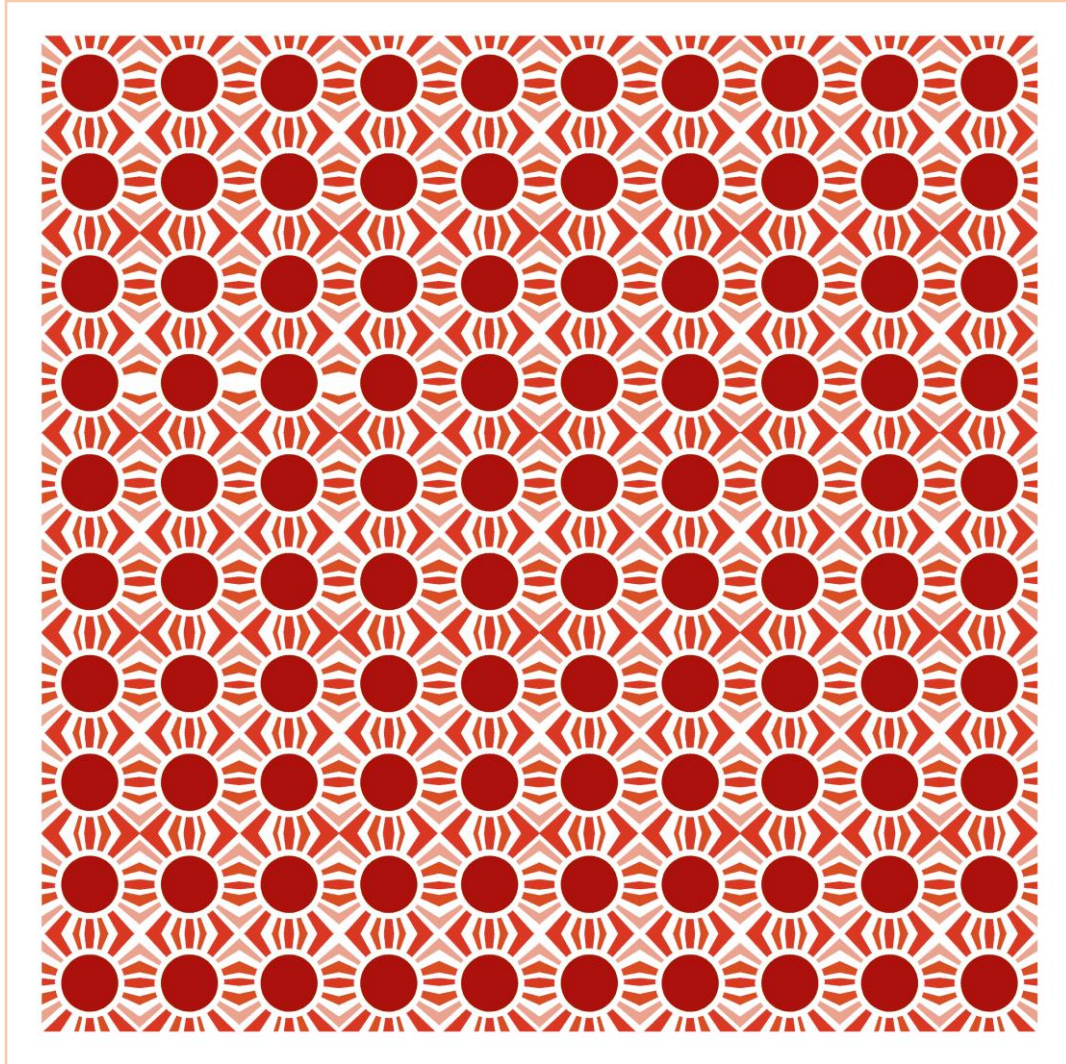

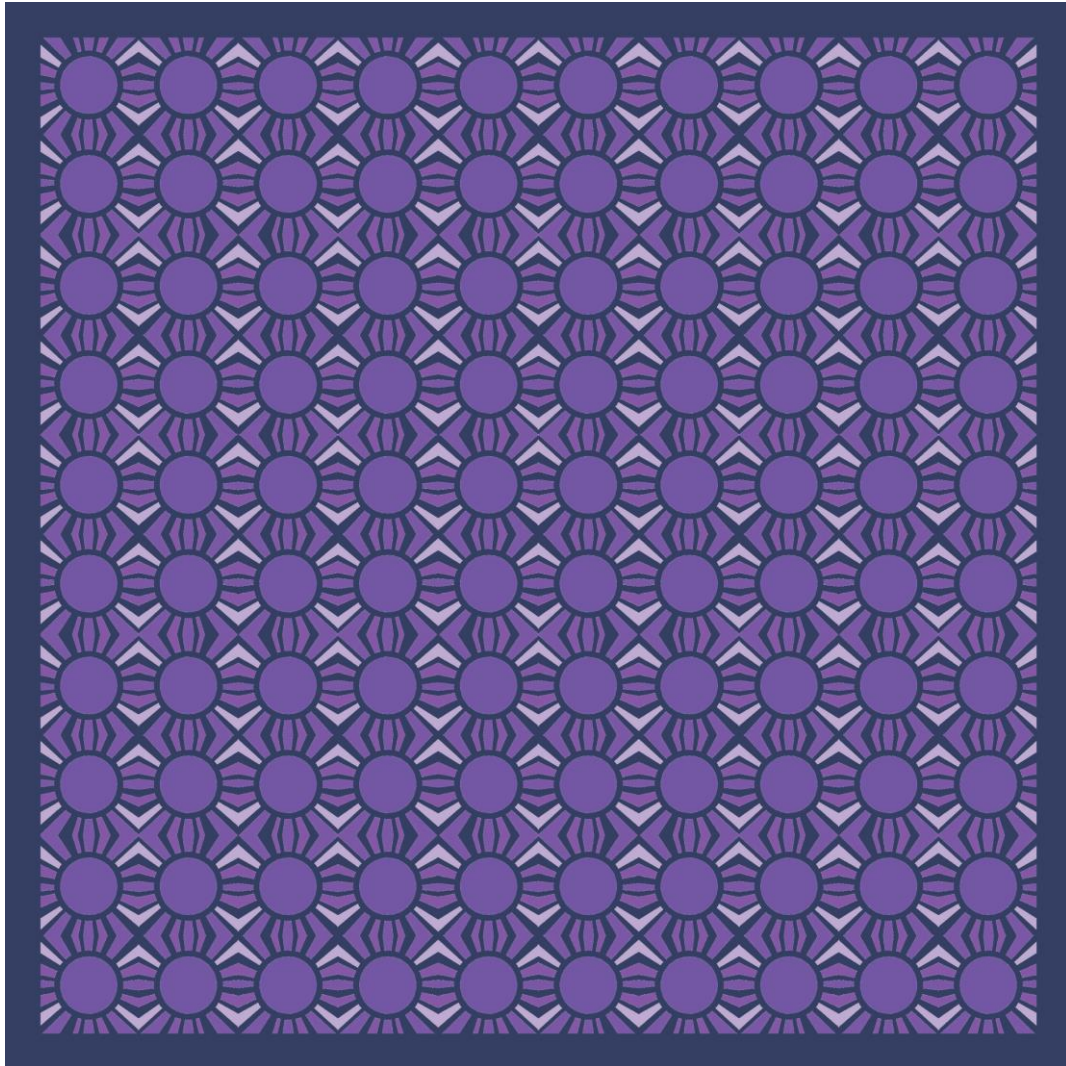

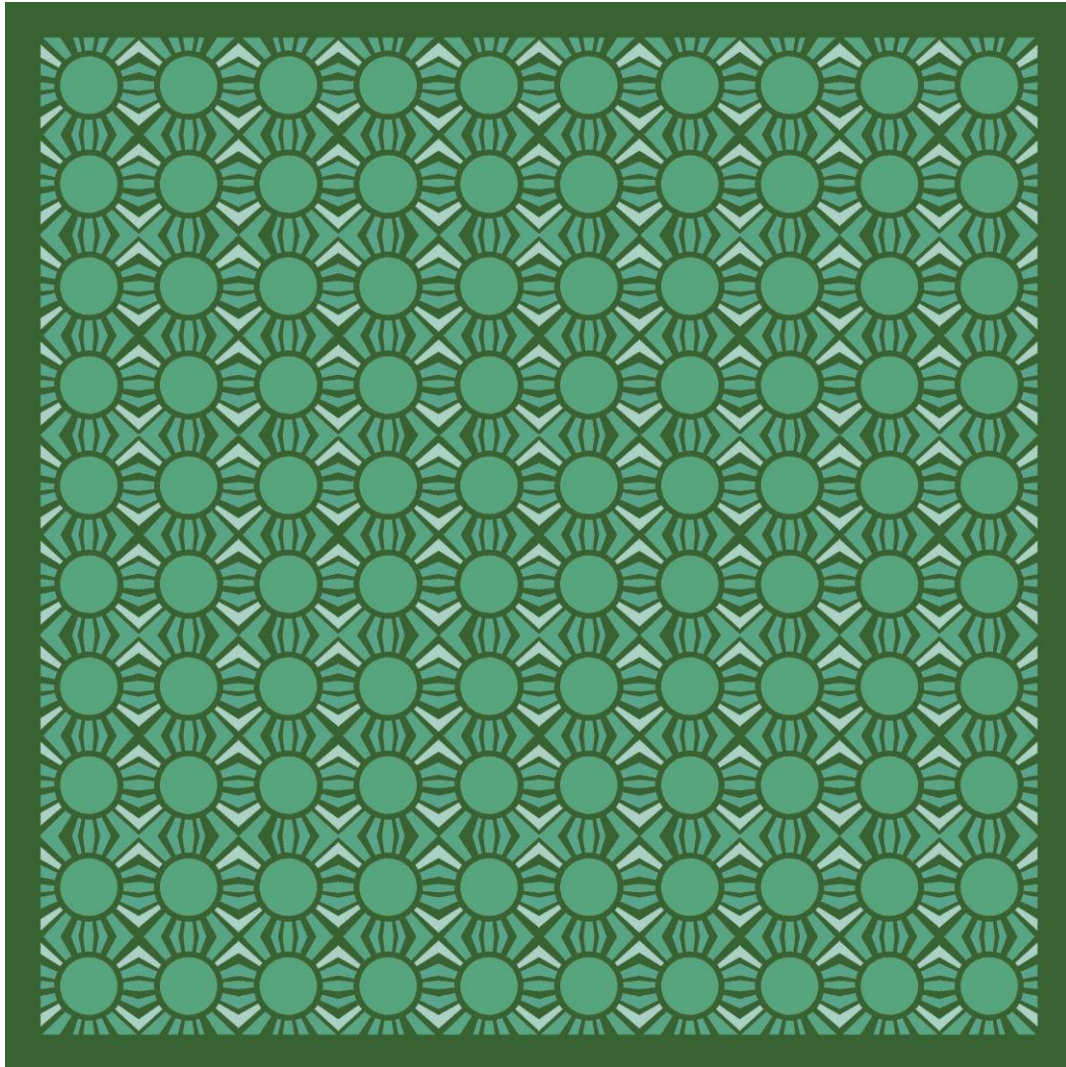

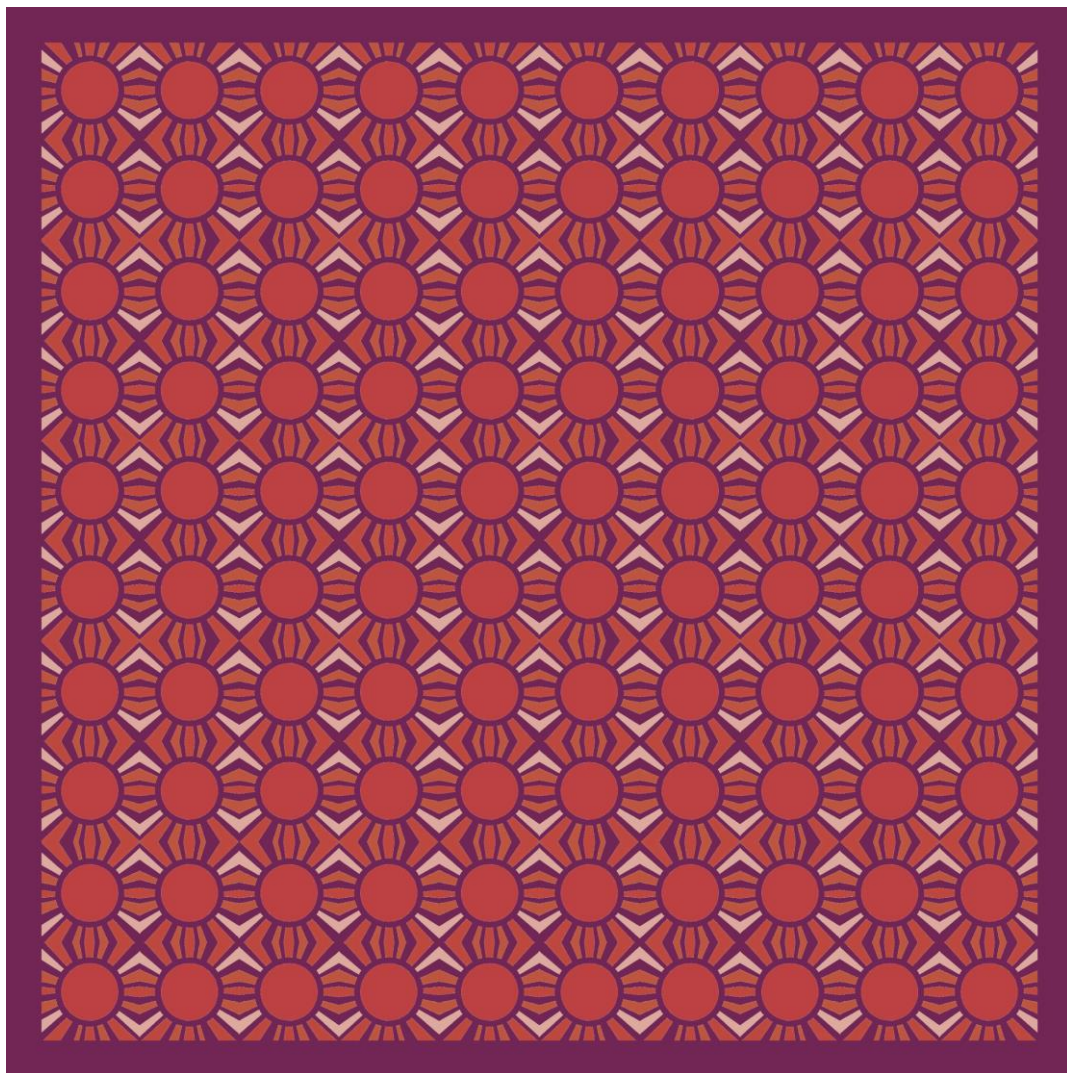

ΣΥΝΘΕΣΗ

3

ΣΕΙΡΑ 3

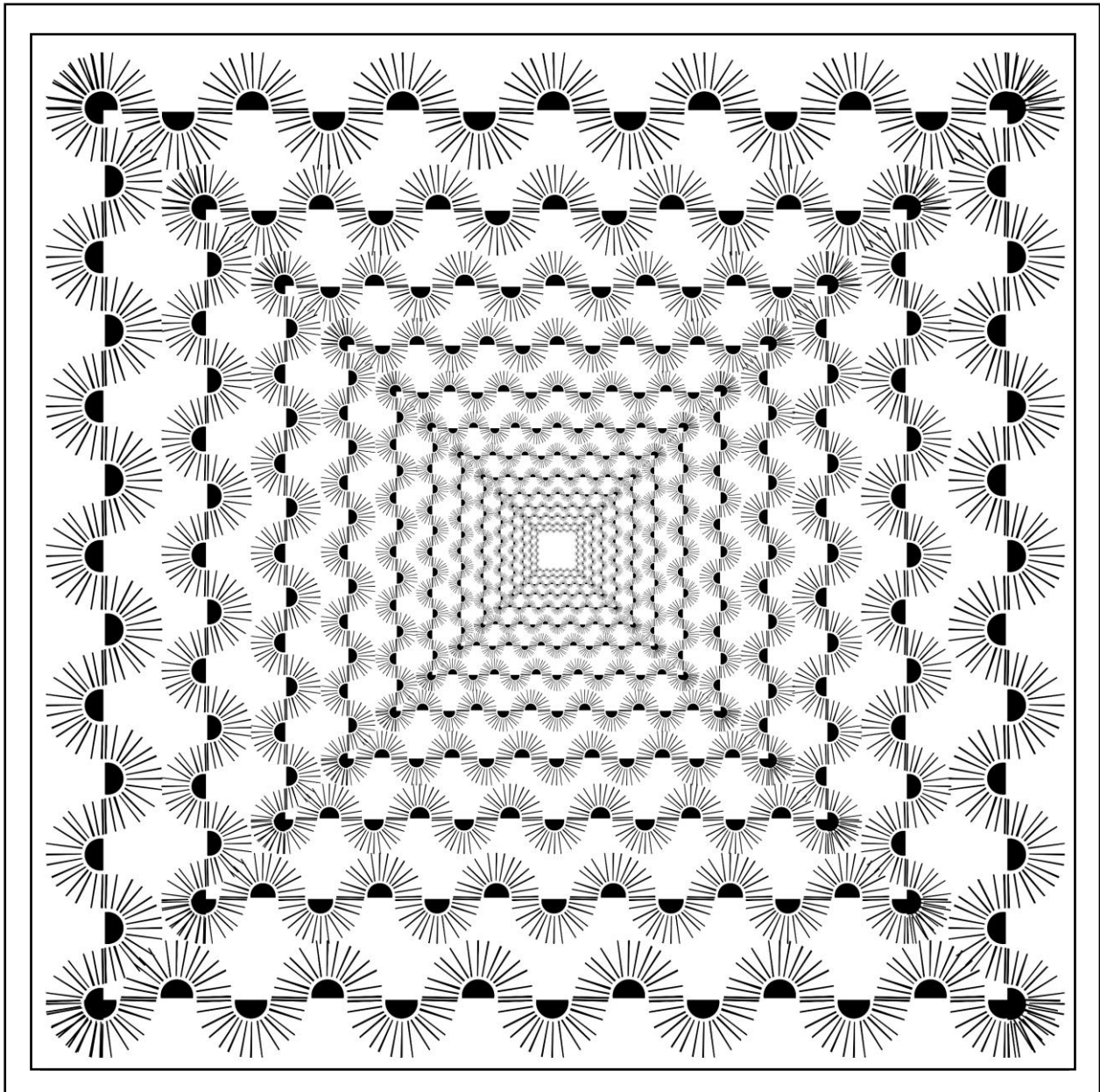
Veglia

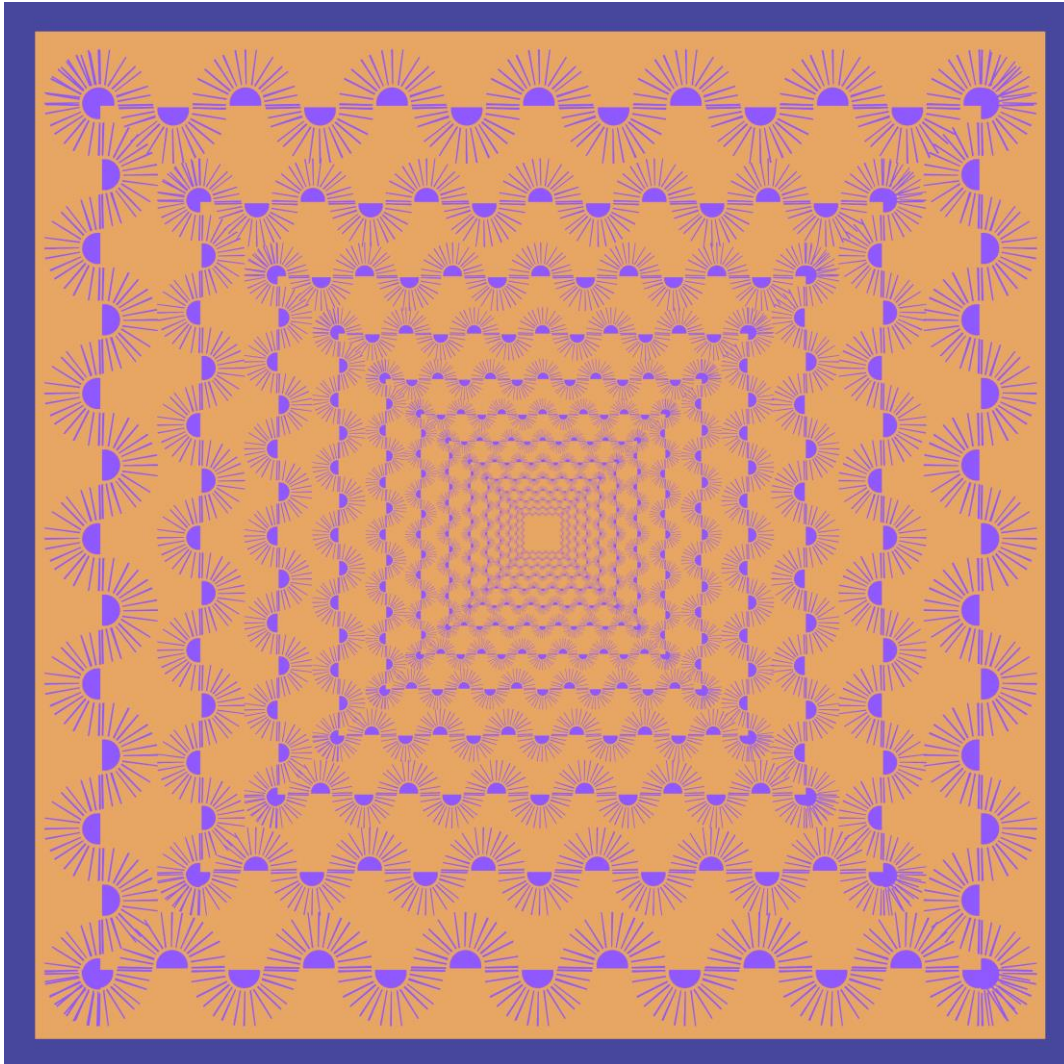
Η ολονύκτια προσμονή για την αγάπη

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

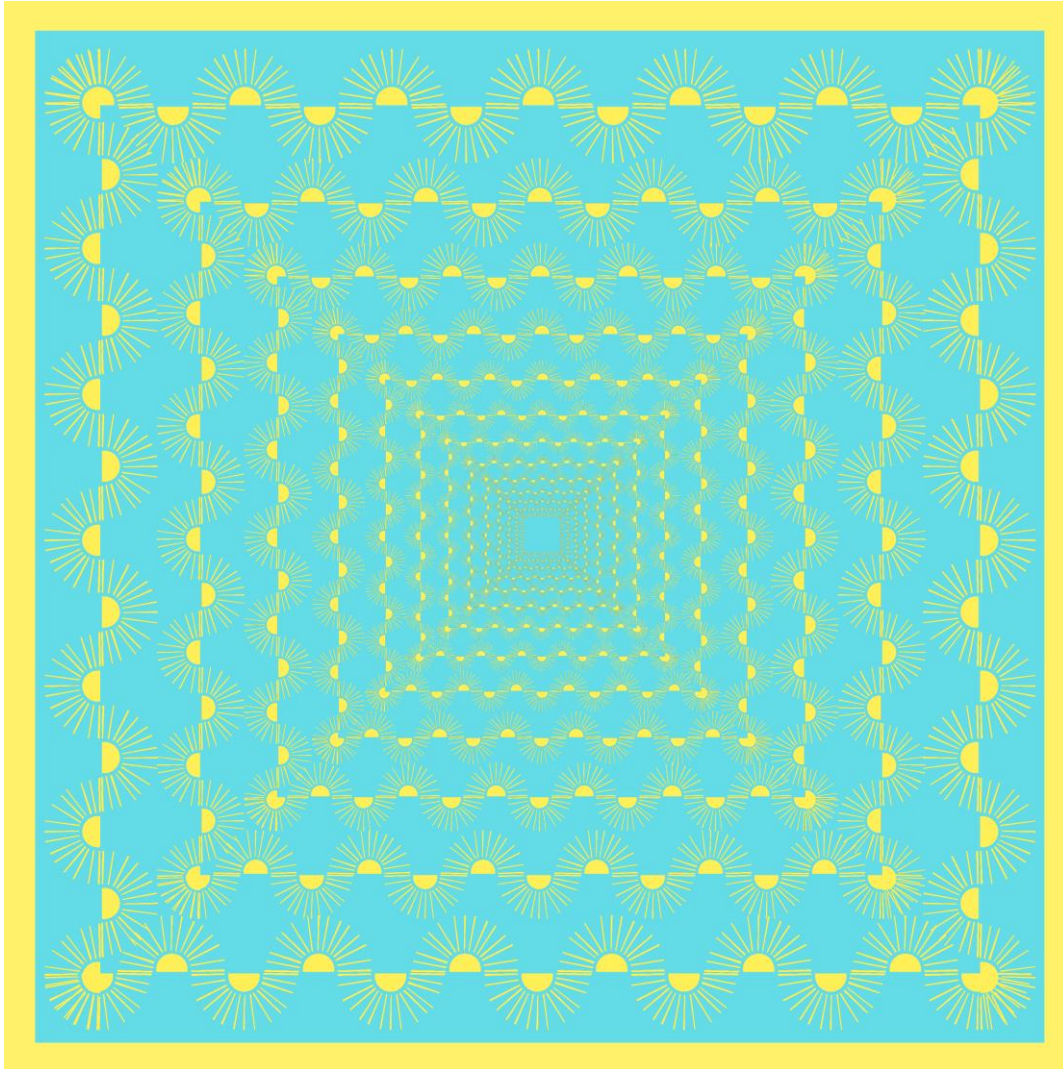

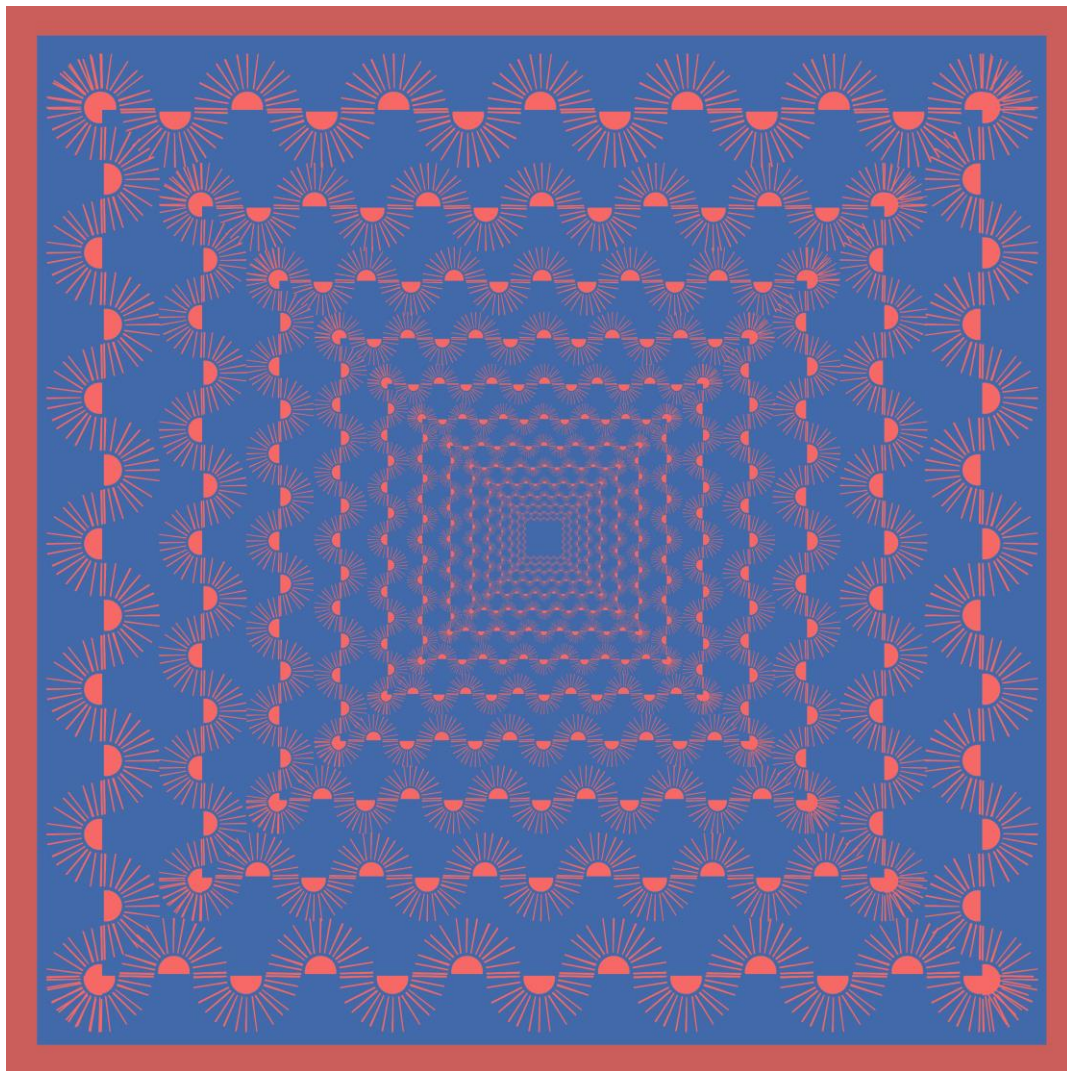

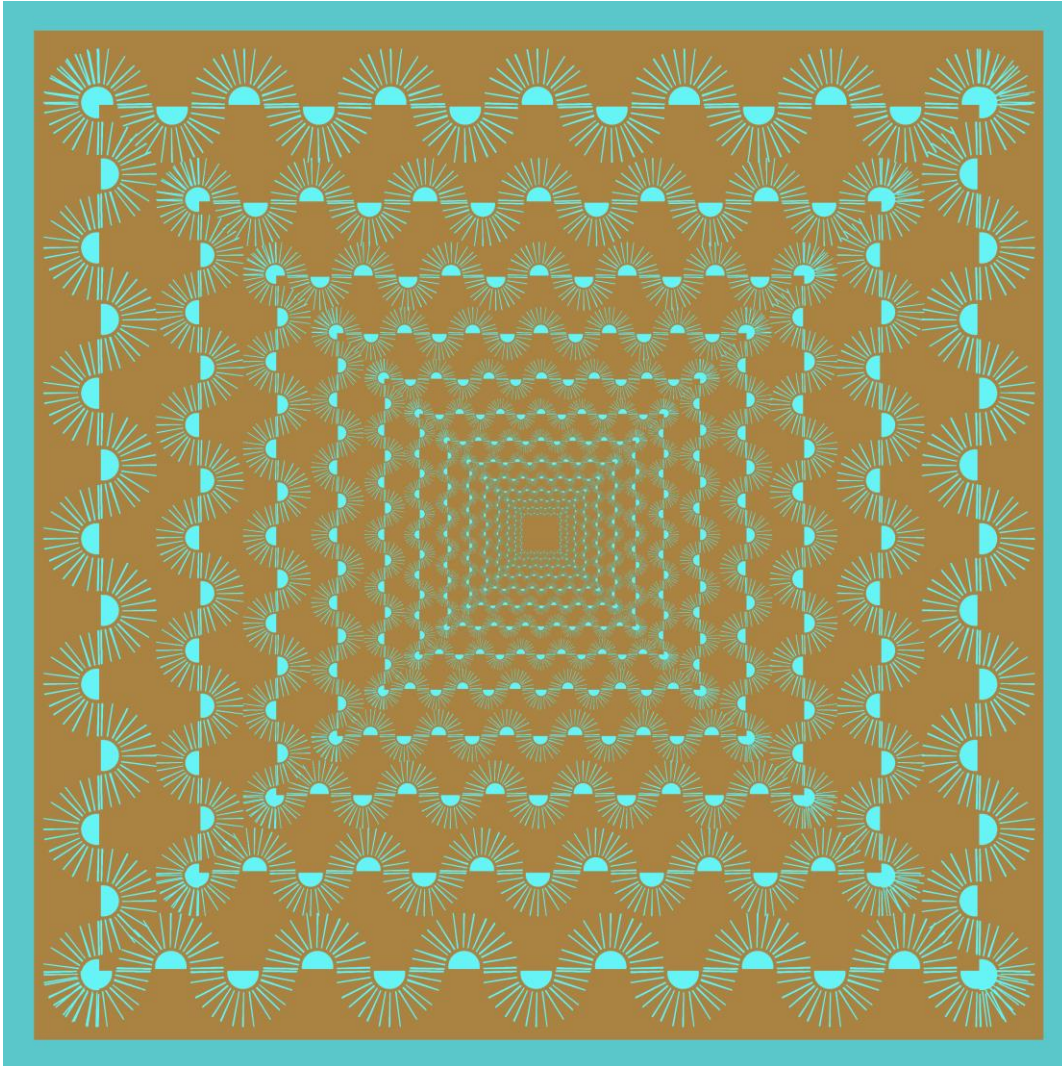

ΣΥΝΘΕΣΗ

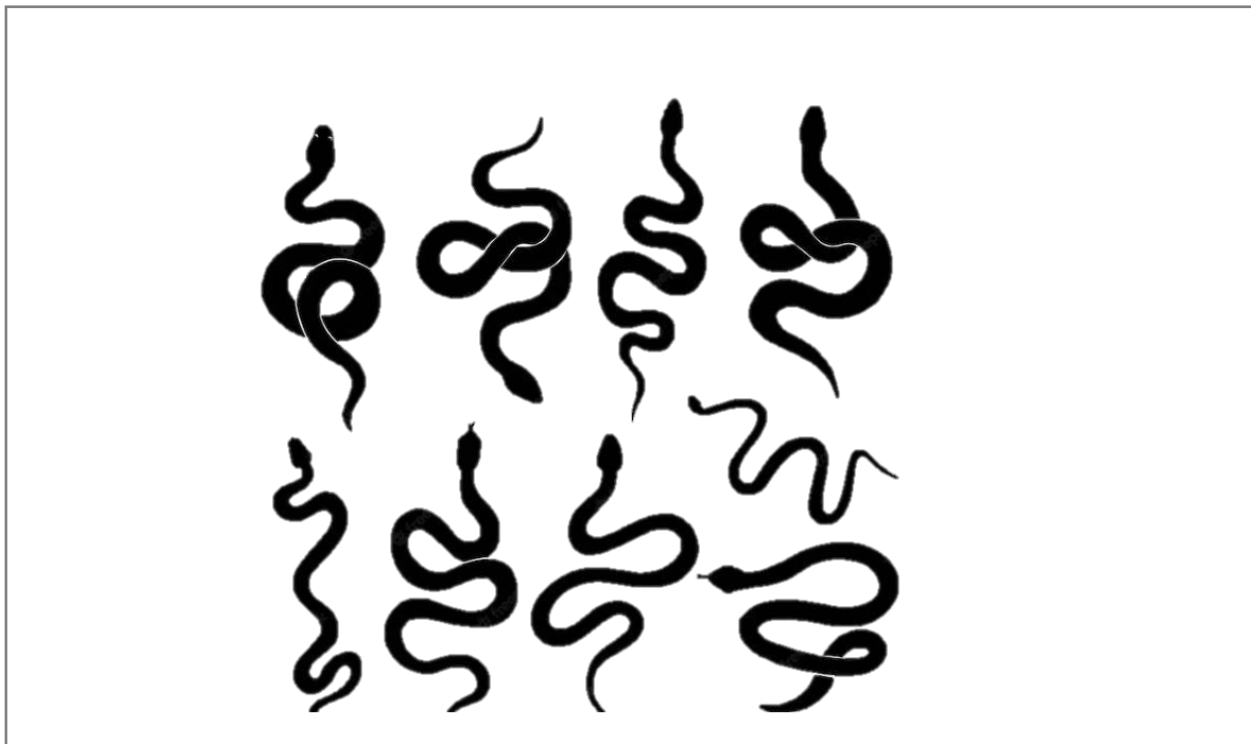
4

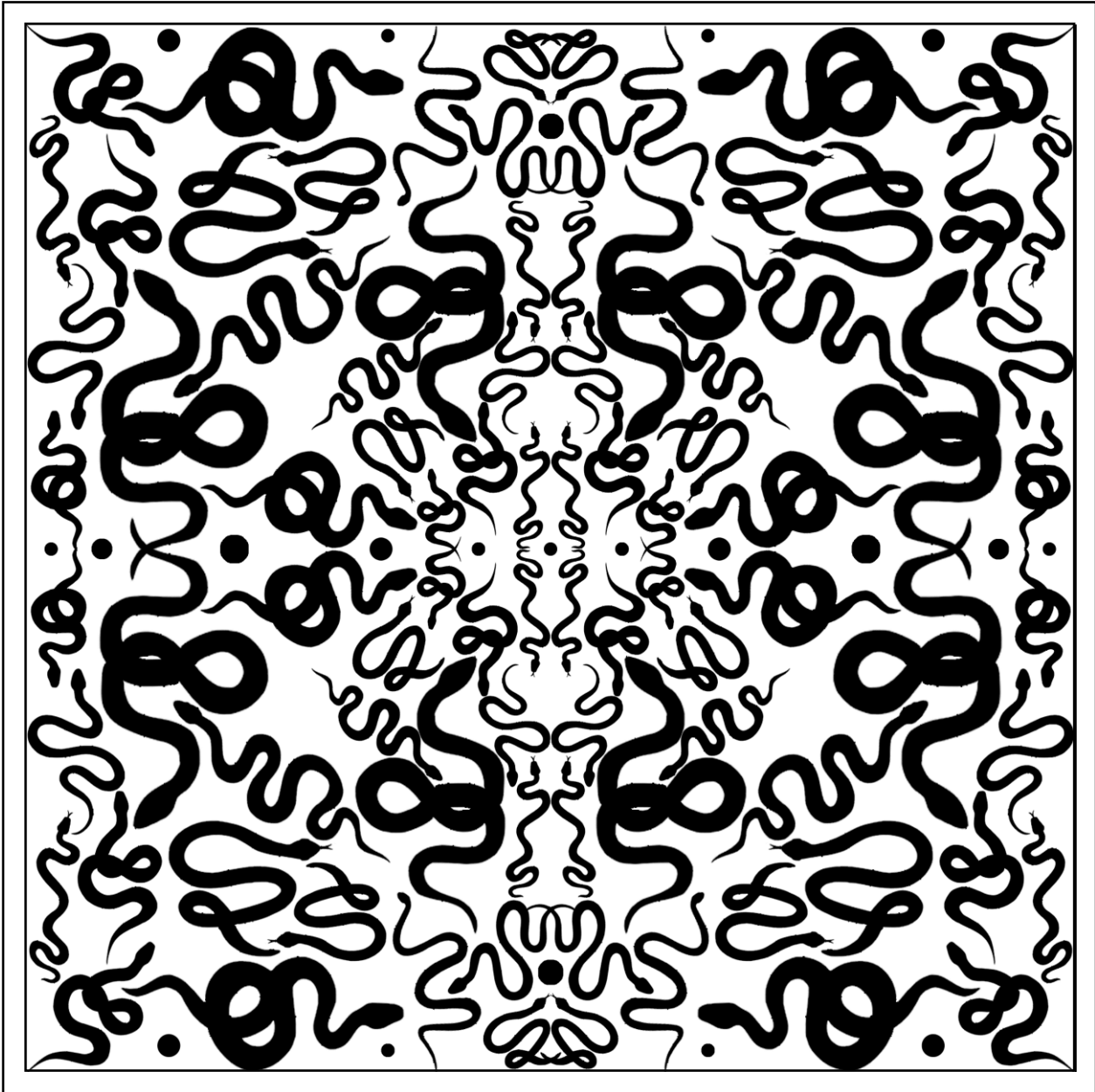
ΣΕΙΡΑ 3

Kate

Το τρίτο πρόσωπο απειλεί με τις προθέσεις του.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΣΥΝΘΕΣΗ

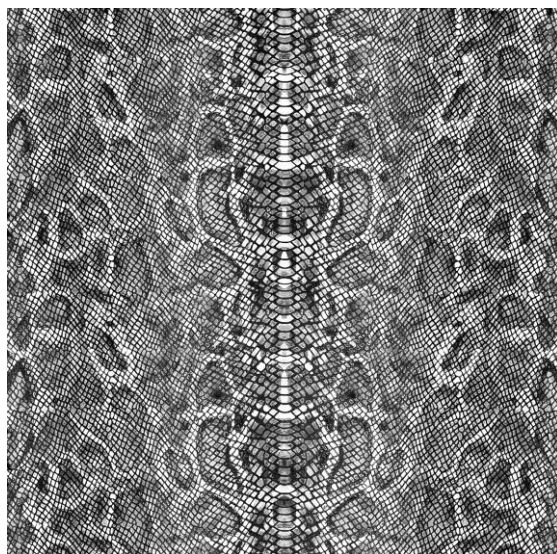
5

ΣΕΙΡΑ 3

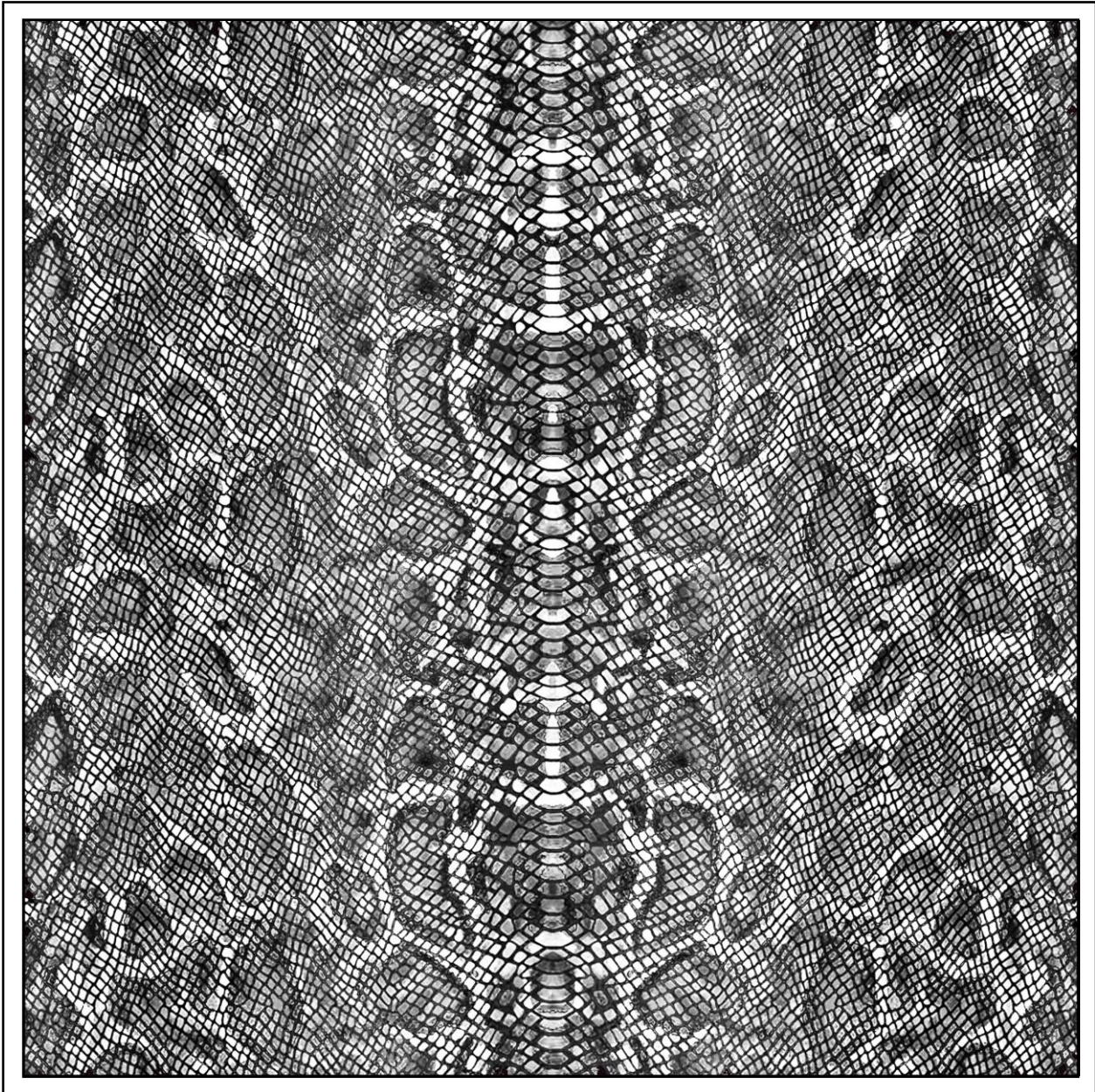
Tradimento

Η αθέτηση των υποσχέσεων.

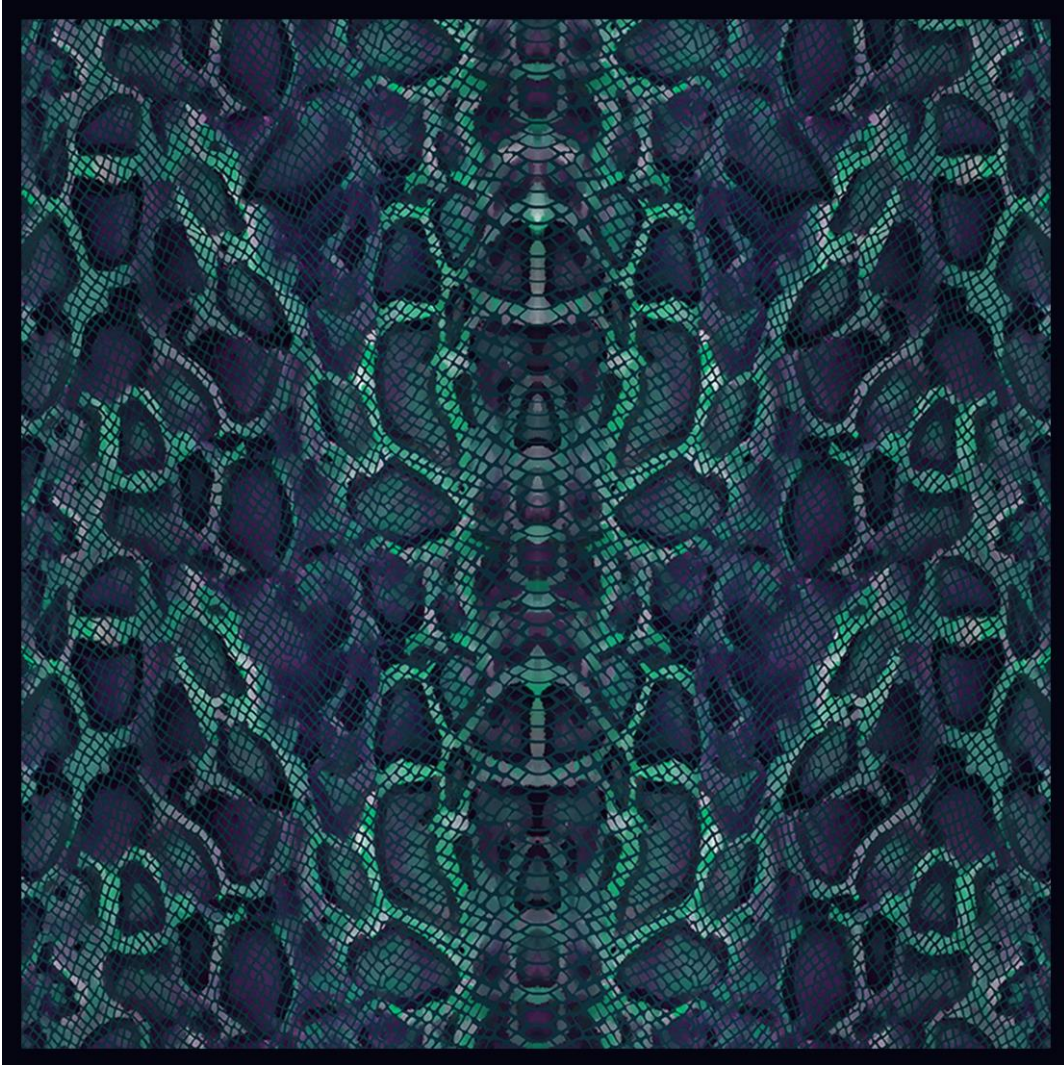
ΣΤΟΙΧΕΙΑ

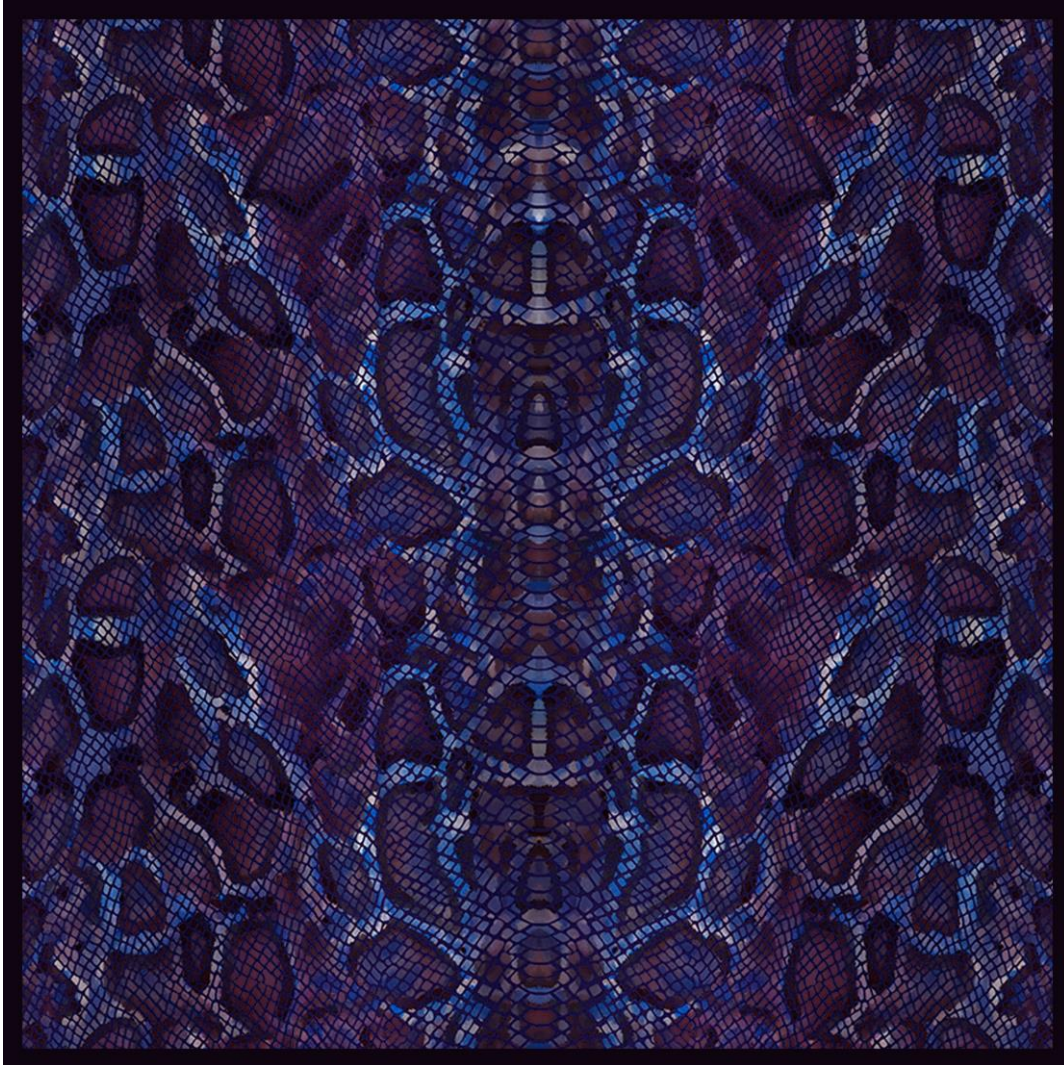

ΣΥΝΘΕΣΗ

6

ΣΕΙΡΑ 3

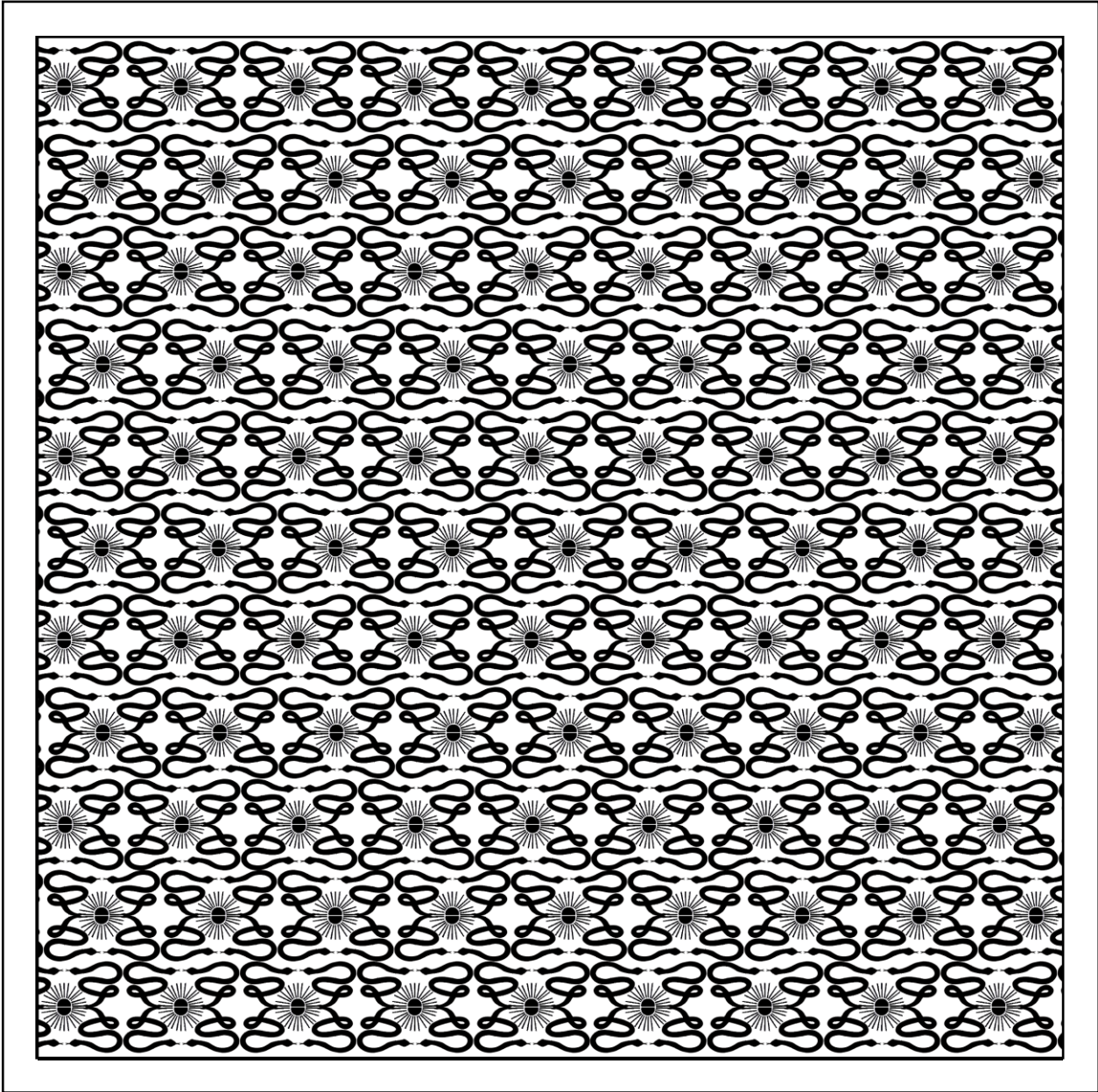
Rimorsi

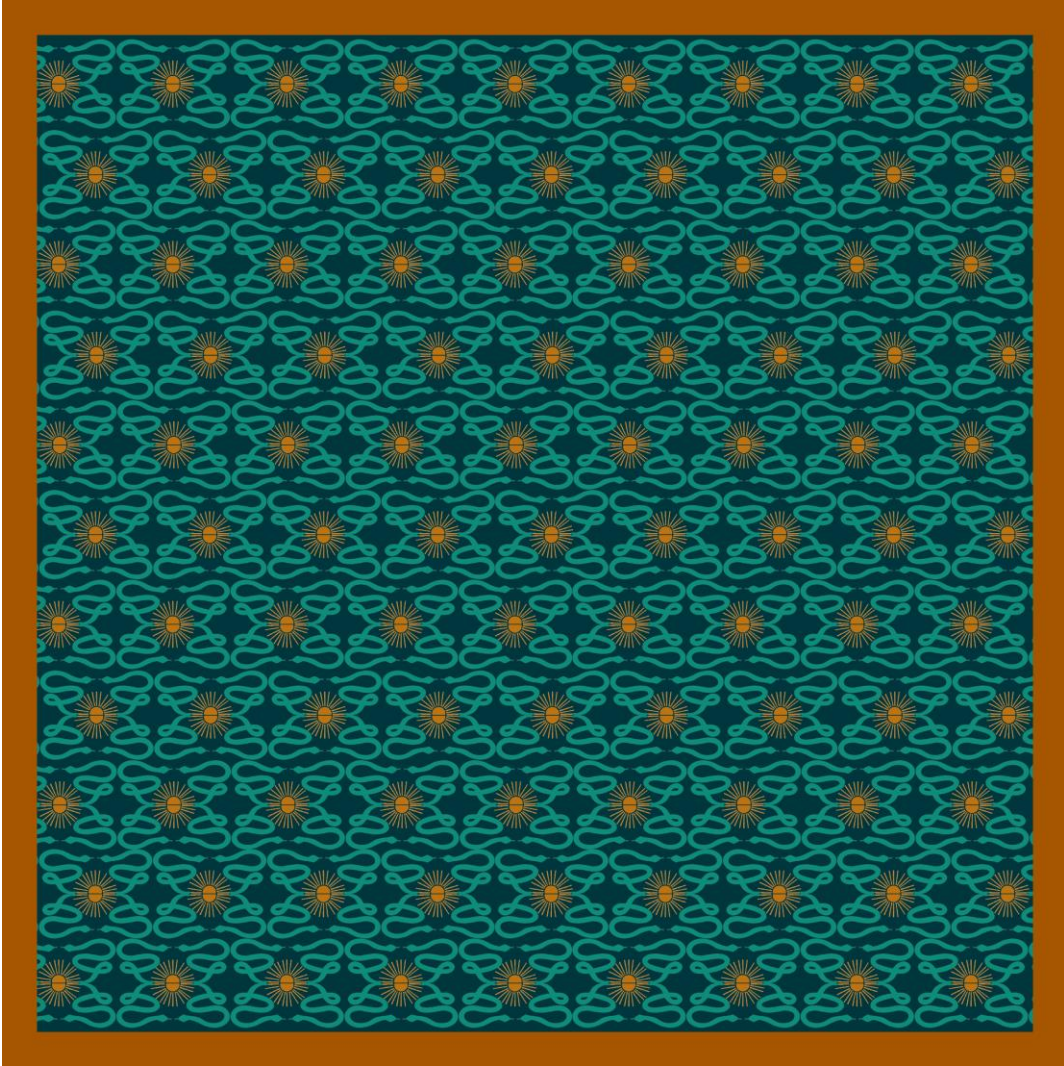
Η προσπάθεια απομάκρυνσης του παιδιού από τη μάνα.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

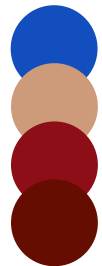
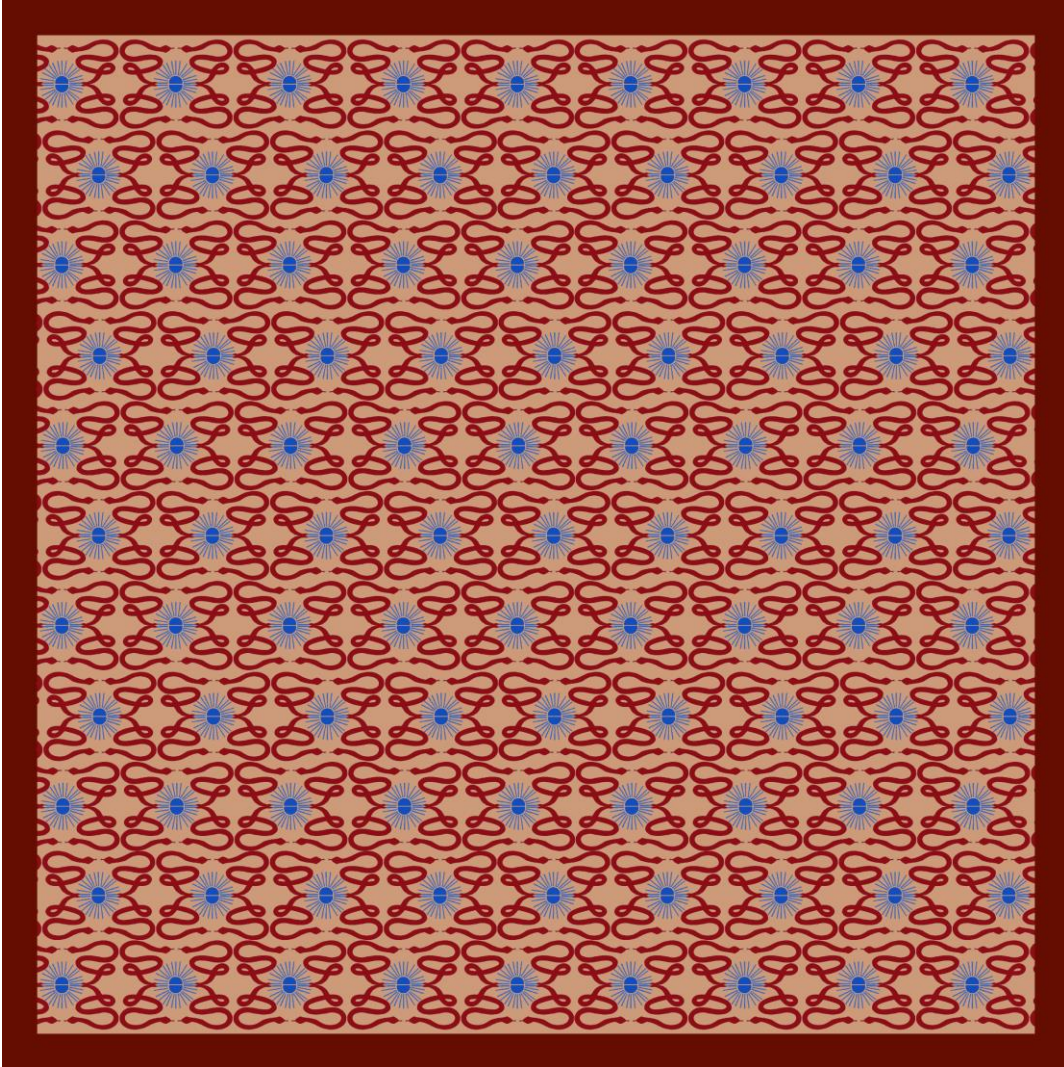

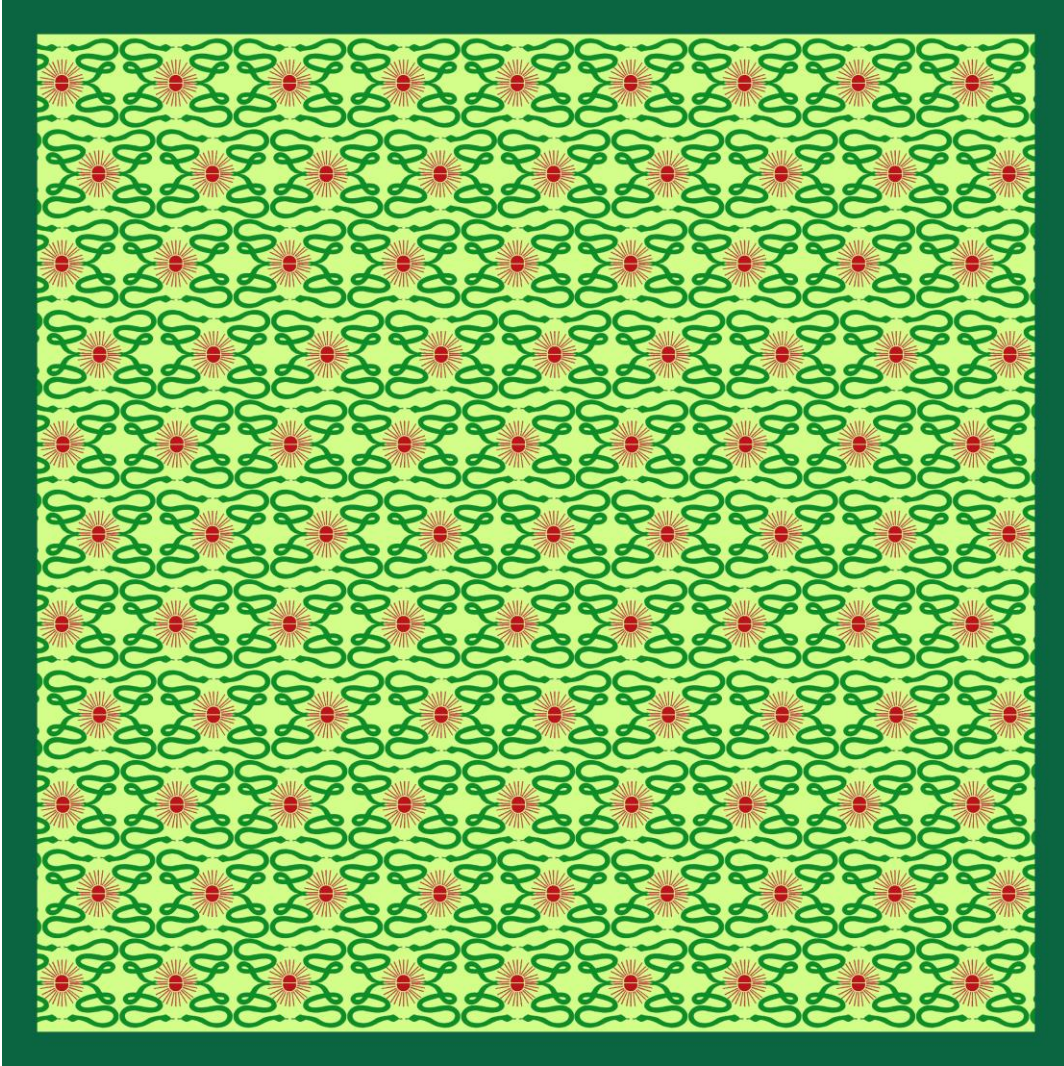

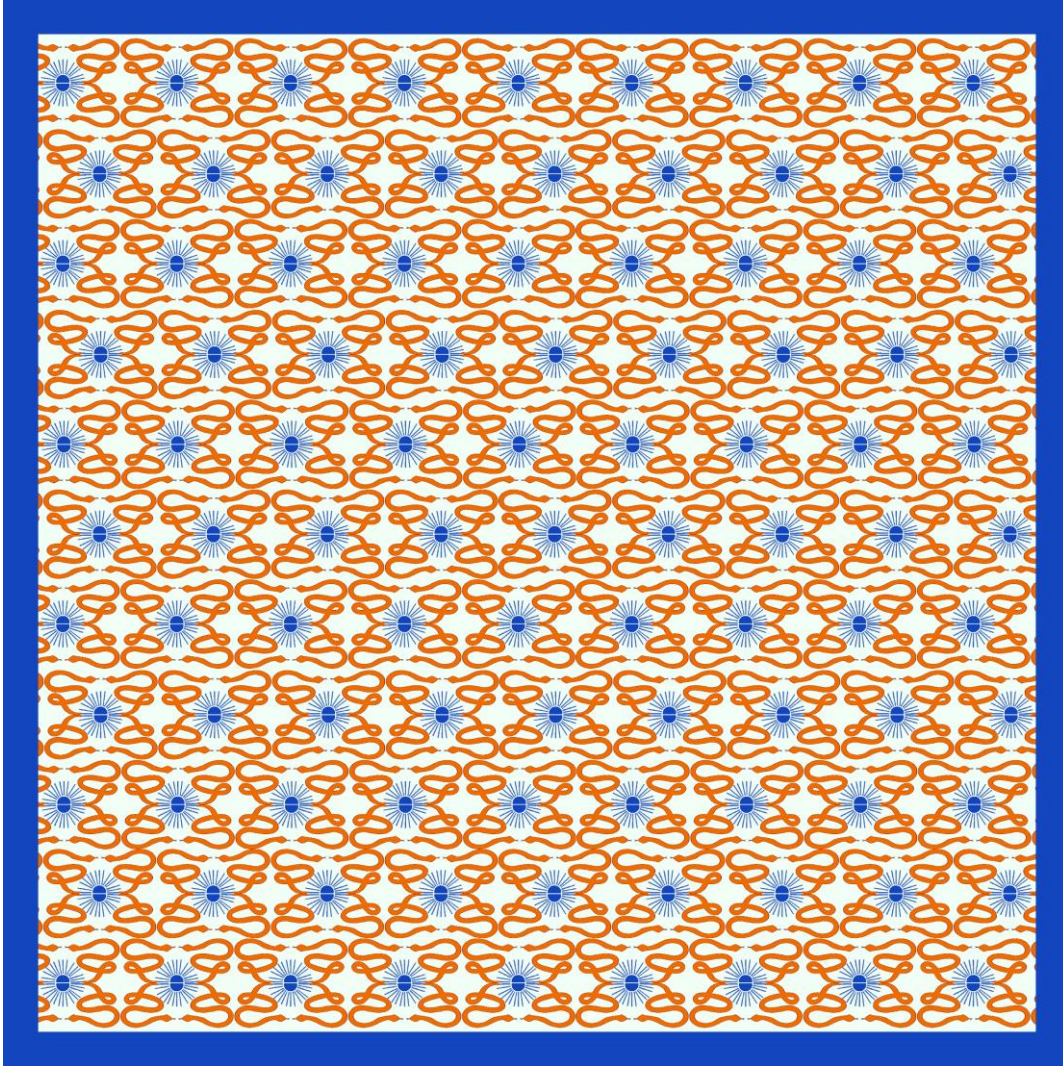

ΣΥΝΘΕΣΗ

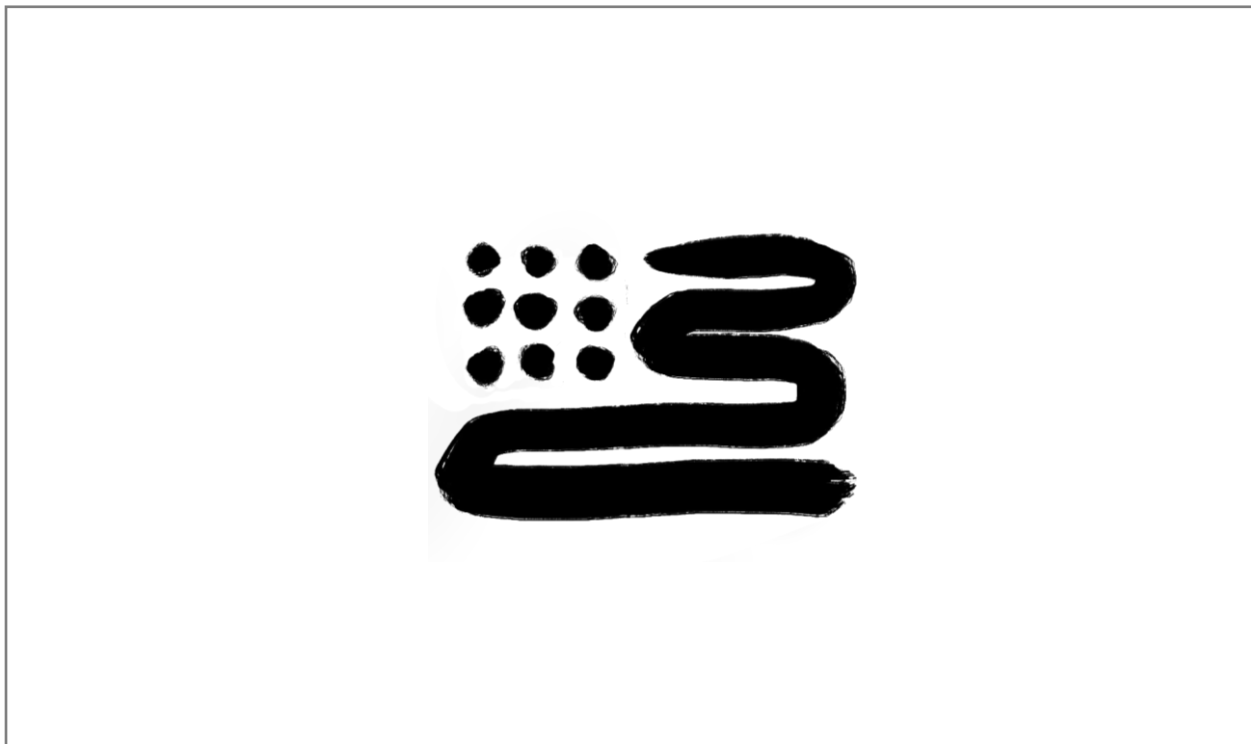
ΣΕΙΡΑ 3

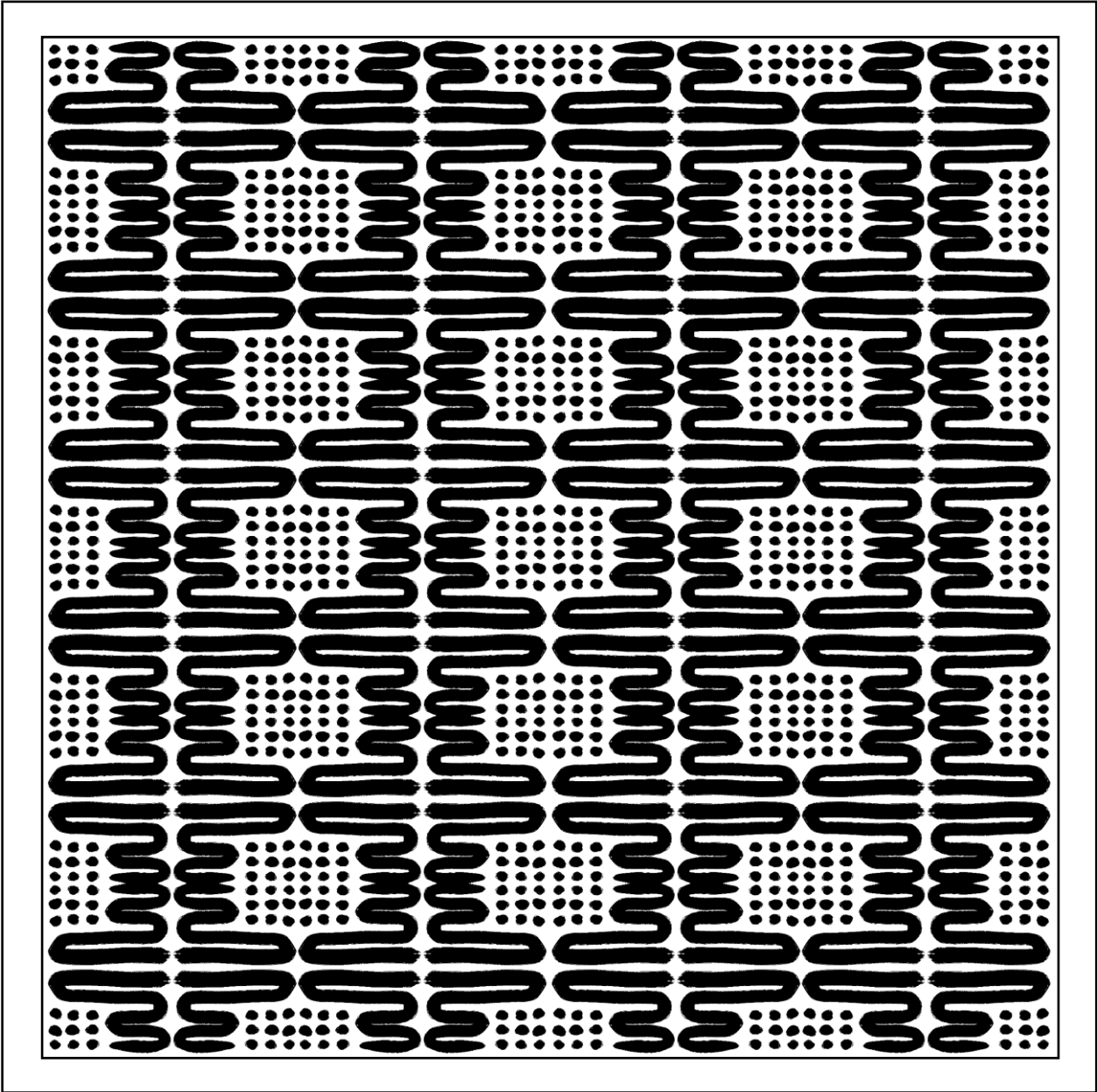
Sogno americano

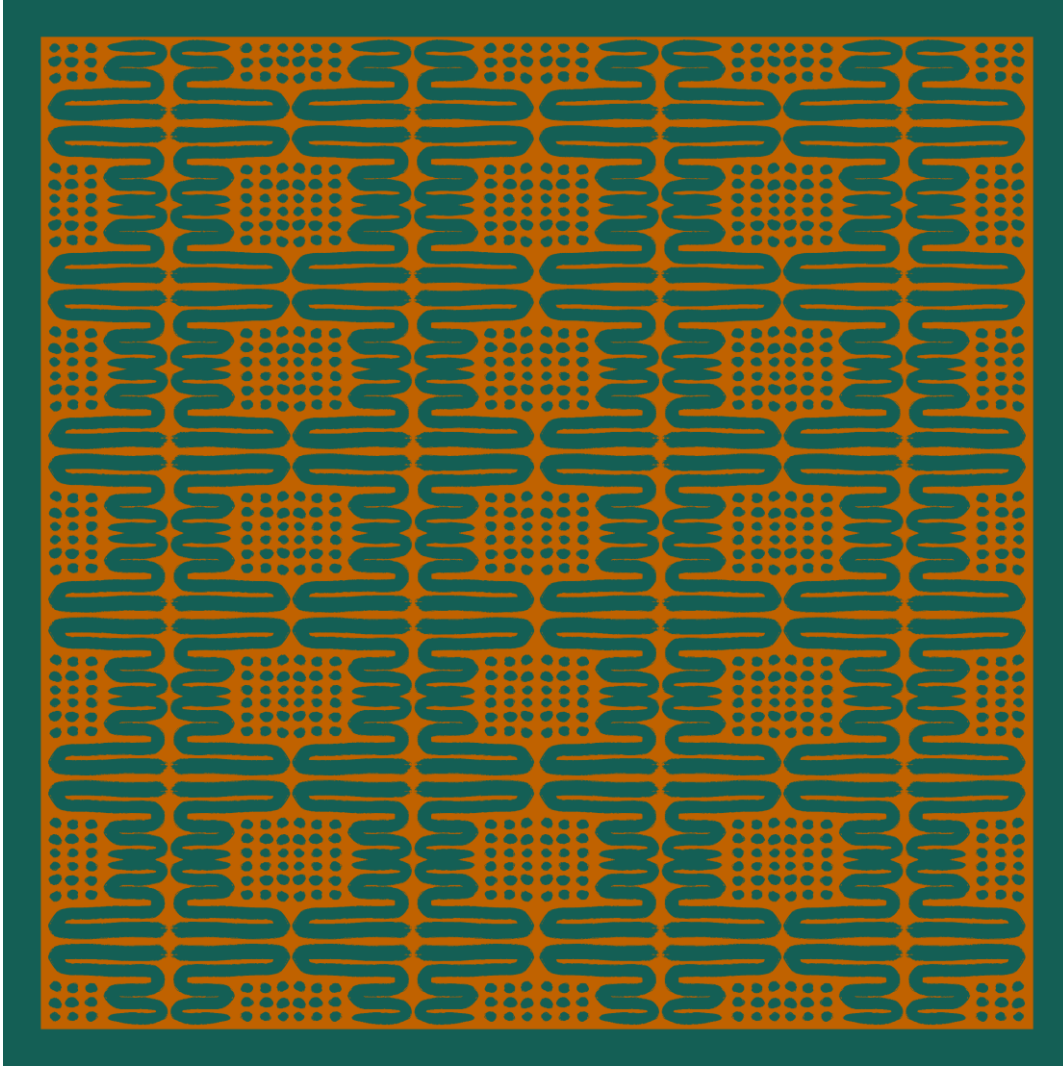
Η εξασφάλιση μιας καλύτερης ζωής.

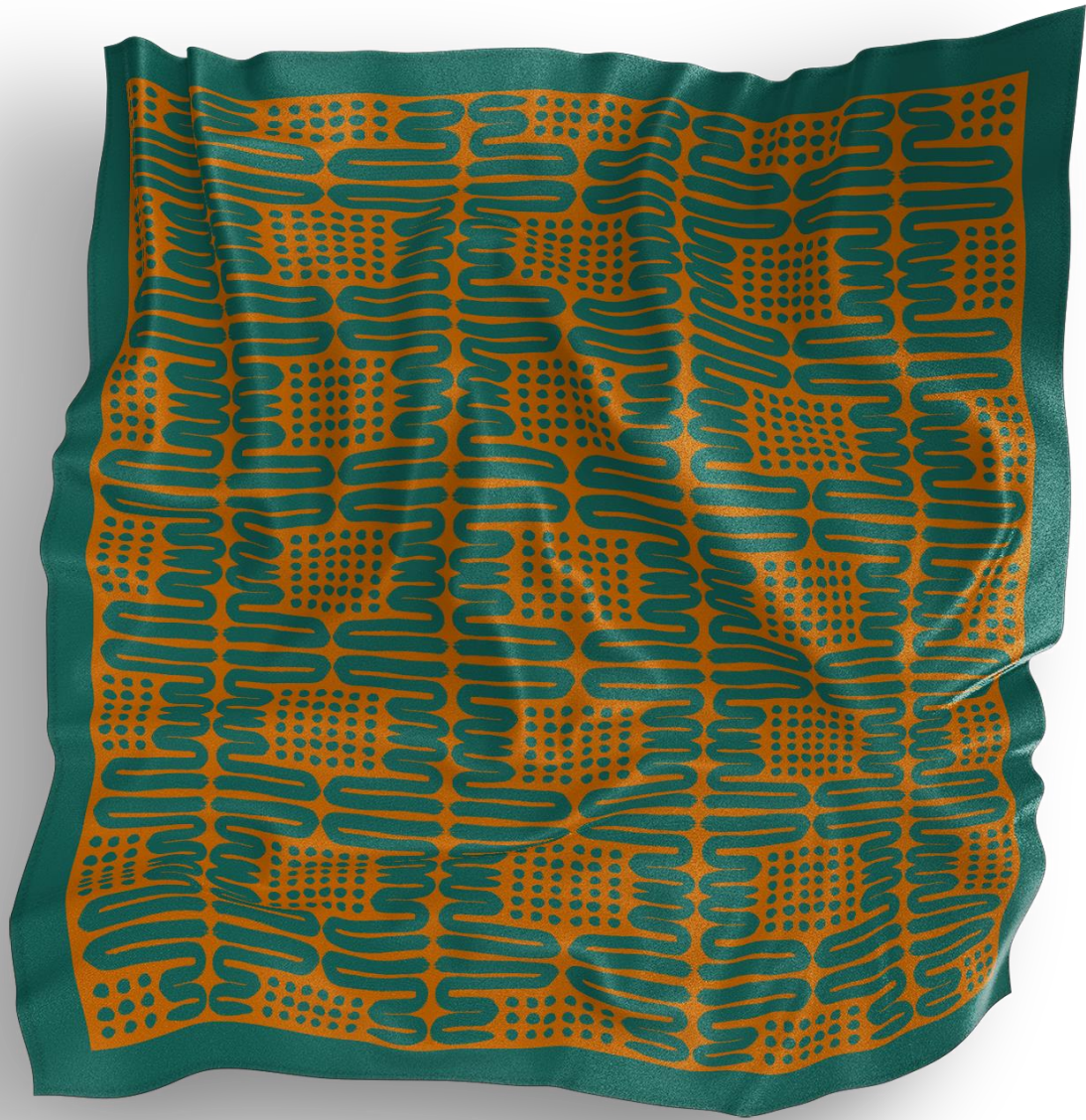
ΣΤΟΙΧΕΙΑ

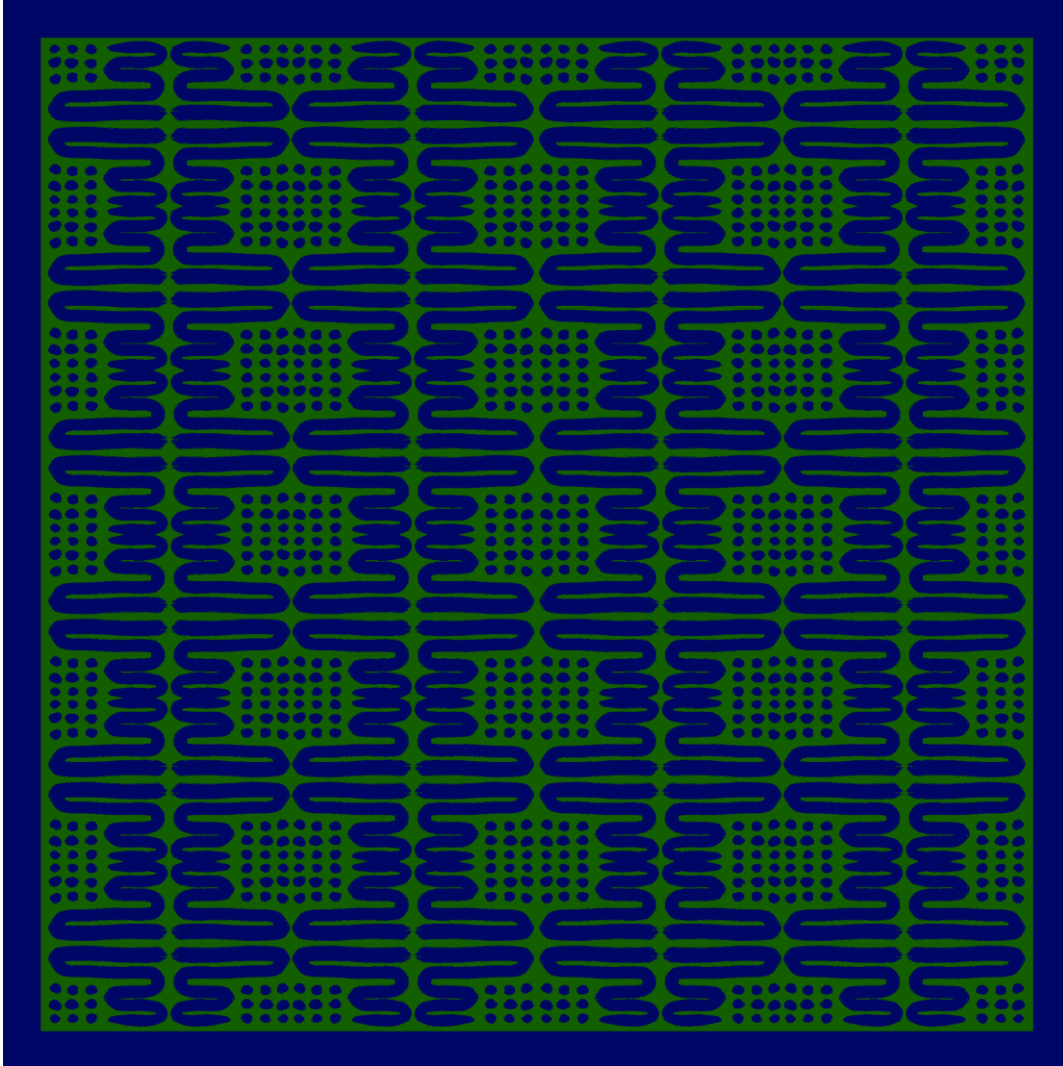

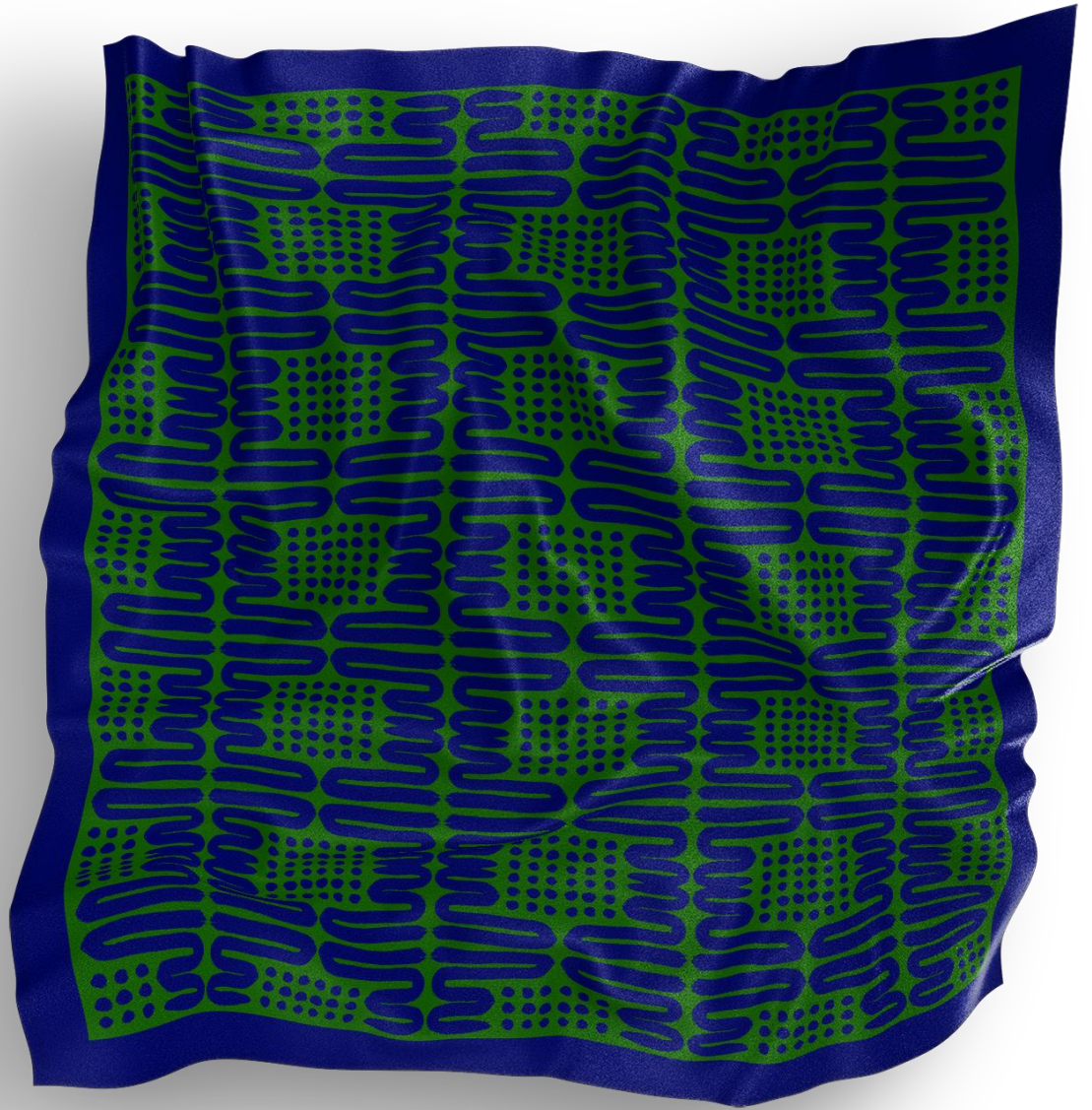

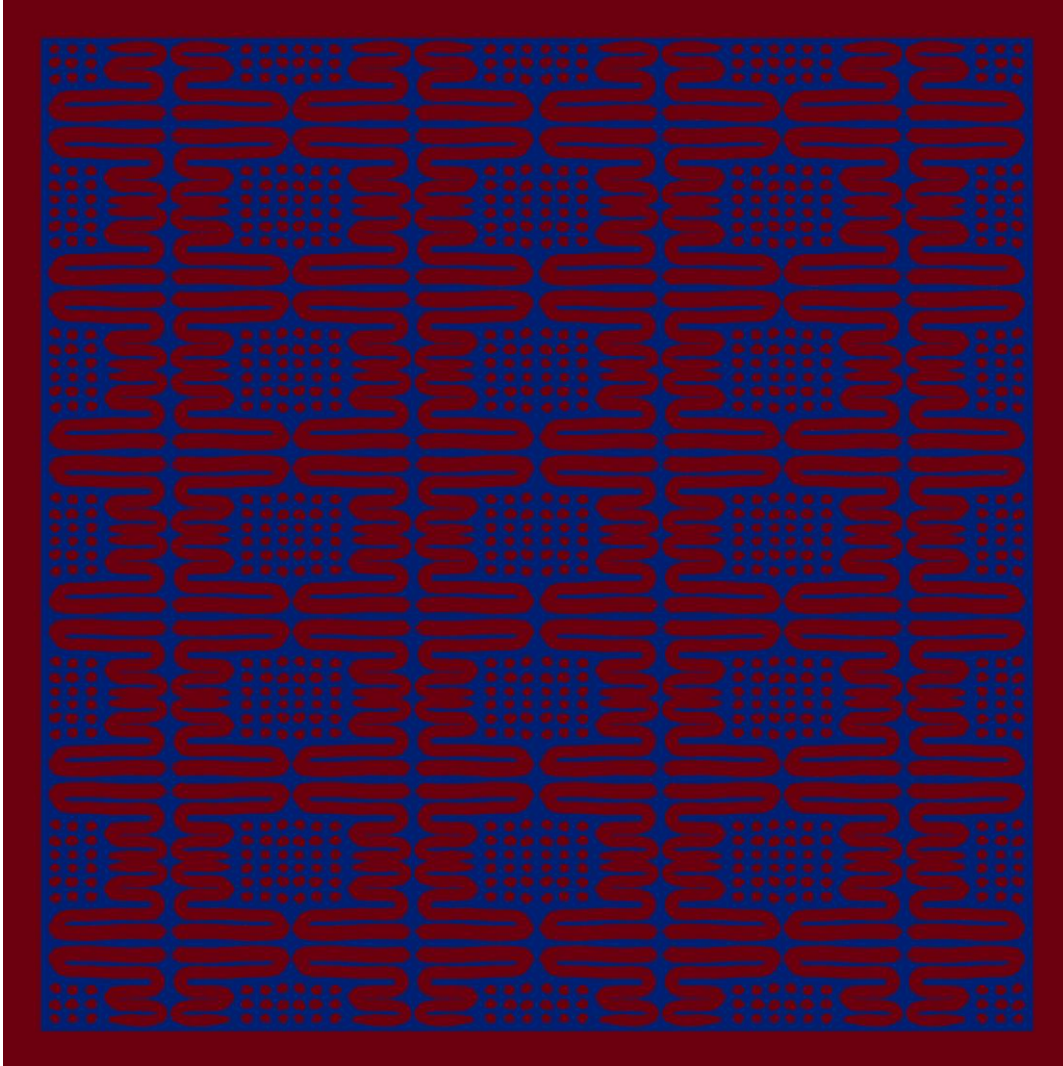

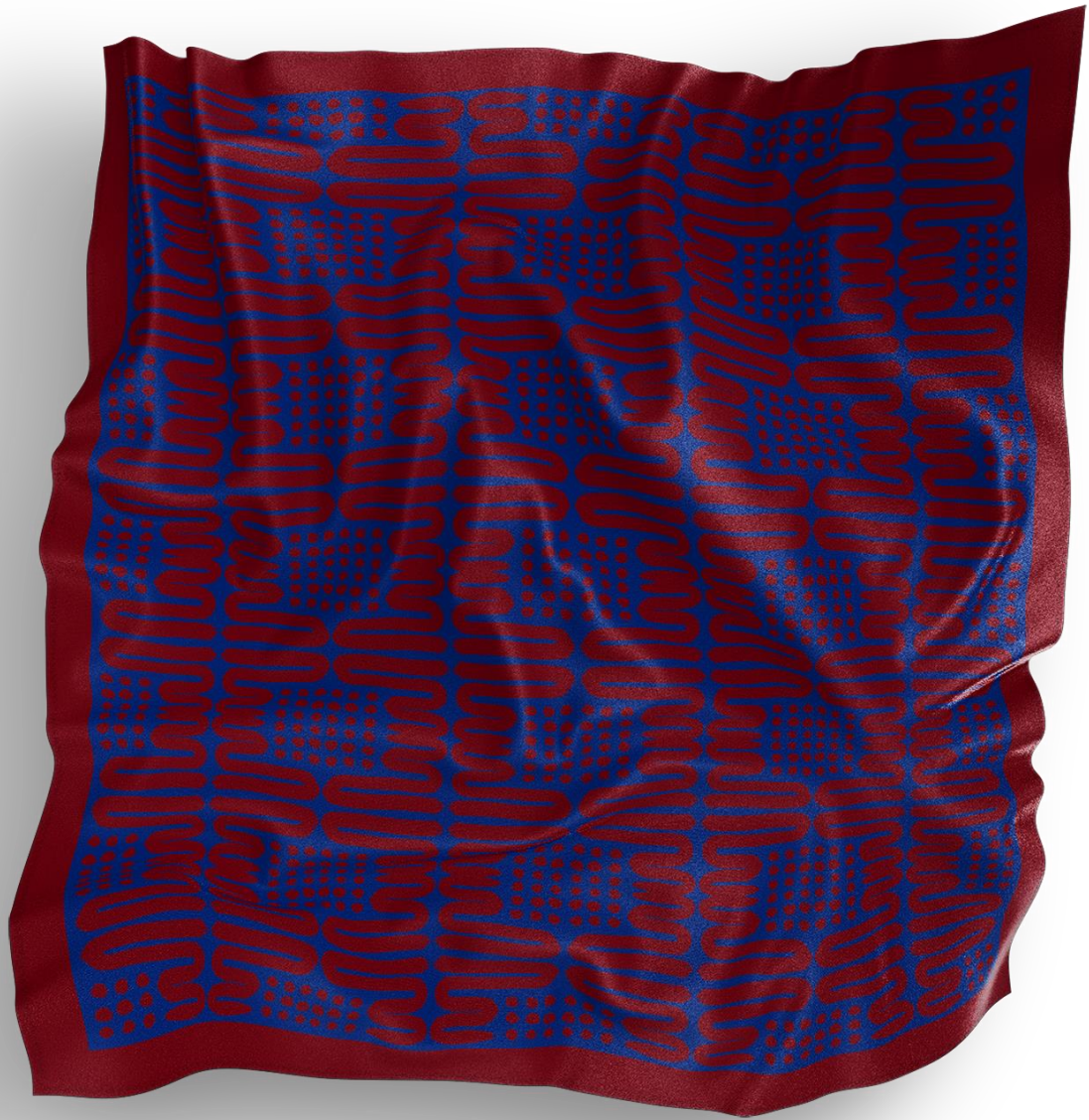

ΣΥΝΘΕΣΗ

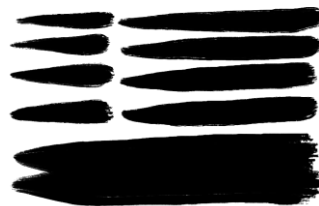

ΣΕΙΡΑ 3

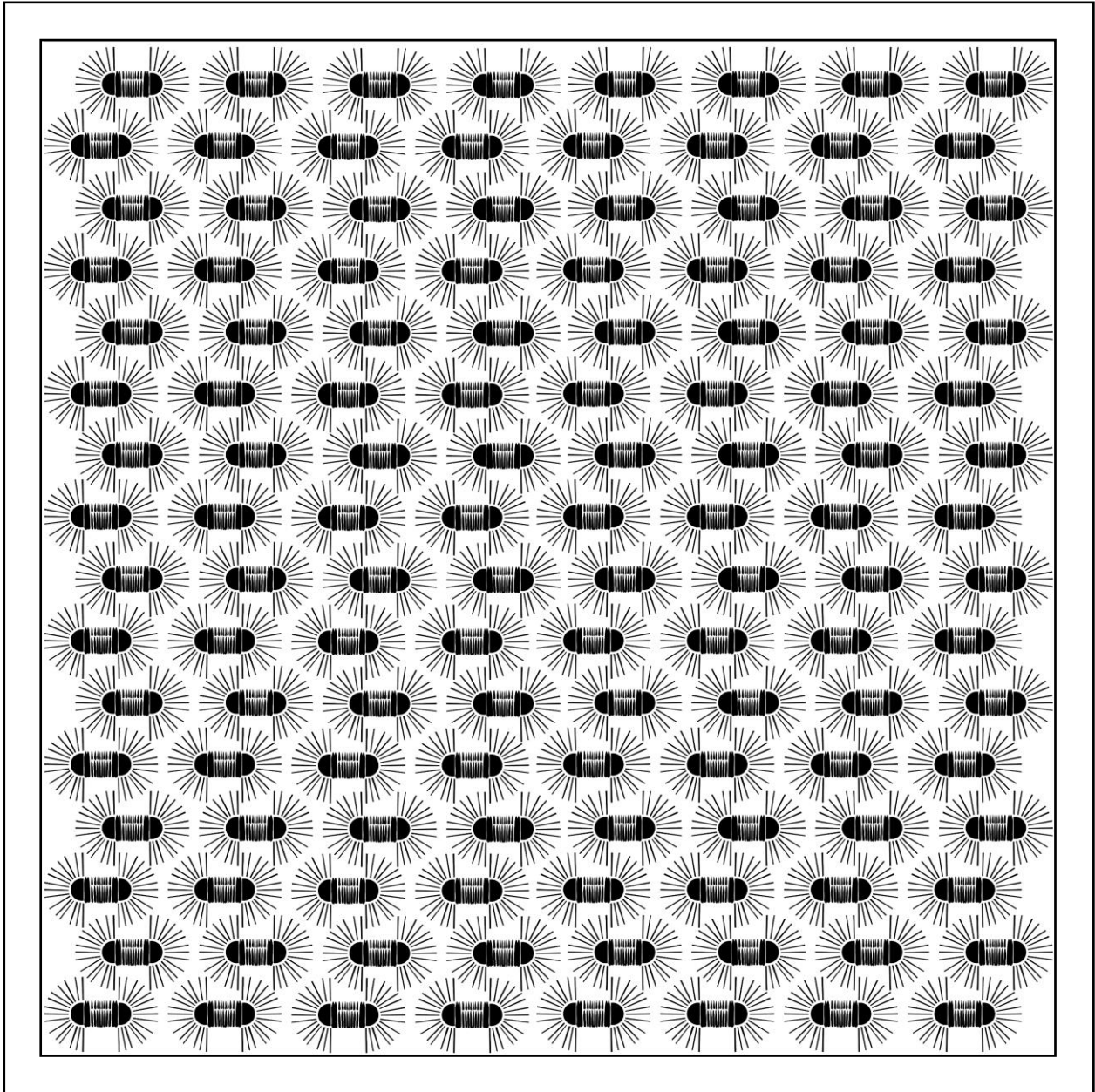
Addio

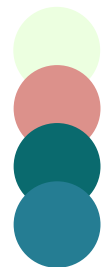
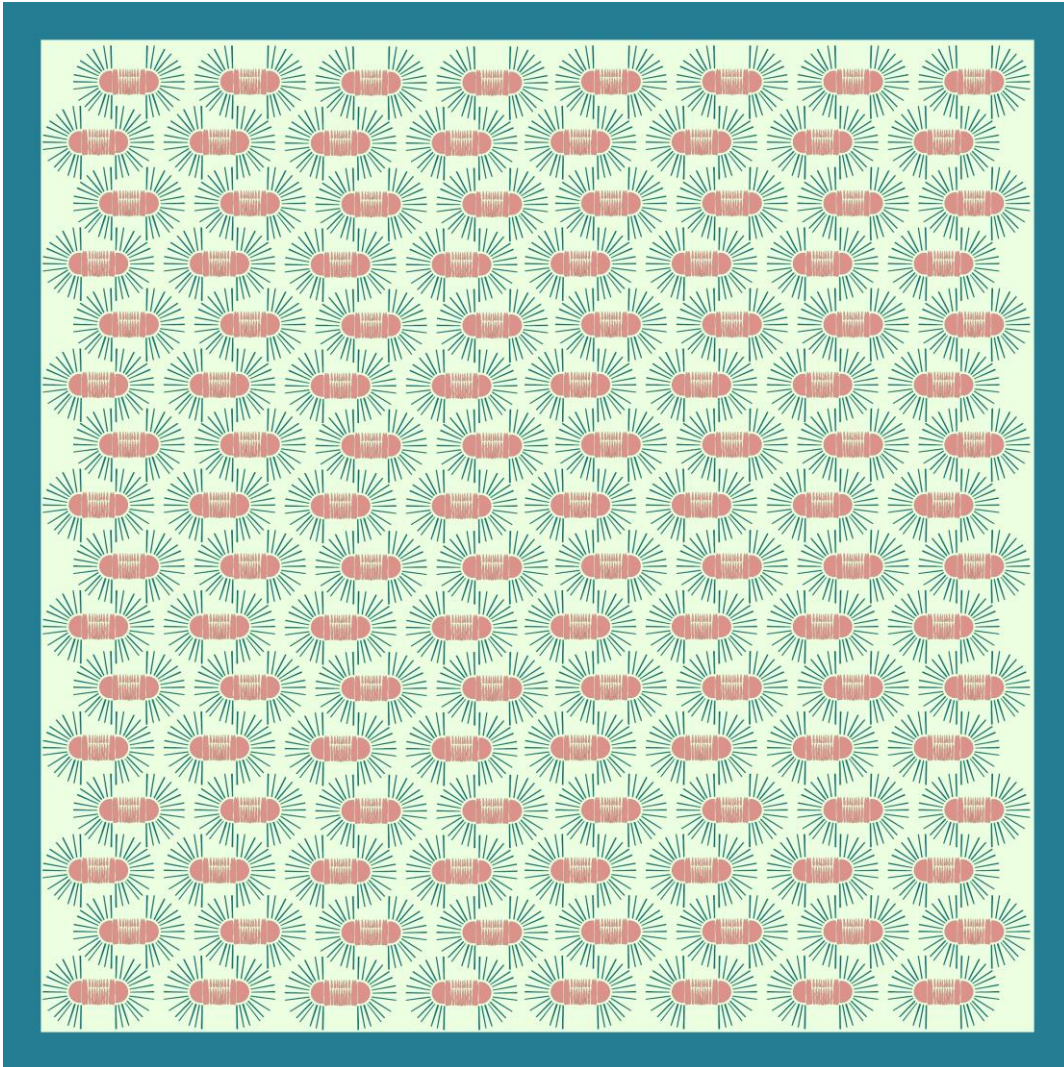
Ο βουβός αποχαιρετισμός στο παιδί.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

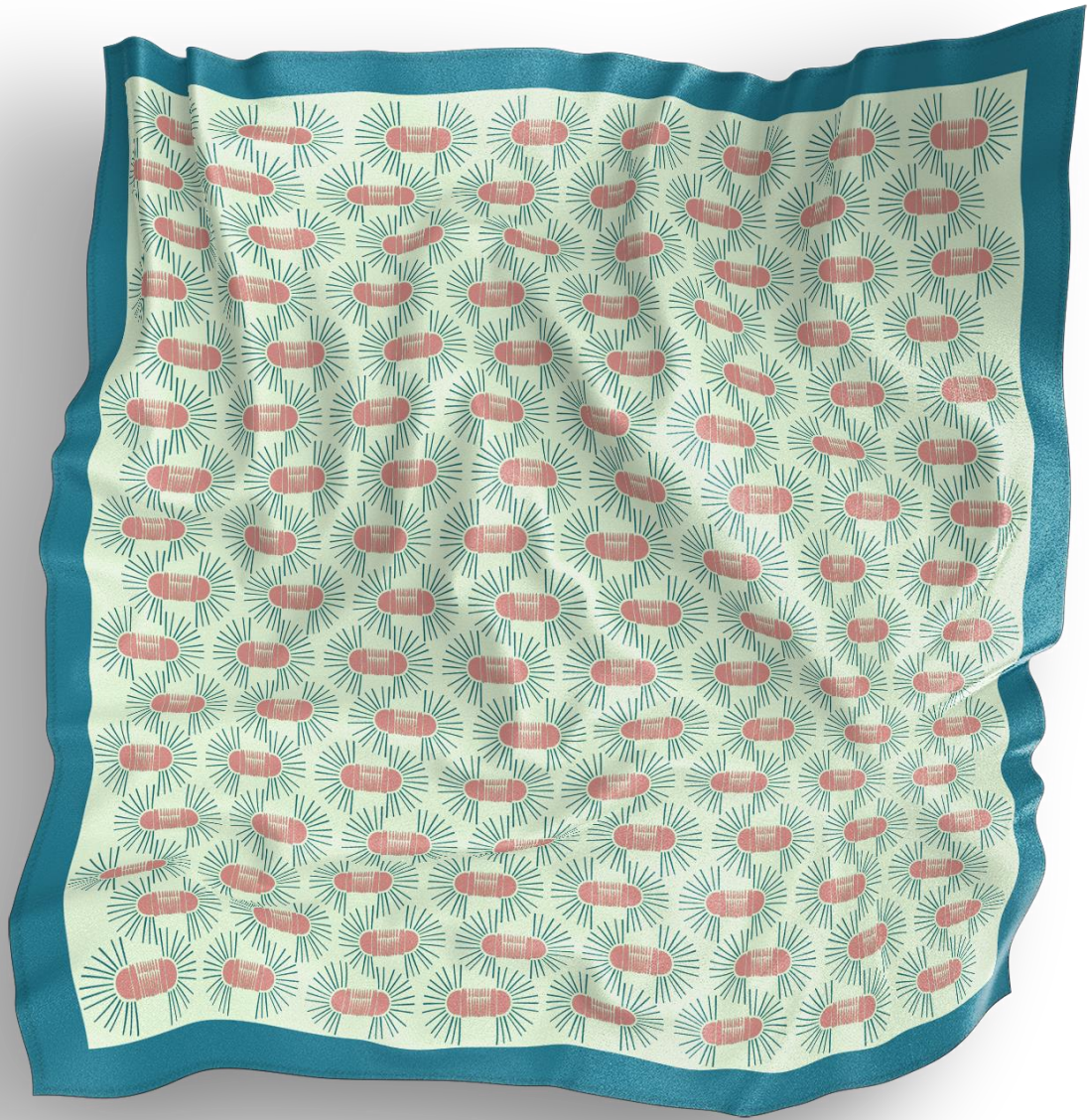

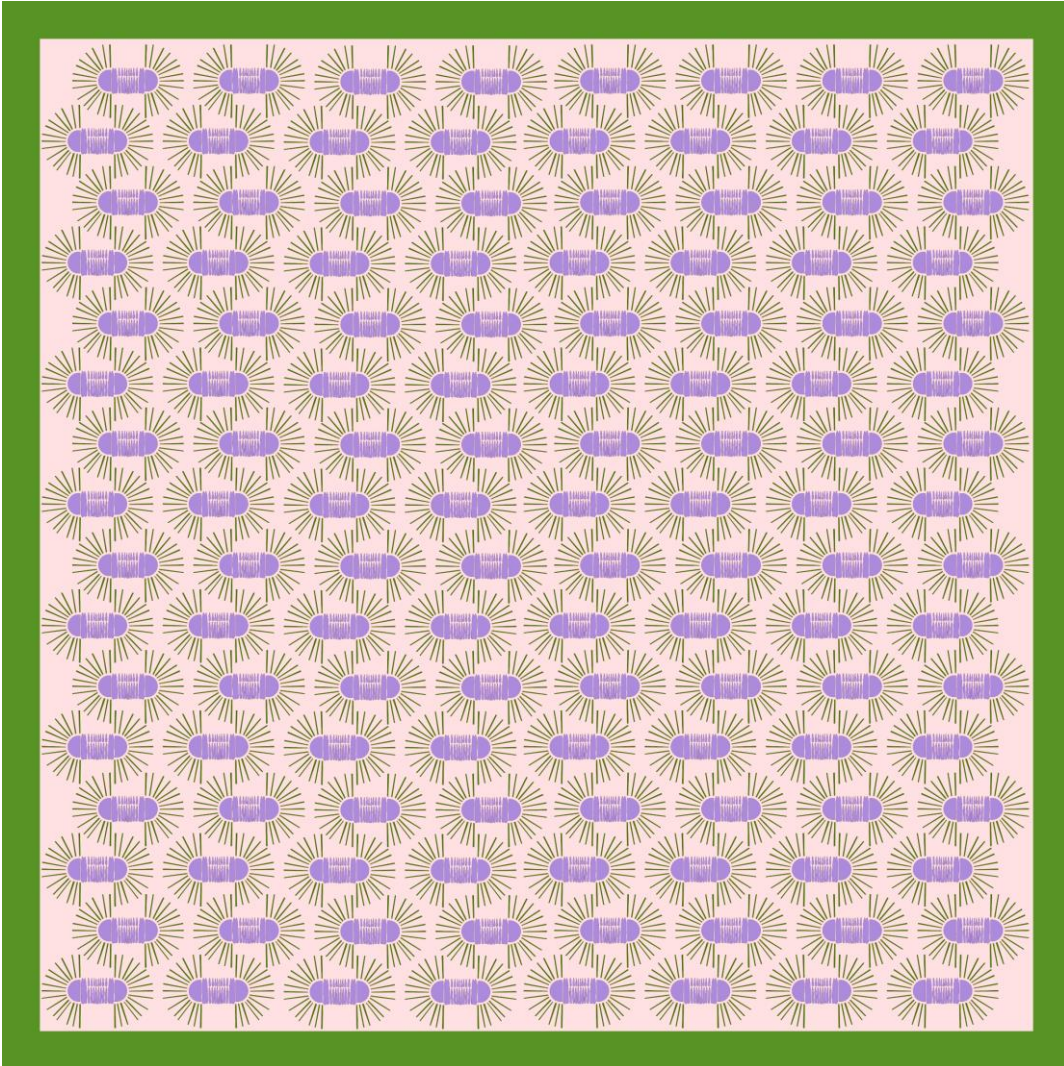

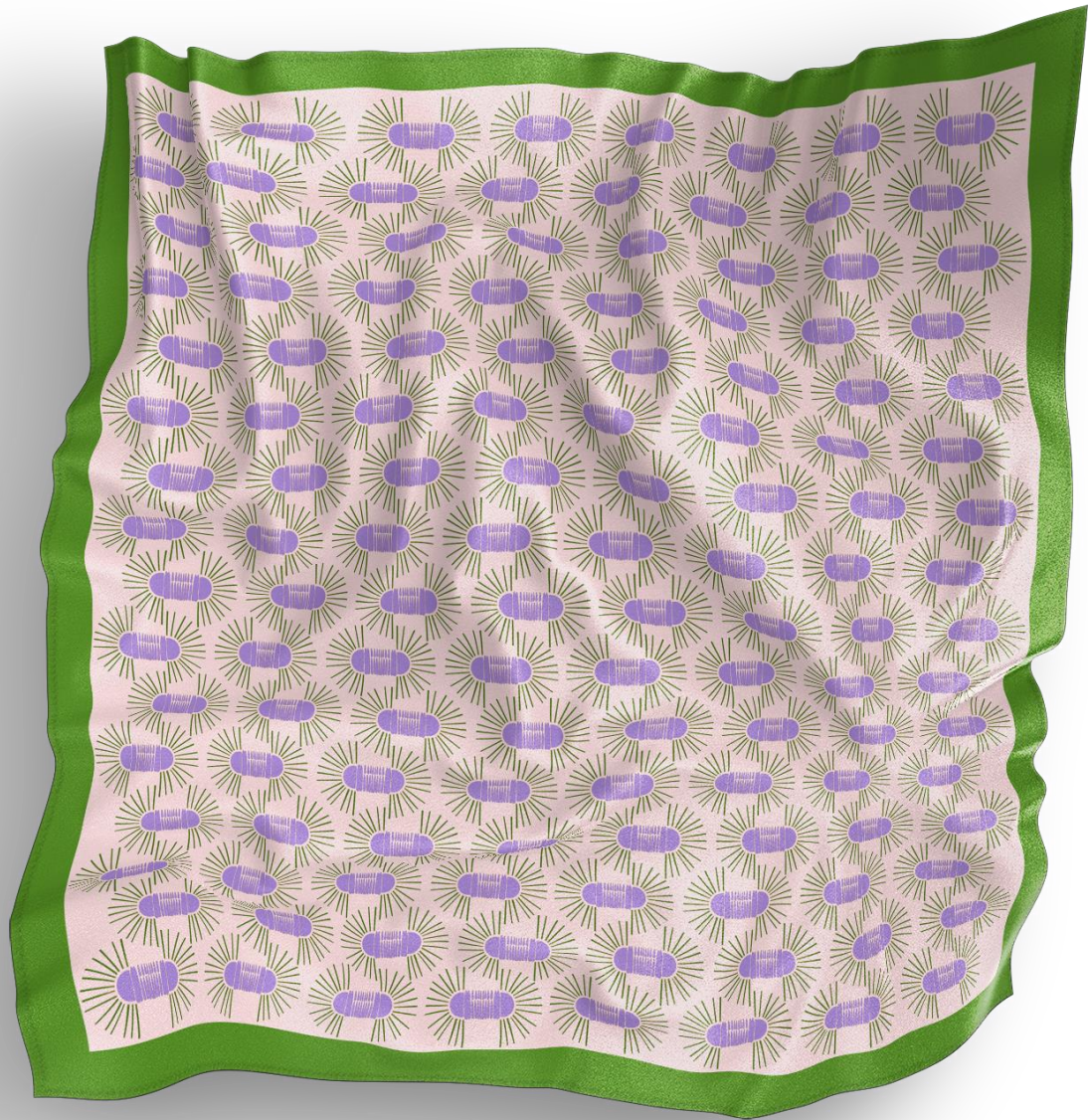

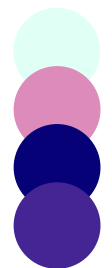
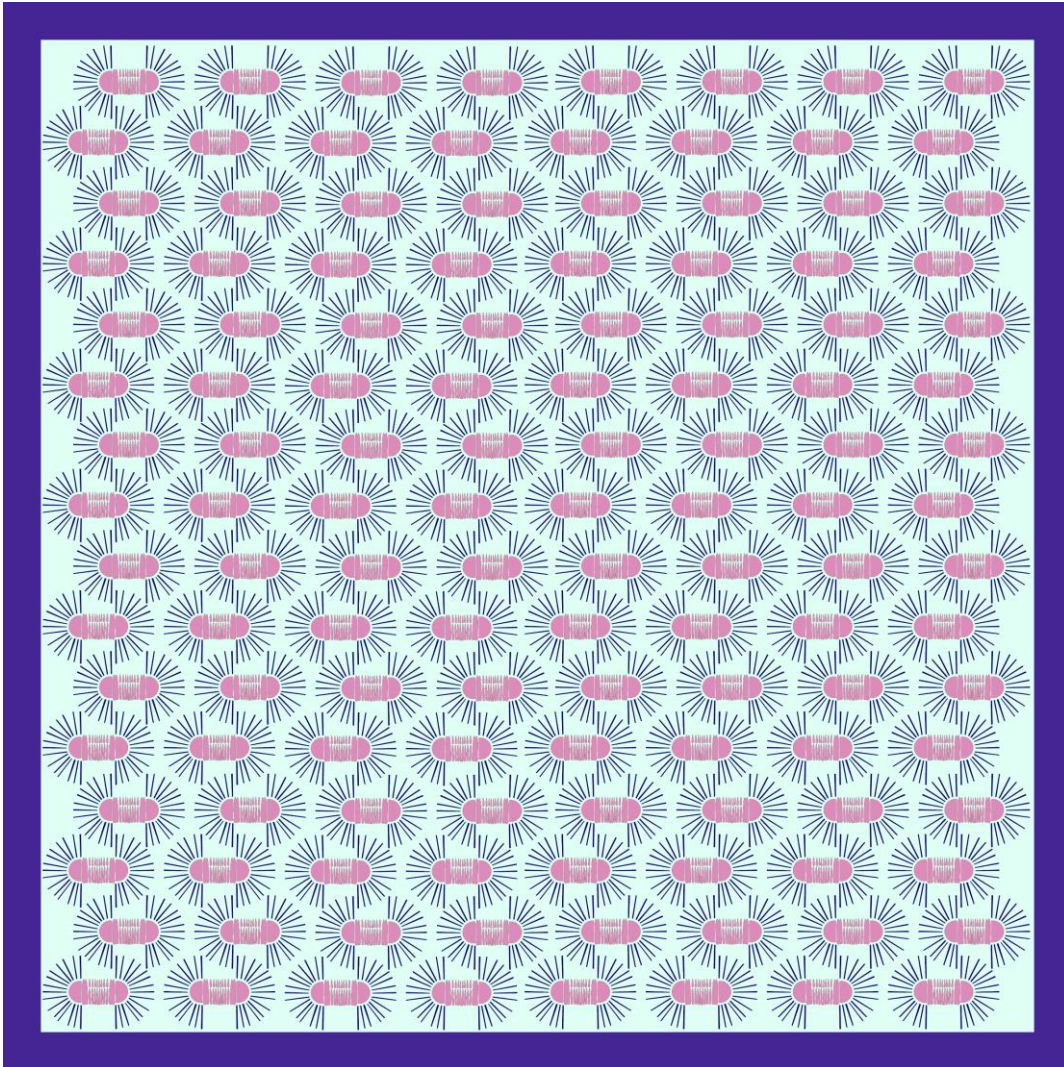

ΣΥΝΘΕΣΗ

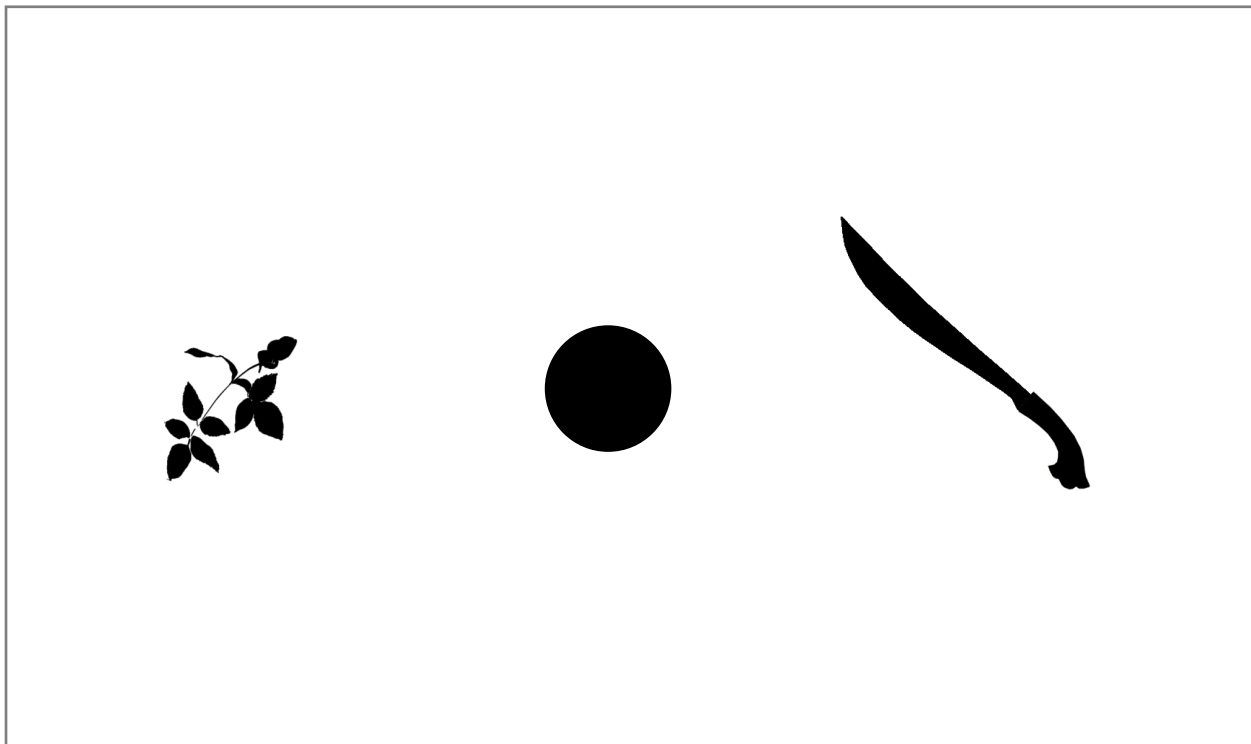
ΣΕΙΡΑ 3

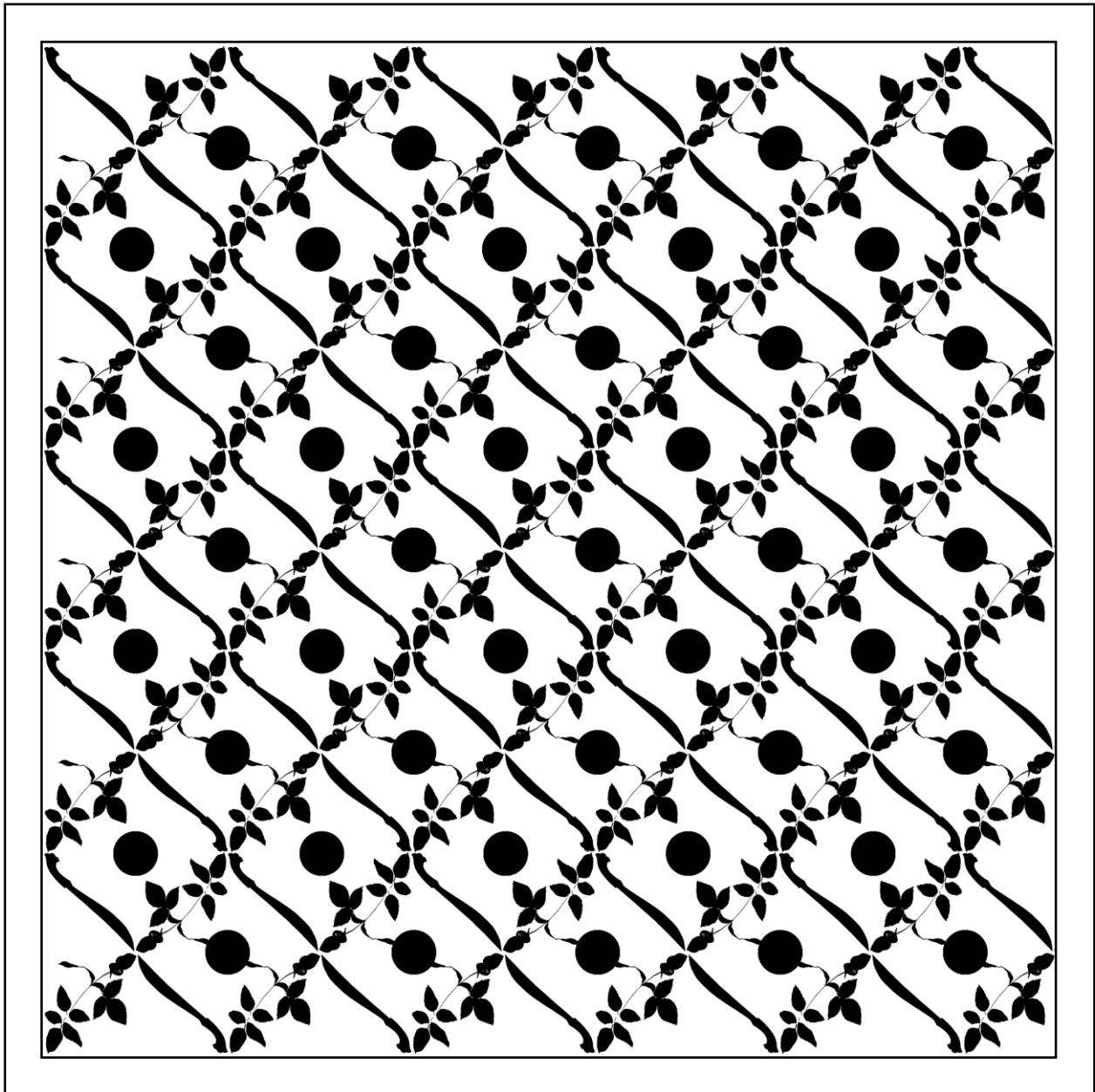
Harakiri

Το σκληρό τέλος της Cio-Cio-San

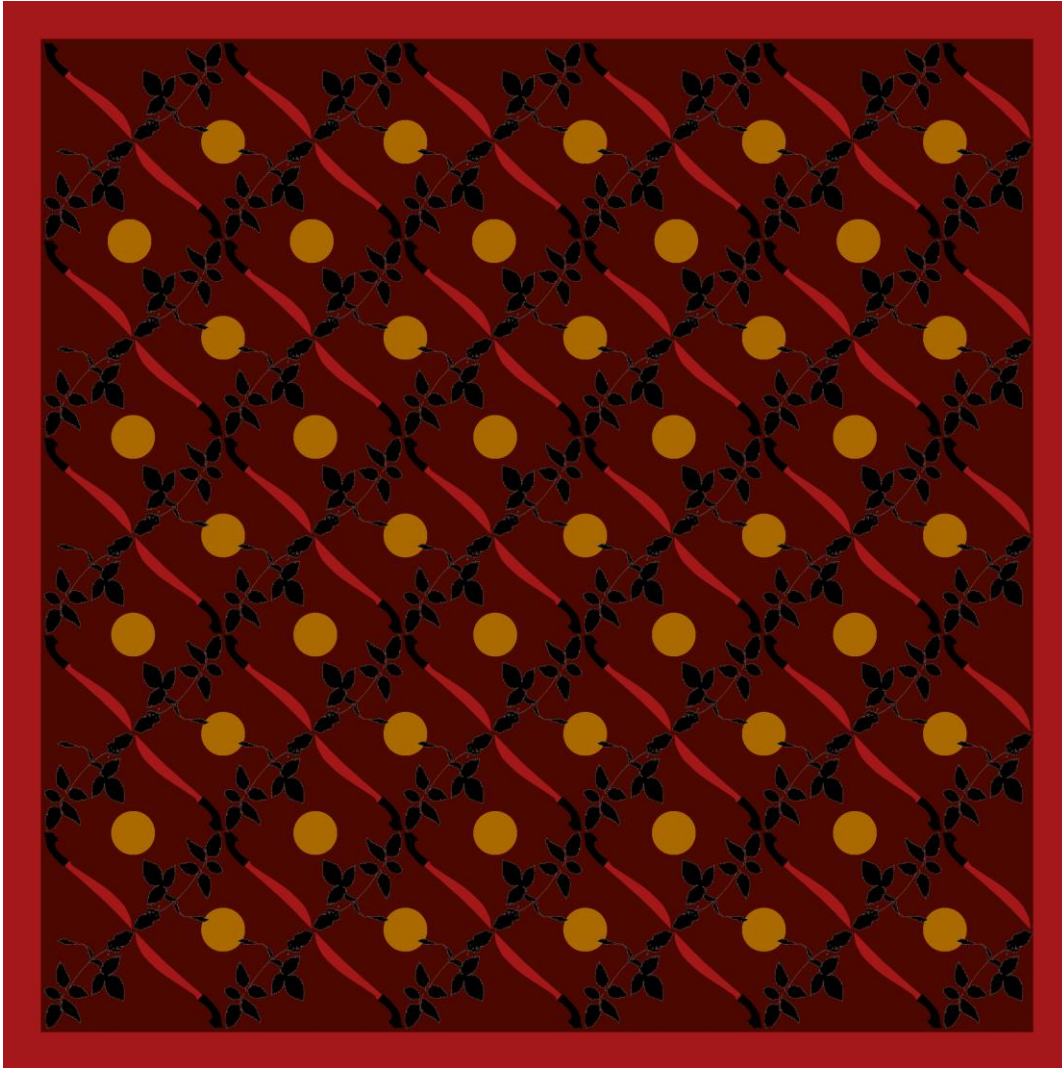
9

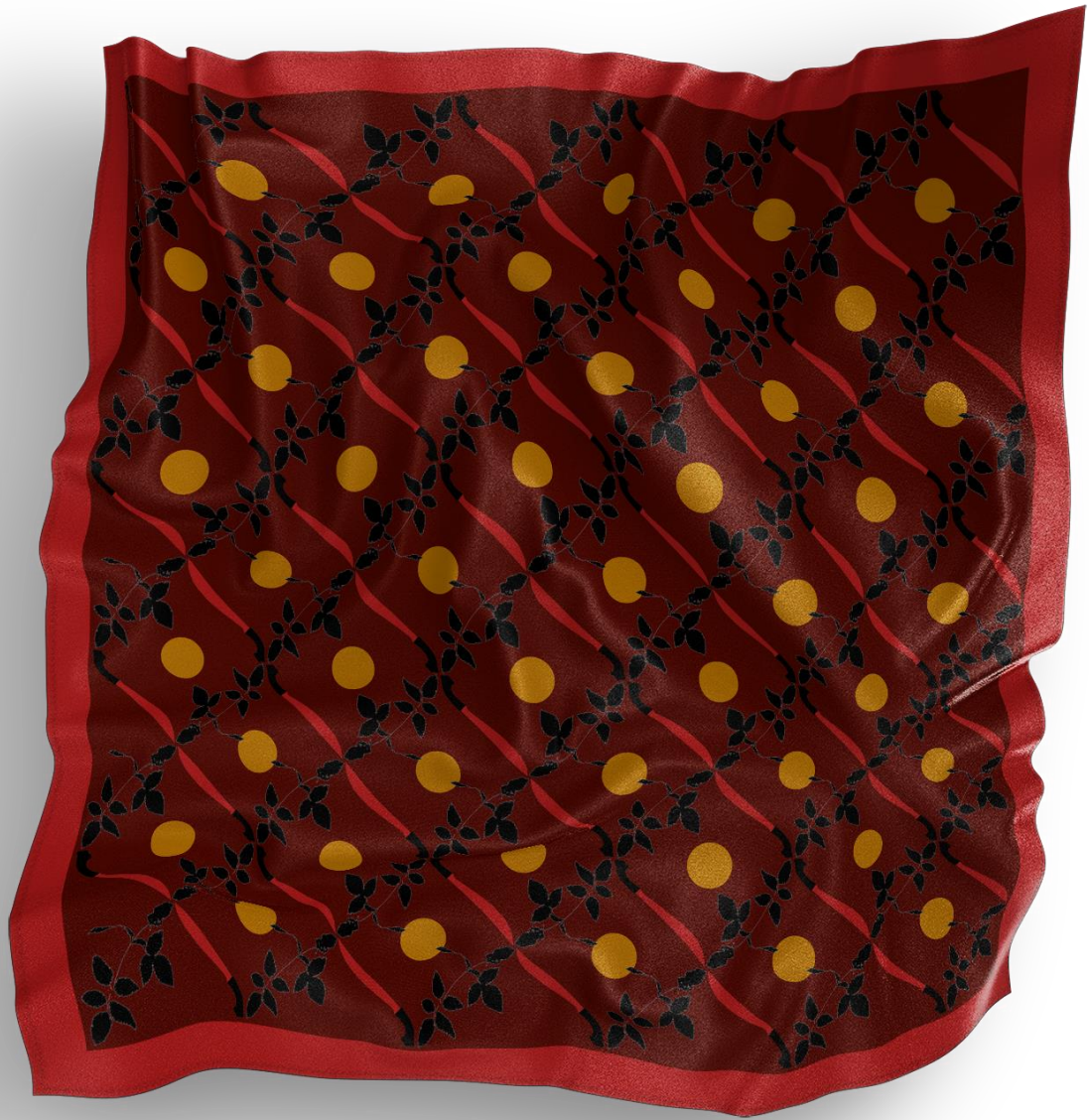
ΣΤΟΙΧΕΙΑ

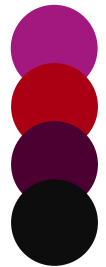
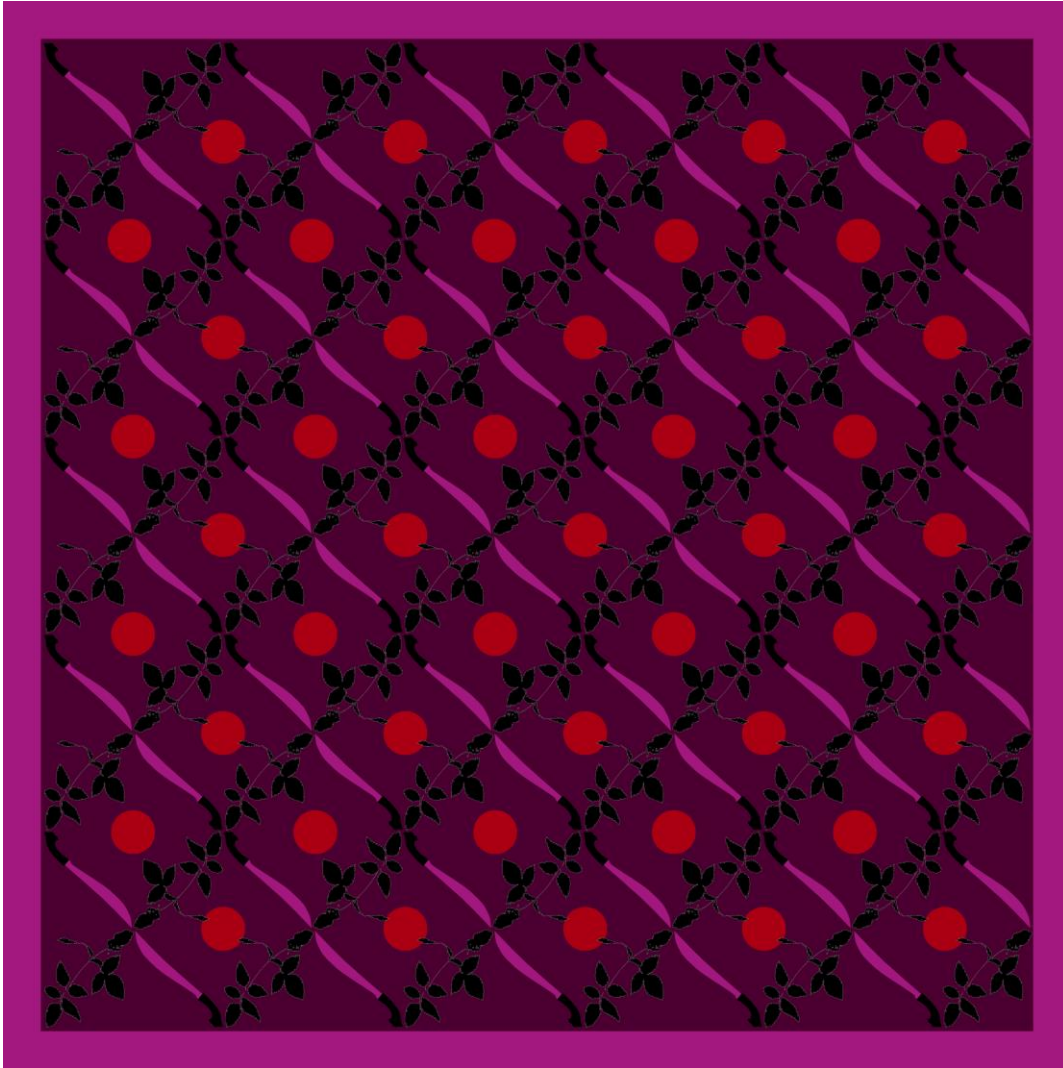

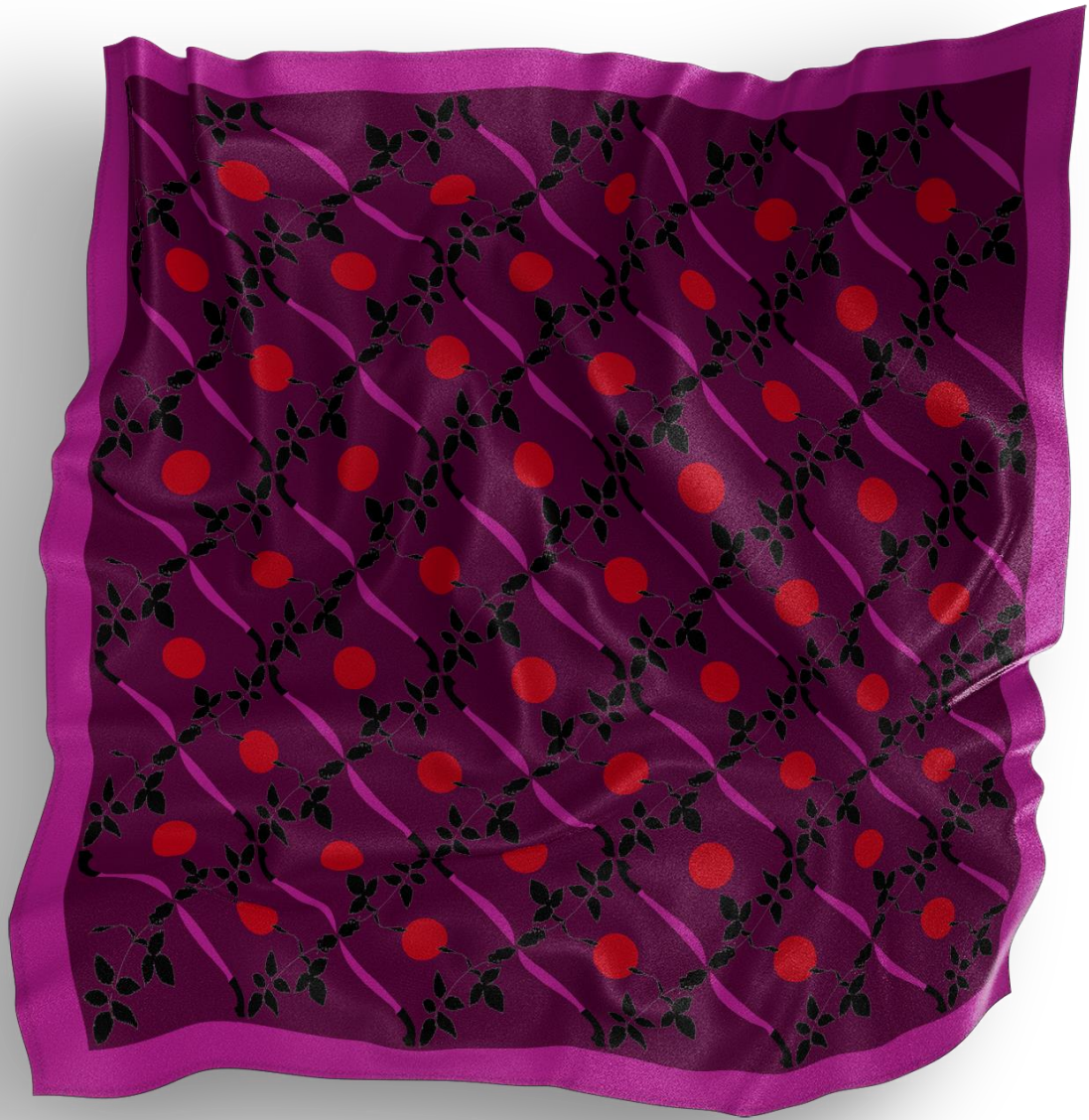

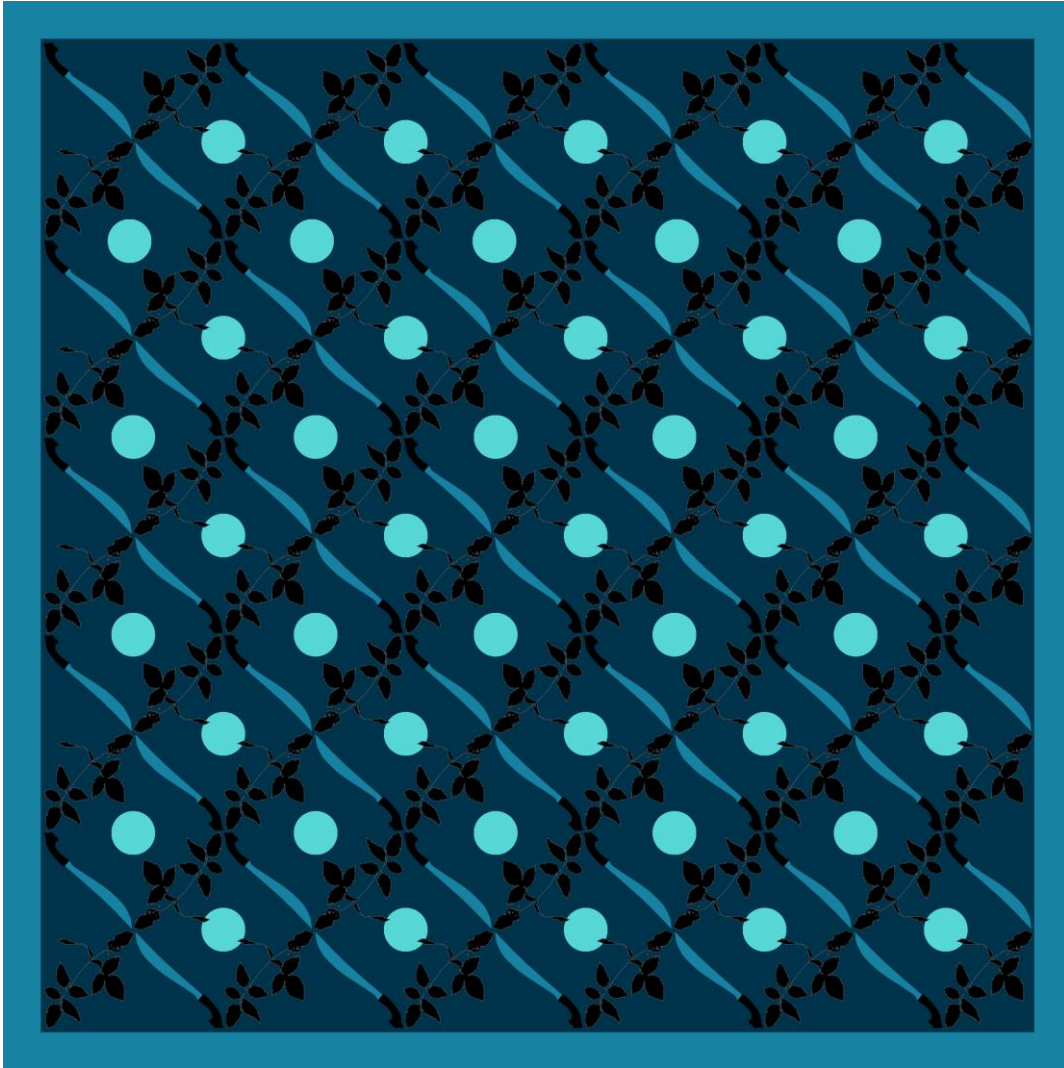

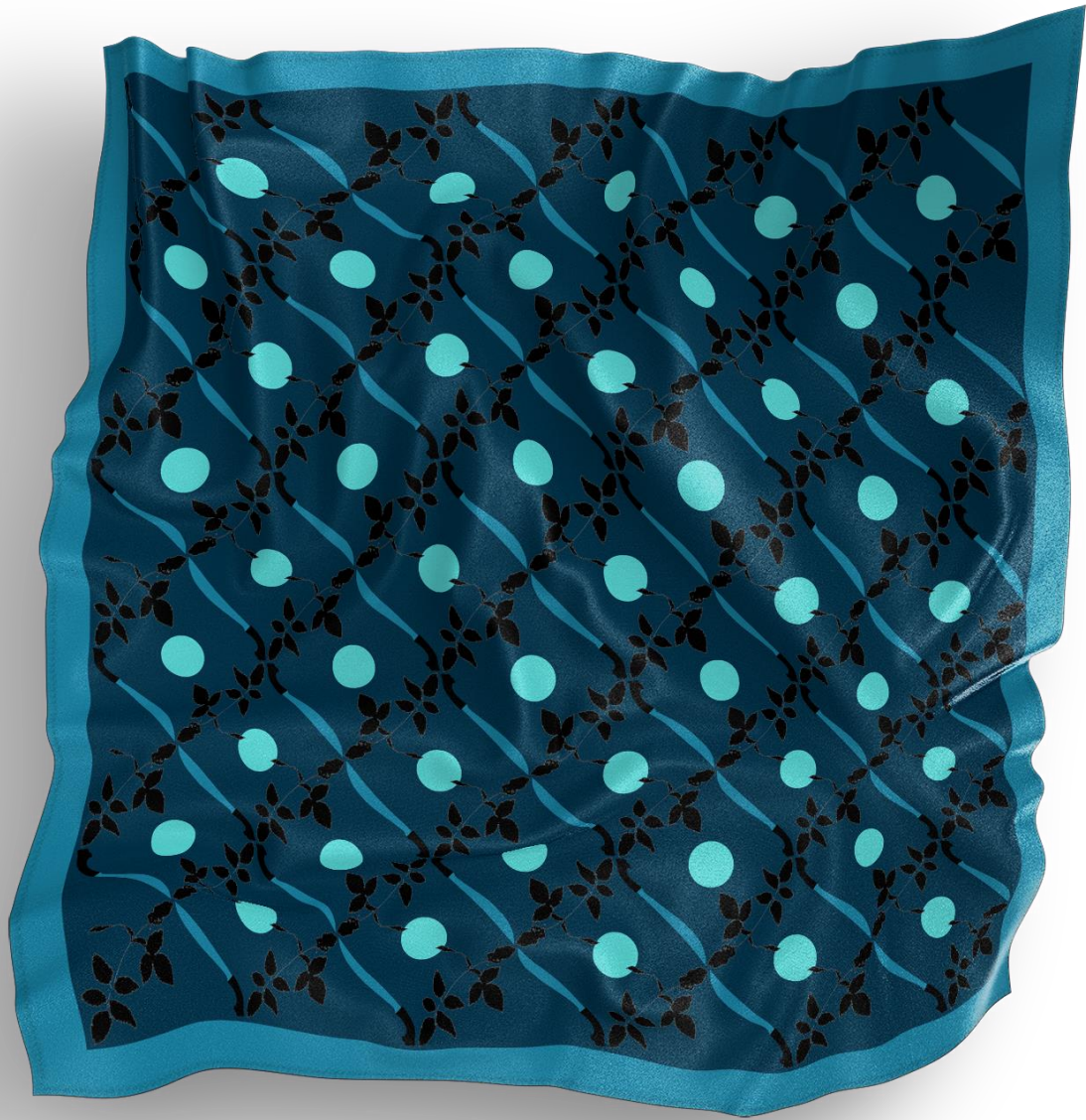

ΣΥΝΘΕΣΗ

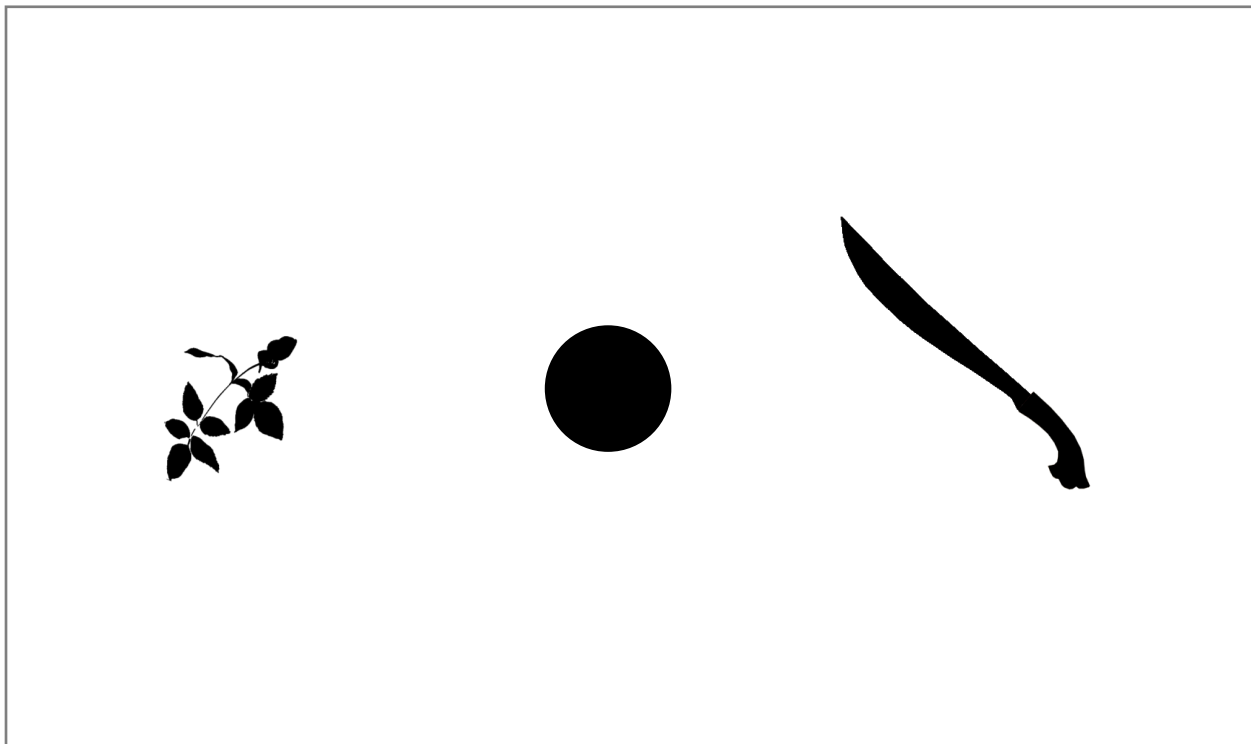
ΣΕΙΡΑ 3

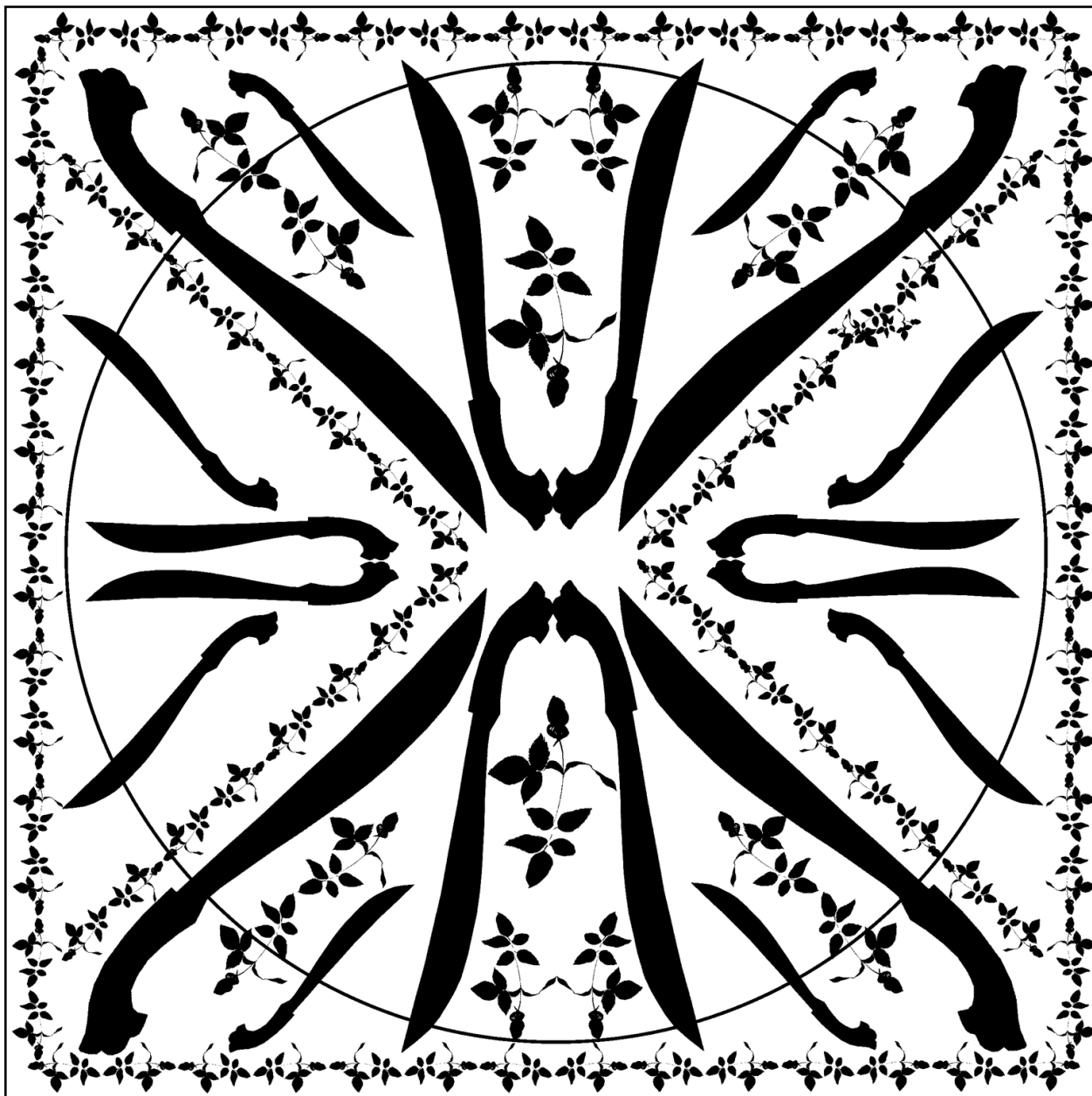
Finale

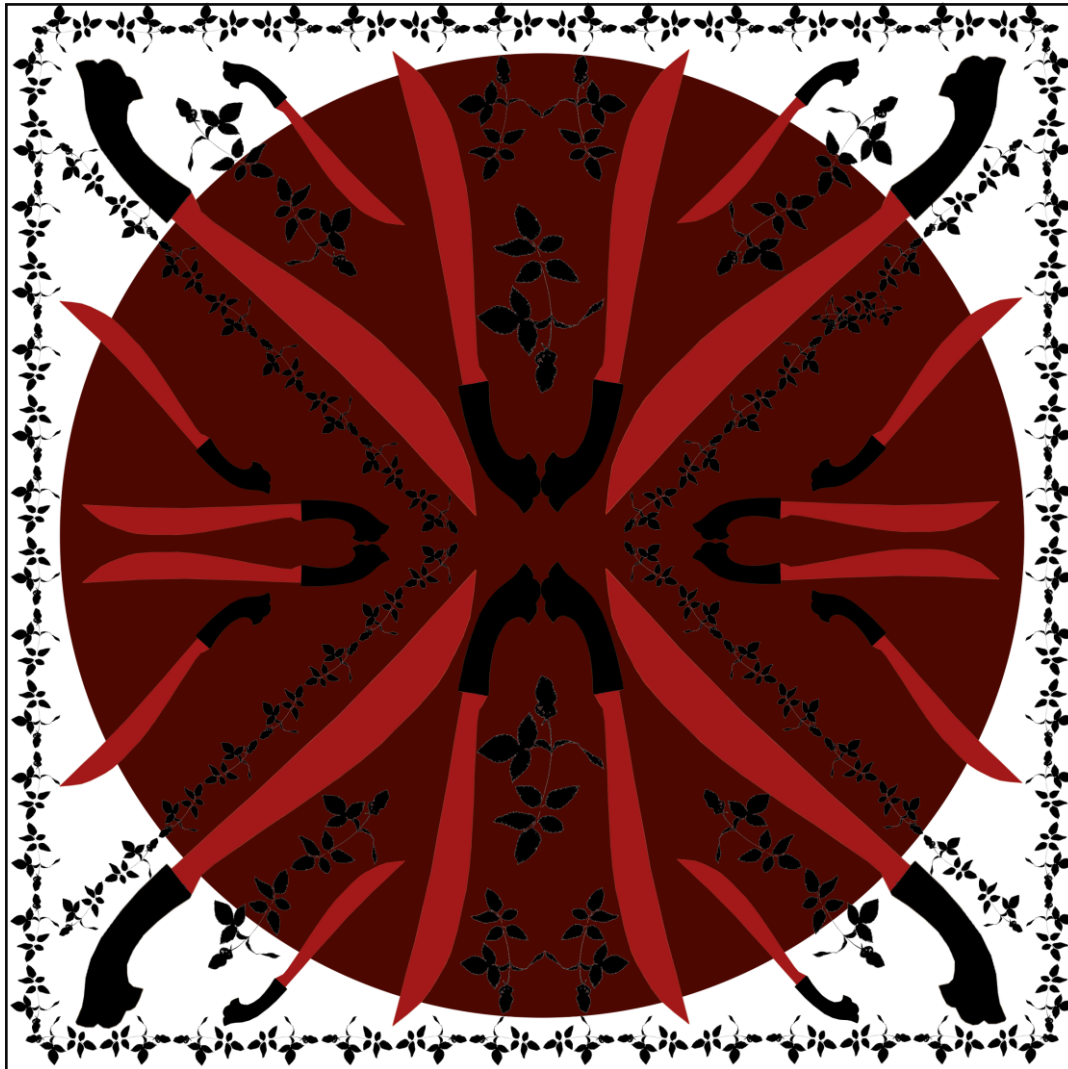
10

Η ολοκλήρωση της 3^{ης} πράξης με το αίμα της Cio-Cio-San.

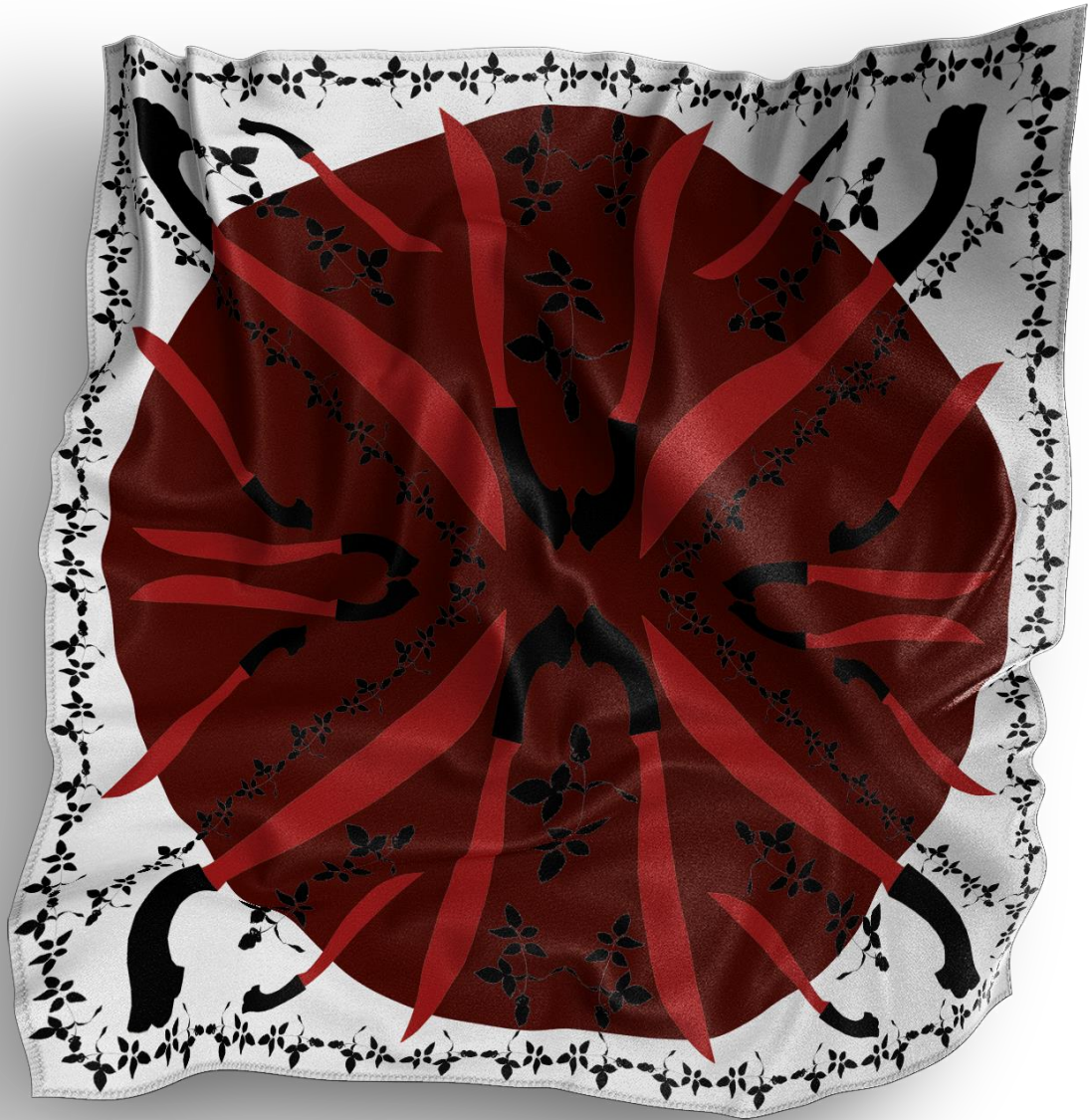
ΣΤΟΙΧΕΙΑ

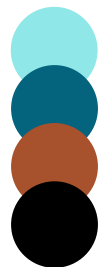
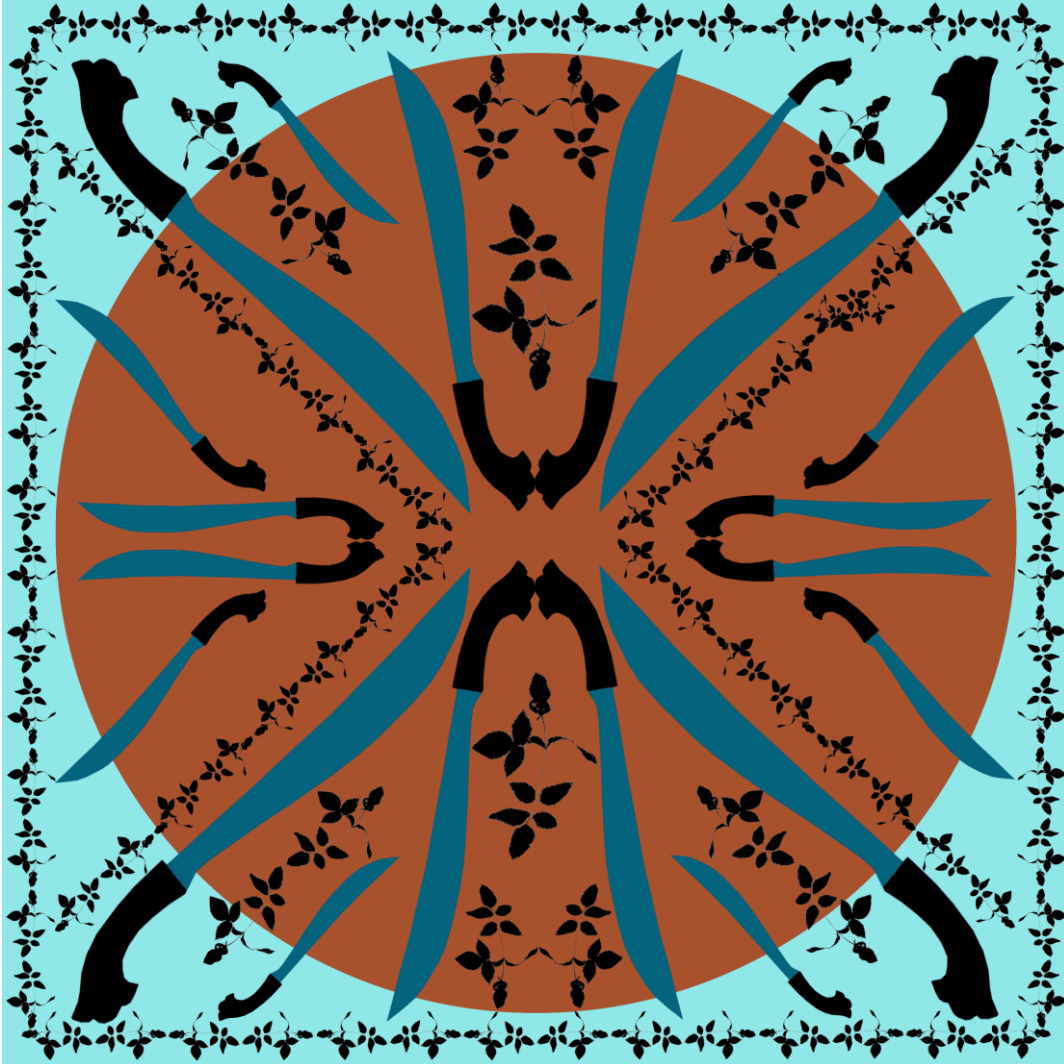

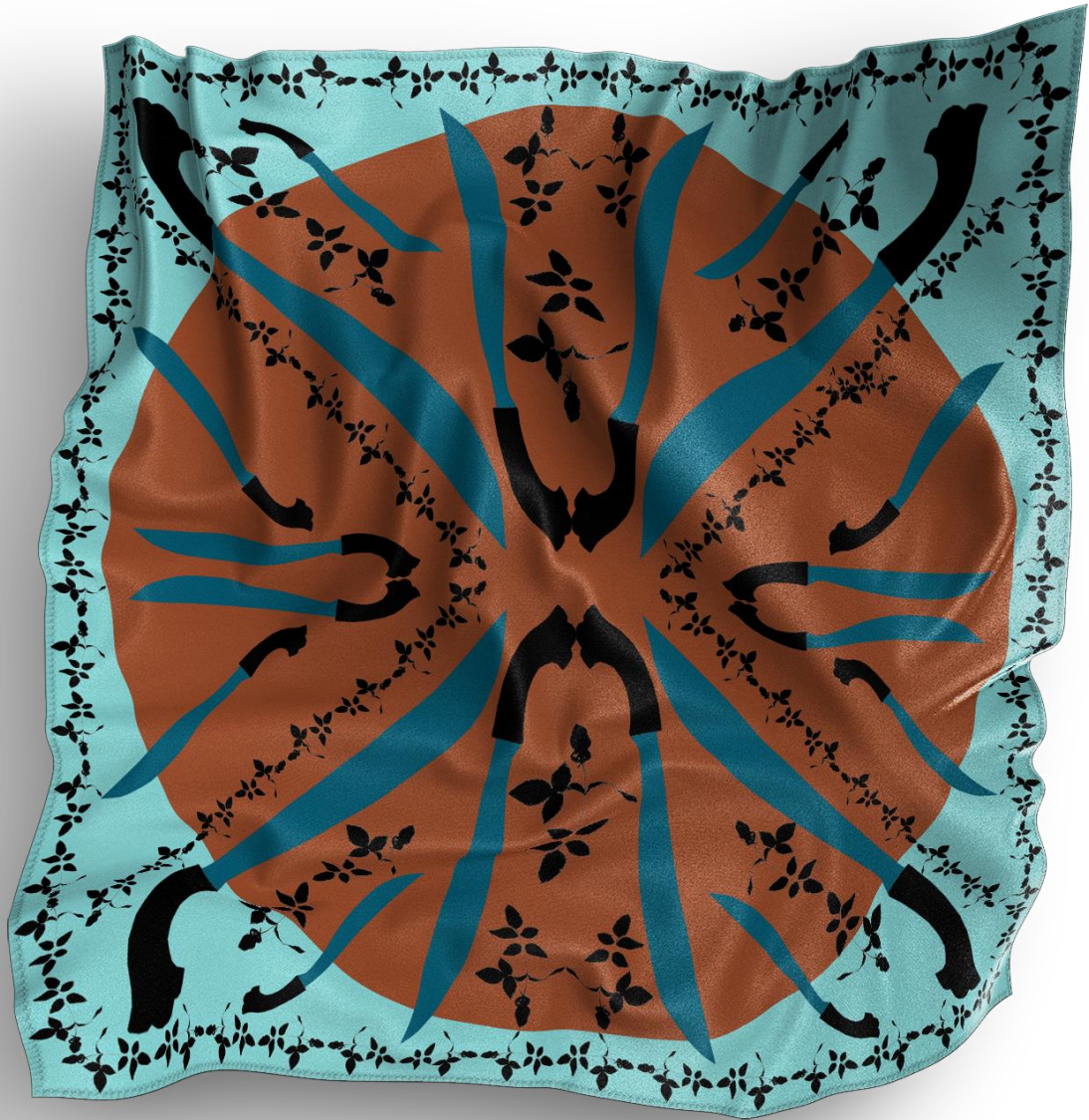

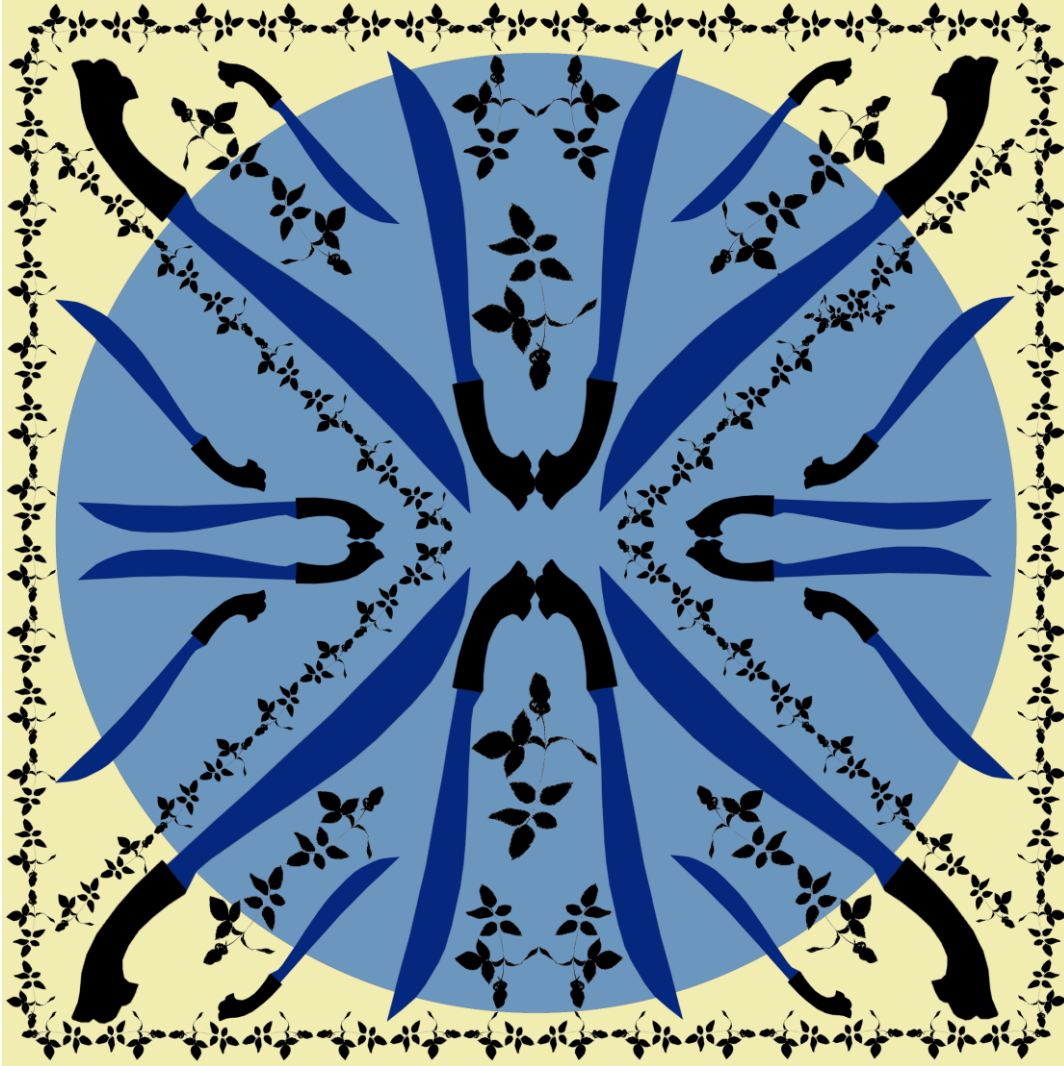

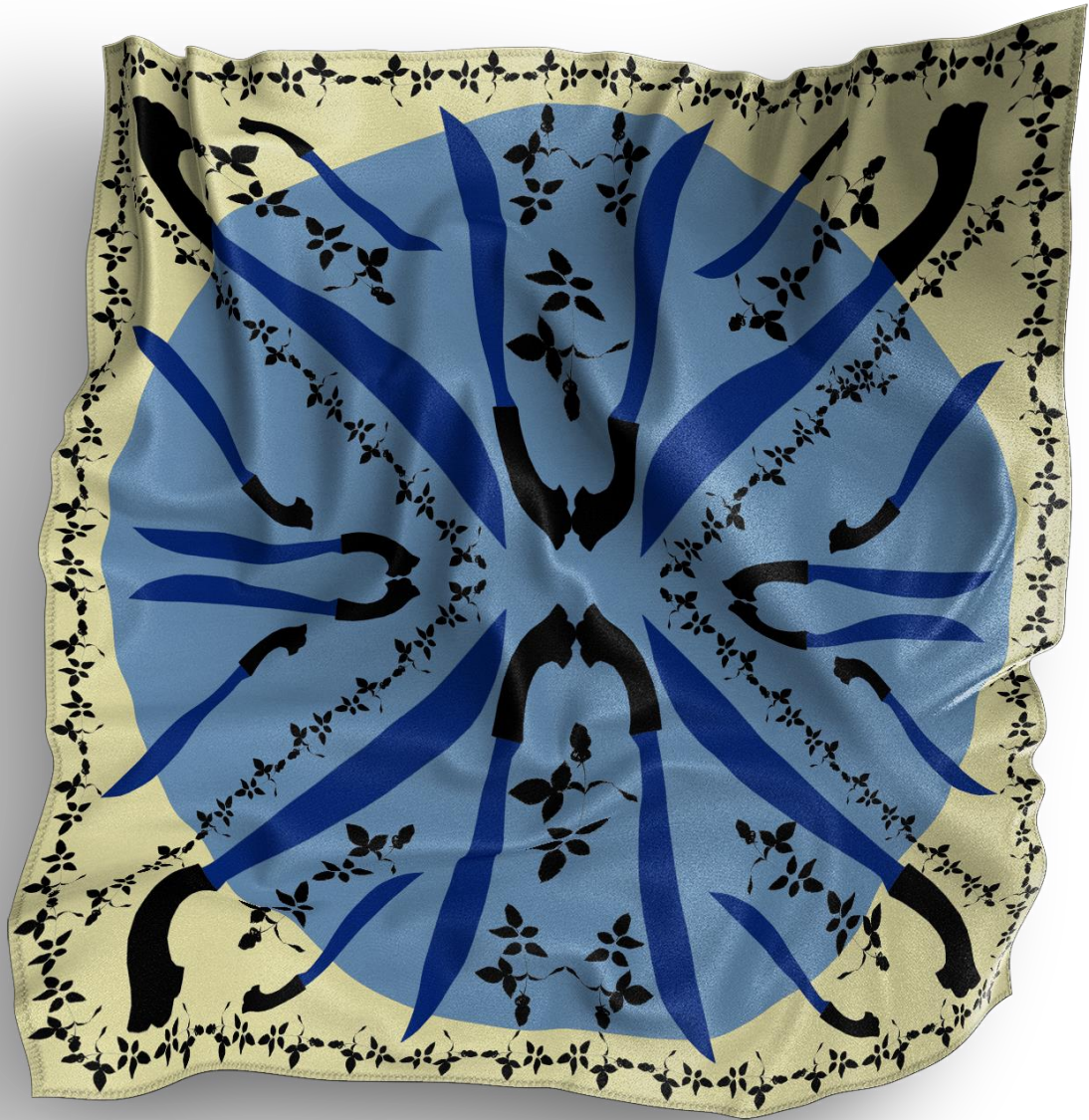

Συμπεράσματα

Κατά τη διάρκεια της έρευνας διαπιστώθηκε ότι οι Ιαπωνικές τέχνες και τεχνικές έχουν ξεπεράσει τα γεωγραφικά όρια της χώρας και έχουν επιδράσει σε πλήθος άλλων χωρών επηρεάζοντας την κολτούρα και την καλλιτεχνική έρευνα. Η ποικιλία των εφαρμογών των Ιαπωνικών μοτίβων, εκτός από την κλωστουφαντουργία, βρίσκεται σε διάφορες μορφές εφαρμοσμένων τεχνών (όπως η κεραμική, η γλυπτική, η χαρακτική). Μπορεί στην αρχή της έρευνας να παρατηρήθηκε ότι η Ελληνική βιβλιογραφία αναφορικά με την Ιαπωνική κλωστοϋφαντουργία είναι περιορισμένη, όμως στην πορεία αποδείχθηκε ότι μπορεί να υποκατασταθεί από άλλες μορφές τέχνης που συναντάμε διαρκώς στο αισθητικό περιβάλλον της καθημερινότητάς μας. Ταυτόχρονα, η μελέτη της όπερας «Madama Butterfly» του Giacomo Puccini βοήθησε στο να γίνει κατανοητό το πολιτιστικό και κοινωνικό υπόβαθρο των εποχών Edo και Meiji κατά την διάρκεια των οποίων υπήρξε άνθιση της Ιαπωνικής κλωστουφαντουργίας και των μοτίβων. Μέσα από την όπερα παρουσιάζονται διάφορες πτυχές της περιόδου Edo όπου επικρατεί η παράδοση και η απομόνωση της κοινωνίας, καθώς και άλλες πτυχές της περιόδου Meiji με την εισαγωγή δυτικότερων στοιχείων και την εξωστρέφεια της κοινωνίας. Παρουσιάζεται μια κοινωνία της Ιαπωνίας με τα χαρακτηριστικά της και τα προβλήματά της, τα οποία ακόμη και σήμερα δεν παύουν να απασχολούν τον άνθρωπο. Παρακολουθώντας την όπερα γίνεται αντιληπτό ότι η γυναίκα υπομένει, εξαπατάται και προδίδεται, αλλά κυρίως αγαπάει, φροντίζει και περιμένει.

Τα παραδοσιακά μοτίβα των ιαπωνικών υφασμάτων βοήθησαν στην οπτικοποίηση

των παραπάνω εννοιών, των προβληματισμών αλλά και των συναισθημάτων που προέκυψαν μελετώντας τη συγκεκριμένη όπερα. Τα Ιαπωνικά μοτίβα σε συνδυασμό με τα νοήματα και τις αξίες που αντιπροσωπεύουν, τροφοδότησαν τη σκέψη και αποτέλεσαν το εφελτήριο για την ολοκλήρωση ενός προγράμματος σχεδιασμού που αφορά τη δημιουργία σειράς μαντηλιών για τον εμπλουτισμό του πωλητηρίου της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Η επιλογή του μεταξωτού μαντηλιού έγινε σύμφωνα με τις μοναδικές ιδιότητες που διαθέτει τόσο σαν αξεσουάρ μόδας αλλά και σαν υλικό. Οι διαφορετικοί τρόποι χρήσης του όπως αξεσουάρ μαλλιών, μαντήλι λαιμού ή ζώνη, η άνεση, η ανθεκτικότητά του, οι μοναδικές φυσικές ιδιότητές του και τέλος το μοναδικό στυλ που μπορεί να προσφέρει σε κάθε ντύσιμο, το καθιστούν την πλέον δόκιμη επιλογή για την συγκεκριμένη εφαρμογή.

Το μεταξωτό μαντήλι σαν κομμάτι της μόδας, με την παρουσία του στις συλλογές διεθνών οίκων μόδας, αποδुकνύει την αξία και τη διαχρονικότητά του. Με τα σχέδια και τους χρωματισμούς του μπορεί να εκφράσει την αισθητική και τη διάθεση του ατόμου που το φέρει.

Εν κατακλείδι, με αφορμή την Ιαπωνική παράδοση των μοτίβων στον κλάδο της κλωστουφαντουργίας, το ιδεολογικό υπόβραθρο και τη δομή της όπερας «Μαντάμα Μπατερφλάι», καθώς και την Ελληνική τεχνογνωσία επεξεργασίας μεταξιού, σχεδιάστηκαν σύγχρονα διαπολιτιστικά μαντήλια τα οποία τυπώθηκαν σε ψηφιακή μορφή στο σημαντικό μεταξω παραγωγικό κέντρο του Σουφλίου.

Βιβλιογραφία

- Iwamoto L., «*Digital Fabrication: Architectural and Material Techniques*». Princeton Architectural Press, 2009.
- Omura M., Kizawa N., «*The Textile Terminology in Ancient Japan*». Gangoji Institute for Research of Cultural Property, University of Nebraska – Lincoln, 2017.
- Ουγγρίνης Κ.Α., «*Μεταβαλλόμενη αρχιτεκτονική – Κίνηση Προσαρμογή Ευελιξία*» Εκδόσεις Ίων, Αθήνα 2012.
- Περιβολιώτου Μαργαρίτα, «*Η τέχνη του υφάσματος Ι*». Εκδόσεις ΙΩΝ, Αθήνα 2004.
- Kenzoï Fujii, «*Kaku to kisetsu ga hitome de wakaru—Kimono no mon-yo*». Εκδόσεις Sekai Bunkasha, Ιαπωνία 2011.

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

- https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_modeling_and_fabrication ημερομηνία ανάκτηση 10.06.23.
- <https://web.archive.org/web/20110102223722/http://www.tch.gr/Greek/Events/Al%20Events/2003/Butterfly/Libretto.htm> ημερομηνία ανάκτηση 10.06.23.
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Sashiko> ημερομηνία ανάκτηση 10.06.23.
- Boro και άλλα Ιαπωνικά ανακυκλωμένα θαύματα, <https://www.cooperhewitt.org/2016/10/25/boro-and-other-japanese-recycled-wonders/> ημερομηνία ανάκτηση 10.06.23.
- *Boro – The fabric of life*, <https://www.boisbuchet.org/exhibitions/boro-the-fabric-of-life/>, accessed 26 April 2023.
- *Furoshiki*, Wikipedia [website], <https://en.wikipedia.org/wiki/Furoshiki>, accessed 2 April 2023.
- *Japan-avenue*, <https://japan-avenue.com/blogs/japan/japanese-patterns>, accessed 3 March 2023.
- Japan Textile, Japan Travel [website], <https://textilevaluechain.in/in-depth-analysis/articles/textile-articles/japan-textiles/>, accessed 4 March 2023.
- *Japan's Golden Age Striped Fabrics Were Incredibly Popular*, <https://edostripe.com/edo-stripe>, accessed 6 April 2023.
- Anon, *Kimono boy* [Website], https://www.kimonoboy.com/short_history.html, accessed 2 March 2023.

- Anon, Ornamental textiles from Meiji Japan, *ashmolean.org* [website], <https://www.ashmolean.org/event/threads-of-silk-and-gold-ornamental-textiles-from-meiji-japan>, accessed 7 March 2023.
- Anon, Period Edo, *Japan Guide* [website], <https://www.japan-guide.com/e/e2128.html>, accessed 27 February 2023.
- The Collaboration of Culture and Textiles in Edo and Meiji Japan*, <https://betweenthewarpandweft.wordpress.com/japanese-textiles-research-project/>, accessed 27 April 2023.
- The History of Sashiko*, <https://www.inspirationsstudios.com/the-history-of-sashiko/>, accessed 7 April 2023.
- The Mark Of Beauty: Edo Komon – The Patterns Of Edo*, <https://artsandculture.google.com/story/tQVB7i1Pm-0BJQ>, accessed 6 April 2023.
- Anon, *Textiles*, <https://www.nihonkogeikai.or.jp/en/textiles>, accessed 4 April 2023.
- Anon, *Textile Arts*, Live Japan [website], <https://livejapan.com/en/article-a0000312/>, accessed 1 March 2023.
- The History of Japanese Textiles, Mega Essays, <https://www.megaessays.com/viewpaper/1773.html>, accessed 4 March 2023.
- Yūzen dyeing*, Gallery Japan [website], https://galleryjapan.com/locale/en_US/technique/textiles/20101/, accessed 3 April 2023.
- Ιαπωνικά Ρούχα, Wikipedia [website], https://en.wikipedia.org/wiki/Japanese_clothing, accessed 4 March 2023.

- Bussel, P., *The kimono and the colour red*, <https://www.vam.ac.uk/blog/projects/the-kimono-and-the-colour-red>, accessed 5 April 2023.
- Dalby, L., *Kimono: fashioning Culture*, Seattle, Wash.: University of Washington Press, 2001.
- Devon, D., Colors in Japanese & Chinese Culture, <https://study.com/learn/lesson/colors-japanese-chinese-culture.html>, accessed 1 March 2023.
- Feng, Z., Woven Color in China/ The Five Colors in Chinese Culture and Polychrome Woven Textiles, Textile Society of America Symposium Proceedings, 2010.
- Howell, S., *Guide To The Japanese Textiles*, 1919.
- Jackson, A., *Dress in the Edo period: the evolution of fashion*, 2015.
- LaValle, D., *Textile Society of America Symposium Proceedings*, Society of America 9th Biennial Symposium, 2004.
- Lid, A., Looking at the Meiji Era, <https://lilyabsinthe.com/looking-at-the-meiji-era/>, accessed 7 April 2023.
- Meech-Pekarik, J. *The world of the Meiji print: impressions of a new civilization*, Weatherhill, 1986.
- Rybalko, S., *Η Ιαπωνική Παραδοσιακή Ένδυση Στο Πλαίσιο Των Αναδυόμενων Πολιτιστικών Παραδειγμάτων*, <https://www.academia.edu/3435310>, accessed 3 March 2023.

- Tadachica, K., *Bretanica*, <https://www.britannica.com/biography/Toyotomi-Hideyoshi>, accessed 6 March 2023.
- Valk, J., *Η Τετάρτη του Κιμονό διαμαρτύρεται: πολιτική ταυτότητας και πώς το κιμονό έγινε κάτι περισσότερο από ιαπωνικό*, Ασιατική Εθνολογία, 2015.
- Vollmer, J., *Re-envisioning Japan: Meiji Fine Art Textile*, 5 Continents Editions, 2019.
- Yoshimura, A., *A Glimpse of Meiji Kimono Fashion*, <https://meijiat150dtr.arts.ubc.ca/essays/yoshimura/#p0z-8r0f>., accessed 7 April 2023.
- https://en.wikipedia.org/wiki/Traditional_colors_of_Japan#Achromatic_series
ημερομηνία ανάκτηση 10.06.23.

